

Reactienota zienswijzen geanonimiseerd gecoördineerde ontwerpbesluiten voor het project Windpark IJsselwind en het ontwerpbestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West en Windpark IJsselwind

status: definitief
datum: 25 juli 2019

Hoofdstuk 1 Achtergrond en inleiding

Achtergrond

Om de energietransitie te realiseren, is het nodig energie duurzaam op te wekken. Een van de duurzame energievormen is windenergie. Het initiatief is ontstaan om bij de Fort de Pol en in het gebied Eefde-West/Twentekanaal een drietal windturbines te realiseren. Tegelijkertijd is voor de bedrijfsontwikkeling op Fort de Pol, de drie windturbines, de herbestemming van de boerderij op de locatie Meijerinkstraatweg 40 en het bijbehorend perceel en het hele Zutphense grondgebied ten noorden van het Twentekanaal, inclusief de landschappelijke inpassing van De Mars, een ontwerpbestemmingsplan opgesteld.

Ter inzage gelegde ontwerpbesluiten

Ten behoeve van de realisatie van de drie windturbines en de actualisatie van het ontwerpbestemmingsplan lagen vanaf vrijdag 22 maart 2019 tot en met donderdag 2 mei 2019 de volgende stukken ter inzage:

- BP Ontwerpbestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West en Windpark IJsselwind, inclusief de Milieueffectrapportage Windpark IJsselwind met de verschillende bijlagen;
- OV1 Ontwerp-omgevingsvergunning (zaaknummer 132256);
- OV2 Ontwerp-omgevingsvergunning (zaaknummer 132257);
- OW1 Ontwerp-waterwetvergunning (zaaknummer WRIJVVERG-2-100727);
- OW2 Ontwerp-waterwetvergunning (zaaknummer WRIJVVERG-2-100207);
- OO Ontwerp-ontheffing Wet natuurbescherming (zaaknummer 2018.021088).

Tijdens de ter inzage periode kon een ieder mondeling (op afspraak) of schriftelijk een zienswijze indienen op deze ontwerpbesluiten. Op 4 april 2019 vond een inloopbijeenkomst plaats, waar initiatiefnemers, IJsselwind B.V. en waterschap Rijn en IJssel, het plan van de windturbines toelichtte en de ontwerpbesluiten en de milieueffectrapportage door de verschillende bevoegde gezagen werden toegelicht.

De bevoegde gezagen zijn voor:

- Bestemmingsplan en de milieueffectrapportage: de gemeenteraad van Zutphen;
- Omgevingsvergunning: het college van burgemeester en wethouders van Zutphen;
- Waterwetvergunning: het dagelijks bestuur van het waterschap Rijn en IJssel;
- Ontheffing Wet natuurbescherming: het college van gedeputeerde staten van Gelderland.

Er zijn 62 zienswijzen ontvangen. Hierbij is één zienswijze buiten de termijn verstuurd en ontvangen. Deze zienswijze is dus niet ontvankelijk. Alle zienswijzen zijn in hoofdstuk 2 samengevat en voorzien van een reactie door het bevoegd gezag. De zienswijzen met nummers 1 t/m 61 zijn tijdig ontvangen en dus ontvankelijk. Hoewel zienswijze 62 niet ontvankelijk is, is deze wel ten overvloede van een reactie voorzien.

De zienswijzen en de reactie daarop zijn weergegeven in hoofdstuk 2 in een tabel. Elke zienswijze wordt voorafgegaan door een regel waarin het nummer van de indiener(s) is vermeld. Vervolgens is in de tweede kolom een aparte letter per zienswijze aangegeven, die vervolgens in de derde kolom is samengevat. In de vierde kolom is aangegeven op welk ontwerpbesluit (OB) het onderdeel van de zienswijze betrekking heeft; de duiding BP (bestemmingsplan) en/of OV1 en/of OV2 (omgevingsvergunning) en/of OW1 en/of OW2 (ontwerp-waterwetvergunning) en/of OO (ontwerp-ontheffing Wet natuurbescherming) van de ontwerpbesluiten keert hierbij terug. In de vijfde kolom is de beantwoording door het bevoegd gezag weergegeven. In de laatste kolom is aangegeven welke gevolgen er zijn voor de besluiten.

In hoofdstuk 3 worden ten slotte de ambtshalve wijzigingen en de wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen op de ontwerpbesluiten aangegeven.

Hoofdstuk 2 Zienswijzen

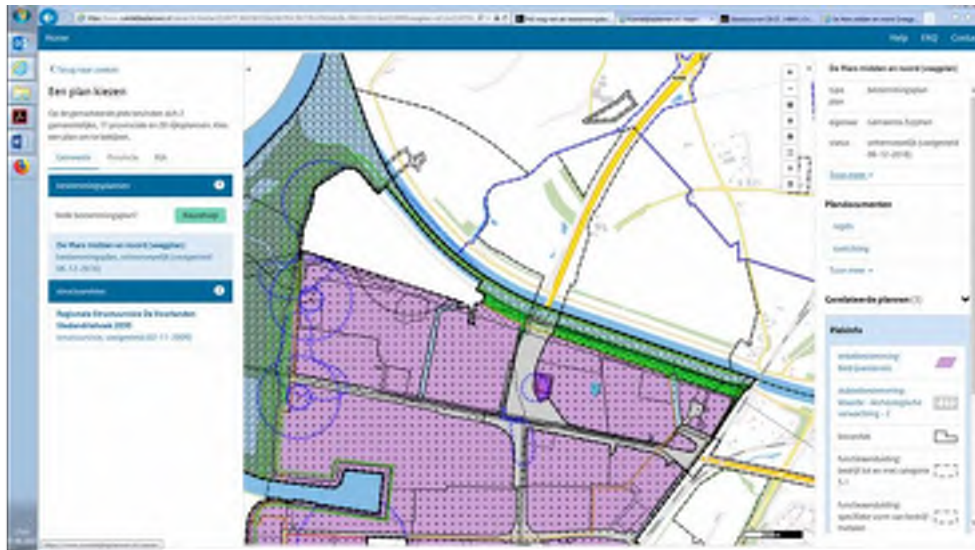
Algemene reactie op zienswijzen gericht op de bestemming Bedrijventerrein (gesloten stortlocatie Fort de Pol)

In het Programma Aanpak Stikstof was het projectgebied Zutphen-De Mars Fort de Pol opgenomen als prioritair project (zie Staatscourant 2017, 14889). Vanuit dit kader is in het ontwerpbestemmingsplan voor de gesloten stortlocatie Fort de Pol een nieuwe bedrijfsbestemming mogelijk gemaakt. Met verwijzing naar de uitspraken van 29 mei 2019 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604) is duidelijk dat bijlage 2 bij het PAS onverbindend is verklaard. Het gevolg hiervan is dat er thans geen programma meer is waarnaar bij het vaststellen van prioritaire bestemmingsplannen kan of mag worden verwezen.

De zienswijzen die zich richten op de bedrijventerreinbestemming en het ontbreken van een passende beoordeling stikstof zijn terecht. Dit betekent, dat de bestemming 'Bedrijventerrein', de daarbij behorende planregels 5 en de planverbeelding gewijzigd dienen te worden. Hieronder wordt ingegaan op de voorgestelde wijziging op het ontwerpbestemmingsplan.

Het specifieke gebied Fort de Pol (gesloten stortlocatie) heeft en had geen geldig bestemmingsplan. Tot 1 juli 2018 golden de stedenbouwkundige regels uit de Bouwverordening. Met de zogeheten Reparatiwet BZK 2014 (voluit: Wet van 19 november 2014 tot herstel van wetstechnische gebreken en leemten alsmede aanbrenging van andere wijzigingen van ondergeschikte aard in diverse wetsbepalingen op het terrein van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) trad op 29 november 2014 de gewijzigde Woningwet in werking. Bij deze wetswijziging werd onder meer de wettelijke grondslag ingetrokken (art. 8 lid 5 Woningwet) voor het opnemen van stedenbouwkundige voorschriften in een bouwverordening. Met ingang van 1 juli 2018 (einde overgangperiode) is dus de gemeentelijke Bouwverordening komen te vervallen (artikel 133, tweede lid, Woningwet). Dit betekent voor dit gebied dat er geen stedenbouwkundige regels gelden (gebruik en bouwhoogten zijn vrij). Omliggende gebieden zijn wel bestemd (bestemmingsplan De Mars midden en noord (veegplan), bestemmingsplan Buitengebied Zuid en West, bestemmingsplan Windpark De Mars 2001 en Inpassingsplan Rondweg N348 Zutphen-Eefde).

Op onderstaande uitsnede van ruimtelijkeplannen.nl is de "witte vlek" zichtbaar.

Vanuit een goede ruimtelijke ordening is het gewenst, dat in de integrale herziening van het plangebied Fort de Pol, Eefde West en Windpark IJsselwind de locatie Fort de Pol een passende bestemming krijgt en de ongelimiteerde mogelijkheden qua gebruik en bebouwing worden beperkt.

Voor deze “witte vlek” zijn in het ontwerpbestemmingsplan twee bedrijfsbestemmingen opgenomen, namelijk ‘Bedrijventerrein’ (planregel 5) en ‘Bedrijventerrein-Zonnepark’ (planregel 6). Daarnaast is voor deze “witte vlek” onder andere de bestemming ‘Groen’ opgenomen met voor een al bestaande en aanwezige windturbine de functieaanduiding ‘windturbine’ opgenomen. Tegen de bestemming ‘Groen’ en de specifieke functieaanduiding ‘windturbine’ zijn zienswijzen ontvangen (nr. 54, onderdeel 4.4, nr. 51-54). Hierop wordt het volgende opgemerkt. In de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP2012) is het volgende aangegeven over functieaanduidingen: “Een functieaanduiding wordt gebruikt om de gebruiksmogelijkheden binnen een bestemmingsvlak of een gedeelte daarvan nader te specificeren. Zo kan worden aangegeven dat ter plaatse alleen een bepaalde, met name genoemde functie is toegestaan of juist is uitgesloten. Functieaanduidingen kunnen ook worden gebruikt om op een bepaalde locatie een specifieke, niet bij de bestemming passende, functie toe te laten of om functies binnen een bestemming in boven elkaar gestapelde lagen mogelijk te maken.”. In de bijlage bij SVBP2012 met de functieaanduidingen wordt specifiek de functieaanduiding windturbine ook genoemd met de afkorting “wt”, zoals deze op de verbeelding vermeld dient te worden. De opgenomen bestemming ‘Groen’ met de functieduiding ‘windturbine’ past dus binnen de uitgangspunten van de SVBP2012. Daarnaast wordt opgemerkt, dat de bestaande windturbines langs de IJssel op basis van het onherroepelijke bestemmingsplan “Windpark De Mars 2001” mogelijk zijn. Ook is in 2003 voor de windturbines een bouwvergunning verleend, die onherroepelijk is. Westelijk op de locatie Fort de Pol is in het ontwerpbestemmingsplan de bestaande windturbine bestemd. De betwisting dat deze reeds vergund en onherroepelijk zou zijn, is met verwijzing naar voorgaande onjuist. Vanuit goede ruimtelijke ordening is het juist de onherroepelijke bestaande situatie van de bestaande windturbine in het ontwerpbestemmingsplan op te nemen. Het is niet nodig voor onherroepelijke situaties opnieuw onderzoeken uit te voeren of nut en noodzaak aan te tonen. Er is immers geen sprake van een nieuwe ontwikkeling voor de bestaande windturbine in het ontwerpbestemmingsplan. De toegepaste bestemming met de functieduiding en hetgeen in planregel 7 is opgenomen is een juiste goede ruimtelijke vertaling van de bestaande situatie en sluit aan op het onherroepelijke bestemmingsplan ‘De Mars midden en noord (veegplan)’, waarin de overige bestaande windturbines zijn bestemd. Ten aanzien van de gestelde onduidelijkheid onder voorschrift 7.2.1. onder c wordt met verwijzing naar voorgaande aangegeven, dat de functieaanduiding ‘windturbine’ en bestemming ‘Groen’ betrekking hebben op de onherroepelijke bestaande windturbine. Bij deze bestemming en functieduiding horen ook de ‘veiligheidszone – windturbine 1’ en de ‘veiligheidszone – windturbine 2’. Bij elke veiligheidszone horen specifieke gebruik- en/of bouwregels, waarbij bij ‘veiligheidszone windturbine 1’ alleen gebouwen of bouwwerken ten behoeve de bestaande windturbine mogen worden gebouwd. Bij ‘veiligheidszone – windturbine 2’ zijn binnen bepaalde voorwaarden wel gebouwen of bouwwerken mogelijk. Een en ander sluit aan, zoals hiervoor gesteld, op het onherroepelijke bestemmingsplan ‘De Mars midden en noord (veegplan)’, waar de overige bestaande windturbines zijn bestemd en geadresseerd. Het zijn twee verschillende zoneringen.

Voor de nieuwe windturbines gelden de aanduidingen ‘veiligheidszone - windturbine 3’ en ‘vrijwaringszone – windturbine’. Hierbij is geen bebouwing binnen de ‘vrijwaringszone - windturbine’ mogelijk, tenzij de bebouwing specifiek ten behoeve van de windturbine wordt gebouwd. Bij ‘veiligheidszone – windturbine 3’ en ‘vrijwaringszone – windturbine’ zijn specifiek voor de nieuw op te richten windturbines met de daarbij behorende gebruiks- en/of bouwregels opgenomen.

De verschillende duidingen met de daarbij behorende regels zijn op basis van normeringen vanuit Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) opgenomen. In bijlage 2, “Externe veiligheid bestemmingsplan GMB-de Mars te Zutphen” van 29 april 2010 zijn de aspecten vanuit externe veiligheid onderzocht en beschreven. Een en ander hoort bij een goede ruimtelijke onderbouw om de nieuwe windturbines met de verschillende onderbouwde en berekende zones veilig in te passen. Hetgeen in het ontwerpbestemmingsplan voor de verschillende veiligheidszones en/of vrijwaringszone heeft plaatsgevonden.

De mogelijkheid om op de aangeduide percelen met de bestemming ‘Bedrijventerrein-Zonnepark’ een zonnepark te realiseren is op basis van een verleende omgevingsvergunning d.d. 30 augustus 2017 (kenmerk 107256) al mogelijk. De onherroepelijke omgevingsvergunning is in het bestemmingsplan ongewijzigd overgenomen. Over deze bestemming ‘Bedrijventerrein-Zonnepark’ zijn geen zienswijzen ontvangen. Deze bestemming wordt bestendigd.

Voor de percelen met de bestemming 'Bedrijventerrein' wordt planregel 5 integraal gewijzigd. De nieuwe planregel staat alleen het huidig gebruik – gesloten stortlocatie – toe, inclusief een groenvoorziening, al aanwezige wegen en paden, hekwerken en afrasteringen en een gebruiks- en bouwverbod. De gesloten stortlocatie is op basis van een saneringsplan eerder afgedekt. De gebiedsaanduiding 'overige zone – gezoneerd industrieterrein', de functieaanduiding 'bedrijf tot en met categorie 3.2', het bouwvlak en de maatvoeringen voor de bestemming 'Bedrijventerrein' worden op de planverbeelding, lettende op de insteek om alleen het huidige gebruik te bestemmen, verwijderd. Hierbij blijven wel de dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologie IJsselbedding', 'milieuzone – vuilstort' en 'veiligheidszone – windturbine' van toepassing, aangezien de dubbelbestemming of de duidingen vanuit het belang van de Erfgoedwet, het gewijzigde artikel 5 en/of de mogelijke realisering van de windturbine benodigd blijven. Met deze wijziging wordt geheel tegemoet gekomen aan de ingekomen zienswijzen. Het zal op basis van de gewijzigde planregel niet mogelijk zijn nieuwe bedrijfsactiviteiten of bebouwing uit te voeren, met uitzondering van de windturbine. Met de gewijzigde planregel wordt de ongewenste situatie van de "witte vlek" weggenomen. Het in verschillende zienswijzen geopperde suggestie om een zonnepark op deze gronden te vestigen, is daarbij een mogelijke optie, die thans aangezien er geen zicht is op een economische en vergunningtechnische haalbaarheid niet mogelijk wordt gemaakt. Mocht dit in de toekomst wel een mogelijkheid worden, dan is hiervoor een separate bestemmingsplanwijziging of omgevingsvergunning gericht op afwijken van het bestemmingsplan nodig.

Ook wordt in het kader van de geduide uitspraak artikel 3.8.1 onder b (wijzigingsbevoegdheid) aangepast, opdat er geen intensieve veehouderij tot maximaal 1,5 ha. kan plaatsvinden. Hierbij wordt naar hoofdstuk 3 verwezen.

Voorgesteld wordt het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen en:

- A. Bij artikel 1 "gesloten stortlocatie" toe te voegen met als definitie: "een gesloten stortlocatie conform artikel 8.47 eerste lid onder b Wet Milieubeheer"
- B. Artikel 1.84 'toename van de stikstofemissie' te verwijderen;
- C. Planregel 5 volledig te vervangen door:

"Artikel 5 Bedrijventerrein

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijventerrein' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a uitsluitend bestaande (bedrijfs)activiteiten ten behoeve van een gesloten stortlocatie voor mogelijk nazorg en monitoringsvoorzieningen ten behoeve van de gesloten stortlocatie zoals aanwezig ten tijde van de terinzagelegging van dit bestemmingsplan;
- b aanwezige wegen en paden, afrasteringen en hekwerken;
- c groenvoorzieningen.

5.2 Bouwregels

Voor het bouwen gelden de volgende regels:

gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mogen niet worden gebouwd.

5.3 Specifieke gebruiksregels

Voor het gebruik gelden aanvullend op artikel 5.1 de volgende specifieke regels:

5.3.1 Aanleg nieuwe weg en/of pad of aanpassing weg en/of pad

Aanleg van nieuwe wegen en/of paden of aanpassing van bestaande wegen en/of paden is niet toegestaan.

5.3.2 Overig gebruik

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik van gronden anders dan voor een gesloten stortlocatie als bedoeld in artikel 5.1.”

- D. Op de planverbeelding bij bestemming 'Bedrijventerrein':
 - a. de functieaanduiding 'bedrijf tot en met categorie 3.2' te verwijderen;
 - b. de maatvoering 'maximum bebouwingspercentage 75%' te verwijderen;
 - c. de maatvoering 'maximum bouwhoogte 14 meter' te verwijderen;
 - d. het 'bouwvlak' te verwijderen;
 - e. de gebiedsaanduiding 'overige zone – gezoneerd industrieterrein' te verwijderen.

Met deze vervanging wordt volledig tegemoet gekomen aan de ingekomen zienswijzen en betrokken eigenaar, zijnde gemeente Zutphen, heeft geen bezwaren tegen deze wijziging.

		<i>Samenvatting zienswijze</i>	<i>OB</i>	<i>Reactie bevoegd gezag</i>	<i>Wijziging</i>
1	a	Indiener vraagt projecten m.b.t. de windmolens, GMB en recyclingbedrijf geen doorgang te laten vinden. Gevreesd wordt voor de volksgezondheid, geluidsoverlast, verstoring van de landelijke omgeving en de daarmee samenhangende consequenties zowel kwalitatief qua woonomgeving en woongenot als mede kwantitatief (planschade, daling van de waarde van het huis bij verkoop). Gevraagd wordt effectieve maatregelen die de onaanvaardbare gezondheidsrisico's voor de naburige bewoners van het Industrierrein De Mars inperken of geheel wegnemen te nemen. De windmolens vergroten deze negatieve effecten.	BP, OV1 OV2	Het gebied Eefde West kenmerkt zich door de ligging naast het dorp Eefde, de ligging van het Twentekanaal en het zuidelijk gelegen bedrijventerrein De Mars inclusief Fort de Pol. Dit gegeven is niet nieuw. De bestaande bedrijven op het industrierrein De Mars zijn reeds jaren als zodanig bestemd en maken geen onderdeel uit van het voorliggende plan. De komst van de windturbines geeft een ander aanzicht aan het gebied. Uit onderzoek, zoals opgenomen in het bestemmingsplan en de bijlagen, blijkt dat voldaan wordt gestelde wet- en regelgeving.	Geen
1	b	Het verplaatsen van Doornberg Recyclingsbedrijf te Almen en de ontwikkelingen m.b.t. het GMB vergroot hinder (toename uitstoot stank, geluid, risico's) en gezondheidsrisico's en is onacceptabel.	BP	Hierbij wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein. Ten aanzien van gezondheid zijn er diverse onderzoeken verricht en opgenomen in de stukken (plantoelichting en planMER). Daarnaast heeft in het kader van het Kankerclusteronderzoek, parallel aan deze juridische procedure, ook divers onderzoek plaatsgevonden, te weten: een kankerclusteronderzoek, met een aanvulling en GGD beoordeling voor Reomas en onderzoek naar grondwater in het gebied Eefde-West met een GGD beoordeling. Deze staan overigens los van de voorliggende planologische procedure maar geven (nog meer) inzicht in de gezondheidssituatie in het gebied. Hieronder volgt een korte beschrijving van de conclusies van die onderzoeken. Voor de volledige onderzoeken wordt verwezen naar de website van de gemeente Zutphen. Uit het kankerclusteronderzoek blijkt dat het totaal aantal mensen met kanker in het postcodegebied (7211) niet hoger is dan het landelijk gemiddelde. Op basis van de selectie van bedrijven en stoffen is gebleken dat benzeen de enige relevante kankerverwekkende stof is die op dit moment door de onderzochte bedrijven wordt uitgestoten op basis van huidig beschikbare gegevens. De berekende blootstelling aan benzeen voor de mensen in de omgeving (postcode gebied 7211) blijft onder de gezondheidskundige advieswaarden voor levenslange blootstelling. Gezondheidsrisico's op de lange termijn door de vermeende milieufactor zijn daarom verwaarloosbaar. De huidige blootstelling van stoffen	BP, planregels en verbeelding

			afkomstig vanaf het industrieterrein De Mars zal niet leiden tot een verhoogde kankerincidentie op basis van de huidig beschikbare gegevens. Aangezien er nu ook geen verhoogde incidentie wordt gevonden van kanker, is het niet aannemelijk dat de blootstelling uit het verleden een rol gespeeld heeft bij het ontstaan van kanker. In de rapportage en de beoordeling op de aanvulling ten aanzien van Reomas het volgende. De berekende waarde van de stof Dichloormethaan is lager dan het niveau van verwaarloosbaar risico en daarom is hierdoor geen effect op gezondheid te verwachten. De GGD concludeert dat de berekende uitstoot van de onderzochte stof volgens worst-case benadering niet leidt tot mogelijke gezondheidskundige effecten voor mensen die wonen in Eefde West. Uit de rapportage van de metingen zijn geen andere stoffen naar voren gekomen die om een gezondheidskundige beoordeling vragen om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Uit het grondwateronderzoek Eefde- West komen geen stoffen naar voren die in de gevonden concentraties relevant zijn voor de gezondheid bij drinken of besproeien van de tuin. Arceen is gevonden in concentraties die gebruikelijk zijn in dit gebied in Gelderland. Hiervoor geldt landelijk beleid. Daarnaast is nogmaals gekeken naar de invloed van het plaatsen van de windturbines op het verspreidingsprofiel van de pluim uit de schoorsteen van GMB en daarmee op de immissieconcentraties in de omgeving. Er zijn nieuwe verspreidingsberekeningen uitgevoerd voor geur en benzeen om de effecten op de luchtkwaliteit in beeld te brengen. De conclusies die voor geur en benzeen gevonden worden, gelden ook voor het effect van de windturbines op willekeurig elke andere stof. Dit onderzoek, getiteld 'Effect windturbines op luchtkwaliteit' van Witteveen en Bos van 8 juli 2019, projectcode 114917, is aan de stukken van de toelichting van het bestemmingsplan toegevoegd. Op basis van verspreidingsberekeningen met het specifiek voor windturbines ontwikkelde 'zogmodel' blijkt dat concentraties, als gevolg van de emissie uit de schoorsteen van GMB, alleen op zeer korte afstand achter de windturbines toenemen, maar dat er verder weg (en ter plekke van de meest nabije woningen) geen effect is of juist een verlaging van concentraties optreedt ten opzichte van de situatie zonder de drie nieuwe windturbines. Door plaatsing van 3 nieuwe windturbines van 125 m hoog (ashoogte) kan de verspreiding van rookpluimen beïnvloed worden. De geur- en benzeenconcentraties nemen af door de plaatsing van de windturbines. Dat komt doordat de	
--	--	--	--	--

			windturbines aanzienlijk hoger zijn dan de schoorsteen. Hierdoor worden de afgassen sterker naar boven verdund en zijn de grondconcentraties lager. De geurconcentraties komen op de omwonerpunten nergens boven de richtwaarde van 0,5 ouE/m³ uit. De bijdragen van de GMB emissies voor benzeenconcentraties zijn op alle locaties verwaarloosbaar klein: de achtergrondconcentraties (verkregen uit de GCN waarden van RIVM) zijn een factor 10000 hoger (maar overschrijden ook de grenswaarde van 5 µg/m³ niet). Geconcludeerd wordt dat het voldoende aannemelijk is dat de plaatsing van drie nieuwe windturbines nabij De Mars in Zutphen geen significante invloed op de luchtkwaliteit heeft. Bovendien moet de ontwikkeling van GMB ook passen binnen alle wet- en regelgeving. De toepassing van andere filters, waarvoor nu ook een vergunningaanvraag loopt, helpt bij het doorvoeren van verbeteringen in hun bedrijfsproces. Naar aanleiding van bovenstaande informatie en de stukken bij het bestemmingsplan inclusief planMER, wordt geconcludeerd dat het aspect 'gezondheid' geen belemmering vormt voor de uitvoerbaarheid van het plan.	
1	c	Bijgevoegd de onderbouwing, d.d. 24 Januari 2019, van onze buurt -en belangen vertegenwoordigers is hierna samengevat en	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen

		beantwoord. De in de samenvatting opgenomen nummering komt overeen met de onderbouwing van 24 januari 2019.			
1	d	1.1 Gevraagd wordt beide vergunningaanvragen af te wijzen op grond van onjuiste voorstelling van zaken en het ontbreken van een deugdelijk en verifieerbaar ontwerp van de nog te plaatsen windturbines. Emissies (gifstoffen en fijnstof) vanaf industriegebied Zutphen (o.a. GMB & Aurubis & RWZI &...) nemen toe door uitbreiding activiteiten industrie en zullen door het windpark verder verspreid worden, en zal leiden tot een toename van kankergevallen in Eefde en omstreken. De getoonde relevante cijfers in het MER nu en voor de relevante toekomst (20 jaar) zijn niet te toetsen op nauwkeurigheid, betrouwbaarheid en integriteit.	BP OV1 OV2	Voor het MER is uitgegaan van de referentiesituatie, dat is de huidige situatie en toekomstige ontwikkelingen waarover een beslissing is genomen. Onduidelijk is waarom indieners stelt dat en hoeveel de emissies zullen toenemen. De activiteiten van deze bedrijven (GMB, Aurubis en RWZI) zijn vergund en toegestaan op basis van het huidige bestemmingsplan De Mars Midden en Noord (veegplan). De gevolgen van de realisatie van het Windpark IJsselwind zijn onderzocht en beschreven in de toelichting van het bestemmingsplan. De mogelijke toename van ziektegevallen is niet onderbouwd. De betrouwbaarheid wordt in twijfel getrokken maar er is geen deskundigenrapport overlegd waaruit het tegendeel blijkt. De GGD heeft een kankerclusteronderzoek uitgevoerd, voor de resultaten van dit onderzoek wordt verwezen naar punt b. De gegevens van het MER zijn gebaseerd op geldende wet- en regelgeving, verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 2 onder c (punt 3).	Geen
1	e	Gesteld wordt dat op grond van art. 3.14a lid 3 van het Activiteitenbesluit maatwerk moet worden toegepast vanwege bijzondere lokale omstandigheden.	OV1 OV2	Zie voor het antwoord zienswijze 2 onder e (punt 5 (geluid)), daarin wordt ook ingegaan op maatwerkvoorschriften en de aanvaardbaarheid van de wettelijke geluidnorm.	Geen
1	f	Effectieve monitoring geluidshinder en handhaving op het project is onmogelijk. Daarom wordt voorgesteld om een Max Lcum geluidhinder norm gemeten op de gevel van woning(en) op te nemen in het nieuwe bestemmingplan (waarbij ook naar de bijlage behorend bij de zienswijze wordt verwezen).	BP OV1 OV2	Zie voor het antwoord zienswijze 2 onder e (punt 5 (geluid)), daarin wordt ook ingegaan op maatwerkvoorschriften en de aanvaardbaarheid van de wettelijke geluidnorm.	Geen
1	g	1.2 Gelet op de duurzaamheidsdoelstellingen van Zutphen wordt gevraagd om de initiatiefnemers een andere locatie in de regio Zutphen of Brummen of Voorst toe te wijzen waar gezondheid risico's niet aanwezig zijn en de windturbines ruim passen binnen de huidige wettelijke normen of door de ambitie op wind in te ruilen voor 20-30 ha zonnepark.	BP	Zie voor het antwoord zienswijze 2 onder d.	Geen
1	h	1.3 Bewoners van Eefde-West hebben meermalen het stapeleffect genoemd. Onder buurtbewoners zijn er hoge aantallen met ziekte en/of kanker. Dat de GGD daar onderzoek naar doet is niet genoeg. Indiener verwijt bestuurders zich te verschuilen achter minimum eisen van de wet.	BP	De wet- en regelgeving zoals die er in Nederland is, geldt voor iedereen. Dit is dan ook het kader waaraan een overheid aanvragen toetst. Het gaat dan om het toepassen ervan en niet verschuilen.	Geen
1	i	1.4 Normen en toezicht op bedrijven in omgeving dienen strakker en beter te worden ingeregeld en vastgesteld. Emissies en	BP	De gemeentelijke en provinciale uitvoeringsdiensten hebben de taak om vergunningen op het gebied van milieu te verlenen, te controleren en te	Geen

		aanvoer van grondstoffen (zoals slib) worden niet uitvoerig en continue gemonitord door de bedrijven en/of toezichthouders. De indruk bestaat dat registratie achter loopt en niet accuraat is. GMB & Aurubis doen geen verslag van alle mogelijke giftige en eventueel kankerverwekkende stoffen en Bio Aerosolen. Ook wordt niet aangegeven hoeveel Dioxine, PCB, PFT's worden uitgestoten (alle kankerverwekkend). Het feit dat deze stoffen 100% zeker voorkomen in slib c.q. mogen worden verwacht in het aangevoerde slib, maar niet in de monitor meting zijn opgenomen is een ernstige tekortkoming in de monitoring & rapportage en evenzeer ernstig tekortschieten van het Overheidstoezicht. Eveneens de registratie van hinder en klachten op burgervriendelijke wijze inrichten.		handhaven. Op welke manier de uitvoeringsdiensten de dienstverlening organiseren is aan hen. GMB en Aurubis zijn bestaande bedrijven die buiten de scope vallen van voorliggende ontwerpbesluiten. In voorliggende stukken zijn deze bedrijven wel meegewogen in de onderzoeken en daarmee is de haalbaarheid van de windturbines aangegeven.	
1	j	1.5 Garanties en sancties bij foute voorstelling van zaken en overtreden normen. Het MER geeft een eenzijdige, statische en beperkte voorstelling van zaken. Veel relevante en significante lokale omstandigheden ontbreken. De MER-adviseur wordt door de initiatiefnemers aangestuurd en betaald en is niet onafhankelijk. Voorgesteld wordt aan de initiatiefnemer garanties te verlangen bij constatering van onjuistheden in de weergegeven geluidseffecten en gezondheidsrisico's.	BP	Zie voor het antwoord zienswijze 2, onder c (MER).	Geen
1	k	Vergunning zou niet verleend moeten worden totdat: - aan de genoemde eisen m.b.t. verstrekken van bewezen nauwkeurige en betrouwbare informatie e.d. heeft voldaan - in onderhandeling met de naburige bewoners tot acceptabele normen en afspraken is gekomen m.b.t. allerlei zoals geluid, hinder, schade, risico's, etc.	OV1 OV2	In het bestemmingsplan is op basis van de daaraan ten grondslag liggende onderzoeken onderbouwd dat de realisatie van 3 windturbines mogelijk en ruimtelijk aanvaardbaar is. Uit de onderzoeken naar de milieueffecten van het windpark blijkt dat het bestemmingsplan een goede ruimtelijk ordening borgt. Op basis van het bestemmingsplan worden omgevingsvergunningen verleend voor de plaatsing van de windturbines. De keuze voor een windturbintype is niet opgenomen in de omgevingsvergunningen, de te kiezen windturbine moet passen binnen de maximale effecten, waaronder geluidsproductie, zoals beschreven en getoetst in het MER en bestemmingsplan. De omgevingsvergunningen staan de realisatie van een windturbine toe die past binnen de bandbreedte van de vergunning. Het uiteindelijk te kiezen windturbintype dient te blijven binnen de bandbreedte van de vergunning. Hiermee wordt voldaan aan wet- en regelgeving, zoals de normen uit het Activiteitenbesluit.	Geen
1	l	1.6 Handhaving (geluidsnormen) windturbines op gevel niveau is onmogelijk. Op de gevel van een woning, met alle reeds aanwezige achtergrond geluid, zijn de windturbines niet exact	BP OV1 OV2	De monitoring van windmolens is geregeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer in artikel 3.14 eerste lid. Een windturbine wordt ten minste eenmaal per kalenderjaar beoordeeld op de noodzakelijke beveiligingen,	Geen

		traceren en herleiden naar 1 puntbron qua geluid. Pas wanneer er hanteerbare normen zijn ontwikkeld en vastgesteld voor het bestemmingsplan en door de Omgevings Advies Raad Eefde-Zutphen zijn kan er een besluit over de vergunningen worden genomen. Huidige (wettelijke) normen voldoen mede gelet op de groei van hinder & schadelijke effecten niet. Daarom wordt gevraagd om in het bestemmingsplan de eis stelt dat de Lcum maximaal 50dB mag zijn gedurende max 15 minuten per dag en gemeten op gevelniveau en geldend voor langere termijn 20 jaar. Hiermee wordt rekening gehouden met het groeiende stapeleffect en geeft sturing aan de bedrijven hun hinder omlaag te brengen. Gevraagd wordt om permanente metingen (op diverse plaatsen op gevels) om geluid, slagschaduw, luchtkwaliteit te bewaken en bij te sturen. Zodat bij overschrijdingen bijsturing mogelijk is, veroorzakers sneller kunnen worden opgespoord, gezondheidsrisico's tot een minimum worden beperkt en burgers weer vertrouwen krijgen.		onderhoud en reparaties door een deskundige op het gebied van windturbines. Dit is in eerste instantie een veiligheidsmonitoring. Wanneer indiener van mening is dat niet voldaan wordt aan de norm kan een verzoek tot handhaving worden ingediend. Hiervoor bevatten het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer regels. Daarin is bepaald dat het bevoegd gezag de emissieterm LE kan opvragen. De eigenaar van de windturbine is verplicht tot registratie van de emissieterm LE gedurende het afgelopen kalenderjaar. Hierbij gebruikt men de windsnelheidsgegevens en bedrijfsgegevens over het afgelopen jaar om de geluidemissie te berekenen over het afgelopen jaar. Ieder kalenderjaar moet voldaan worden aan de geluidsnormen. Door de turbine in 'noise mode' te bedrijven waarbij de rotatiesnelheid van de bladen wordt verminderd kan de geluidsproductie worden gereduceerd. Het bevoegd gezag kan een controlemeting laten uitvoeren waarbij de daadwerkelijke geluidemissie wordt bepaald bij verschillende windsnelheden. Als blijkt dat deze gemeten of berekende emissie (LE) afwijkt van de waarden die zijn gebruikt in het prognoseonderzoek, is er wellicht een mankement aan de turbine. Na herstel moet een nieuwe meting volgen. Als dan blijkt dat niet aan de norm wordt voldaan kan handhavend worden opgetreden. De wijze van handhaving is naar huidig recht het passende juridische instrument. Gewezen wordt op de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 4 mei 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:1228), waarin de Afdeling overwogen heeft dat er geen aanleiding bestaat voor het oordeel dat artikel 3:14a van het Activiteitenbesluit, waarin de relevante geluidnormen zijn opgenomen, onverbindend is voor wat betreft de meetbaarheid en handhaafbaarheid van deze normen. De wijze waarop de geluidbelasting wordt gemeten en/of berekend, is geregeld in de Activiteitenregeling milieubeheer. Het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer zijn uitputtend. Er wordt geen noodzaak gezien om in het bestemmingsplan de voorgestelde cumulatieve geluidbelasting op te nemen en op deze manier dubbele wetgeving te creëren.	
1	m	1.7 Transparantie is onvoldoende en niet actueel Ervan uit gaande dat er betere normen en monitoring komt dan dienen deze metingen, die voortkomen uit verbeterde actuele monitoring en rapportage, openbaar en volledig transparant toegankelijk te zijn. Het loket voor meldingen van klachten geurhinder en registratie emissies is niet op orde. In het	BP OV1 OV2	Deze reactie gaat over de registratiesystemen van de uitvoeringsdiensten en raken niet aan de inhoud van voorliggende ontwerpbesluiten.	Geen

		emissieregistratiesysteem staan de onvolledige gegevens van 2016 als zijnde meest recent, terwijl het 2019 is.			
1		Samenvatting BIJLAGE ZIENSWIJZE MER finale versie nov 2018 en bijbehorende bijlagen			
1	n	1. Onjuist(e) type, vormen en merken windturbines. Gespecificeerd in het MER Er wordt in het MER gerekend met windturbines die er niet komen te staan. Een ontwerp inclusief detaillering van de ontwerpspecificatie ontbreekt. Soms wordt een rotor van 100 meter genoemd, en soms van 120 meter. De afmetingen van de referentieturbine binnen het VKA overschrijden die van het maximumalternatief zoals beoordeeld in het MER. Er kan geen vergunning worden verleend op basis van onjuiste specificaties van afmetingen, materialen, vormen etc. In de windindustrie is bekend dat leveranciers met betrekking tot aanleveren geluidsspectrum turbines & Windsnelheidsafhankelijke bronsterkte geluidproductie cijfers van een turbine deze (te) gunstig voorstellen.	BP OV1 OV2	Zie de reactie onder 1 j en 1k. In het MER zijn alternatieven en scenario's in beeld gebracht, met windturbines met verschillende afmetingen, resulterend in een voorkeursalternatief (VKA). Om nu nog geen definitieve keuze voor een type windturbine te hoeven maken is een omgevingsvergunning met bandbreedte aangevraagd. Een selectie of aanbesteding van het merk en type windturbine, dat zal worden toegepast in het windpark, vindt pas plaats na vergunningverlening. Er komen namelijk regelmatig nieuwe turbintypes op de markt, veelal een doorontwikkeling van bestaande types. Rekening houdend met de tijd benodigd voor de vergunningprocedure en de selectie en contractering van aannemers en leveranciers na vergunningverlening, kan er tot enkele jaren zitten tussen het moment van het indienen van een aanvraag om een vergunning en het daadwerkelijk bouwen van de windturbines. Het is dus goed mogelijk dat in de periode tussen het opstellen van het MER, de aanvraag van de vergunning en het moment waarop de keuze voor een turbintype wordt gemaakt er nieuwe windturbintypes op de markt beschikbaar komen. Om een zinvolle aanbesteding te kunnen uitvoeren, rekening houdend met de continue ontwikkelingen in het ontwerp van windturbines, wordt de definitieve keuze voor een windturbine daarom vaak pas op een later moment gemaakt. Om de effecten van het windpark in beeld te brengen is daarom in het MER gebruik gemaakt van referentieturbines (of voorbeeld turbines). De Commissie voor de m.e.r. constateerde in haar toetsingsadvies over het MER dat de gehanteerde referentieturbine (L100-turbine) mogelijk niet de maximale geluidbelasting weergeeft. Daarop is in de notitie 'Aanvulling op het MER', referentie BE4157TPRP1907181514, is de geluidsbelasting doorgerekend met turbintype dat meer geluid produceert. In paragraaf 3.2 van de aanvulling op het MER wordt uitvoerig hierop ingegaan (korthedshalve wordt hiernaar verwezen), waarbij geconcludeerd wordt dat de berekeningen geen aanleiding geven tot het aanpassen van de effectscores of conclusies zoals opgenomen in het MER.	Geen

				Zes maanden voor aanvang van de bouwwerkzaamheden moeten initiatiefnemers aan het bevoegd gezag kenbaar maken welk type windturbine gerealiseerd gaat worden. Ook moet er door initiatiefnemers worden aangetoond dat het te realiseren type windturbine voldoet aan de vergunning. Het bevoegd gezag toetst op basis van de aangeleverde gegevens of het type windturbine voldoet aan de vergunning. Bovendien moeten de windturbines na realisatie aan de normen blijven voldoen, als dat niet het geval is dan is handhaving aan de orde, hiervoor wordt verwezen naar het antwoord onder 1 punt I.	
1	o	2. Windcontour berekening op basis van aangepaste keuze windturbine. Voor de geluidberekeningen in het MER is voor het VKA een windturbine gekozen die een contour oplevert die past binnen de toelaatbare grenzen. De gewenste windturbines kunnen niet voldoen aan de geluidsnormen. De data inputs van de L100 voor de berekeningen zijn niet gespecificeerd. Ook is onduidelijk wie dit heeft gemeten en hoe onafhankelijk dat meetresultaat is vastgesteld. Hierdoor is de (on)nauwkeurigheid van de inputs en outputs onduidelijk. Ook de betrouwbaarheid van de getoonde geluidscontouren ontbreekt. Daarom is niet na te gaan of de windturbine in zal voldoen aan $L_{den}=47$ op de gevel van onze woningen. Dit is een reden om de aanvraag af te keuren en roept de vraag op of de initiatiefnemers de gewenste VKA referentieturbines verplaatsen naar een locatie waar deze wel aan de geluidsnorm voldoet.	BP OV1 OV2	De keuze voor het te plaatsen windturbintype is nog niet gemaakt (zie de reactie bij 1n), er is dus ook geen sprake van een gewenste VKA-turbine. De door inspreker genoemde turbintypen zijn voorbeeldturbines (ook wel referentieturbines genoemd) welke gebruikt zijn om de milieueffecten van het windpark in beeld te brengen. Terecht wordt opgemerkt dat voor het VKA voor geluid de L100 als referentieturbine gekozen, terwijl voor andere milieuaspecten de GE turbine is gehanteerd. Reden hiervoor is dat de GE-turbine op deze locatie niet aan de geluidnorm voldoet, en het voor dit type niet mogelijk is de geluidsbelasting te beperken (geen geluidmodi beschikbaar). Daarom is voor het VKA de geluidbelasting met een ander turbintype (de L100) berekend. Terecht wordt gesteld dat de voor het VKA gehanteerde referentieturbine voor geluid een onderschatting geeft van de maximaal mogelijke geluidbelasting. De Commissie m.e.r. constateert dit ook in haar toetsingsadvies van 13 mei 2019. Ten aanzien van het aspect geluid en het aanvullend onderzoek voor het MER wordt verwezen naar de reactie onder 1n. Voorts wordt opgemerkt dat niet alle data inputs duidelijk zijn. Ook dit is in de aanvulling op het MER verduidelijkt. De gebruikte data van de L100 zijn afkomstig van de leverancier en zijn gebaseerd op de norm NEN-EN-IEC 61400-11. Deze norm komt goed overeen met de in Nederland voorgeschreven meetmethode. De wetgever heeft er bewust voor gekozen aan te sluiten bij genoemde norm om de (internationale) uitwisselbaarheid van data te vereenvoudigen. Door vermelding van de gebruikte norm verklaart de leverancier dat hij de betreffende meetvoorschriften heeft opgevolgd. De verplichting om zich te	Geen

				conformeren aan de voorgeschreven meetmethode geldt overigens voor alle leveranciers.	
1	p	3. GELUIDHINDER CONTOUR IS STATISCH EN NIET IN LIJN MET DEGEMIDDELTE WINDRICHTING BIJ ZUTPHEN en HOUDT GEEN REKENING MET INVERSIE EN GROEI GELUIDHINDER De gemiddelde wind bij Zutphen komt voor een groot deel van het jaar uit Zuid Westelijk richting. Te verwachten is dat de geluidcontour Lden 47 meer naar Noord Oostelijke richting afwijkt dan naar Zuid Westelijke richting. In de gepresenteerde geluidcontour kaartjes wijkt deze juist meer naar Zuid West. Het lijkt erop dat onderzoekers een andere windinput hebben gehanteerd of hebben fouten gemaakt met de input van de winddata in het rekenmodel. Verder ontbreken de gebruikte dataset, winddata en de windrozet en informatie over welke periode de winddata zich uitstrekt en naast gemiddelde, de onnauwkeurigheid en betrouwbaarheid. Onduidelijk en niet gespecificeerd is hoeveel geluid de diverse bronnen produceren met hun gemeten waarden en varianties bij de mast en op welke hoogte, plaats en bij welke windsterkte.	BP OV1 OV2	In het reken- en meetvoorschrift windturbines (RMW) wordt wel degelijk onderkend dat de windrichting niet gelijkmatig is verdeeld over de windroos en dat zuidwestenwind zich in ons land het vaakst voordoet. Van belang voor de berekening is overigens niet zozeer het frequente voorkomen van deze windrichting, maar het feit dat de winden met de hoogste snelheden uit deze richting afkomstig zijn. Een hogere windsnelheid betekent een hogere geluidsproductie door de windturbine. Het effect dat daardoor in noordoostelijke richting de geluidsbelasting gemiddeld hoger is, doet zich echter pas voor op grote afstand van de windturbine. Het RMW houdt bij de berekening van de geluidbelasting rekening met de overheersende windrichting. Dit gebeurt met de meteocorrectieterm Cmeteo, die het verschil tussen de gestandaardiseerde overdrachtsituatie (meewind) en de gemiddelde overdrachtsituatie in rekening brengt. De overheersende windrichting heeft pas effect als de afstand tussen de windturbine en ontvanger tenminste tienmaal de som van de hoogte van de bron (120/130 m) en de hoogte van de ontvanger (5 m) bedraagt. Die afstand bedraagt in dit geval 1.250 - 1.350 m. Binnen die afstand heeft de meteocorrectie geen effect op de berekende geluidbelasting. Op de afstanden die in het MER zijn beschouwd — en meer in het bijzonder op de afstand waar wordt voldaan aan de geluidsnormen — is het verschil niet waarneembaar. Daar liggen de contouren van gelijke geluidsbelasting dus inderdaad op een vaste afstand van de windturbine. Dit duidt niet op een tekortkoming van het rekenmodel. Het is dan ook niet aan de windrichting toe te schrijven dat in genoemde figuur 23 de geluidscontour in zuidwestelijke richting verhoudingsgewijs ver van windturbine WT-05 ligt, maar aan het feit dat de betreffende windturbine en windturbine WT-06 zich in elkaars akoestische invloedssfeer bevinden. Met andere woorden: de geconstateerde ‘uitstulping’ wordt niet veroorzaakt door windturbine WT-05 zelf, maar door de bijdrage van windturbine WT-06 aan de geluidsbelasting ter plaatse. Hetzelfde verschijnsel is in deze figuur ook op andere posities zichtbaar. Ten aanzien van de ontbrekende datasets: het meeste was opgenomen in de bijlagen van het geluidsrapport, maar blijkbaar niet duidelijk genoeg. In de ‘Aanvulling op het MER’, referentie BE4157TPRP1907181514, is een toelichting op de gebruikte data gegeven. Kortheidshalve wordt hiernaar verwezen. Zie ook de reactie onder 1n.	Geen

1	q	Discutabel is welke geluid gegevens voor de berekening m.b.t. de genoemde windturbine worden gebruikt, deze komen van de leverancier maar zijn volgens ons niet door een onafhankelijk wetenschappelijk bureau proefondervindelijk gecheckt en gemeten in de realiteit en over welke tijdsperiode gemeten. Gegevens aangeleverd door leverancier zijn verdacht. Data over de windturbines moeten van onafhankelijke wetenschappelijk bureaus komen.	BP OV1 OV2	Zie antwoord bij 1o. De leverancier moet verklaren dat de aangeleverde data zijn vastgesteld in overeenstemming met de voorgeschreven meetmethode dan wel een daaraan verwante norm (m.n. NEN-EN-IEC 61400-11). Dit is een voorwaarde om de data te kunnen gebruiken voor geluidsonderzoeken. In het Reken- en meetvoorschrift windturbines wordt onder 1. Inleiding – Standaardmeetmethode aangegeven dat de standaardmeetmethode goed aansluit bij de wijdverbreide norm NEN-EN-IEC-61400 deel 11 (2002). Daarnaast zijn de belangrijkste verschillen aangegeven en de redenen waarom de vermelde verschillen geen belemmering opleveren voor het gebruik van de door de leverancier opgegeven geluidsspecificaties.	Geen
1	r	De diameter van VKA windturbines voor berekening geluidshinder is 100 meter in plaats van de 120 meter in VKA. De geluidcontour zal veel breder uitvallen dan nu is geplot op de kaart, en de contour zal door gemeten (on)nauwkeurigheid en statistische verdeling die zeer waarschijnlijk groter dan de 1 mm dikte van de getoonde contourlijn op de kaart. Het rekenen met een geluidbron die als puntbron ten alle tijden & omstandigheden in het midden van de mast zich bevindt is derhalve onjuiste voorstelling van zaken.	BP OV1 OV2	Elk type windturbine is uniek als geluidbron. De sterkte van de bron - de geluidemissie - verschilt per type turbine en is afhankelijk van de ashoogte, turbineblad en rotatiesnelheid. Om de geluidbelasting te kunnen berekenen moet er een turbintype in het rekenmodel worden ingevoerd. Omdat er nog geen keuze voor een specifiek turbintype gemaakt is, is voor de onderzoeken in het MER, de aanvulling daarop en de vergunningaanvragen gebruik gemaakt van een zogenaamde referentieturbine (of voorbeeld turbine). Ten aanzien van de geluidcontouren wordt opgemerkt dat deze een indicatief beeld van de geluidbelasting in de omgeving geven, maar dat deze contouren niet zijn bedoeld om aan de wettelijke norm te toetsen. Het is mogelijk dat een toetspunt zich binnen een contour bevindt, terwijl de geluidbelasting op de gevel lager is dan de desbetreffende waarde. Alleen de berekeningen ter plaatse van de gevel van toetspunten zijn nauwkeurig genoeg en zijn leidend voor toetsing aan de normstelling.	Geen
1	s	Grotere windturbines produceren geluidgolven met lagere frequenties dan kleinere windturbines. Deze lage frequente golven komen verder dan hoog frequente golven. Woningen die benedenwinds liggen krijgen daarom een hogere geluidsbelasting en een hogere geluidfrequentie door defragmentatie. Kortom geluidgolven die normaal niet hoorbaar zijn worden ineens wel hoorbaar.	BP OV1 OV2	Laagfrequent geluid (LFG) is geluid in het voor mensen laagst hoorbare frequentiegebied, onder 125 Hz. Windturbines produceren, net als de meeste geluidbronnen, ook laagfrequent geluid. In het Besluit 'wijziging milieuregels windturbines' (2010) is voor windturbines de norm voor de geluidbelasting buiten aan de gevel gesteld op $L_{den} = 47$ dB. Bij deze normen is uitgegaan van windturbinegeluid en de mate van hinderlijkheid die wordt ervaren op basis van empirisch onderzoek (onderzoek dat is gebaseerd op systematische observaties en/of metingen). Daarbij is ook rekening gehouden met het optreden van laagfrequent geluid, dat altijd een onderdeel van het geluidsspectrum van windturbinegeluid is. Nederland heeft geen wettelijk vastgestelde norm voor laag frequent geluid. Uitgangspunt is dat bij het voldoen aan $L_{den} = 47$ dB en $L_{night} = 41$ dB er	Geen

				geen reële kans is op laag frequent geluid. Dit is ook vaste jurisprudentie. Er is geen aparte beoordeling nodig voor LFG. Bij het antwoord van zienswijze 2 onder g wordt hier nog nader op ingegaan.	
1	t	Geluid komt verder als gevolg van een Inversielaag in de lucht. Door de uitstoot en uitblazen van warme lucht van de GMB ontstaat er een lokale inversielaag boven het windpark bij Westelijke en Zuidwestelijke wind. Hierdoor zal het geluid bij Westelijke en Zuidwestelijke wind vele honderden meters verder komen. De inversielaag zal het geluid gaan weerkaatsen, hierdoor ontstaan voor de benedenwindse woningen totaal andere wind geluidhinder contouren.	BP OV1 OV2	De geluidoverdracht wordt sterk door de meteorologische situatie beïnvloed. Met name windsnelheid en richting maar ook temperatuur en luchtvochtigheid spelen hierbij een belangrijke rol. De meteorologische omstandigheden waaronder een goede en stabiele overdracht plaatsvindt (meewind en temperatuurinversie) zijn vastgelegd in een zogenaamd 'meteoraam' (zie Handleiding module B en C). Bij overdrachtsberekeningen wordt uitgegaan van een geluidsoverdracht zoals deze plaatsvindt onder meteoraamomstandigheden. De meteogemiddelde geluidsniveaus worden berekend door van de onder meteoraamomstandigheden bepaalde niveaus een zogenaamde meteocorrectieterm (Cm) af te trekken (zie paragraaf 7.2.1 van de Handleiding). Voor toetsing aan de grenswaarden wordt uitgegaan van de meteogemiddelde geluidsoverdracht, dat wil zeggen de gemiddelde overdracht bij het Nederlands klimaat. Bij de vaststelling van de geluidnormering van artikel 3.14a, eerste lid van het Activiteitenbesluit is voldoende rekening gehouden met geostrofe windeffecten (nachtelijk stabiele atmosfeer). Door afkoeling van de lucht nabij het aardoppervlak kan na zonsondergang een grotere variatie in het waargenomen geluidsniveau ten gevolge van een windturbine optreden. Het gevolg hiervan kan zijn dat op grotere afstand van de windturbine hinder wordt ervaren. Dit verschijnsel wordt toegeschreven aan de interactie tussen de rotorbladen en de variërende windsnelheid op verschillende hoogten. De uitstoot van de GMB zal, gelet op zijn aard en omvang, een dergelijk effect niet kunnen veroorzaken. Daarvoor is de verstoring van de atmosfeer te plaatselijk c.q. de afstand tot de windturbines te groot. Eveneens wordt opgemerkt dat als er klachten zijn dit kan worden gemeld.	Geen
1	u	De berekeningen zijn op 1 moment (heden) gedaan, maar hinder groeit de komende 20 jaar. De berekeningen en contouren moeten ook voor de toekomst worden bepaald waarbij rekening wordt gehouden met groei in geluidhinder vanaf het industrieterrein en provinciale weg N348. Voorbeeld: de recente aankondiging van Doornberg recycling die zit niet in de MER berekening maar zal de hinder relevant doen toenemen.	BP OV1 OV2	Hierbij wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein. Op zich zijn de overige al onherroepelijke bestemmingsplanmogelijkheden meegenomen in het bestemmingsplan en zijn ze ook meegenomen in de verschillende onderzoeken in het kader van cumulatie.	BP, planregels en verbeelding

		Geconcludeerd wordt dat gehanteerde rekenmodellen en gepresenteerde cijfers deugen en niet gekeken worden naar 1 moment maar met name ook naar de toekomst 20 jaar vooruit.			
1	v	Er is geen rekening gehouden met significante lokale omstandigheden en hiervoor beschreven realistische en dynamische effecten. De gepresenteerde windgeluid contouren in de MER hebben een onwaarschijnlijke vorm ten opzichte van de gemeten 30-jarige gemiddelde windrichting. Initiatiefnemers betalen de onderzoeken en kunnen die dus sturen. Dit is niet zorgvuldig. Gevraagd wordt het geluidsonderzoek door een onafhankelijke partij of Technische Universiteit te laten uitvoeren.	BP OV1 OV2	Het geluidonderzoek is volgens wettelijk voorgeschreven rekenmethodiek uitgevoerd. Het onderzoek is beoordeeld door de gemeente, de omgevingsdienst en de Commissie voor de m.e.r. De aanbevelingen die de Commissie in haar toetsingsadvies van 13 mei 2019 deed, zijn in een 'Aanvulling op het MER', referentie BE4157TPRP1907181514, opgenomen. Het is gebruikelijk dat de initiatiefnemer zelf zorgt voor de eigen aanvraag en de bijbehorende onderzoeken. Er is geen aanleiding om het geluidonderzoek door een andere onafhankelijke partij of Technische Universiteit te laten uitvoeren. Zie ook de antwoorden onder p van deze zienswijze en zienswijze 2c.	Geen
1	w	4. Geur en/of gifhinder wordt exponentieel groter door windturbines en bedreigt gezondheid van veel meer burgers. In de MER wordt gesteld dat geur verspreiding door de windturbines groter wordt maar dat de concentraties lager worden. Daarna wordt een onjuiste conclusie getrokken namelijk dat de geurhinder effect per saldo als gevolg van de windturbines niet of nauwelijks waarneembaar zal zijn en gezondheid effect marginaal is. Dit is onjuist en houdt geen rekening met: 4.1 drempel niveau = 10uE/m3 waarop geur waarneembaar. Dit is stuk lager dan de huidige uitgestoten concentraties in het relevante gebied van naburige 40 woningen. De uitstoot is veelvuldig zeer goed en zwaar te ruiken in groot gebied rond de GMB en ook op 2 km afstand vanaf GMB. De concentraties die de pijp verlaten zijn veelvuldig hoger dan in de verleende vergunning is opgenomen. Geurmeldingen gedaan door burgers worden soms niet geregistreerd of geweigerd. Burgers voelen zich geïntimideerd en melden hinder niet meer. Dit verklaart mogelijk ook het beperkt aantal meldingen.	BP OV1 OV2	Er bestaat een verschil tussen wanneer geur waarneembaar is en wanneer er niet wordt voldaan aan de geurnorm. Bij het nemen van besluiten over initiatieven die het aspect geur in zich hebben wordt onderzocht of voldaan kan worden aan de gestelde normen. Dit is beschreven in de toelichting van het bestemmingsplan. In het kader van het kankerclusteronderzoek door de GGD zijn er recente gegevens beschikbaar. Hiervoor wordt verwezen naar de reactie onder 1b. De werkwijze rondom klachtenafhandeling staat los van de voorliggende ontwerpbesluiten. Het signaal wordt meegegeven aan de uitvoeringsdiensten.	Geen
1	x	4.2 Niet ruikbare gifstoffen die worden uitgestoten en mogelijk kankerverwekkend zijn of worden door reactie met Bio-Aerosolen. Emissie verslagen 2016 laten zien dat GMB & Aurubis gevaarlijke stoffen uitstoten. GMB doet geen verslag van alle mogelijke giftige stoffen en Bio Aerosolen uitstoot. Deze stoffen komen 100% voor c.q. mogen worden verwacht in het aangevoerde slib, maar zijn niet in de monitor meting opgenomen. Dit is een ernstige	BP OV1 OV2	Ieder bedrijf moet voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Van GMB en Aurubis is bekend welke stoffen er uitgestoten worden. Dit staat in de milieuvergunningen en wordt bij controles gemeten. Indien GMB en Aurubis tekortschieten in de monitoring en rapportage op grond van hun vergunde bedrijfsvoering, zoals in deze zienswijze wordt gesteld kan betrokkene een verzoek tot handhaving indienen bij het bevoegd gezag, in dit geval de provincie Gelderland. Opgemerkt wordt dat deze beide	Geen

		tekortkoming in de monitoring & rapportage van het overheidstoezicht. Gevaar zit ook in de combinatie van fijnstof dat in ruime mate de lucht wordt ingestoten en dat wordt gemixt door de windmolens met Bio-Aerosolen en gaat reageren tot gevaarlijke andere deeltjes. Verwezen wordt naar wetenschappelijk artikel: The unexpected role of bioaerosols 41598_2017_Article_11178 in Nature 7 sept 2017.		bedrijven niet binnen het plangebied van voorliggende ontwerpbesluiten vallen. Voor de aspecten over gezondheid wordt verwezen naar het antwoord onder 1b. In het kader van de realisatie van het Windpark IJsselwind is bovendien in de toelichting van het bestemmingsplan in beeld gebracht wat de mogelijke gevolgen zijn van windturbines op de geurconcentraties in de omgeving. Hieruit blijkt dat deze mogelijk zeer beperkt veranderen. Als gevolg van de nabijgelegen windturbine 3 zal sneller verdunning van de concentratie optreden. Het oppervlak waar dit op de grond mogelijk waarneembaar is, wordt naar verwachting wel groter. De bijdrage van de schoorsteenemissies aan de concentraties op leefniveau is echter al laag en ruim onder de grenswaarden van het Gelderse geurbeleid, waardoor het effect van de windturbines niet of nauwelijks waarneembaar zal zijn. Vanwege de bezorgdheid uit de omgeving hebben initiatiefnemers hier nader onderzoek naar uit laten voeren. Hierop wordt nader ingegaan bij het antwoord van zienswijze 1n, 1o en 27 onder f.	
1	y	4.3 Bij Westelijke t/m Zuidwestenwind (35% van het jaar) zorgen de 3 windmolens dat een paar duizend inwoners extra in Eefde en Eefde-West geurhinder en/of gif-(fijn)stoffen ontvangen. En dat neemt de komende 20 jaar toe.	BP OV1 OV2	Zie het antwoord onder x uit deze zienswijze.	Geen
1	z	4.4 Lagere concentraties geven geen garantie voor niet opwekken kanker Gifstoffen worden veelal opgeslagen in vet of beenderen bij de mens, door cumulatie kan dit op termijn gevaarlijk zijn. De windturbines verspreiden en mixen deze gifstoffen, bio-aerosolen en/of kankerverwekkende (fijn)stoffen over bewoners van Eefde en Eefde-West. Dit is een gezondheidsrisico.	BP OV1 OV2	Voor het GGD-onderzoek wordt verwezen naar de reactie onder 1b. Door elk bedrijf moet worden voldaan aan de gestelde normen. Naar ervaring van de GGD en uit de wetenschap blijkt dat er geen gezondheidsrisico's zijn bij de uitstoot van stoffen op de bewoners van de gemeenten Lochem en Zutphen.	Geen
1	aa	4.5 Het huidige hoge niveau aan waarneembare kankergevallen in Eefde-West toont aan dat verdergaande verspreiding van geur en kankerverwekkende (fijn)stoffen door windturbines een absolute NOGO is. Zutphen en regio Eefde-West scoren sinds 2016 op de emissiekaart in het rode ongezonde gebied voor fijnstof PM10 en PM2.5 Ook recente metingen in de omgeving geven aan dat deze waarden ook heden hoog zijn. Het zou de gemeente Zutphen sieren om richting gezonde waarden te sturen in plaats van	BP	Voor het GGD-onderzoek wordt verwezen naar de reactie onder 1b. Dit is een onafhankelijk onderzoek. Er wordt voldaan aan de gestelde landelijke normen. Zolang bedrijven hun vergunningen op orde hebben en passend zijn binnen de geldende wet- en regelgeving bestaat er geen weigeringsgrond om bedrijven niet toe te laten.	Geen

		nieuwe gezondheid belastende projecten op de mars in Eefde-West toe te staan.		Op dit moment is de wetgeving er niet op ingericht om te sturen op gezonde waarden. Voor het overige wordt verwezen naar de reactie onder 1h.	
1	ab	5. Het MER houdt geen rekening gehouden met verblijf buiten / in tuinen Veel bewoners in Eefde-West wonen en werken daar omdat men buiten wil zijn in tuin en/of wil werken in het buitengebied. Deze burgers worden buiten onevenredig getroffen door geluidhinder en de eerdergenoemde geur- en gifstoffen.	BP	In het MER is getoetst aan wettelijke normen voor geluid en slagschaduw op de gevel. Die normen gelden op de gevel van woningen en aan die normen is voldaan. Dit geldt ook voor geur. Hierbij wordt voor geur verwezen naar de reactie onder 1n en 1o. Het MER maakt de te verwachten geluidbelasting en slagschaduw middels contourenkaarten inzichtelijk. Daarmee zijn de effecten in het buitengebied inzichtelijk gemaakt. In het antwoord bij zienswijze 53i wordt nog nader ingegaan op slagschaduw. Het MER, als onderbouwing van het windpark, zorgt ervoor dat milieubelangen worden meegenomen in de besluitvorming. Het belang van energieneutraliteit ten opzichte van de locatiekeuze is onderzocht en beargumenteerd in de stukken. Er is sprake van een effect op de omgeving, echter in de stukken is de haalbaarheid aangetoond.	Geen
1	ac	6. Windturbine geluid hinder berekening is slechts doorgerekend voor 2 hoofdsenario's hierdoor ontstaat vertroebeld beeld. Uit eerder onderzoek in opdracht van de gemeente Zutphen door Bosch & Van Rijn toonde aan dat gebied nabij Eefde West niet geschikt was voor dergelijke projecten i.v.m. de veelheid aan naburige woningen en bewoners. De discutabele Lden en Lcum geluidscontouren van alle geluidsbronnen tezamen tonen dit aan. En dat is zonder groei en dynamiek in de komende 20 jaren. De Bosch & Van Rijn analyse en die uitgang van windmolens van maximaal 150 m gaf aan dat die niet passend waren te plaatsen gelet op alle normen en omstandigheden.	BP OV1 OV2	In het MER is de geluidbelasting van het windpark in beeld gebracht en de cumulatieve geluidbelasting van verschillende bronnen. Hiervoor is gebruik gemaakt van de wettelijk voorgeschreven rekenmethodiek. Er zijn geen normen voor cumulatieve geluidbelasting. Een gangbare methodiek om cumulatieve geluideffecten te beoordelen is de 'Methode Miedema'. In deze methode wordt de akoestische kwaliteit van de omgeving bepaald voor en ná toevoeging van een nieuwe geluidbron. Hiermee kan de leefomgeving objectief worden beoordeeld. Cumulatie met andere bronnen wordt beschouwd als er sprake is van blootstelling aan meer dan één geluidbron conform de rekenregels uit het Reken- en meetvoorschrift windturbines. In de wettelijk voorgeschreven rekenmethodiek wordt de gecumuleerde geluidbelasting (L_{cum}), bepaalt, waarbij rekening gehouden wordt met de verschillen in dosis-effectrelaties van de verschillende geluidbronnen. Het ene geluid wordt namelijk als hinderlijker ervaren als het andere, bij dezelfde geluidniveaus. De uiteindelijk berekende cumulatieve waarde is geen feitelijk geluidniveau. Om die reden is aan de getallen een waardering gekoppeld van 'goed' tot 'zeer slecht'. De verandering in de klassen in deze zogenaamde 'methode Miedema' is gebruikt als maat om de relatieve bijdrage van de windturbines aan de geluidskwaliteit van de omgeving te beoordelen.	Geen

			Met hetgeen in het MER is beschreven wordt aangesloten op het 25 augustus 2015 vastgestelde Geluidsplan Zutphen 2015-2025 en de nota's Hogere waarden geluid, Bouw-/sloop-lawaai en Trillingen en Bedrijven en Geluid. Het plan en de nota's vormen een kader voor ruimtelijke procedures, aanvragen om omgevingsvergunningen, beschikkingen, ontheffingen, meldingen en procedures voor hogere toelaatbare geluidsbelastingen. Het plan en de nota's dragen bij aan de bescherming van huidige en toekomstige gevoelige bestemmingen, zorgt voor behoud van de huidige bedrijfsactiviteiten en biedt ruimte aan toekomstige bedrijfsactiviteiten. Het Geluidsplan Zutphen 2015-2025 en de drie bijbehorende nota's zijn op 10 september 2015 in werking getreden. Los van de aanwezige geluidzonering op het bedrijventerrein De Mars. Uit het onderzoek voor windpark IJsselwind en uit de aanvulling bij het MER volgt dat er sprake is van goede ruimtelijke ordening en dat er geen hogere grenswaarden in casu benodigd zijn. In het door Bosch & Van Rijn uitgevoerde onderzoek (d.d. 10 september 2013) is de locatie noordzijde Twentekanaal onderzocht. Hierbij staan 2 windturbines langs het Twentekanaal: windturbine 1 nabij de Meijerinkstraat 40 (windturbine 2 van het voorgenomen Windpark IJsselwind) en windturbine 2 ten westen van de woningen Mettrayweg 3 tot en met 15. Vanwege de nabijheid woningen bij windturbine 2 wordt niet wordt voldaan aan de geluids- en slagschaduwnorm en derhalve wordt geconcludeerd dat twee windturbines alleen mogelijk zijn wanneer deze 15-20 woningen participeren. Daarnaast wordt geconcludeerd dat er één windturbine mogelijk is (windturbine 1) wanneer één woning participeert, te weten Meijerinkstraat 40. De locaties van de windturbines van het Windpark IJsselwind zijn, behalve die nabij Meijerinkstraat 40, gewijzigd. Eén windturbine is nu voorzien op Fort de Pol (windturbine 3 van het voorgenomen Windpark IJsselwind) en de andere is voorzien ten westen van de rondweg N348 (windturbine 1 van het voorgenomen Windpark IJsselwind). De locatie van windturbine 2 uit het onderzoek van Bosch & Van Rijn is hiermee, komen te vervallen. Omdat de locaties van het Windpark IJsselwind grotendeels niet overeenkomen met de locaties zoals opgenomen in het rapport van Bosch & Van Rijn, kunnen de conclusies die hierin zijn getrokken dan ook niet één op één worden overgenomen voor wat betreft de haalbaarheid van het te realiseren Windpark IJsselwind. Voor het Windpark IJsselwind zijn in het MER de gevolgen in beeld gebracht en zijn de locaties onderzocht en	
--	--	--	---	--

				onderbouwd. Dus conclusies van rapport Bosch & Van Rijn zijn dan ook niet vergelijkbaar. Voor een reactie op de hoogte van de windturbines wordt verwezen naar het antwoord bij zienswijze 22 onder h.	
1	ad	7. De 3 ongecorrleerde geluidsbronnen zijn gecorreleerd en pakken voor de te beschermen mens anders uit dan is berekend. In de berekeningen van de MER wordt aangenomen dat geluidsbronnen ongecorrleerd zijn. Windturbines zijn niet te onderscheiden en het vaste ritme en spectrum vergroot de hinderfactor. Wetenschappelijke onderzoekbureaus o.a. TNO & RIVM hebben dit onderkend. 3 extra windturbines zijn daarom zeer nadelig voor gezondheid en leefomstandigheden voor de naburige bewoners. Ook door slagschaduw. De Lden cumulatief=56 is onaanvaardbaar, teveel bewoners in Eefde-West worden hiermee geconfronteerd. Gelet op de verwachte groei in uitstoot en geluidhinder de komende 20 jaren worden woongebieden onleefbaar. Deze locatie is ongeschikt voor windturbines gelet op de veelheid aan naburige woningen en bewoners.	BP OV1 OV2	Voor de berekening van de Lcum en de opmerking dat het gebied volgens het onderzoek van Bosch en Van Rijn ongeschikt is, wordt verwezen naar de reactie onder 2e.	Geen
1	ae	8. Gemiddelden zeggen niets over de feitelijke hinder en gezondheidseffecten op de naburige bewoners en vragen om ingrijpen politiek & bevoegd gezag. De Lnight=41dB en Lden=47 dB geluidsnormen zijn gebaseerd op jaargemiddelden van een oude cohort aan winddata van het KNMI. Er is geen rekening gehouden met de groei geluid, hinder en toename gezondheidsrisico in de komende 20 jaren. Dit is een ondeugdelijke, niet doelmatige en kwalijke norm. Buurlanden (o.a. Denemarken & Duitsland) werken met betere geluidsnormen. Die geluidsnormen zijn scherper en zijn afstandseisen. (Deelstaat Beieren en gemeente Emmen worden als voorbeelden genoemd.) Gelet op de grote overschrijding van de Lcum norm en de te verwachten groei, gecombineerd met de verdergaande bedreiging van de volksgezondheid van vele honderden inwoners in Eefde en Eefde West maken dit duidelijk en noodzakelijk. Voorgesteld wordt voor een andere locatie te kiezen of maatwerkvoorschriften in het bestemmingsplan op te nemen (met een Lcum=50 dB maximum norm gedurende max 15 minuten per dag en gemeten op de gevel van een woning wordt) waarmee	BP OV1 OV2	Zie ook de vorige antwoorden van deze zienswijze die betrekking hebben op de (cumulatieve) geluidberekeningen. Ook wordt verwezen naar 2c onder punt 5 (geluid), daarin wordt ook ingegaan op maatwerkvoorschriften en de aanvaardbaarheid van de wettelijke geluidnorm. De normen die in de Nederlandse wetgeving zijn opgenomen zijn leidend in voorliggende ontwerpbesluiten. Draaiende windturbines moeten voldoen aan de normen in het Activiteitenbesluit. Uit de aanvulling op het MER en de gestelde normen in het Activiteitenbesluit blijkt dat extra regels in het bestemmingsplan niet nodig zijn, zo wordt een dubbeling van regels voorkomen.	Geen

		recht wordt gedaan aan acceptabel geluidshinder niveau voor de naburige bewoners. Voor zowel het heden als toekomst.			
2	a	1 Essentie en reikwijdte van deze zienswijze 1.1 Het besluit is in strijd met een goede ruimtelijke ordening. De bestaande landelijke omgeving is niet passend voor een zo grootschalig industrie-complex. Het besluit is onzorgvuldig voorbereid en strijdig met art. 3:2, 3:3, 3:4, 2:4, 3:9, 3:46/47, 3:1 lid 2 Awb, 3:14 BW en meer. 1.2 Onderzoeken die aan het besluit ten grondslag liggen zijn onjuist, onvolkomen, gedateerd en uiterst eenzijdig. Er is geen rekening gehouden met nieuw(st)e technologische en planologische inzichten. De kwaliteit van het woon-, werk- en leefklimaat neemt aanzienlijk af zonder kenbare en deugdelijke belangenafweging. Inspraak is niet naar behoren geschied en in de kern is het bestreden besluit wat betreft totstandkoming en inhoud in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. 1.3 De uitstoot van bedrijven, gevestigd op het industrieterrein De Mars zal door het windturbine-project verder verspreid worden over duizenden meer mensen en zal kankergevallen in Eefde en omstreken verder aanwakkeren. Verder zijn de getoonde relevante cijfers in de MER nu en voor de relevante toekomst (20 jaar) geenszins te toetsen op nauwkeurigheid, betrouwbaarheid en integriteit. 1.4 Het Bevoegd gezag moet volgens dit activiteitenbesluit in dit concrete geval <i>maatwerk</i> toepassen en een andere waarde voorschrijven, in verband met de beschreven bijzondere lokale omstandigheden; zie ook Artikel 314a Activiteitenbesluit milieubeheer. 1.5 Verder is effectieve monitoring <i>geluidshinder en handhaving</i> op het project na oplevering volledig onmogelijk. Om die reden wordt het voorstel gedaan om een maximum van $L_{cum} = 50$ geluidshidernorm, gemeten op de gevel van woning(en), op te nemen in het nieuwe bestemmingplan.	BP OV1 OV2	1.1 Hierbij wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein. 1.2 Er is geen reden te twijfelen aan de uitkomsten van onderzoeken. Inspreker laat ook niet met tegenonderzoeken een ander inzicht zien. Voor een reactie op inspraak wordt verwezen naar het antwoord bij zienswijze 2b. 1.3 Hierbij wordt verwezen naar de reactie onder 1b. 1.4 en 1.5 worden hierna beantwoord onder 2e. Tevens wordt voor hinder en handhaving verwezen naar het antwoord bij zienswijze 1l.	BP, planregels en verbeelding
2	b	2 Procedureel 2.1 Uit het Verdrag van Aarhus vloeit voort dat de bij het verdrag aangesloten staten waarborgen dat overheidsinstanties milieuinformatie in de zin van het verdrag ter beschikking stellen aan het publiek. Dat is in dit geval tot op heden achterwege gebleven.	BP OV1 OV2 OO	2.1 en 2.2 Gedurende de procedure is er gelegenheid geboden tot inspraak: • de Notitie Reikwijdte Detailniveau heeft van 3 februari 2017 tot en met 2 maart 2017 ter inzage gelegen;	Geen

		2.2 Het voortraject waarlangs het bevoegd gezag is gekomen tot de keuze voor het huidige plan is in strijd met de wet en algemene beginselen behoorlijk bestuur. Inspraak en democratische legitimatie ontbreekt voor dit windpark. 2.3 Alternatieven zijn niet beschouwd, maar er is rechtstreeks voor het voorkeurstraject gekozen. Zonder een alternatief onderzoek is het bestreden besluit onvoldoende gemotiveerd.		het ontwerp bestemmingsplan en de ontwerpvergunningen hebben van 22 maart 2019 tot en met 2 mei 2019 ter inzage gelegen. Voor ieder afzonderlijk onderdeel in de besluitvorming zijn in voldoende mate de inspraakprocedures gevolgd zoals voorgeschreven door het Verdrag van Aarhus, welke zijn verwerkt in de Nederlandse wetgeving door de ontwerpbesluiten met alle bijbehorende stukken ter inzage te leggen. Zie uitspraak Raad van State van 3 april 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1064). Hierbij wordt ook verwezen naar de reactie onder 54ce. De volledige milieu-informatie is in het kader van de ter inzagelegging beschikbaar gesteld via de websites van de gemeente Zutphen, Waterschap Rijn & IJssel en IJsselwind. In de door gemeente Zutphen i.s.m. initiatiefnemers georganiseerde informatieavonden in het kader van de ter inzagelegging van de NRD en ontwerpbestemmingsplan en de ontwerpvergunningen (d.d. 4 april 2019) was de milieu-informatie in te zien en waren er deskundigen aanwezig om deze toe te lichten. Daarnaast is de milieu-informatie door initiatiefnemers gedeeld met het Bewoners Platform. Vanaf begin 2016 tot en met heden is door initiatiefnemers een groot aantal informatieavonden en dialoogmomenten georganiseerd waarbij milieu-informatie is gepresenteerd en toegelicht. Voor een overzicht van de deze contactmomenten wordt verwezen naar bijlage 1 bij deze reactienota. 2.3 In het milieueffectrapport zijn verschillende inrichtingsalternatieven voor het windpark beschouwd. Waar het gaat de keuze voor het voorkeursalternatief spelen naast milieueffecten ook andere belangen een rol, waaronder doelbereik en economische aspecten. Het initiatief heeft tot doel zoveel mogelijk duurzame energie op te wekken, passend binnen de lokale context. Vanwege de beperkte verschillen in de milieubeoordeling van de alternatieven is er daarom gekozen voor het maximaliseren van de energieopbrengst.	
2	c	3 MER 3.1 Het MER bevat procedurele omissies en inhoudelijke gebreken. Het kan niet aan het bestreden besluit ten grondslag liggen. 3.2. Het MER strekt zich slechts uit tot het plangebied zelf en voldoet niet aan de eisen die daaraan worden gesteld in de Notitie	BP	3.1 Gesteld wordt dat het MER onjuist is en inhoudelijke gebreken bevat. In de zienswijze zijn echter geen inhoudelijke argumenten aangedragen die hiervoor een onderbouwing geven. Er is wettelijk voorgeschreven wat en hoe het MER eruit moet zien. Daar wordt aan voldaan. Aan het MER, het bestemmingsplan en de omgevingsvergunningen liggen onderzoeken ten grondslag die voldoen aan wet- en regelgeving. Het MER	Geen

		Reikwijdte. De eenzijdige, statische en beperkte voorstelling van zaken en het ontbreken van vele relevante en significante lokale omstandigheden en feiten in berekeningen of afwegingen versterken de bestaande zorgen. Ook het feit dat de <i>initiatiefnemer</i> het bureau in de arm genomen heeft, doet vragen rijzen omtrent de onafhankelijkheid waarmee het rapport geschreven is.		en de daarbij behorende onderzoeken en de gehanteerde onderzoekssystematiek is door de onafhankelijke Commissie voor de m.e.r. getoetst. Tekortkomingen die de Commissie signaleerde ten aanzien van het geluidonderzoek zijn in de notitie 'Aanvulling op het MER', referentie BE4157TPRP1907181514, opgenomen. Deze maakt daarmee onderdeel uit van de verdere besluitvorming. 3.2 Het MER beschrijft de effecten van het windpark. Het plangebied is de locatie waar de windturbines worden gerealiseerd. Het studiegebied is het gebied waarbinnen de milieugevolgen zijn onderzocht. De omvang van het studiegebied verschilt per milieuaspect, het studiegebied is over het algemeen groter dan het plangebied. Zo is het studiegebied voor bijvoorbeeld archeologie beperkt tot de locatie van de windturbines waar verstoring van de bodem plaatsvindt en wordt het studiegebied voor landschap bepaald door het gebied waarin de windturbines zichtbaar zijn. Niet gemotiveerd is waarom niet aan de eisen uit de Notitie Reikwijdte detailniveau is voldaan. De initiatiefnemer van een project schrijft het MER en het bevoegd gezag weegt alle belangen af en toets alle documenten. Dat onderzoeken worden uitgevoerd in opdracht van initiatiefnemer van een project is naar het oordeel van de Afdeling geen reden om op voorhand te twijfelen aan de juistheid en de objectiviteit van de inhoud van die onderzoeken. (Uitspraak RvS windpark Drentse Monden Oostermoer d.d. 21 februari 2018; ECLI:NL:RVS:2018:616).	
2	d	4 Nut en noodzaak 4.1 Nut en noodzaak van het project zijn onvoldoende onderbouwd. Er is sprake van een onredelijke overheidsbesluitvorming. 4.2 Maatschappelijke, economische en juridische uitvoerbaarheid staat ter discussie. 4.3 Gelet op duurzaamheidsdoelstellingen van Zutphen zou aan de initiatiefnemers een andere locatie in de regio Zutphen of Brummen of Voorst toegewezen moeten worden waar gezondheidsrisico's afwezig zijn en de windturbines ruim passen binnen de huidige wettelijke normen. Een alternatief is om ambitie op wind in te ruilen voor 20-30 ha zonnepark. Op de informatieavond van 19.12.2018 gaf wethouder dhr. H. Matsers aan dat het hem niet uitmaakte met welke techniek (wind, zon,	BP	Het Kabinet Rutte II heeft in haar regeerakkoord "bruggen slaan" (oktober 2012) opgenomen een doelstelling van 16% voor duurzame energie na te streven. Kabinet Rutte III houdt vast aan deze doelstelling. Deze ambitie is in het afgesloten Energieakkoord bijgesteld; 14% in 2020 en 16% in 2023. In het Energierapport 2017 staat dat windenergie op land de komende jaren één van de meest kostenefficiënte technieken is om hernieuwbare energie te produceren. Als doelstelling voor windenergie op land wordt uitgegaan van een gerealiseerd vermogen van 6.000 MW in 2020. Op 20 november 2015 is het opgestelde vermogen op land de 3.000 MW gepasseerd. In maart 2018 is het totaal aan geïnstalleerd vermogen 4.247 MW (cf. www.windstats.nl). De belangrijkste reden om het aandeel windenergie te verhogen is het verminderen van de CO2-uitstoot, waarvan de toename in hoofdzaak verantwoordelijk is voor de opwarming van de aarde.	Geen

		water, biomassa) de Mw's aan groene stroom worden geproduceerd.	De provincies hebben in 2013 in het Interprovinciaal Overleg (IPO) afspraken gemaakt over de onderlinge verdeling van de Rijksdoelstelling voor windenergie. De verdeling van de doelstelling over de provincies betekent voor Gelderland een prestatienorm van 230,5 MW in 2020. De provincie Gelderland had begin 2017 een gezamenlijk vermogen van 82 MW gerealiseerd met 42 windturbines. In het Gelders Energieakkoord is vastgelegd dat de provincie in 2050 klimaatneutraal is. Hiermee worden de afspraken uit het Energieakkoord in een Gelderse context geplaatst. Dit akkoord is tot stand gekomen in overleg met onder andere 35 gemeenten, 3 waterschappen en diverse branche-, huurders- en bedrijvenverenigingen. De provincie stelt zichzelf het doel dat lokaal opgewekte duurzame energie in 2020 minstens 100.000 Gelderse huishoudens voorziet. De realisatie van windpark IJsselwind zorgt voor een bijdrage aan de doelstellingen uit het Gelders Energieakkoord. Deze locatie is in de Omgevingsvisie van de provincie Gelderland op de kaart Ruimtelijk Beleid (kaart 2) opgenomen als “Windenergie locatie”. Dit zijn locaties die de provincie ruimtelijk reserveert voor windenergie. Daarnaast heeft de provincie Gelderland in haar coalitieakkoord onder andere opgenomen dat zij: • Energiebesparing en hernieuwbare energie gaat versnellen. • De provincie komt de gemaakte afspraken met het rijk na, waaronder voor de realisatie van de taakstelling voor windenergie. • De opgave voor de energietransitie is fors. Gelderland heeft in de afgelopen Statenperiode een ambitieuze koers uitgezet met het breed aangenomen Klimaatinitiatief. Als inspiratiebron fungeerde het klimaatakkoord van Parijs uit 2015. Alle coalitiepartijen hebben zich aan het Klimaatinitiatief gecommitteerd. In dit Gelderse initiatief is een CO2-reductie van 55% in 2030 afgesproken (zie ook hoofdstuk 4 van de Omgevingsvisie). De provincie Gelderland gaat hiermee verder dan de landelijke doelstellingen. Windenergie kan een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van deze doelstelling. Daarnaast heeft de gemeente eigen beleid ten aanzien van energieneutraliteit met geformuleerde doelstellingen. De noodzaak wordt alleen maar groter om energieneutraal te worden.	
--	--	---	---	--

				De locatie van de windturbines is ingegeven door verschillende aspecten in en om het plangebied. Het gaat daarbij om harde belemmeringen (denk aan woningen, wegen, aardgasleidingen), wettelijke normen waaraan moet worden voldaan, technische aspecten van de windturbines (benodigde afstanden tussen windturbines). Bij de keuze voor het VKA spelen naast milieutechnische zaken ook andere belangen een rol, waaronder de financiële uitvoerbaarheid van het voornemen.	
2	e	5 Geluid 5.1 Het geluids- en slagschaduwonderzoek dat ten grondslag ligt aan het bestreden besluit is onvoldoende zorgvuldig uitgevoerd. Er zijn onjuiste uitgangspunten genomen, gebruikte cijfers zijn inconsistent en de conclusies zijn onjuist. 5.2 De Nederlandse geluidsnormen zijn het minst streng in Europa en vormen een slechte invulling van een goed woon-, werk- en leefmilieu. De kale normen voor geluidsoverlast moeten worden aangepast; zij bieden immers geen garantie dat, als gevolg van de bouw van dit windpark, een goed leefklimaat overblijft. 5.3 De noodzaak voor een aangepaste normering wordt bevestigd door de overlastsituatie in onder meer Houten. 5.4 Er is aantoonbaar geen draagvlak voor dit plan. Uit een in opdracht van de gemeenten Zutphen en Lochem gehouden draagvlakonderzoek is objectief vast komen te staan dat meer dan 84% van de direct omwonenden de windturbines niet wenst. Het niet verbinden van conclusies aan een dergelijke uitslag getuigt van een totale minachting van de belanghebbenden. 5.5 Maatwerk voor windturbinegeluid blijft mogelijk: "In het geval van een bijzondere omstandigheid kan het bevoegd gezag een andere waarde stellen." Naast het feit dat 'bijzondere lokale omstandigheden' een reden kunnen zijn om een andere norm voor windturbinegeluid voor te schrijven dan de algemene norm (Lden 47 dB en Lnight 41 dB) die vanaf 2011 voor heel Nederland is ingesteld, geldt daarnaast dat het bevoegd gezag (gemeente, provincie of rijk) zulk maatwerk niet per se in de nieuwe eenheden Lden en Lnight hoeft op te stellen. Gemeenten kunnen kiezen voor een eenvoudige, rechtstreeks meetbare norm. Het Ministerie van Infrastructuur & Milieu houdt gemeenten voor dat een laag omgevingsniveau niet tot maatwerk mag leiden; dit is incorrect. Het is aan de gemeente om van de wettelijke mogelijkheden tot maatwerk gebruik te maken, juist als sprake is van cumulatie van	BP OV1 OV2	5.1 Zie het antwoord bij c en e van deze zienswijze. 5.2 + 5.3 De van toepassing zijnde en wettelijk vastgelegde geluidnormen worden blijkens jurisprudentie aanvaardbaar en handhaafbaar geacht (uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1228, r.o. 44 e.v.). Bestaande normen en jurisprudentie vormen de basis voor de besluitvorming over voorliggende ontwerpdocumenten. 5.4 Zie het antwoord onder punt k van deze zienswijze. 5.5 Een windpark moet altijd voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Bij een eventuele overschrijding van de normen wordt gehandhaafd, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie. Voor gecumuleerd geluid is er geen formeel toetsingskader. Vanuit een goede ruimtelijke ordening wordt hier echter wel op ingegaan. De gecumuleerde geluidsbelasting is vastgesteld conform de methode uit bijlage 4 bij de Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer. Met uitzondering van de Wellenbergweg 2 in Voorst (blijft milieukwaliteitsklasse volgens de classificatie van de methode Miedema 'redelijk') en de IJssellandsestraat 14 in Zutphen (blijft milieukwaliteitsklasse 'matig'), gaan de maatgevende woningen naar een naast hogere milieukwaliteitsklasse ten opzichte van de autonome situatie; van 'goed' naar 'redelijk' of van 'redelijk' naar 'matig'. Geen enkele maatgevende woning gaat naar een (tamelijk) slechte situatie. Op basis van jurisprudentie bij bestemmingsplannen kan geconcludeerd worden dat het verlagen van de kwaliteit met één stap binnen de methode Miedema door de nieuwe activiteit aanvaardbaar wordt geacht mede gezien het grote	Geen

		geluid. Dit om een 'goed woon- en leefklimaat' voor omwonenden te garanderen.		maatschappelijke belang van de windenergie. Het effect van de geluidscumulatie is als acceptabel geacht. Het Activiteitenbesluit is van toepassing op alle windturbines. Dat biedt in artikel 3.14a slechts in twee specifieke situaties ruimte (maar geen verplichting) voor het stellen van maatwerkvoorschriften, namelijk bij de cumulatie van geluid als gevolg van een andere windturbine of een andere combinatie van windturbines en bij bijzondere lokale omstandigheden. Op basis van de rekenresultaten en de beoordeling van de geluidseffecten kan geconcludeerd worden dat het bestemmingsplan vanuit akoestisch oogpunt uitvoerbaar is en dat het plan beantwoordt aan voorwaarden die vanuit het aspect geluid gesteld worden aan een goede ruimtelijke ordening. Er is geen noodzaak tot het opnemen van maatwerkvoorschriften, aangezien geen sprake is van bijzondere omstandigheden, zoals een stiltegebied, of andere aanleiding om in dit geval maatwerkvoorschriften toe te passen. Niet aannemelijk is gemaakt dat er sprake is van 'bijzondere lokale omstandigheden' die aanleiding kunnen zijn voor maatwerkvoorschriften. Voorts wordt opgemerkt dat eventuele maatwerkvoorschriften voor windturbines alleen in de eenheden van de algemene norm voor windturbinegeluid (Lden 47 dB en Lnight 41 dB) kunnen worden voorgeschreven.	
2	f	Kunstgrepen geluidsvoorschriften niet toegestaan Maatwerkvoorschriften mogen niet de methode voorschrijven om aan de geluidsnorm te kunnen voldoen. Een maatwerkvoorschrift is namelijk een doelvoorschrift, dat bijvoorbeeld wel kan voorschrijven dat het maximale geluidsniveau niet meer dan 40 dB Lden mag zijn, maar als middelvoorschrift niet toelaatbaar is. Als niet gewaarborgd kan worden dat de turbines binnen de wettelijke norm zullen blijven, kan geen planologische medewerking aan de turbines worden verleend.	BP OV1 OV2	Windpark IJsselwind moet aan de wettelijke normen voldoen onder andere uit het Activiteitenbesluit. Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk. Voor maatwerkvoorschriften wordt verwezen naar het antwoord onder e (onder punt 5.5) van deze zienswijze.	Geen
2	g	6 Laagfrequent geluid 6.1 Turbines veroorzaken niet hoorbaar maar wel merkbaar geluid. Dit staat bekend als 'laag frequent geluid'. De Nederlandse Stichting Geluidshinder hanteert normen die zijn erkend door de rechter. Het bestreden besluit voldoet niet aan deze normatiek. 6.2 In veel andere landen binnen de Europese Unie wordt windturbinegeluid erkend als zogenaamd 'puls geluid'. De	BP OV1 OV2	In de geluidnormen zijn piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG) verdisconteerd. Het verdisconteren van soorten geluiden in de norm wil zeggen dat op de gevel van de woning het totaal van geluid, inclusief piekgeluiden, hoge en lage tonen en LFG, hoorbaar mag zijn tot 47 dB Lden resp. 41 dB Lnight. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft dit in haar brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2014 bevestigd. Het bevoegd gezag is gebonden aan de wettelijke regels.	Geen

		karacteristieken ervan leveren een zekere en forse mate van ergernis, dat zo niet direct hoorbaar, wel merkbaar is. In Nederland en met name hier in Eefde-West, waar sprake is van een uiterst unieke uitgestrekte groene zone, wonen, leven en werken mensen bewust om de rust en de stilte. 6.3 Deze kernkwaliteit moet beschermd worden in een toereikend geluidskader van windturbines, hetgeen nu ontbreekt. Omwonende verwacht bescherming tegen hinder van de windturbines.		De Afdeling van de Raad van State heeft eerder, onder meer in haar uitspraak over het windpark Wieringermeer van 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1228, haar uitspraak over het windpark De Veenwijken van 20 december 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3504, en haar uitspraak over het windpark Drentse Monden en Oostermoer van 18 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616, de conclusie aanvaard dat windturbines zo weinig laagfrequent geluid produceren, dat ervan kan worden uitgegaan dat de geluidnormen uit artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer tegen laagfrequent geluid voldoende bescherming bieden. In haar uitspraak over het windpark De Veenwijken oordeelde zij ook dat naast de beoordeling op grond van artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer een afzonderlijke beoordeling van laagfrequent geluid niet noodzakelijk is. De wetgeving inclusief jurisprudentie vormen de basis voor voorliggend plan waarin de haalbaarheid is aangetoond. Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 2 punt e.	
2	h	7 Ecologie 7.1 Het bestreden besluit besteedt onvoldoende aandacht aan ecologische aspecten en is in strijd met de Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet.	BP OO	Voor het MER, bestemmingsplan en de ontheffing Wet natuurbescherming is uitgebreid ecologisch onderzoek verricht. De ontwerp-ontheffing Wnb lag tezamen met de andere besluiten ter inzage. Niet aangegeven is op welke punten er te weinig aandacht aan ecologische aspecten is besteed.	Geen
2	i	8 Landschappelijke inpassing 8.1 Het bestreden besluit past onvoldoende binnen de landschaps- en grenswaarden van het gebied Eefde-West. Afstanden van turbines tot de bebouwde omgeving zijn onvoldoende, gelet op de beoogde hoogte van de megaturbines. De internationaal gehanteerde minimale afstand is 1000 meter dan wel 10 maal de tiphoogte. In het geval van dit windpark betekent het, dat er een afstand zou moeten worden gehanteerd van ten minste 1850 meter.	BP	In de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland (zie paragraaf 3.2) zijn regels gesteld aan de oprichting van windturbines. Windturbines kunnen binnen een bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden, indien in de toelichting ingegaan wordt op het ruimtelijk ontwerp. Dit is gedaan voor windpark IJsselwind in Paragraaf 4.3 van de toelichting van het bestemmingsplan windpark IJsselwind. Voor de criteria genoemd in de omgevingsverordening geldt dat het geen harde toetsingseisen betreffen, maar elementen die gemotiveerd moeten worden als onderdeel van het ruimtelijk ontwerp. Voor de verbetering van ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke inpassing en belevingswaarde van windpark IJsselwind is een inrichtingsplan opgesteld. Dit inrichtingsplan is toegesneden op de identiteit, de historie en de natuurlijke potentie van het landschap. Het uitvoeren van het inrichtingsplan is als verplichting opgenomen in de planregels. Deze voorwaardelijke verplichting geeft weer aan welke voorwaarden de landschappelijke inpassing dient te voldoen. Daarnaast moeten de windturbines van windpark IJsselwind voldoen aan de in Nederland geldende wet- en regelgeving. Nederland kent geen wetgeving die voorschrijft dat de minimaal aan te houden afstand tussen windturbine(s)	Geen

				en woningen 10x de tiphoogte moet zijn. In de jurisprudentie wordt dit aspect toegepast ten aanzien van een mogelijke benadering voor het begrip belanghebbende.	
2	j	9 Externe veiligheid 9.1 Het risico van falen, uitval, afval, verstoring, ijsafzetting en wat meer veroorzaakt door dit windpark is onontkoombaar en op onderdelen levensgevaarlijk. Dit wordt door het bestreden besluit niet of onvoldoende onderkend. 9.2 De beoogde megawindturbines zijn gepositioneerd in de directe nabijheid van gasleidingen. Dit is niet zonder risico, mede omdat de wettelijk vereiste afstanden niet in acht zijn genomen. Ook hier geldt dat de veiligheid niet afdoende is geborgd. 9.3 Het bestreden besluit is tot de aanwezige laagvliegroute in redelijkheid onhoudbaar.	BP	9.1 Uit het onderzoek dat is uitgevoerd voor het bestemmingsplan, omgevingsvergunningen en het MER volgt dat de windturbines aan de wettelijke normen voldoen, zo ook aan de gestelde eisen ten aanzien van externe veiligheid. Zodra er zich ijs vormt op de bladen van de windturbines worden de windturbines stilgezet om ijsafworp te voorkomen. De windturbines worden hiertoe uitgerust met een ijsdetectiesysteem. Dit is opgenomen in de omgevingsvergunning Waterschap Rijn en IJssel (paragraaf 2.3.7) en in de omgevingsvergunning van IJsselwind (paragraaf 3.3.6). 9.2 Het Handboek risicozonering windturbines geeft aan welke afstanden moeten worden aangehouden tussen buisleiding en de windturbine om ervoor te zorgen dat de risico's van de windturbines geen bijdrage leveren aan de externe veiligheidsrisico's van de buisleiding. Dit is voor ondergrondse buisleidingen het geval als de afstand tussen de buisleiding en de windturbine de maximale werpafstand bij een nominaal toerental is. Als de afstand tussen de windturbine en de ondergrondse buisleiding kleiner is, dient het plaatsgebonden risico (PR) van de buisleiding berekend te worden. De berekende 10-6 contour van de windturbines is 145 meter. De windturbines staan op tenminste 185 meter; daarmee is voldoende afstand tot de ondergrondse gasleiding. 9.3 Er is op dit moment geen beleid ten aanzien van laagvlieggebieden en windturbines, behalve ten aanzien van de laagvliegroutes van Defensie. Deze zijn niet over dit gebied gelegen. Er is een laagvlieggebied gelegen boven de IJssel tussen Zutphen en Deventer. Dit is het laagvlieggebied Deventer waarvoor de Vrijstellingsregeling besluit Luchtverkeer 2014 geldt. Daarin is aangegeven dat oefennaderingen slechts mogen worden uitgevoerd: <i>“(b) met inachtneming van een minimum vlieghoogte van 30 meter (100 ft) boven grond of water, doch ten minste 30 meter (100 ft) boven de hoogste hindernis gelegen binnen een afstand van 600 meter van het vliegtuig;”</i> Met andere woorden laagvliegers dienen hier rekening te houden met de omgeving en niet andersom.	Geen
2	k	10 Draagvlak, democratie	BP	10.1 De gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen hebben bureau Enneüs een draagvlakonderzoek (d.d. maart 2017) laten uitvoeren. Daarbij zijn	Geen

	10.1 Uit het door Enneus in 2017 uitgevoerde draagvlakonderzoek volgt dat bijna 84% van de omwonenden tegen plaatsing van de turbines is. Er is aantoonbaar geen draagvlak voor dit plan. 10.2 De komst van het windpark betekent met GMB, de bouw van de rondweg N348 en de vermoedelijke komst van Doornberg, een verdere stapeling van zware industrie. Dit tast de leefbaarheid aan. 10.3 Dit het genoemde onderzoek bleek dat onder zo'n 60 tot 70% van de inwoners van Zutphen, Voorst en Brummen draagvlak is voor plaatsing van windturbines terwijl in de gehele gemeente Lochem 45% tegen de plaatsing is van windturbines en slechts 39% voorstander. Daarom ligt het in de rede om windturbines elders te plaatsen op het grondgebied van Zutphen, Voorst of Brummen en net aangrenzend aan bewoning van Eefde-West.	huishoudens uit de vier gemeenten binnen een straal van 5 kilometer om de geplande drie windmolens geraadpleegd. Er is gewerkt met drie schillen: < 750 meter, tussen 750-2.000 meter en tussen 2.000-5.000 meter. Uit het onderzoek is inderdaad gebleken dat 84% van de direct omwonenden (schil < 750 meter en daarmee bijna allemaal bewoners buitengebied Eefde) die meegewerkt hebben (43 huishoudens verzocht, 33 meegewerkt) tegen het initiatief is, 69% daarvan is sterk tegen (en 15% is tegen). Onder indirect omwonenden (inwoners die tussen 750 en 5.000 meter van de geplande drie windmolens wonen) zijn er grote verschillen tussen de gemeenten Brummen, Zutphen en Voorst enerzijds en de gemeente Lochem anderzijds. In Brummen, Zutphen en Voorst is er met 60 tot 70% steun duidelijk meer draagvlak dan onder indirect omwonenden in de gemeente Lochem. In de gemeente Lochem is 39% voor of sterk voor en 45% tegen of sterk tegen, de rest blijft neutraal. De percentages voor de vier gemeenten samen liggen op 55,1% voor en 28,4% tegen. Als we specifiek kijken naar Zutphen dan is 68% voor en 15% tegen. Uit de resultaten van het draagvlakonderzoek heeft de gemeenteraad van Zutphen geconcludeerd dat: de meerderheid van de ondervraagden voorstander is van 'het plan IJsselwind' (ondanks de grotere weerstand van de direct omwonenden), in Zutphen een ruime meerderheid voor is en er draagvlak bestaat voor het initiatief. De raad heeft op 25 september 2017 dan ook besloten het initiatief van IJsselwind BV en het Waterschap Rijn en IJssel tot realisatie van windmolens in het gebied de Mars/Twentekanaal verder te (onder)steunen. 10.2 Bij elke ontwikkeling moet worden onderzocht of er sprake is van een passende ontwikkeling in dat betreffende gebied en of dat bijdraagt aan doelen van beleid. Hierin wordt altijd een belangenafweging gemaakt waarin ook alle bestaande wet- en regelgeving wordt betrokken. Hierbij wordt ook verwezen naar de algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein en de reactie onder 1b. 10.3 Er is geen wettelijke regel die bepaalt dat een ruimtelijk plan een ontwikkeling alleen mogelijk mag maken als daarvoor voldoende draagvlak in de omgeving bestaat. Bij projecten zoals dit windpark moet de gemeenteraad een afweging maken tussen het algemene belang van een duurzame energievoorziening/klimaat maatregelen en de belangen van de omwonenden en landschap. Volgens jurisprudentie van de RvS betekent het ontbreken van draagvlak bij de bewoners, ondernemers en belangenorganisaties in een gebied op zichzelf niet dat de gemeenteraad	
--	---	---	--

				een bestemmingsplan niet hadden mogen vaststellen (Uitspraak RvS windpark Drentse Monden Oostermoer d.d. 21 februari 2018; ECLI:NL:RVS:2018:616). Voorts wordt erop gewezen dat de initiatiefnemers met een groot aantal openbare informatie- en dialoogmomenten de plannen inhoudelijk hebben toelicht en streven naar het vergroten van de acceptatie. Dat is ook gebeurt bij het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en het MER en tijdens het opstellen van het ontwerp bestemmingsplan. Bij de diverse bijeenkomsten (zie ook bijlage 1) zijn omwonenden regelmatig in de gelegenheid gesteld zich te laten informeren en zich te laten horen door inbreng te geven. Daarnaast willen initiatiefnemers de winst in ruimte mate delen met de omgeving en willen zij investeren in bovenwettelijke beperking van de hinder. In overleg tussen gemeente Zutphen en de initiatiefnemers is een BewonersPlatform en een OmgevingsAdviesRaad ingesteld. Beide worden ondersteund en geadviseerd door Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines. Met de OmgevingsAdviesRaad worden afspraken gemaakt over het bovenwettelijk verder beperken van hinder en over een omwonenden regeling en gebiedsfonds. In bijlage 2 worden het Bewonersplatform en de Omgevingsadviesraad nader toegelicht. Voor de opmerking over de locatie wordt verwezen naar het antwoord onder d van deze zienswijze.	
2	I	11 Uitvoerbaarheid ruimtelijk plan en economisch effect op korte/lange termijn 11.1 De marktwerking wordt kunstmatig in stand gehouden door de grootschalige subsidiering voor dit soort turbines. Indiener is voorstander van duurzame energie. Windenergie is verouderd en alleen door subsidie mogelijk. SDE+ houdt innovaties tegen. Als de ontwikkelaars praktiseren wat zij en anderen betogen, dan is windenergie inmiddels goedkoper dan andere vormen van energieopwekking en zien zij af van de aanvraag van SDE+ en baten de turbines uit louter op basis van de productie.	BP	Er zijn vele vormen van duurzame energie en er wordt veel onderzoek gedaan in deze sector naar nieuwe mogelijkheden. Slechts enkele bronnen zijn op dit moment in Nederland al technisch grootschalig inzetbaar en commercieel toepasbaar. Windenergie is noodzakelijk om de Nederlandse doelstelling om in 2020 14% energie uit hernieuwbare bronnen op te wekken te behalen. De keuze voor windenergie en andere vormen van duurzame energie is geen keuze tussen verschillende vormen. Om de doelstelling met betrekking tot duurzame energie van 2020 en 2023 te halen zijn alle vormen van duurzame energie nodig (onder andere zonne-energie en windenergie). Deze sluiten elkaar niet uit, ze zijn allemaal nodig om de	Geen

		11.2 Een zonnepark is een alternatief en voorziet in energie en creëert werkgelegenheid voor de regio. Dit alternatief moet serieus aandacht krijgen. 11.3 Er komen steeds meer alternatieven op de markt, zoals windturbines op daken van gebouwen op industrieterrein De Mars. Deze alternatieven zijn niet gewogen in de besluitvorming. 11.4 De jarenlange voorbereiding heeft vermoedelijk de nodige gelden gekost, ook door inzet van de gemeentelijke capaciteit. Het vergt onder meer vanuit de politiek moed om te stoppen op de ingeslagen weg, maar het wenkende perspectief van grootschalige inzet van zon kan vele bewoners van Eefde-West een betere en gezondere toekomst bezorgen.		doelstelling te behalen. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld zon op dak. In voorliggende ontwerpbesluiten gaat het om de aanvraag van drie windturbines waarop een beslissing wordt gevraagd. De komst van de windturbines is in de stukken onderzocht en past bij de doelstellingen ten aanzien van energieneutraliteit van rijk, provincie en gemeente. Innovatieve vormen van het opwekken van duurzame energie zijn op dit moment geen reële alternatieven voor het opwekken van duurzame energie zoals dat nu met windenergie mogelijk is. De gemeenteraad heeft in 2016 en 2017 al besloten het initiatief voor het windpark IJsselwind te steunen. De realisatie van dit windpark is nodig om de duurzaamheidsambities te kunnen halen.	
2	m	12 Missing link 12.1 De afspraken tussen overheden en initiatiefnemers zijn onvoldoende duidelijk en zijn onvoldoende openbaar geworden ondanks gedane Wob-verzoeken. Er is sprake van een onvolledige, verkeerde en eenzijdige verslaglegging. Hierdoor is er sprake van een onzorgvuldige voorbereiding. Bovendien is sprake van ontoelaatbare belangenverstrengeling bij deze besluitvorming: veel informatie is doorgehaald of is niet transparant en onvolledig beschikbaar. Overheidsinformatie wordt weerhouden op basis van o.a. argumenten van intern beraad, persoonlijke redenen, bedrijfsinformatie, of bedrijfsgeheim. Dit is strijdig met het Aarhus-Verdrag, dat noodzaakt tot het vroegtijdig toegang geven tot relevante informatie.	BP	Stichting Eefde Tegenwind tweemaal een verzoek ingediend op basis van de Wet openbaarheid bestuur (Wob). Aan beide verzoeken is tegemoetgekomen en is de informatie waarom verzocht is openbaar gemaakt, met uitzondering van daarin vermelde persoonsgegevens en de reeds openbare informatie. Er geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om bezwaar en beroep tegen deze besluiten in te dienen. Het WOP-verzoek en de uitkomsten daarvan staan los van de procedure rondom voorliggende stukken. De Raad van State heeft in de uitspraak van 3 april 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1064) geoordeeld dat geen grond bestaat voor het oordeel dat de nationale regelgeving neergelegd in de Wet milieubeheer, de Wro en de Awb op basis waarvan van een ieder zienswijzen naar voren kan brengen over het ontwerpplan of ontwerpbesluit met inbegrip van het milieueffectrapport geen correcte implementatie vormen van het Verdrag van Aarhus. De Afdeling heeft ook overwogen dat op het moment dat een ieder zienswijzen naar voren kan brengen over het ontwerpplan of ontwerpbesluit met inbegrip van het milieueffectrapport, nog geen beslissing over het ontwerpplan of ontwerpbesluit is genomen. Inspraak over het ontwerpplan of ontwerpbesluit is vroegtijdige inspraak op een moment dat alle opties open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden, aldus de Afdeling. De voorbereiding van de besluitvorming is conform afdeling 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Het ontwerpbestemmingsplan, de Milieueffectrapportage Windpark IJsselwind, de ontwerp-omgevingsvergunningen, ontwerp-waterwetvergunningen en ontwerp-ontheffing Wet natuurbescherming	Geen

				hebben gedurende zes weken, vanaf 22 maart 2019 tot en met 2 mei 2019 ter inzage gelegen met de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. Dit is op 21 maart bekend gemaakt in de Staatscourant, het Digitaal gemeenteblad, het Contact, de Berkelbode en de website van de gemeente Zutphen. Hiermee is voldaan aan de wettelijke vereisten voor de terinzagelegging en de kennisgeving daarvan. Van een onzorgvuldige voorbereiding is dan ook geen sprake. Bovendien zijn er tijdens een groot aantal openbare informatie- en dialoogmomenten de plannen door initiatiefnemers inhoudelijk toelicht. Omwonenden en belangstellenden hebben tijdens deze bijeenkomsten vroegtijdig toegang tot relevante informatie gehad. Zie ook de reactie onder 54 ce.	
2	n	13 Maatvoering 13.1 Solitaire turbines zijn niet toegestaan: de windturbine die door het Waterschap ontwikkeld moet gaan worden, staat niet in lijn met de 2 andere beoogde turbines en is daardoor te duiden als solitair. Dit is ongewenst en juridisch onjuist. Het bestreden besluit kan alleen al om deze reden niet in stand blijven.	BP OV1 OV2	De drie windturbines vormen tezamen het windpark IJsselwind. Dat de drie windturbines niet in één lijn staan doet hier niet(s) af aan. Het Besluit m.e.r. geeft als definitie voor een windpark: park bestaande uit ten minste drie windturbines. Volgens de definitie in de Elektriciteitswet 1998 is een windpark een installatie voor de productie van elektriciteit met behulp van windenergie in hoofdzaak bestaande uit één of meer windmolens. Het windpark past in het provinciale en gemeentelijke beleid. Dit beleid bevat geen voorschrift dat de windturbines van één park in één lijnopstelling geplaatst dienen te worden. Dat kan ook niet want elke locatie vraagt om een andere en gebiedseigen opstelling. De locatie van het windpark ligt binnen een gebied dat door de provincie Gelderland is aangewezen als locatie voor windenergie. De effecten van het windpark op het landschap zijn in beeld gebracht met visualisaties en beschreven. Dit effect is meegewogen in de besluitvorming over het plan en in de stukken als aanvaardbaar beschouwd. In het artikel 'Bedrijf-Windturbine' van het bestemmingsplan zijn regels opgenomen waaraan alle drie de windturbines moeten voldoen. Hierin is bepaald dat de ashoogte, rotordiameter, draairichting en vormgeving van de windturbines hetzelfde dienen te zijn, zodat de drie windturbines gezamenlijk als één windpark ogen.	Geen
2	o	14 Onevenwichtig 14.1 Dit door financieel gewin en subsidie gedreven windturbinepark kent geen zorgvuldige afweging van belangen van omwonenden. Er is er geen helderheid en openheid betracht ten aanzien van eventuele compensatie. 14.2 Er is geen zekerheid van afdoende toezicht ofwel handhaving.	BP OV1 OV2	14.1 De gemeenteraad weegt bij de besluitvorming over het bestemmingsplan alle belangen zorgvuldig af. Daarin wordt ook eventuele hinder door de windturbines (geluid, slagschaduw en zichtbaarheid) en de financiële haalbaarheid meegenomen. Hierbij wordt verwezen naar bijlage 1 en 2 van deze reactienota.	Geen

				Als insprekers vinden dat er sprake is van planschade kan binnen vijf jaar na het onherroepelijk worden van het vastgestelde bestemmingsplan een onderbouwd verzoek om tegemoetkoming in planschade (op basis van artikel 6.1 Wro) worden ingediend. Op dat moment wordt onderzocht of er daadwerkelijk sprake is van planschade en/of dit voor tegemoetkoming in aanmerking komt. Hierbij wordt tevens verwezen naar de reactie bij zienswijze 2k onder 10.3. 14.2 Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 1 onder l.	
2	p	15 Time Out 15.1 Ontwikkelaars en relevante organen als gemeente en Waterschap zijn geïnformeerd over reële alternatieven zoals een zonnepark op dezelfde locatie. Deze verdienen nader onderzoek.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord onder l (uitvoerbaarheid) van deze zienswijze. Daarbij geldt dat het initiatief is aangevraagd en dat het bevoegd gezag daarop een besluit moet nemen.	Geen
2	q	16 Eindconclusie en verzoek 16.1 Er is niet aan de randvoorwaarden voor het nemen van een verantwoord en goed gemotiveerd besluit voldaan. Er wordt gehandeld in strijd met wet en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Verzocht wordt daarom af te zien van het bestreden besluit.	BP OV1 OV2	Niet herkend wordt de kritiek dat het besluit in strijd is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Bij de besluitvorming over het bestemmingsplan en de vergunningen worden de verschillende belangen meegewogen, wordt zorgvuldig gehandeld, zijn plannen gemotiveerd en geven de ontwerpbesluiten voldoende rechtszekerheid over het voorgenomen initiatief.	Geen
3	a	Naast een compliment vanuit indiener voor een integrale benadering van dit gebied is de algehele indruk van de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan, suggestief, tendentiekus en misleidend. Het is op zijn zachtst gezegd een geheel misleidende tekst, waarbij telkens per item ontwikkelingen voor zware industrie wordt overschreven door het windmolen initiatief en voor 100 % geconcludeerd dat er geen belemmeringen zijn. Een absoluut ongeloofwaardig bestemmingsplan tot gevolg. Reeds nu is de optelsom een pakket van verschillende opgesomde negatieve waarden. Het initiatief om de Mars tot een duurzaam bedrijventerrein te maken, dat tot op heden alleen gevuld en uitgebreid wordt met zeer risicovolle recycling-industrie, de onvoldoende gefilterde uitstoot van de GMB, de vuilstort en de drie reeds verouderde windmolens. Het grootste bezwaar en zorg is dat met alle beloftes en onder de valse dekmantel van Cleantech, delen van het voorliggende bestemmingsplan een milieucategorie 3.2 wordt gegeven, terwijl u juist nu ook de mogelijkheid hebt om Fort de Pol als overgangszone in te richten en daar alleen schone en veilige bedrijvigheid initieert.	BP	De opmerkingen, opinies, stellingen en suggesties worden voor kennisgeving aangenomen. Met verwijzing naar de algemene reactie is duidelijk, dat de bedrijventerreinbestemming geen doorgang vindt. Ten aanzien van de nieuwe windturbines wordt verwezen naar het MER, de aanvullende MER en de toelichting van het bestemmingsplan waarin onderbouwd en afgewogen wordt waarom aan dit initiatief meegewerkt kan worden. Hierbij wordt ook verwezen naar de reactie onder 2d.	Geen

		Het voornemen om nota bene op het eerste plateau van de gesloten vuilstort, de banden/ rubber-recycling te vestigen staat haaks op alle mooie woorden in de tekst, is van volkomen tegengesteld belang en doet afbreuk aan elke gesuggereerde 'waarde'. Datzelfde zou gelden voor een reeds bestaande optie voor een container overslag. De vaagheid van dit soort ontwikkelingen staan haaks op de ogenschijnlijk concretere teksten met meidoornhagen, etc. Nog veel te vroeg, maar qua detaillering is het risico van de bouw van bedrijven om de plateaus 1 en 2 (laagste) groot door het doorklieven van de onderlagen middels heipalen en een extra risico voor grondwater en bodem. Hier wordt niets over gesteld. Als er daadwerkelijk waarde wordt gehecht aan de door u zelf gekozen kwaliteitstermen, Doet indiener doet hierbij suggesties.			
3	b	In de bijlage heeft indiener de toelichting op 4 elementen bestudeerd en van commentaar voorzien: - In groen: de tekstdelen waarvan de conclusies een logische uitkomst zijn van gegeven feiten of inzichten - In rood: alles waarvan de conclusies niet gemotiveerd zijn, - In blauw: alle twijfelachtige en misleidende standpunten of voornemens en - In geel: op zijn minst een nadere vraagstelling	BP	De gemaakte duidingen in de tekst worden voor kennisgeving aangenomen. Indiener heeft hierbij niet aangegeven met welke argumenten of onderzoeken of anderszins de zaken niet gemotiveerd zijn, of wat twijfelachtig, misleidend is of een nadere vraagstelling oplevert. Met verwijzing naar het MER, de verschillende onderzoeken en de toelichting op het bestemmingsplan wordt voldaan aan een goede ruimtelijke onderbouwing en is in casus afgewogen mee te werken aan de initiatieven voor drie nieuwe windturbines. Ten aanzien van de bedrijventerreinbestemming e.d. wordt verwezen naar de algemene reactie en de reactie onder 2d.	Geen
3	c	Indiener heeft de bezwaren als volgt samengevat. 1. Indiener verzoekt de voorgenomen milieucategorie zodanig te verlagen dat uitsluitend schone, veilige en zero-duurzame bedrijvigheid mogelijk. 2. De keuze voor windenergie is uitgerekend in dit gebied, als luwte van de Veluwe en de Postbank en onder luchtstijgings-invloeden van de IJssel en het Twentekanaal niet te begrijpen. 3. Er is nooit inzage gegeven in de onderbouwing van deze locatiekeuze. 4. Indiener vraagt 'natuurwaarden' te voorzien van zodanige beleidsvoornemens dat een getrouw beeld van de toekomst zichtbaar is.	BP	1. Verwezen wordt naar de algemene reactie. 2. Zowel het rijk als provincie en gemeente hebben het beleidsdoel om de opwekking van duurzame energie te stimuleren (zie ook de reactie bij zienswijze 2 onder d). Naast windturbines op zee en langs de kust horen daar ook windturbines op land bij. In het plangebied en de directie omgeving daarvan zijn reeds drie bestaande turbines aanwezig en rendabel gebleken. De businesscase d.d. 12 februari 2019 van PONDERA, welke onderdeel uitmaakt van bijlage 8 bij de toelichting van het bestemmingsplan, laat zien aan dat het windpark IJsselwind rendabel en financieel haalbaar is. 3. De locatiekeuze is beschreven in de Notitie Reikwijdte Detailniveau die reeds in 2017 ter inzage heeft gelegen. Daarnaast is in paragraaf 3.2 'Locatie 2 – windturbines Windpark IJsselwind en locatie 3 – boerderij' van	BP, planregels en verbeelding Geen

	5. Begrippen als 'ruimtelijke kwaliteit' niet langer te misbruiken, maar voor zover dat wellicht nog mogelijk is zorgvuldiger te beschrijven en motiveren. 6. Indiener merkt op dit bestemmingsplan voor een betrouwbare beleidskeuzes te voorzien, waarbij integraliteit van o.a. vervoers-, economische- en stedelijke belangen logisch, begrijpelijk en acceptabel geformuleerd zijn. 7. Het is juist nu belangrijk om termen als natuurwaarden en groen een bestemming te geven die specifiek uitgewerkt kan worden dan de thans gesuggereerde groenhagen/stroken. 8. Het zou sterk zijn als de toelichting voorzien wordt van een beleids- note communicatie en participatie, waarbij niet langer alleen en uitsluitend het eigendom van uw grondgebied benoemd maar ook de omgevingsbelangen in beeld brengt.	de toelichting van bestemmingsplan de locatiekeuze beschreven. Hiervoor wordt ook verwezen naar het antwoord bij zienswijze 2 onder d. 4. Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden van het plangebied. Het plan is getoetst aan Wet natuurbescherming (Wnb) en provinciale verordeningen. De natuurcompensatie voor de aanleg van de N348 is opgenomen uit het inpassingsplan Rondweg N348 Zutphen – Eefde. Deze gronden hebben hiervoor de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden - natuurcompensatie' gekregen en deze dienen te worden ingericht ten dienste van natuurcompensatie en als zodanig in stand te worden gehouden, waarbij het beheer conform het beheerplan zoals opgenomen in bijlage 2 van het bestemmingsplan wordt uitgevoerd. Voor de realisatie van het Windpark IJsselwind is een ontheffing in het kader artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming (vanwege gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis) aangevraagd. Het ontwerpbesluit tot verlenen van deze ontheffing heeft gelijktijdig met het ontwerpbestemmingsplan, de ontwerpomgevingsvergunningen en de waterwetvergunning ter inzage gelegen. Hiermee is er zicht op het verkrijgen van deze ontheffing. Gelet op het voorgaande zijn natuurwaarden voldoende geborgd. 5. De ruimtelijke kwaliteit van het gebied is omschreven het MER. Het gebruik van een term als 'ruimtelijke kwaliteit' in de regels van een bestemmingsplan is gebruikelijk. De afweging wat de effecten van een ruimtelijke ontwikkeling zijn op de ruimtelijke kwaliteit hangt af van de locatie en omstandigheden van het geval. Een algemene definitie is daarvoor niet te geven in de regels. 6. Deze zienswijze gaat niet in op de inhoud van het bestemmingsplan. In de toelichting van het bestemmingsplan zijn de aspecten die in het kader van een goede ruimtelijke ordening vereist zijn, beschreven en afgewogen. 7. Voor de landschappelijke inpassing van de windturbines zijn in het inrichtingsplan nieuwe en te versterken groenstructuren opgenomen. Via een voorwaardelijke verplichting in de regels van het bestemmingsplan is de realisatie en instandhouding van deze groenstructuren geborgd. De in het gebied aanwezige natuurwaarden en groen zijn opgenomen in de bestemmingen 'Agrarisch met waarden', 'Groen' en 'Groen – 1' en worden hiermee beschermd. 8. In hoofdstuk 7 'Maatschappelijke uitvoerbaarheid' van de toelichting van het bestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West en Windpark IJsselwind wordt verwezen naar bijlage 7 van het bestemmingsplan waarin is	
--	---	--	--

				beschreven hoe omwonenden en overlegpartners zijn betrokken en geïnformeerd over het plan. In hoofdstuk 5 van de toelichting van het bestemmingsplan is de ruimtelijke onderbouwing en aanvaardbaarheid van het plan beschreven. Dit beperkt zich niet tot enkel het grondgebied van Zutphen, ook de effecten op het grondgebied van Lochem zijn hierin betrokken. Hiermee zijn de omgevingsbelangen rondom het plangebied in beeld gebracht en afgewogen.	
4		Identiek aan zienswijze 2 (geldt voor 4A en 4B).	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
5		Identiek aan 2, daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de hoogte en het licht dat bij het windpark gaat horen.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording. Ten aanzien van de hoogte en licht van de turbines wordt het volgende opgemerkt: Op grond van internationale burgerluchtvaartregelgeving hanteert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), met het oog op luchtvaartveiligheid, eisen voor het aanbrengen van obstakelmarkering en obstakelverlichting op windturbines. Deze eisen zijn gebaseerd op internationale afspraken over obstakelverlichting. Verlichting verstoort in zekere mate het nachtelijke landschappelijke beeld. Een minimale verlichting is noodzakelijk voor de luchtvaartveiligheid. De verlichting is slechts als puntbron zichtbaar en leidt niet tot aanlichting van de nachtelijke hemel (skyglow). De windturbines binnen windpark IJsselwind dienen uitgerust te worden met obstakelverlichting vanwege de hoogte van de turbines, met het oog op de veiligheid van de burgerluchtvaart. Deze dient zodanig te worden uitgevoerd dat deze niet naar de grond is gericht. Ook kan verlichting vast brandend in plaats van knipperend worden toegepast en kan de lichtsterkte afhankelijk worden gemaakt van het zicht. Momenteel is een pilot in uitvoering waarin het gebruik van radardetectiesystemen voor het inschakelen van bakenverlichting wordt onderzocht. Hierdoor kan de bakenverlichting veel minder vaak branden. Afhankelijk van de uitkomsten van de pilot wordt in een later stadium onderzocht of deze techniek binnen windpark IJsselwind kan worden toegepast. De overblijvende verstoring is in dit geval onvermijdelijk vanwege het belang van de luchtvaartveiligheid.	Zie 2 Geen
6		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2

			OV2 OO		
7		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
8		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
9		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
10		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
11		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
12		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
13		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
14		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
15		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
16		Identiek aan zienswijze 2.	BP	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2

			OV1 OV2 OO		
17		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
18		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
19		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
20		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
21	a	identiek aan zienswijze 2 met onderstaande toevoeging.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
21	b	Insprekers hebben gekozen voor natuur en rust. Geluidsoverlast, slagschaduw e.a. door de windturbines zal gevolgen hebben voor slaap, werk, gezin, bedrijf en gezondheid. Door het gebruik van jaarlijkse gemiddelden aan geluidbelasting is geluid aan dB als het (hard) waait veel hoger. Op de woning is er sprake van hinder en geluid boven de wettelijke norm: - door geluid en trillingen aan de voorkant van de woning door een spoorlijn (50 meter afstand) die gebruikt wordt voor normaal treinverkeer en (zwaar) goederenvervoer (hinder door geluid en trillingen); - lawaai en trillingen van industrieterrein De Mars, de rondweg Zutphen-Eefde en de windturbines (ca 450 meter afstand). Gevreesd wordt voor scheuren in woning (net als bij burens), instortingsgevaar en waardedaling van de woning.	BP OV1 OV2	Windpark IJsselwind moet voldoen aan de wettelijke normen voor onder andere geluid, slagschaduw en veiligheid. In de Nederlandse geluidnorm voor windturbinegeluid is een zeker percentage gehinderden geaccepteerd. Dat geldt overigens ook voor geluid van bijvoorbeeld vliegtuigen, snelwegen en spoorlijnen. De normen zijn een afweging tussen het willen toestaan van activiteiten die een maatschappelijk nut dienen (zoals vervoer of de opwekking van duurzame energie) en het accepteren van een zekere mate van hinder. Een zekere mate van hinder wordt geaccepteerd en daar in de normstelling ook rekening mee is gehouden. De Nederlandse norm voor windturbinegeluid beschermt voor hoge geluidbelastingen van windturbines, maar voorkomt niet dat niemand hinder van windturbinegeluid kan ondervinden. (Dit is eveneens bevestigd in de uitspraak van de Afdeling van de Raad van State van 28 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616). Uit de onderzoeken bij de stukken blijkt dat voldaan wordt aan de gestelde normen. Tevens wordt verwezen naar de reacties bij zienswijze 1 onder p en ac.	Zie 2

				Voor waardedaling van de woning (planschade) wordt verwezen naar het antwoord bij zienswijze 2 onder o. Bij de bouw van de windturbines moet voldaan worden aan het bouwbesluit, daar zijn normen van toepassing. Er is nu geen aanleiding om extra maatregelen op te nemen voor trillingen en geluid.	
22	a	Identiek aan zienswijze 2 met onderstaande toevoegingen.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
22	b	Hoe wordt ingevuld dat de Meijerinkstraat 40 onderdeel uitmaakt van de inrichting van de windturbines, en hoe wordt dit geborgd?	BP	Bestemmingsplan schrijft dit voor (bestemd), indien sprake van ander gebruik dan is er een beginselplicht tot handhaving.	Geen
22	c	De gemeente heeft op 4 juli 2016 toegezegd onder voorwaarden medewerking te willen verlenen aan de plannen van IJsselwind. Uit onderzoek blijkt dat ruim 80% van de omwonenden tegen de plannen is. Daarmee is niet voldaan aan de voorwaarde van aangetoonde participatie van inwoners en draagvlak (zoals opgenomen in (opgenomen in NL.IMRO.0301.bp1700dPenEefdeW-on01). Omdat er inmiddels sprake is van hogere turbines, is het draagvlak onderzoek uit 2017 niet van toepassing op de huidige situatie en zou over moeten worden gedaan.	BP	Zie ook de beantwoording bij zienswijze 2 onder k. Ten aanzien van de stelling dat het draagvlak over moet worden gedaan wordt het volgende opgemerkt: Initiatiefnemer heeft vanaf het begin van het proces aangegeven dat de definitieve hoogte van de molens afhangt van diverse factoren, zoals het totale aantal molens, technologische ontwikkeling, kosten, het participatieproces met de omgeving, etc. Als bandbreedte voor de hoogste categorie molens is hierbij 170 – 185 meter gehanteerd. Bij het opstellen van het draagvlakonderzoek heeft onderzoeksbureau Enneüs, in overleg met de werkgroep, besloten om uit te gaan van een hoogte in deze bandbreedte die minimaal van toepassing zal zijn, wanneer de molens uiteindelijk uitkomen in deze hoogteklasse. Ook is in de vragen van het draagvlakonderzoek circa 170 meter genoemd, rekening houdend met de bandbreedte. Op basis van de resultaten in de MER, businesscase en het draagvlakonderzoek heeft initiatiefnemer aangegeven dat de hoogste hoogteklasse (170 – 185 meter) van toepassing zal zijn. De definitieve hoogte wordt bepaald in de fase van turbinekeuze door de initiatiefnemer.	Geen
22	d	Er is geen concreet plan om de revenuen uit het windpark mede in te zetten voor de lokale gemeenschap, daarmee is niet voldaan aan de voorwaarden gesteld door de gemeenteraad (opgenomen in NL.IMRO.0301.bp1700dPenEefdeW-on01).	BP	Zie ook de beantwoording bij zienswijze 2 onder k. Initiatiefnemers zijn voornemens om 20% van de winst jaarlijks met het gebied te delen. De wijze waarop dat het beste kan plaatsvinden wordt op dit moment met de Omgevingsadviesraad (waar ook een aantal bewoners uit het bewonersplatform zitting in hebben) besproken. Het is dus correct dat er op dit moment nog geen concreet plan voor verdeling van die winst	Geen

				ligt. De verwachting is dat bij besluitvorming door de gemeenteraad de omwonendenregeling in concept gereed is.	
22	e	Niet voldaan is aan de voorwaarde dat de voorbereiding en uitvoering van de planvorming door de energie coöperaties opgestelde gedragscode voor proces, participatie, procedures en het treffen van regelingen met omwonenden. Kern van de gedragscode is de omgeving in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken. En dat de initiatiefnemer verantwoordelijk is voor het betrekken van de omgeving in het gehele projectproces. IJsselwind heeft de indiener niet actief betrokken, er heeft op initiatief indiener één gesprek plaatsgevonden. Daarin is mondeling een maximale tiphoogte van 150 meter toegezegd. Initiatiefnemers stellen dat windturbines met deze hoogte op deze plaats economisch niet haalbaar zijn. De gemeente Zutphen breekt hiermee haar voorwaarde dat het plan alleen doorgaat als de door de energiecoöperaties opgestelde gedragscode voor proces, participatie, procedures en het treffen van regelingen met omwonenden toegepast zou worden.	BP	Initiatiefnemers zijn bekend met de gedragscodes voor participatie door de omgeving bij windmolens, opgesteld door de NWEA en de NLVOW. Zowel voor planparticipatie als financiële participatie worden in die gedragscodes handreikingen gegeven. Vanaf 2015 zijn er gesprekken met het gebied gevoerd, eerst door IJsselwind later samen met het Waterschap Rijn en IJssel. Hierbij wordt verwezen naar bijlage 1 en 2 van deze reactienota. Initiatiefnemer heeft vanaf januari 2019 direct omwonenden in een straal tot 750 meter vanaf de beoogde windmolens uitgenodigd voor een keukentafelgesprek, totaal 50 woningen. Totaal zijn 9 bewoners (van de 50 aangeschreven woningen) op de uitnodiging voor een keukentafelgesprek ingegaan. Het is correct dat in de beginfase van het project een hoogte van 150 meter als financieel haalbaar werd geacht. Tijdens het actualiseren van de businesscase is gebleken dat deze hoogte financieel niet rendabel is. Initiatiefnemers zijn voornemens om 20% van de winst jaarlijks met het gebied te delen. De wijze waarop dat het beste kan plaatsvinden wordt op dit moment met de Omgevingsadviesraad (waar ook een aantal bewoners uit het bewonersplatform zitting in hebben) besproken. Gelet op het voorgaande wordt hiermee aan de gestelde voorwaarden van de raad voldaan. Zie ook het antwoord onder 22 punt d.	Geen
22	f	Er zijn geen natuur- en milieuorganisaties betrokken in dit proces.	BP OO	De vogelwerkgroep Zutphen en omstreken is vanaf 2018 betrokken bij de plannen van de initiatiefnemers. Op 12 juli 2018 is er overleg geweest tussen de vogelwerkgroep en de initiatiefnemers. Tevens was er een afgevaardigde van de vogelwerkgroep tijdens de eerste bijeenkomst van de Omgevingsadviesraad op 11 maart 2019 aanwezig. De vogelwerkgroep heeft na de tweede bijeenkomsten aangegeven voor zichzelf geen actieve rol op de Omgevingsadviesraad te zien. aangegeven geen actieve rol in de teruggetrokken. Bovendien hebben deze partijen de gelegenheid gehad een zienswijze in te dienen. Hiervan is geen gebruik gemaakt.	Geen
22	g	Er is geen plan voor behoud en vergroten van de recreatiemogelijkheden, daarmee is niet voldaan aan de voorwaarden gesteld door de gemeenteraad (opgenomen in NL.IMRO.0301.bp1700dPenEefdeW-on01)	BP	Voor de verbetering van ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke versterking en belevingswaarde van windpark IJsselwind is een inrichtingsplan opgesteld. Dit inrichtingsplan is toegesneden op de identiteit, de historie en de natuurlijke potentie van het landschap. Het uitvoeren van het inrichtingsplan is als verplichting opgenomen in de planregels. Het gebied	Geen

				kan en mag gebruikt worden voor extensieve dagrecreatie binnen de agrarische - en groenbestemmingen. De omwonenden in Eefde West ervaren het gehele gebied tot aan het Twentekanaal als hun leefomgeving. De wens van direct omwonenden (merendeels grondgebied gemeente Lochem) is dat meer coulissen worden toegevoegd aan het landschap en dat de bestaande groenzone langs het Windpark IJsselwind wordt versterkt om het zicht op de Mars en de licht- en geluidshinder van de Mars te beperken. Dit heeft de Dorpsraad Eefde ook aangeven in haar gebiedsvisie Eefde-West (Dorpsraad Eefde, februari 2016). Bij het uitwerken van de ruimtelijke versterking, samenhangend met het windpark, is nadrukkelijk gekeken hoe de wensen van de direct omwonenden uit Eefde kunnen worden ingevuld. Daarbij is versterking/verdichting van de robuuste groenstructuur langs het Twentekanaal voorzien (op grondgebied van zowel de gemeente Zutphen als Lochem), waarmee de zicht- en geluidshinder van De Mars wordt gereduceerd. Daarnaast worden 4 landschapsstructuren/coulissen op kavelgrenzen teruggebracht. Deze structuren zijn gebaseerd op de natuurlijke geomorfologische ondergrond en historische context. Zo zijn de structuren op de historische kaart van 1954 nog duidelijk herkenbaar. Deze structuren onttrekken vanuit Eefdens perspectief de mastvoet van de turbines aan het zicht en de coulissen geven een mate van intimiteit aan het landschap als contramal tegen de landschap overstijgende windturbines. De compenserende landschappelijke structuren liggen hoofdzakelijk, maar niet uitsluitend, op grondgebied van de gemeente Zutphen en geven invulling aan behoud en versterking van de kwaliteit van het gebied Eefde West. Dit ook als reactie op ruimtelijke ontwikkelingen van de afgelopen jaren. De gemeente Lochem is met de Dorpsraad Eefde in gesprek over landschappelijke versterking op Lochemse grondgebied in Eefde West. De initiatiefnemers van het windpark IJsselwind zijn bereid, om naast de maatregelen op Zutphens grondgebied, een financiële deelbijdrage te leveren voor uitvoering van landschappelijke versterking op Lochems grondgebied.	
22	h	De Commissie Ruimte Kwaliteit en Cultuurhistorie adviseert voor de windturbines een hoogteplafond te hanteren van 150 meter. Zij vindt turbines van 185 meter niet acceptabel. IJsselwind en het waterschap slaan met de plannen van 185 meter het advies van	BP OV1 OV2	De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie heeft een advies (d.d. 5 februari 2019 met kenmerk ZUT18-00006-2) uitgebracht over het plan voor het Windpark IJsselwind. Ze adviseert negatief ten aanzien van de maximale tiphoogte van 185 meter. Vanuit landschappelijk oogpunt is er begrip voor het oordeel van de commissie. Het algemene belang van een	Geen

		de Commissie in de wind en daarmee ook de belangen van direct omwonenden.		hoge landschapskwaliteit staat hier op gespannen voet met het algemene belang van de energietransitie. Daarin moet een zorgvuldige afweging worden gemaakt. De initiatiefnemers hebben door middel van een businesscase berekening aangetoond dat windturbines van 150 meter op deze plaats economische niet haalbaar zijn (Factsheet business case windenergie locatie Zutphen, Pondera, februari 2019). Deze factsheet is opgenomen in bijlage 4 van het bestemmingsplan Windpark IJsselwind (= bijlage 8 bestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West en Windpark IJsselwind). Windturbines van 185 meter zijn wel economisch uitvoerbaar. Daarbij wordt opgemerkt dat turbines met 185 meter tiphoogte tot ca. 50% meer duurzame energie opwekken dan turbines met 150 meter tiphoogte. De toegelaten tiphoogte van de turbines heeft daarmee een groot effect op het totale aantal windturbines dat moet worden gerealiseerd (1/3 minder in geval van 185 meter ten opzichte van 150 meter) bij het realiseren van de energietransitie-opgave. Daarmee komt de haalbaarheid van de ambitie van Zutphen, om een energieneutrale stad te worden, onder druk te staan. Volledig inzetten op zonne-energie lijkt vanwege het benodigde ruimtebeslag ook geen reëel alternatief. Zowel het Rijk, de provincie Gelderland als de Cleantechregio hebben de energietransitie als belangrijk doel gesteld. De gemeente Zutphen heeft zich verbonden aan deze doelstelling en voelt zich verantwoordelijk voor het behalen hiervan. Zie hiervoor ook het antwoord bij zienswijze 2 onder d. Vanwege de maatschappelijke belangen en politieke verantwoordelijkheid voor het beleidsthema duurzaamheid is besloten in dit concrete geval, lettende op de grote maatschappelijke belangen en de hiervoor geduide belangenafweging af te wijken van het advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie daar waar het gaat om de maximale tiphoogte van de windturbines.	
22	i	In 2019-03-04_20v20 ontwerpbesluit 132256_20190131-1617_publiceerbareaanvraag.pdf heeft de aanvrager het over het dichtstbijzijnde gevoelige object en geeft een woning aan op 170 meter. Dit is buiten de richtlijnen die gesteld zijn voor het plaatsen van windmolens. De aanvraag zou opnieuw moeten.	OV1 OV2	De woning op 170 meter afstand van de turbine betreft de Meijerinkstraat 40. Dit is een woning behorende bij de inrichting van het windpark. Het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (verder aangeduid met Activiteitenbesluit) stelt de eis dat geen kwetsbare objecten zijn toegestaan binnen de 10-6 per jaar plaatsgebonden risicocontour (PR-contour). Voor beperkt kwetsbare objecten geldt de 10-5 per jaar PR-contour als grenswaarde.	Geen

				Kwetsbare objecten zijn onder andere woningen, ziekenhuizen, kinderdagverblijven en scholen. Beperkt kwetsbaar objecten zijn (conform het Bevi artikel 1 onder ba1) onder andere: verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen, woonschepen of woonwagens per hectare. Dit laatste betekent dat als de tussenafstand tussen twee woningen meer is dan 100 meter dan kan met zekerheid gesteld worden dat de woningdichtheid kleiner is dan 2 per hectare (en het daarmee beperkt kwetsbare objecten betreft). Dit is het geval voor de Meijerinkstraat 40. De woning staat op 170 meter afstand van de turbine en staat daarmee buiten: - de berekende 10-6 contour van 145 meter; en - de 10-5 contour van 60 meter. Daarmee is voldaan aan de eisen uit het Activiteitenbesluit. Er is geen aanleiding om de aanvraag opnieuw in te laten dienen.	
22	j	In 2019-03-04_20v20 ontwerpbesluit 132256_20190131-1617_publiceerbareaanvraag.pdf geeft de aanvrager aan dat het niet verplicht is een milieueffectrapport (MER) op te stellen. Dit is feitelijk onjuist. De aanvraag zou opnieuw moeten.	OV1 OV2	In het aanvraagformulier Omgevingsvergunning van IJsselwind is vraag 7 MER (beoordelings)plicht terecht met “nee” geantwoord. De aanvraag Omgevingsvergunning betreft de aanvraag voor de bouw en exploitatie van <u>twee</u> windturbines. Hiervoor geldt geen (project) m.e.r.-plicht, geen m.e.r.-beoordelingsplicht en geen vormvrije-m.e.r.-beoordelingsplicht. De opmerking in de aanvraag is dus juist, omdat onder de drempelwaarden uit het Besluit Mer wordt gebleven. Echter, voor windpark IJsselwind is ervoor gekozen om vrijwillig een MER op te stellen. Het MER windpark IJsselwind maakt onderdeel uit van de aanvraag Omgevingsvergunning. Er is geen noodzaak de aanvraag opnieuw in te dienen.	Geen
22	k	In 2019-03-04_20v20 ontwerpbesluit 132256_20190131-1617_publiceerbareaanvraag.pdf geeft de aanvrager aan 1 persoon in dienst te hebben, dit lijkt onjuist.	OV1 OV2	In het genoemde document (het ingevulde aanvraagformulier) staan: • de contactpersoon van de aanvrager, • de contact persoon van het gemachtigde bedrijf. In het aanvraagformulier wordt inderdaad aangegeven dat er 1 persoon in dienst is per inrichting. Het aantal is door de initiatiefnemer aangegeven, het aantal werknemers meer is groter dan 0, maar minder dan 1. In het aanvraagformulier kunnen alleen hele getallen worden ingevoerd.	Geen
22	l	Bij inrichting of mijnbouwwerk oprichten of veranderen (milieu) van 2019-03-04_20v20 ontwerpbesluit 132256_20190131-	OV1 OV2	In het door indiener genoemde formulier (2019-03-04_20v20 ontwerpbesluit 132256_20190131-1617_publiceerbareaanvraag.pdf) is verwezen naar de ‘vernieuwde toelichting aanvraag’. Dit document maakt	Geen

		1617_publiceerbareaanvraag.pdf geeft de aanvrager geen specificaties van de windturbines. Dit is een fout in het document.		onderdeel uit van de aanvraag (document naam 2019-03-04__09v20 ontwerpbesluit 132256_20190131-1617__vernieuwde_toelichting_aanvraag_Wp_IJsselwind-IJsselwind_BV.pdf). In de vernieuwde toelichting aanvraag staan de specificaties van de windturbines.	
22	m	De molens op de foto's in 2019-03-04_15v20 ontwerpbesluit 132256_20190227-1143_IJsselwind_AR_fotos_A4.pdf zijn geenszins op schaal en vaak ook niet op de juiste plaats gezet. Bij een project als dit zou je dit op zijn minst kunnen verwachten om een juiste indruk te krijgen. Correcte foto's zouden bijgevoegd moeten worden.	OV1 OV2	De fotovisualisaties die van windpark IJsselwind zijn gemaakt zijn op schaal. Deze visualisaties zijn ook gebruikt bij de totstandkoming van de adviezen door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie (RKC) en de Commissie voor de m.e.r. De Commissie RKC geeft in haar advies (d.d. 05-02-2019) aan dat aan haar wens om betrouwbare visualisaties te kunnen gebruiken is voldaan door de initiatiefnemers. Het gaat hierbij om dezelfde visualisaties als opgenomen in document 2019-03-04_15v20 ontwerpbesluit 132256_20190227-1143_IJsselwind_AR_fotos_A4.pdf. Tevens is tijdens diverse informatiebijeenkomsten omwonenden de gelegenheid geboden om met een 3D-model een indruk te krijgen van hoe het windpark eruit gaat zien.	Geen
22	n	In 2019-03-04__132256 ontwerpbesluit windturbine 1 en 2 definitief 12-03-2019.pdf staat een vermogen vermeld van 2.75 mw. In 2019-03-04_20v20 ontwerpbesluit 132256_20190131-1617_publiceerbareaanvraag-1.pdf staat een vermogen van 4200 kw. Dit zijn tegenstrijdigheden.	OV1 OV2	Voor windpark IJsselwind is de keuze voor het te plaatsen windturbinetype nog niet gemaakt. Daarom is een flexibele vergunning aangevraagd. Om de milieueffecten in beeld te brengen is gebruik gemaakt van een voorbeeld turbine (of referentie-turbine). Het vermogen van 2,75MW waar indiener naar verwijst is het vermogen van de referentieturbine. Het vermogen van 4200kW waar indiener naar verwijst is het maximale vermogen per turbine (dit staat ook in tabel 6.1 pagina 14 van de vernieuwde toelichting aanvraag). Het vermogen van de gehanteerde referentieturbines past binnen de bandbreedte zoals die in de aanvraag is opgenomen (2,0 – 4,2 MW), er is derhalve geen sprake van tegenstrijdigheden tussen aanvraag en ontwerpbesluit. In het ontwerpbesluit zijn geen voorschriften opgenomen. Wel is in de voorschriften opgenomen, dat er moet worden aangetoond dat het gekozen type windturbine voldoet aan de vergunning (afmetingen-geluid-slagschaduw-veiligheid).	Geen
22	o	Punten 14 t/m 30 en 33 zijn identiek aan zienswijze 2 a tot en met q, met uitzondering van k.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 onder a t-m q (punten 1 tot en met 16), met uitzondering van punt k (10.1, niet in zienswijze 22 opgenomen), voor samenvatting en beantwoording.	Geen
22	p	31. Volgens de aanmeldingsnotitie p. 8 van 11 zijn voor Natura 2000 significante effecten niet uitgesloten. Gelet op de artikelen 2.7, lid 1, en 2.8, lid 1, Wnb dient voor het onderhavige plan een passende beoordeling gemaakt te worden. Gelet op artikel 7.2a,	BP	Hierbij wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en

		lid 1, Wm dient een MER gemaakt worden. Ten onrechte is dat nu niet gebeurd. Dat MER zal het windpark en het bedrijventerrein integraal in beeld dienen te brengen, dus ook in onderlinge samenhang.			verbeelding
22	q	32. Noodzakelijkheid uitbreiding industriegebied is niet aangetoond. Op 6 maart 2018 hebben GS Gelderland het RPW vastgesteld. Op p. 8 wordt geconcludeerd dat het harde planaanbod in de regio (de Cleantechregio) groter is dan de uitbreidingsvraag naar bedrijventerreinen in de komende tien jaar. Daarmee is in wezen al gegeven dat aan de uitbreiding locatie 1 - Fort de pol geen behoefte is. "Zutphen heeft op twee grote bedrijventerreinen nog harde plancapaciteit: De Mars en Revelhorst. Op De Mars ligt op Fort de Pol nog circa 5,8 ha. en op Achtermars nog circa 4 hectare."	BP	Hierbij wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding
23	a	Gebied Eefde-west in gemeente Lochem is de laatste 12 jaar verandert: • stoppen afgraven vuilnisbelt op Fort de Pol • realisatie van de N348 door het gebied ○ ophoging talud met AVI-stoffen ○ witte lint • uitbreiding Hungerink (opvang mensen met psychische klachten) • uitbreiding goederenvervoer op het spoor waaronder gevaarlijke stoffen; • opvanghuis ex-verslaafden; • realisatie van BMI centrale op Fort de Pol (niet doorgegaan). Verdere wordt gewezen op de aanwezigheid van Intermetzo (opvangplek voor kinderen en jongeren), vervuilde grond, regelmatig stankoverlast van GMB. De ontwikkelingen geven stress, slapeloosheid, hartkloppingen en gevoel van onveiligheid. Naast psychische stress zijn er in gebied opvallend veel gevallen van kanker geconstateerd. Gemeente is verzocht met het nieuwe bestemmingsplan te wachten totdat het onderzoek hiernaar is afgerond.	BP	Het inleidende deel van de zienswijze geeft een overzicht van de ontwikkelingen in het gebied, aanwezige functies van het gebied en de zorgen van de bewoners. Alle genoemde ontwikkelingen zijn niet aan de orde in voorliggende ontwerpbesluiten. Het wonen naast een bedrijventerrein leidt zoals inspreker zegt tot gezondheidsklachten. Voor de reactie op het GGD-onderzoek wordt verwezen naar 1b.	Geen
23	b	Uit het draagvlakonderzoek volgt dat 84% van de mensen tegen de komst van de nieuwe windturbines is.	BP	Zie de beantwoording bij zienswijzen 2 onder k.	Geen
23	c	Gemeente Zutphen is gewezen op de wettelijke overtreding bij het toepassen van de AVI-stoffen, indiener krijgt geen gehoor.	BP	De opmerking staat los van de voorliggende ontwerpbesluiten. Indertijd bij de aanleg van de rondweg N348 waarbij dit onderwerp speelde is	Geen

				uitgebreid gecorrespondeerd over de besluit(en) met indiener van de zienswijze. Indiener heeft indertijd wel bezwaar aangetekend, maar geen beroep ingesteld. Daarmee is dit onderwerp afgedaan buiten voorliggende procedure.	
23	d	Er is onvolledig zicht op de gezondheidssituatie in het plangebied. GGD Noordoost is in februari 2019 gestart met een onderzoek. Verzocht wordt te wachten met de verdere procedure van dit bestemmingsplan en andere negatieve ruimtelijke ontwikkelingen totdat het onderzoek is afgerond.	BP	Hierbij wordt verwezen naar de reactie onder 1b.	Geen
23	e	Onvoldoende doelstellingen rondom bestemming 'de Luchte'. De aanduiding 'bedrijfswoning' geeft onvoldoende inzicht in de toekomstige functie van de gesloten boerderij en gebied. Hierdoor is niet duidelijk wat mag worden verwacht en welke risico's er zijn.	BP	De woning maakt onderdeel uit van de inrichting van de windturbines en heeft een agrarisch functie. De functie zal overeenkomstig ingevuld worden. Hierbij wordt verwezen naar de reactie onder 22b en k.	Geen
23	f	Ongeoorloofde stedelijke uitbreiding: er is geen bestemmingsplan voor Fort de Pol. De drie plateaus krijgen enkelbestemming bedrijventerrein en enkelbestemming zonnepark. Een onderbouwing voor de uitbreiding van deze stedelijke ontwikkeling ontbreekt (vereist volgens Wro paragraaf 3.1.6). Een onderbouwing is gewenst omdat op industrieterrein de Mars veel verpauperde gebouwen staan. Door leegstand is een uitbreiding van meer industrieterrein niet te rechtvaardigen.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein. Met de voorgestelde wijziging van de planregel is de gevraagde onderbouwing niet nodig. Er is immers geen sprake van een nieuwe stedelijke ontwikkeling.	BP, planregels en verbeelding
23	g	Ongeoorloofde uitbreiding industriegebied: - het bestemmingsplan Fort de Pol staat bedrijven tot en met categorie 3.2 toe, en mogelijk 4.2. Dit is ruimtelijk onwenselijk vanwege onverenigbaarheid met: - de poortfunctie van Fort de Pol - Recreatieve functie die het moet gaan vervullen - Verhoogde ligging, zodat lichtvervuiling, stankoverlast en geluidsoverlast versterkt wordt gedragen en meeste overlast veroorzaakt - Gevolgen gezondheid omwonenden. - Gebied wordt aangewezen voor zware industrie maar wordt gebruikt voor zonnepark. Er is hier sprake van misleiding om iets te realiseren wat ruimtelijk en economisch onwenselijk is. Omwonenden krijgen meer overlast en door toestaan bedrijven hoogste milieucategorie wordt verder afbreuk gedaan aan de Mars, aan Zutphen en aan woongenot. Gemeente zet ook in op versterking recreatie. Dat is niet verenigbaar met deze uitbreiding. Overlast van dit soort bedrijven kunnen niet worden	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding

		weggenomen. De situering op een verhoogd plateau maximaliseert overlast door licht, stank, uitstoot, zicht en geluid.			
23	h	Er is onvoldoende aandacht voor ecologie. Het besluit is in strijd met de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet: - Bouwen windturbine op een dassenburcht (burcht ligt naast de N348) - Er is geen rekening gehouden met de kamsalamander in het plangebied Fort de Pol. De kamsalamander komt voor op het GMB-terrein en in het N2000 gebied. Fort de Pol ligt hier tussen en grenst aan beiden. Het voorkomen van deze soort is niet erkend of onderzocht.	BP OO	Voor het MER, bestemmingsplan en de aanvraag ontheffing Wnb is onderzoek naar ecologie uitgevoerd (zie MER en Ontheffing IJsselwind, Ecologie van Royal Haskoning, d.d. 3 oktober 2018). De onderzoeken zijn gebaseerd op veldonderzoeken, literatuur- en internetbronnen en een expert judgement. Met verwijzing naar het Addendum bij overdrachtsvereisten Flora- en Faunawet Rondweg N348 Zutphen-Eefde en de uitgevoerde inventarisatie op de dassenburchten is de conclusie dat de gunstige staat van instandhouding van dassen in het plangebied door de geplande werkzaamheden niet negatief wordt beïnvloed. Er is geen sprake van aantasting van verblijfsplaatsen en het functionele leefgebied van de das. Het aanvragen van een ontheffing Wnb is dus niet nodig. Wel zijn voorzorgsmaatregelen nodig. Deze bestaan uit onder andere: halfverharde toegangswegen en opstelplaats aanleggen, die aansluiten op het aanliggend maaiveld, geen verlichting ter hoogte van de burcht en wissels binnen een afstand van minimaal 50 meter plaatsen, . binnen een afstand van 20 meter van burcht geen activiteiten laten plaatsvinden e.d.. Ook worden kerende maatregelen getroffen (een raster of rooster) om te voorkomen dat dassen via de toegangsweg op de N348 kunnen komen. Er is kortom geen sprake van aantasting van het functionele leefgebied van de das. In de ruime omgeving van het plangebied (meer dan 2,5 km ten noorden komt een kamsalamander voor (Bron NDFF, onderzoeksgegevens over laatste 10 jaar, respectievelijk 3 jaar). Er is derhalve geen reden aan te nemen dat de kamsalamander momenteel voorkomt binnen het plangebied, hetgeen ook in het MER deel 2 in paragraaf 2.7 is beschreven. Het plangebied wordt niet gezien als geschikt biotoop voor de kamsalamander, zie ook de toelichting bij de aanvraag voor de ontheffing (paragraaf 3.3.2 Beschermde soorten Wet natuurbescherming (huidige situatie)). In het MER staat: "Het voorkomen van kamsalamanders in de poelen westelijk van de N348 is niet volledig uit te sluiten op basis van de beschikbare informatie. Struwelen rondom de poelen zouden dan van belang kunnen zijn als landhabitat voor de kamsalamander." Daar kan aan toegevoegd worden dat het landhabitat vooral van belang is voor de overwintering van de kamsalamander. De locatie van de nieuwe	Geen

				windturbines wordt niet als winterhabitat gebruikt, omdat de locatie regelmatig gemaaid wordt en daardoor te weinig beschutting biedt om te dienen als winterverblijfplaats.	
23	i	Identiek aan zienswijze 2, punt 4.	Zie 2d	Voor samenvatting en antwoord wordt naar zienswijze 2d, punt 4 verwezen.	Geen
23	j	Identiek aan zienswijze 2, punt 5 (inclusief kunstgrepen geluidsvoorschriften niet toegestaan).	Zie 2e	. Voor samenvatting en antwoord wordt naar zienswijze 2e, punt 5 (inclusief kunstgrepen geluidsvoorschriften niet toegestaan) verwezen.	Geen
23	k	Identiek aan zienswijze 2, punt 6.	Zie 2f	. Voor samenvatting en antwoord wordt naar zienswijze 2g, punt 6 verwezen.	Geen
23	l	Identiek aan zienswijze 2, punt 10.	Zie 2k	Voor samenvatting en antwoord wordt naar zienswijze 2k, punt 10 verwezen.	Geen
23	m	Identiek aan zienswijze 2, punt 11.	Zie 2l	Voor samenvatting en antwoord wordt naar zienswijze 2l, punt 11 verwezen.	Geen
23	n	Identiek aan zienswijze 2, punt 14.	Zie 2o	Voor samenvatting en antwoord wordt naar zienswijze 2o, punt 14 verwezen.	Geen
23	o	Identiek aan zienswijze 2, punt 15.	Zie 2p	Voor samenvatting en antwoord wordt naar zienswijze 2p, punt 15 verwezen.	Geen
23	p	Conclusie en verzoek. Niet voldaan is aan de randvoorwaarden voor het nemen van een verantwoord en goed gemotiveerd besluit, niet is voldaan en gehandeld in strijd met de wet algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Verzocht wordt af te zien van het besluit.	BP OV1 OV2 OO	Zie de beantwoording bij zienswijze 2q, punt 16.	Geen
24		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
25		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
26		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
27	a	Indiener woont binnen een straal van 500 meter vanaf de dichtstbij geplande windturbine. Er hebben al veel landschappelijke veranderingen plaatsgevonden. Verdere toename van veiligheids- en gezondheidsrisico's en	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 2 onder punten d en k.	Geen

		landschappelijke verandering is niet acceptabel. Door plaatsing van de megaturbines is sprake van stapeling van zware industrie.			
27	b	Het besluit is in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Een aanzienlijk aantal woningen en andere objecten staan op geringe afstand van het plaatsingsgebied. De eerste woningen staan op 405 meter, dit is de minimale afstand vereist voor windturbines met een gemiddelde hoogte. De geplande turbines worden 185 meter hoog, de minimale afstand daarvoor is 500-600 meter. Veel woningen in de buurt liggen binnen die afstand. Hierdoor zal een aanzienlijk deel van de bewoners overlast ervaren door slagschaduw en geluidshinder die kunnen resulteren in negatieve gezondheidseffecten zoals stress en slaapproblemen. Dierenwelzijn (paarden, koeien andere soorten) in de omgeving is daar nog niet bijgerekend.	BP	Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en wordt betrokken in de besluitvorming. Dat neemt niet weg dat er ook onder de wettelijke norm sprake kan zijn van hinder. Uit onderzoeken naar de relatie tussen windturbines en gezondheid blijkt dat er geen rechtstreeks verband kan worden aangetoond tussen windturbinegeluid en gezondheidseffecten. Zie ook het antwoord bij zienswijze 1b, 1ab, 2e, 2d, 61 onder punt c. Naar aanleiding van de opmerking dat veel woningen binnen 500-600 meter van de geplande windturbines staan wordt opgemerkt dat er binnen de 600 meter contour rond de drie turbines 26 woningen staan, dit is inclusief de Meijerinkstraat 40 (woning behorend bij de inrichting).	Geen
27	c	Opmerking eensluitend met zienswijze 2, onder i (punt 8).	Zie 2c	Zie zienswijze 2 onder i voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
27	d	Opmerking identiek aan zienswijze 2 onder e (punten 5.1 en 5.2).	Zie 2e	Zie zienswijze 2, onder e voor samenvatting en beantwoording.	Geen
27	e	Opmerking identiek aan zienswijze 2, onder g (punten onder punt 6.1).	Zie 2g	Zie zienswijze 2 onder g voor samenvatting en beantwoording.	Geen
27	f	De GMB schoorsteen veroorzaakt bij westenwind en mist veel stank. De GMB wil de schoorsteen verhogen naar 125 meter, dat is hoger de tiphoogte van de bestaande windturbines. Hoe verhoudt zich dat tot de toekomstige windturbines die een ashoogte hebben gelijk aan de nieuwe hoogte van de schoorsteen van de GMB. Wordt de stankoverlast hier groter door? Hier moet eerst onderzoek naar worden uitgevoerd.	BP	Windturbines kunnen van invloed zijn op het verspreidingsprofiel van de pluim uit de schoorsteen en daarmee op de immissieconcentraties in de omgeving. Vanwege bezorgdheid uit de omgeving hebben de initiatiefnemers hier een onderzoek naar laten uitvoeren. Hierbij wordt verwezen naar de reactie onder 1b, waar de notitie 'Effect windturbines op luchtkwaliteit' van Witteveen en Bos van 8 juli 2019, projectcode 114917, is benoemd en aan de stukken van de toelichting van het bestemmingsplan is toegevoegd. Op basis van verspreidingsberekeningen met het specifiek voor windmolens ontwikkelde 'zogmodel' blijkt dat concentraties, als gevolg van de emissie uit de schoorsteen van GMB, alleen op zeer korte afstand achter de molens toenemen, maar dat er verder weg (en ter plekke van de meest nabije woningen) geen effect is of juist een verlaging van concentraties optreedt ten opzichte van de situatie zonder de drie nieuwe molens. Geconcludeerd wordt dat het voldoende aannemelijk is dat de plaatsing van drie nieuwe windmolens nabij De Mars in Zutphen geen significante invloed op de luchtkwaliteit heeft. De in zienswijzen geuite zorg	Geen

				dat door het plaatsen van windturbines de luchtkwaliteit zou kunnen verslechteren, kan daarmee weggenomen worden. Voorts wordt opgemerkt dat GMB recent een revisievergunning heeft aangevraagd waarbij ingezet wordt op het toepassen van andere filters om de geuremissie te verbeteren. Aangezien de plannen voor de schoorsteenverhoging nog niet zijn aangevraagd, ten tijde van opstellen van deze reactie is er nu ook niet mee te rekenen. In de notitie van Witteveen en Bos is op geduide aspecten ingegaan en geconcludeerd, dat het voldoende aannemelijk is, dat de plaatsing van de drie windturbines nabij de Mars in Zutphen geen significante invloed op de luchtkwaliteit heeft	
27	g	Er moet eerst onderzoek worden gedaan naar de gezondheid van de bewoners nu, en als de turbines er een aantal jaren staan.	BP	In het MER is aandacht besteed aan gezondheidsaspecten. Dat is nu de basis voor de besluitvorming over de voorliggende ontwerpbesluiten. Door de GGD is een kankerclusteronderzoek verricht. Hierbij wordt verwezen naar de reactie onder 1b.	Geen
27	h	Huizen krijgen te maken met slagschaduw en geluidhinder. Dit heeft gezondheidseffecten. Windturbines binnen een straal van 400 meter van huizen zijn niet wenselijk .	BP	Zie het antwoord bij zienswijze 2 onder e.	Geen
27	i	Identiek aan zienswijze 2 onder c waaraan is toegevoegd dat de windturbine van het Waterschap op de eerste verhoging (10 meter hoog) van De Pol komt. Betekent dit dat de windturbine van het waterschap dan ook 10 meter hoger wordt? Dit is ongewenst en juridisch onjuist. Het bestreden besluit kan alleen al om deze reden niet in stand blijven.	Zie 2c	Voor samenvatting en antwoord wordt verwezen naar zienswijze 2 onder c. Volgens de bouwregels en de wijze van meten in het bestemmingsplan klopt de conclusie van indiener van de zienswijze. Een bouwhoogte wordt namelijk gemeten vanaf het peil van het terrein ter hoogte van de hoofdtoegangsweg bij voltooiing van de bouw.	Geen
27	j	In windturbines worden grondstoffen gebruik die aan de andere kant van de wereld onder zeer erbarmelijke omstandigheden gedolven worden. Het zou de gemeente Zutphen prijzen om alleen windturbines toe te staan die 100% Fair Trade zijn.	BP OV1 OV2	Vanuit de gemeente kunnen dit soort eisen niet worden opgelegd. Daarom wordt dit deel voor kennisgeving aangenomen.	Geen
27	k	Er is geen draagvlak voor dit louter door revenuen gedreven plan. Uit een draagvlakonderzoek blijkt dat meer dan 84% van de direct omwonenden de windturbines niet wenst. Hier zijn geen conclusies aan verbonden. Het draagvlak onderzoek werd door de gemeenteraad van Zutphen als zeer belangrijk voor de komst van de windturbines. IJsselwind en het waterschap hadden ook gezegd dat er keukentafel gesprekken zouden komen bij direct omwonenden. Deze zijn er nooit geweest.	BP	Zie de beantwoording zienswijzen 2 onder k. Ten aanzien van de keukentafel gesprekken wordt verwezen naar bijlage 1 van deze reactienota. Ook wordt verwezen naar het antwoord van zienswijze 22 onder e.	Geen

27	I	Volgens IJsselwind is er geen waardedaling op de huizen omdat er al drie windmolens staan. Dit bestaande windpark ligt op een afstand van 1250 meter van de eerste bebouwing, aan de andere kant van het Twentekanaal en deze turbines zijn 120 meter hoog (dus 65 meter lager dan de nieuw beoogde turbines). De drie nieuwe turbines staan op 400 meter vanaf de eerste woningen, Meijerinkstraat 40 (op 150 meter) de zogenaamde “molenaars woning” niet mee gerekend. Gevreesd wordt voor waardedaling van woningen door de combinatie van negatieve effecten op het woon- en leefklimaat, aantasting van ruimtelijke vergezichten en uitzicht en aantasting van natuur- en recreatiewaarde. Hoe wordt daarin tegemoet gezien? IJsselwind is hier nog niet concreet in geweest. Verzocht wordt om voor besluitvorming een gedegen en objectieve planschade analyse te (laten) maken. Het volledig uitgewerkte compensatieplan dient openbaar gemaakt te worden en ter inzage te worden gelegd, als onderdeel van een zienswijze procedure.	BP	Het effect dat het windpark zal hebben op de waarde van woningen en andere onroerende zaken in het gebied is op voorhand moeilijk te bepalen. Ook landelijk is geen eenduidig beeld van het effect van windturbines op woningen. De informatie die bekend is, staat in een onderzoek van het Tinbergen Instituut (discussion paper, Renewable Energy and Negative Externalities: The Effect of Wind Turbines on House Prices, 2014), waarin woningtransacties tussen 1985 en 2011 zijn onderzocht. Bij 80.000 woningen is in die periode binnen een straal van 2 kilometer een windmolen geplaatst. Geconcludeerd wordt dat de woningprijs is gedaald met gemiddeld 1,4% tot 2,3%, ten opzichte van vergelijkbare woningen zonder windmolen in de buurt. Er is geen verschil geconstateerd tussen het plaatsen van één of meerdere windmolens. Over onverkoopbare huizen en leegloop zijn geen conclusies getrokken in dit rapport. Ook zijn hier geen voorbeelden in Nederland van bekend. Verwezen wordt ook naar de reacties bij zienswijze 2 onder o en 22 onder d.	Geen
27	m	Getwijfeld wordt aan de financiële haalbaarheid van dit project. De locatie kwam volgens een quickscan (Bosch en Van Rijn) als slechtste uit de bus, doordat het op deze plek in de IJsselvallei relatief weinig waait. Omdat het op deze plek niet hard waait moeten de turbines ook 35 meter hoger worden. Eerder werd door IJsselwind gesproken over turbines tussen de 150 en 170 meter, nu over windturbines van 186 meter hoog. Het dichtstbijzijnde 10 kv stroomstation in Zutphen waar de turbines op aangesloten moeten worden (Voorsterallee) ligt op een afstand van 2000 meter. Dit vraagt een investering van € 530.000,-. 100% hoger dan dat van een gemiddeld windproject. Dit heeft een significant invloed op de business case. Dit is de letterlijke bevinding van bureau Bosch en van Rijn. Dit is allemaal terug te lezen in het rapport “locatieplan windenergie nabij RWZI Zutphen De Mars”. Daarbij hebben ze nu ook Meijerinkstraat 40 aangekocht waarbij de investering nog eens 700.000 euro duurder uitvalt.	BP	Het is correct dat in de beginfase van het project een hoogte van 150 meter als financieel haalbaar werd geacht. Tijdens het actualiseren van de businesscase is gebleken dat deze hoogte financieel niet rendabel is. In de factsheet ‘business case windlocatie Zutphen’ (van 12 februari 2019, opgesteld door Pondera Consult en opgenomen als bijlage 4 bij het bestemmingsplan windpark IJsselwind) is de financiële haalbaarheid van twee varianten opgenomen: met 150 meter tiphoogte en 185 meter tiphoogte. Daarbij is ook rekening gehouden met kosten voor netaansluiting en de aanschaf van de Meijerinkstraat 40. De resultaten laten zien dat de business case op 150 meter tiphoogte geen haalbaar project oplevert. Er is een negatieve netto contante waarde, wat duidt op een verliesgevend project. Daarnaast is er onvoldoende betalingscapaciteit om aan alle financiële verplichtingen ten opzichte van de financier te voldoen (bijvoorbeeld een bank). De business case voor de variant op 185 meter tiphoogte laat wel een mogelijk haalbaar project zien. Voor een reactie op het rapport van Bosch & Van Rijn wordt verwezen naar het antwoord bij 1ac.	Geen
	n	Indiener benadrukt voor duurzame energie en windmolens te zijn maar deze horen op zee, waar het waait ze beter renderen en goed zijn voor de visstand. IJsselwind kan daarin participeren. Op “de Mars” in Zutphen zijn daken genoeg waar zonnepanelen op	BP	Verwezen wordt naar de beantwoording bij zienswijze 2 onder d en l. Ook hier geldt dat de gemeenteraad en het college een besluit moeten nemen op het aangevraagde initiatief en dat zijn de windturbines.	Geen

		kunnen; gebruik die. Gewoon zonnepanelen op de daken en windturbines op zee.			
27	o	Geconcludeerd wordt dat het ter inzage liggende ontwerp bestemmingsplan niet besluitrijp is en ook niet aan bewoners en milieu denkt. Opgemerkt wordt dat de jarenlange voorbereiding de nodige gelden heeft gekost, ook door inzet van de gemeentelijke capaciteit. Het perspectief van grootschalige inzet van zon kan vele bewoners van Eefde-West een betere en gezondere toekomst bezorgen. Hopelijk wordt hieraan gehoor gegeven.	BP	In voorliggende stukken is het initiatief getoetst op haalbaarheid. Door middel van verschillende onderzoeken is het plan dan ook gemotiveerd op haalbaarheid. Zie ook het antwoord bij 1 onder k. Ten aanzien van de kosten wordt opgemerkt dat voor het oprichten van het windpark IJsselwind een projectbudget beschikbaar is gesteld door de initiatiefnemers. Het bestemmingsplan en de realisatie van het initiatief is dan ook financieel uitvoerbaar. Zoals al eerder opgemerkt laat de businesscase d.d. 12 februari 2019 zien dat het windpark rendabel en financieel haalbaar is.	Geen
27	p	Misschien is het goed om eens bij ons in de buurt te komen kijken en eens op de plek te gaan staan (het is nog geen 500 meter lopen vanaf ons huis) en te ervaren hoe dichtbij de turbines eigenlijk komen en waar het zonnepark moet komen.	BP OV1 OV2	Initiatiefnemers en gemeente kennen het plangebied.	Geen
28		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
29		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
30	a	Inleiding van de zienswijze waarin de punten waar de zienswijze op in gaat zijn benoemd (niet samengevat).	BP OV1 OV2 OO	Wordt voor kennisgeving aangenomen, inhoudelijke beantwoording is hierna bij de specifieke onderwerpen opgenomen.	Geen
30	b	1. Gezondheid: Er zijn 38% meer kankergevallen in het gebied van Eefde-West dan gemiddeld (in de zienswijze is een opsomming van het aantal kankergevallen opgenomen). De GGD doet een kankerclusteronderzoek, niet wordt verwacht dat daar oorzakelijke factoren uit zullen komen die de kankergevallen kunnen verklaren. Er zijn meer factoren die gezondheid bepalen; gezondheid is vooral het vermogen om zich aan te passen en eigen regie te voeren. Door stapeling en cumulatie (genoemd worden o.a. een drukke verkeersweg, industrie en windturbines) is mogelijk een ongezonde omgeving ontstaan zonder dat bewoners daar	BP	Voor het GGD onderzoek wordt verwezen naar het antwoord onder 1b. Ten aanzien van stapeling van effecten en draagvlak wordt verwezen naar de beantwoording bij zienswijze 2 onder k en de algemene reactie.	Geen BP, verbeel- ding, planregels

		zeggenschap of regie over hebben. Het draagvlakonderzoek wordt weggecijferd. Dit is ontoelaatbaar.			
30	c	2. De overlast die geur kan veroorzaken wordt onjuist in het MER weergegeven. In het MER staat dat in het zog van de windturbine geur zich sneller over een groter gebied verspreid en door de afgenomen windsterkte langer blijft hangen. (Figuur 8.1 uit de MER) De werking van de neus berust niet op het ruiken van 0.5 OU/m³ (maximum waarde geurbeleid provincie Gelderland), maar op het ruiken van een enkele geurmolecuul. De grotere verspreiding van die geurmoleculen en het langer blijven hangen van de verontreinigde lucht zorgt dus voor meer geuroverlast. Daarbij komt een versterkend effect als de wind zodanig is, dat de schoorsteen van GMB, turbine 3 en turbine 1 ongeveer in elkaars verlengde liggen. Ook is onduidelijk wat er precies gemeten wordt. Berust de emissienorm alleen op geur c.q. stank stoffen of worden alle uitgestoten stoffen, ook de geurloze, gemeten? En is duidelijk wat voor andere geurloze stoffen uitgestoten worden?	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 27 onder f. Allereerst is het van belang op te merken dat geuroverlast of geurhinder uitsluitend betrekking heeft op zintuiglijk waarneembare stankhinder. Geuroverlast staat niet per definitie gelijk aan luchtkwaliteit (opgemerkt onder punt 30o van de zienswijze). De uitstoot van GMB moet aan strikte luchtkwaliteitseisen voldoen. Hiervoor wordt tweemaal per jaar de emissie getoetst aan de vergunde normen. Aangezien de uitstoot van GMB niet van dusdanige aard is dat de luchtkwaliteit in het geding komt, is dit thema niet beoordeeld in het MER. De aanleg van windpark IJsselwind heeft daarmee geen directe of indirecte impact op de luchtkwaliteit, maar mogelijk wel op de geureffecten als gevolg van GMB. Daarom is, in tegenstelling tot luchtkwaliteit, het aspect geur wel nader onderzocht in het kader van het MER. Daarnaast is een nadere duiding van de mogelijke geur-effecten gevraagd in het kader van de NRD. Stank of de mate van stank is moeilijk te kwantificeren. Onder geurbelasting wordt de hoeveelheid geur, uitgedrukt in odeur units per kubieke meter lucht (OU/m³). Eén OU unit per kubieke meter is de concentratie geurstoffen in een omgeving die door een gemiddeld persoon nog net kan worden geroken. Er wordt hierbij dus geen onderscheid gemaakt naar de herkomst van de geur ('type' geur). Op basis van het Gelders geurbeleid wordt met een geurbelasting door GMB van 0,5 OU/m³ voldaan aan de richtwaarden. Door het windpark wordt de bestaande emissie sneller verdund en zal het zich over een groter oppervlak verspreiden. Hiermee neemt de geurhinder per kubieke meter lucht, die al aan de richtwaarden voldeed, alleen maar verder af. De stelling dat de grotere verspreiding van geurmoleculen en het langer blijven hangen van de "verontreinigde" lucht zal leiden tot meer geuroverlast is daarmee onjuist.	Geen
30	d	3. Geluidsoverlast De geluidshinder dB curves in het MER hebben een concentrisch verloop. Dat betekent dat de factor wind buiten beschouwing is gelaten of onjuist is weergegeven. Nederland kent overwegend zuidwest georiënteerde wind. De geluidsoverlast aan de noordoostzijde, zijnde het gebied van Eefde west, zal groter zijn	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 1 onder p.	Geen

		dan nu is weergegeven. Ook de omgevingsdienst kon dit op de inloopavond op 4 april jl. niet uitleggen. De reken- en meetvoorschriften waarop dit is gebeurd zijn in de MER niet vermeld en niet te controleren. Dit is een voorbeeld van onjuiste gebruikte modellen of weglaten van essentiële gegevens, met als doel een omgevingsvergunning te verkrijgen. De rode lijn van 47dB loop net niet over de boerderij aan de Valkeweg.			
30	e	De effecten op gezondheid door gecumuleerd geluid zijn niet aanvaardbaar. De constatering dat het VKA (voorkeursalternatief) naar een hogere kwaliteitsklasse ten opzichte van de autonome situatie gaat, zal onjuist zijn. Hoe zich dat vertaalt in de waarde van een woning is dus onbekend. Hoe hoog en met hoeveel dB de werkelijke cumulatieve geluidsoverlast is wordt niet duidelijk door onjuiste berekeningen. Bij westenwind zal die (veel) hoger zijn dan nu wordt weergegeven. Dat heeft gevolgen voor volksgezondheid. De WHO heeft in oktober 2018 nieuwe normen opgesteld, waarbij voor overdag 45dB en voor de nacht 40 dB worden voorgesteld als maximum geluidshinder. Deze normen hadden gehanteerd moeten worden. Zeker gezien het RIVM-rapport uit 2017, "Health effects to windturbine sound", waarin wel degelijk wordt erkend dat langdurige ergernis over geluidshinder en het gevoel dat de leefomgeving is verminderd of zal verminderen negatieve gevolgen kunnen hebben voor het welzijn en de gezondheid.	BP OV1 OV2	De milieukwaliteitsklassen waarnaar in het MER en de aanvulling op het MER wordt verwezen, zijn gerangschikt in volgorde van toenemende geluidsbelasting. De conclusie dat in het voorkeursalternatief de meeste maatgevende woningen naar een hogere milieukwaliteitsklasse gaan, moet dus worden gelezen als een verschuiving naar een klasse met een hogere geluidsbelasting c.q. een lagere milieukwaliteit. Op grond hiervan en de voorgaande alinea's is er geen aanleiding om de berekening en beoordeling van de gecumuleerde geluidsbelasting te herzien. Verwezen wordt naar de reactie bij zienswijze 2 onder e. De aangehaalde richtlijn van de WHO geeft een streefwaarde van 45 dB voor de jaargemiddelde geluidsbelasting vanwege windturbines; er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de dag- en nachtperiode. Dit is in lijn met de in Nederland gehanteerde grenswaarde van 47 dB. Zoals elke norm, is ook deze het resultaat van een afweging tussen enerzijds het mogelijk maken van ontwikkelingen en anderzijds de bescherming tegen de nadelige gevolgen daarvan. De plaatsing van windturbines is een beleidskeuze die voortkomt uit de wens om meer gebruik te maken van duurzame energiebronnen. De daarmee samenhangende kans op geluidhinder is gewogen en vertaald naar een als aanvaardbaar beschouwde grenswaarde die wettelijk is voorgeschreven in het Activiteitenbesluit waaraan het initiatief moet voldoen.	Geen
30	f	4. Biodiversiteit De Natura 2000 gebieden maken deel uit van het natuurnetwerk Nederland, de vroegere ecologische hoofdstructuur. Die is o.a. tot stand gekomen door Europese regelgeving. Als het natuurnetwerk zal worden uitgebreid, zoals oorspronkelijk ook de bedoeling was, dan zijn er met een windturbinepark in deze nabijheid problemen te verwachten. Dit plan legt de gebiedseisen voor de komende 20-25 jaar vast.	BP OO	Foerageergebied: het plangebied is geen foerageergebied dat nodig is voor het behalen van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied (zie paragraaf 2.5.1. van het MER). Dat wil niet zeggen dat er geen ganzen of andere soorten kunnen foerageren. Het gebruik van het plangebied door vogels is nader beschouwd in de notitie 'Aanvaringsslachtoffers windpark IJsselwind van 22 juli 2019. Daaruit blijkt dat significant negatieve effecten op voorhand zijn uit te sluiten.	Geen

		De nabijheid van het Natura 2000 gebied en de plannen voor 3 windturbines worden in de MER wel beschreven maar hebben slechts tot beperkt onderzoek geleid. Zo is er in het kader van "aanvaringsslachtoffers" veldonderzoek gedaan naar vliegbewegingen van ganzen van en naar foerageergebieden. Daarvoor is slechts 4 keer, in de wintermaanden en alleen 's avonds onderzoek gedaan naar vliegbewegingen. Daaruit is geconcludeerd dat er eigenlijk amper ganzen vliegen boven het plangebied. Indien er acht dat onvoldoende, en ziet ganzen op de meest onwillekeurige momenten, afhankelijk van wind, jaargetij, verstoring, temperatuur, waterstand etc. volledig andere routes en foerageerplekken kiezen. Bestreden wordt dat het plangebied geen foerageerplek is. De weilanden binnendijs worden zeer regelmatig bezocht door diverse soorten ganzen. Daarbij volgen ganzen graag de vliegroute "boven water" over de IJssel en het Twentekanaal en daarbij vaak het laatste stuk recht over het plangebied afsnijdend. Ze vliegen tussen 20 en 150m. Ook nestelen altijd grauwe ganzen en Nijl ganzen in het "Natuurgebied" rondom windturbine 1. Is er eigenlijk een effectenindicator onderzoek Natura 2000 gedaan? Dat is toch verplicht? Zo nee waarom niet en zo ja, wat waren dan de resultaten?	Vliegbewegingen: het uitgevoerde radaronderzoek naar vliegbewegingen is conform een algemene methode uitgevoerd die bij meerdere windparken is gehanteerd. Het geeft een beeld van de belangrijkste vliegbewegingen boven en rondom het plangebied. Dit betekent niet dat er boven het plangebied geen vogels kunnen vliegen. Maar kijkend naar de belangrijkste slaapplekken (plas in Rammelwaard) en foerageergebieden (ten zuiden van Zutphen) bevestigen de radarbeelden de meest logische vliegroute over de IJssel en uiterwaarden. Een route over de stad Zutphen en dus over het plangebied is voor dagelijkse vliegbewegingen minder logisch en zullen dan hooguit tot incidentele slachtoffers leiden. Zie in dat verband de notitie 'Aanvaringsslachtoffers windpark IJsselwind van 22 juli 2019. Effectenindicatoronderzoek: Niet duidelijk is wat met een effectenindicatoronderzoek bedoeld wordt. Indien hierbij verwezen wordt naar de effectenindicator van het ministerie dan kan aangegeven worden dat deze niet gebruikt is en dat dit ook niet verplicht is. De indicator geeft een inzicht in mogelijke effecten, maar dat betreft altijd maatwerk zoals bij dit MER is uitgevoerd.	
30	g	5. Ontwerpbesluit Wnb De aanvraag tot ontheffing van de Wnb is gedaan door IJsselwind en is onjuist, onvolledig en onnauwkeurig gemeten. Er wordt gewezen op een overzicht van de provincie waarin staat dat voor Bern en Bonn soorten het opzettelijk verstoren altijd verboden is. Verder ontbreken in de aanvraag een aantal rode lijst soorten die wel in het gebied voorkomen. Concreet wordt gewezen op: de watersnip, de patrijs, de slobbeend, de wintertaling, de grote lijster, de wulp, de boerenzwaluw, de huiszwaluw, de smient, de grutto en de visdief en de grote zaagbek. Rode lijst soorten zouden altijd beschermd moeten worden. Er wordt gewezen op een overzichtsartikel waarin gebieden staan waar vogelpopulaties direct gevaar lopen. Stroomdallandschap van de IJssel staat daarbij in het rood. De beoordeling van het belang doet verder gekunsteld aan. Verder wordt de populatieomvang niet gegarandeerd.	OO De aanvraag van IJsselwind is door de provincie getoetst en volledig en accuraat gebleken, zodat de aanvraag beoordeeld kon worden. Bij de aanvraag is zorgvuldig onderzoek gevoegd (zie MER en Ontheffing IJsselwind, Ecologie van Royal Haskoning, d.d. 3 oktober 2018). De onderzoeken zijn gebaseerd op veldonderzoeken, literatuur- en internetbronnen en een expert judgement. In de zienswijze is niet gemotiveerd waarom dit onderzoek onvolledig of onnauwkeurig zou zijn. De ingediende aanvragen met bijlagen zijn door gemachtigde namens IJsselwind en waterschap Rijn en IJssel ingediend Voor de vogelsoorten (artikel 1 Vogelrichtlijn), ook als die op de lijst van het Verdrag van Bonn en/of het Verdrag van Bern voorkomen, geldt het beschermingsregime van afdeling 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden deze vogels opzettelijk te storen, tenzij die storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. De aanvraag is daaraan getoetst.	Geen

				Het beschermingsregime van afdeling 3.1 van de Wet natuurbescherming ziet op alle soorten, die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn ziet op alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten. De vogels die op de rode lijst staan, worden daarmee ook beschermd door de Wet natuurbescherming. Bij de toetsing wordt het effect op deze vogels beoordeeld om te komen tot een ontheffing soortenbescherming. Het genoemde overzichtsartikel is niet als onderzoeksmateriaal ingebracht ten behoeve van de aanvraag. Wel is gebruik gemaakt van de resultaten van de inventarisaties naar het voorkomen van vogels in en rond het plangebied. Daarbij zijn ook de vogels beoordeeld die gebruik maken van het stroomdalgrasland als rust-, broed- of foerageergebied. Een directe invloed van de windturbines op het voorkomen van stroomdalgraslanden wordt volgens deze inventarisaties niet verwacht. De realisatie van windturbines kunnen op grond van vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onder de ontheffingsgronden “andere dwingende redenen van groot openbaar belang” (artikel 3.8, lid 5, onder b, sub 3, Wnb) en “de volksgezondheid of de openbare veiligheid” (artikel 3.3, lid 4, onder b, sub 1 Wnb) worden gebracht (zie bijvoorbeeld AbRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:438, r.o. 9.4 en AbRvS 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1227, r.o. 7.2). Wat betreft het garanderen van de populatie-omvang van vogelsoorten: er is beoordeeld of plaatsing van windmolens, ook in cumulatie met andere voorgenomen windinitiatieven, leidt tot meer aanvaringsslachtoffers dan 1% van de natuurlijke mortaliteit van getoetste vogelsoorten. Dat is niet het geval.	
30	h	6. Cumulatief effect Het plangebied van de 3 windturbines staat niet op zichzelf. Er staan al 3 windturbines, en er zijn meer windparken. Ten onrechte zijn de 3 bestaande windturbines niet meegenomen. De barrièrewerking zal door deze bestaande windturbines groter zijn. De kolgans en Ooievaar komen boven de 1% norm uit. De gebrekkige, selectieve, en onbetrouwbare metingen van aantallen en sterftcijfers maakt dat de effecten groter en negatiever zullen uitvallen. Er is zeer selectief met cijfers en keuzes in de rekensommen gewerkt. Dit doet geen recht aan de werkelijkheid en de grote schade die verwacht kan worden.	BP OO	Uit jurisprudentie blijkt dat voor de beoordeling van cumulatieve effecten van windparken in het kader van soortenbescherming enkel die initiatieven moeten worden meegenomen, die wel vergund of ontheven zijn, maar nog niet gerealiseerd zijn. Dat zijn in dit geval de geplande windparken Hattemerbroek, Koningspleij en Bijvanck. De bestaande windmolens zijn in de toetsing of er cumulatieve effecten zijn, niet meegenomen, omdat verondersteld kan worden dat mogelijke negatieve effecten als gevolg van bestaande windmolens al verdisconteerd zijn in omgeving. De beoordeling van de cumulatieve effecten is beschreven in de notitie van Royal Haskoning DHV (RHDHV) ‘Aanvaringsslachtoffers windpark IJsselwind, d.d. 25 september 2018.	Geen

				Uit het uitgevoerde radaronderzoek blijkt dat de verplaatsingen zich hoofdzakelijke in N-Z richting voordoen en in het westelijk deel van het IJsseldal. Uit het onderzoek blijkt dat er hoegenaamd geen verplaatsingen zijn waargenomen over het plangebied. Derhalve zal de eventuele barrièrewerking van de bestaande windturbines niet toenemen ten gevolge van de geplande turbines. Uit de notitie van RHDHV ‘Aanvaringsslachtoffers windpark IJsselwind, d.d. 25 september 2018 blijkt op basis van tabel 2 en 3 het volgende: <table><tr><th>Soort</th><th>Status (B/W)</th><th>Populatiegrootte NL</th><th>Natuurlijke sterfte (fractie)</th><th>1%-norm</th><th>Cumulatief</th><th>Overschrijding</th></tr><tr><td>Kolgans</td><td>B</td><td>540</td><td>0,28</td><td>2</td><td><3</td><td>Ja</td></tr><tr><td>Ooievaar</td><td>B</td><td>950</td><td>0,27</td><td>3</td><td><4</td><td>Ja</td></tr><tr><td>Stormmeeuw</td><td>B</td><td>3.650</td><td>0,14</td><td>5</td><td><3</td><td>Nee, wel dichtbij</td></tr></table> De populatiegrootte opgenomen in deze notitie van RHDHV is afgeleid van gegevens van SOVON. Het blijkt dat in de tabel het aantal broedparen is gebruikt, terwijl voor de bepaling van de 1%-mortaliteitsnorm gebruik gemaakt moet worden van het aantal adulte exemplaren. In onderstaande tabel is een berekening opgenomen op basis van het aantal adulte exemplaren. <table><tr><th>Soort</th><th>Status (B/W)</th><th>Populatiegrootte NL SOVON aantal paren (tussen haakjes het monitoringsjaar)</th><th>Gemiddeld aantal exemplaren (= aantal paren x 2)</th><th>Natuurlijke sterfte (fractie)</th><th>1%-norm</th><th>Cumulatief</th><th>Overschrijding</th></tr><tr><td>Kolgans</td><td>B</td><td>420-700 (2013-2015)</td><td>1.120</td><td>0,28</td><td>3,14</td><td><3</td><td>Nee</td></tr><tr><td>Ooievaar</td><td>B</td><td>950-1050 (2016)</td><td>2.000</td><td>0,27</td><td>5,40</td><td><4</td><td>Nee</td></tr><tr><td>Stormmeeuw</td><td>B</td><td>3650-4000 (2016)</td><td>7.650</td><td>0,14</td><td>10,71</td><td><3</td><td>Nee</td></tr></table> Uit bovenstaande tabel blijkt dat er voor de kolgans, ooievaar en stormmeeuw geen kans is op cumulatieve overschrijding van de 1%-mortaliteitsnorm, dus dat het nemen van mitigerende maatregelen niet aan de orde is. Hierbij wordt ook verwezen naar de reactie onder 30f.	Soort	Status (B/W)	Populatiegrootte NL	Natuurlijke sterfte (fractie)	1%-norm	Cumulatief	Overschrijding	Kolgans	B	540	0,28	2	<3	Ja	Ooievaar	B	950	0,27	3	<4	Ja	Stormmeeuw	B	3.650	0,14	5	<3	Nee, wel dichtbij	Soort	Status (B/W)	Populatiegrootte NL SOVON aantal paren (tussen haakjes het monitoringsjaar)	Gemiddeld aantal exemplaren (= aantal paren x 2)	Natuurlijke sterfte (fractie)	1%-norm	Cumulatief	Overschrijding	Kolgans	B	420-700 (2013-2015)	1.120	0,28	3,14	<3	Nee	Ooievaar	B	950-1050 (2016)	2.000	0,27	5,40	<4	Nee	Stormmeeuw	B	3650-4000 (2016)	7.650	0,14	10,71	<3	Nee	
Soort	Status (B/W)	Populatiegrootte NL	Natuurlijke sterfte (fractie)	1%-norm	Cumulatief	Overschrijding																																																											
Kolgans	B	540	0,28	2	<3	Ja																																																											
Ooievaar	B	950	0,27	3	<4	Ja																																																											
Stormmeeuw	B	3.650	0,14	5	<3	Nee, wel dichtbij																																																											
Soort	Status (B/W)	Populatiegrootte NL SOVON aantal paren (tussen haakjes het monitoringsjaar)	Gemiddeld aantal exemplaren (= aantal paren x 2)	Natuurlijke sterfte (fractie)	1%-norm	Cumulatief	Overschrijding																																																										
Kolgans	B	420-700 (2013-2015)	1.120	0,28	3,14	<3	Nee																																																										
Ooievaar	B	950-1050 (2016)	2.000	0,27	5,40	<4	Nee																																																										
Stormmeeuw	B	3650-4000 (2016)	7.650	0,14	10,71	<3	Nee																																																										
30	i	7. Overlast Natura 2000:	BP OO	Verstoring: De overlast op Natura 2000-gebied is beschreven in het MER (paragraaf 2.5 Deel 2). Hierbij is ook gekeken naar slagschaduw (zie kopje	Geen																																																												

		Het meten van "aanvaringsslachtoffers" bij populaties vogels die in een beschermde Natura 2000 of Gelders natuurgebied verblijven (vast of alleen in de winter) is een beperkt stuk van de eventuele schade door windturbines. Ook geluid en slagschaduw gaan over het Natura 2000 en Gelders natuurgebied. Wat is het effect daarvan op de habitat, het broed of nestsucces, op de vogels in het vogelrichtlijngebied en op andere wildsoorten? Bijvoorbeeld de watersnip, als bedreigde rode lijst soort, is erg gevoelig voor geluidsverstoring. (Zie voortoets Natura 2000) Een afnemend broedsucces betekent dus afnemende populatiegrootte en afnemende biodiversiteit. Bij een zo korte afstand tot het Natura 2000 gebied (370-500m) zal het extra geluid, tijdens de bouw en tijdens het draaien van de windturbines een negatieve invloed hebben. Het is ook dichterbij dan de algemene verstoringafstand die de provincie Gelderland hanteert, nl 450 m. Dat is niet aanvaardbaar voor een gebied met een dergelijk hoge beschermingsstatus en bedreigde rode lijst soorten. De argumentatie in het MER over de reeds aanwezige verstoring van de windturbines uit 2005 overtuigt niet. Waarom is er geen cumulatief effect? Juist cumulatie leidt tot grotere verstoring. Aanvaringsslachtoffers en verlies van foerageergebied binnendijks is zeer waarschijnlijk. De argumentatie dat binnendijkse foerageergebieden niet nodig zijn voor het behalen van instandhoudingsdoelstellingen en er dus geen sprake is van een negatief effect op de instandhoudingsdoelstelling is dan ook een lachertje.		verstoring onder 2.5.1). Voor de effectbeoordeling is een algemene verstoringcontour aangehouden die op basis van onderzoek tot stand is gekomen. Deze contour omvat zowel geluid, slagschaduw en optische verstoring. Deze contour valt niet binnen het Natura 2000-gebied en daarmee is er ook geen sprake van verstoring binnen het Natura 2000-gebied en bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen. In het MER is daarbij ook rekening gehouden met de bestaande windturbines, die reeds een verstorende werking hebben. De nieuw te plaatsen windturbines liggen oostelijk hiervan en zullen niet leiden tot een toename in verstoring van het Natura 2000-gebied. Aanvaringsslachtoffers: Uit het MER blijkt dat vanuit het Natura 2000 gebied niet of nauwelijks sprake is van vliegbewegingen over de geplande windturbines. Het gebruik van het plangebied door vogels uit het Natura 2000-gebied is nader beschouwd in de notitie 'Aanvaringsslachtoffers windpark IJsselwind van 22 juli 2019. Daaruit blijkt dat significant negatieve effecten – ook in cumulatie met andere vergunde maar nog niet gerealiseerde projecten – op voorhand zijn uit te sluiten. Effect binnendijks foerageergebied: zie antwoord onder 30f.	
30	j	8. Insectenbiodiversiteit Uit een Duitse studie blijkt dat er alarmerend minder biomassa aan insecten werden gemeten na de eeuwwisseling. Er zijn andere onderzoeken die dat voor Nederland bevestigen. Windmolens zouden hier een grote bijdrage aan leveren. De effecten van de afname van het aantal insecten op vleermuizen en vogelpopulatie zou zelfs nog bedreigender kunnen zijn. Verdere aantasting van de biodiversiteit is tevens bedreigend. Windturbines hebben een draaiend oppervlak van 3,4 ha en doden 50 kg insecten per jaar.	BP OO	In het kader van de Wet natuurbescherming worden beschermde dieren en planten beoordeeld en wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen. Toetsing aan louter biomassa (kg's insecten) is niet aan de orde, omdat niet beoordeeld kan worden of het in dat geval beschermde soorten betreft. De beschermde insectensoorten van de Wnb betreffen vooral dagvlinders en libellen, die met name gebonden zijn aan specifieke habitats (vaak voedselarme moerassen of natte heide- of veenterreinen), die niet voorkomen in of rond het plangebied. Er zijn nog geen aanwijzingen dat het aantal slachtoffers onder insecten zodanig is dat dit wettelijk beschermde natuurwaarden kan bedreigen. Het aangehaalde Duitse onderzoek in de zienswijze geeft niet weer welk percentage van de insecten slachtoffer wordt van windturbines waardoor	Geen

				de aangehaalde hoeveelheden niet zoveel zeggen. Voor nu dus geen reden om dit onderdeel mee te nemen in het MER. Daarbij wordt opgemerkt dat recente berichtgeving over vermeende grootschalige insectensterfte door windmolens vrij kort na publicatie ook sterk is genuanceerd.	
30	k	9. Slachtoffers onder vleermuizen Er wordt de vraag gesteld hoe je de lokale populatiegrootte bepaalt, hoe het sterftecijfer en hoe het aantal aanvaringsslachtoffers. De tellingen zijn schattingen. Schattingen gebruiken om een hard criterium te toetsen (1%) is wetenschappelijk gezien onjuist. Ook zou het verhongereffect (afname insecten) niet zijn meegenomen in het onderzoek. De mitigerende maatregel is daar niet tegen opgewassen.	BP OO	Het aantal aanvaringsslachtoffers van vleermuizen per windturbine is bepaald aan de hand van monitoringsstudies, waarin het aantal gedode vleermuizen in windmolenparken nauwkeurig in kaart is gebracht. Voor windmolens die in afwisselend landschap staan, zoals bij windpark IJsselwind het geval is, moet rekening worden gehouden met 10 aanvaringsslachtoffers op jaarbasis. Op basis van de relatieve verdeling van de waargenomen vleermuissoorten, wordt het aantal slachtoffers per soort berekend. Binnen en nabij het plangebied betreft 75% van de activiteitsmetingen de gewone dwergvleermuis, daarom wordt het aantal aanvaringsslachtoffers van de gewone dwergvleermuis op 75% van 10 slachtoffers = 8 aanvaringsslachtoffers onder de gewone dwergvleermuis per jaar gesteld. Het maximaal aantal geschatte aanvaringsslachtoffers van 8 gewone dwergvleermuizen is aanzienlijk minder dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte. Een effect van het windpark op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis is dan ook uitgesloten. Het ingebrachte “verhongereffect” is door aanvrager niet nader onderbouwd met literatuur waaruit zou blijken dat een dergelijk effect zich inderdaad kan voordoen. Tevens kan gesteld worden dat de stilstandvoorziening voor vleermuizen ook voorziet in een reductie van het aantal slachtoffers onder nacht-actieve insectensoorten en daarmee – zo er al een effect middels minder beschikbaar voedsel zou zijn – dit juist door de stilstandvoorziening niet optreedt.	Geen
30	l	10. Dassen Het gebied moest een essentieel foerageergebied en vaste rust en verblijfplaats worden voor dassen (als natuurcompensatie bij de realisatie van de N348). Dat strookt niet met het plaatsen en in stand houden van windturbines. Er zou slechts een onderzoek uit 2014 zijn, waar slechts één hoofdburcht staat getekend. Ondertussen zijn we 5 jaar verder. Verder zou de provincie de zelf opgestelde beheerseisen (N348) niet nakomen, het natuurcompensatiegebied is niet verkocht aan een	BP OO	Handhaven inpassingsplan: deze zienswijze heeft geen betrekking op het project IJsselwind, maar op het vigerende bestemmingsplan. Ten aanzien van de aanduiding natuurcompensatiegebied is het gestelde van de indiener juist. De effecten van de activiteiten in het natuurcompensatiegebied zijn onderzocht. Daaruit blijkt dat de activiteiten geen versturende werking hebben voor dassen. In het ‘Addendum bij overdrachtsvereisten Flora- en Faunawet Rondweg N348 Zutphen-Eefde’ wordt nader op de situatie ingegaan, waarbij duidelijk is dat de op de	BP, verbeelding, planregels 23.3.1 en 23.10 en bij bijlage 2 het

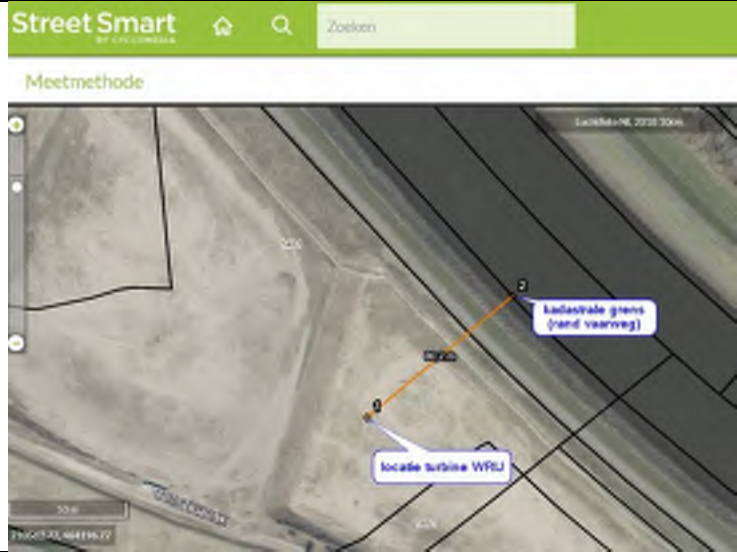
		natuurbehoudende organisatie maar aan IJsselwind B.V. die het gebied gaat gebruiken als agrarisch land. Er wordt nog gewezen op een verstoringsafstand van 20 meter.		planverbeelding aangegeven natuurcompensatiegebied vergroot wordt. Met de vergroting van de aanduiding op de planverbeelding en de gegeven toelichting is duidelijk, dat er geen sprake is van een significant negatief effect voor de aanwezige flora en fauna en dat de situatie in elk geval voldoet aan ten aanzien van de gemaakte afspraken verbeterd voor het beheer van het natuurcompensatiegebied. Ook worden de planregels (23.3.1 (overige zone –parkinfrastructuur) en 23.10 (vrijwaringszone windturbine) aangepast, waarbij het duidelijk is dat het gaat om halfverharde wegen of een halfverharde opstelplaats. Het Addendum wordt toegevoegd aan bijlage 2 van de regels. Ten aanzien van de opmerking over de hoofdburcht wordt verwezen naar de reactie onder 23h.	addendum toevoegen
30	m	11. Voortoets Natura 2000 In de voortoets Natura 2000 staat dat er geen geschikte broedbiotoop voor watersnip is en dat er geen broedgebied is voor broedvogelsoorten die gevoelig zijn voor geluid. En dat er in de NDFF de afgelopen 10 jaar geen waarnemingen zijn opgenomen van deze broedvogelsoorten uit de broedtijd. De watersnip wordt wel overvliegend of pleisterend buiten de broedtijd nabij de Mars gezien. Indiener is het niet eens met de redenering in de voortoets Natura 2000 dat geluid niet verstorend is voor de watersnip. De soort zit er immers wel. Indiener is het niet eens met de conclusie dat omdat het plangebied niet in het NNN ligt er geen gevolgen zijn voor de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk. Het aangewezen rustgebied voor ganzen ligt op 400 meter afstand.	BP OO	Watersnip: de watersnip is aangewezen als broedvogel binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken. Als niet-broedvogel is de soort strikt genomen niet beschermd onder de Wnb – gebiedsbescherming in dit gebied. De watersnip is wel onderdeel van de analyse naar aanvaringsslachtoffers onder vogelsoorten in bijlage 5 van het MER Deel 2 (Wnb-soortenbescherming). Specifiek voor deze soort geldt dat bij de selectie van soorten die met enige regelmaat in het plangebied voorkomen de watersnip in ‘stap 2’ is afgevallen. Dit betreffen alle soorten waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze niet of hooguit incidenteel binnen de grenzen van het windpark voorkomen. Daarbij is onder meer geselecteerd op habitat, gedrag, de verspreiding binnen Nederland en de status. Hierbij is onder meer gebruik gemaakt van de soortspecifieke informatie op de website van de Vogelbescherming en SOVON. Natuurnetwerk Nederland: het NNN kent geen externe werking. Dat houdt in dat bestemmingswijzigingen buiten het NNN, zoals IJsselwind, niet beoordeeld hoeven te worden, zoals beschreven in paragraaf 2.6 van het MER Deel 2. De windturbines zijn niet geprojecteerd in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) of andere provinciaal beschermde natuur, zoals de Groene ontwikkelingszone (GO). Hoewel het GNN en de GO geen externe werking hebben, zijn in het kader van een goede ruimtelijke ordening de kernkwaliteiten van het GNN/de GO bij de afweging betrokken. De invloed van het plan op de gebieden zal minimaal zijn, nu in de nabijheid al windturbines en infrastructuur met een hogere geluidsbelasting aanwezig zijn. De aan te leggen windturbines zullen niet leiden tot een aantasting van de ecologische waarden van het GNN/de GO.	Geen

30	n	In de bodemtoetsing bij de planologische randvoorwaarden van locatie 1 wordt over het grondwater gemeld, dat in de bemonstering in de periode 2001-2007 naar voren kwam dat grondwater vervuild is met barium en arseen tot boven de interventiewaarden. En dat monitoring wordt voortgezet. Waarom vond geen interventie plaats en wat zijn sindsdien de resultaten van die monitoring? En wat zijn de consequenties voor de volksgezondheid? Is nadere sanering niet aangewezen?	BP	Na afronding van de grondwatermonitoringsfase (passieve fase van de sanering) is uit de monitoringsreeks geconcludeerd dat er verhoogde concentraties barium en arseen in het grondwater aanwezig waren. Destijds kon niet worden uitgesloten dat deze verhoogde concentraties het gevolg waren van de beïnvloeding van de grondwaterkwaliteit door de stort. Omdat er signaalwaarde werden overschreden is er daarna risicobeoordeling uitgevoerd middels het evaluatierapport monitoring Fort de Pol d.d. 24 februari 2017 Uit de risicobeoordeling blijkt in eerste instantie dat er mogelijk sprake is van onaanvaardbare verspreidingsrisico's doordat het verontreinigde grondwater zich verspreidt richting het Twentekanaal en de uiterwaarden van de IJssel. Deze worden als kwetsbaar object beschouwd. Om een uitspraak te kunnen doen of er ook daadwerkelijk hinder optreedt is op 14 november 2017 een locatiespecifieke risicobeoordeling uitgevoerd waarbij het effect van de verspreiding van de verhoogde concentraties arseen en barium op de kwetsbare objecten, in beeld is gebracht. Tijdens de locatiespecifieke risicobeoordeling is de worst-case situatie voor emissie van arseen en barium richting het Twentekanaal in beeld gebracht. Uit de emissietoets blijkt dat voor zowel arseen als barium de instroom van de grondwaterverontreiniging van de stort Fort de Pol niet leidt tot een overschrijding van de oppervlaktewaternomen. Gezien het feit dat de omvang van de grondwaterverontreiniging niet toeneemt en de uitstroom in het oppervlaktewater niet tot overschrijding van de milieukwaliteitsnormen leidt, is destijds geconcludeerd dat er sprake is van een milieuhygiënisch acceptabele eindsituatie. De monitoring van het grondwater op de locatie kon middels deze conclusie worden afgerond. De Provincie heeft als bevoegd gezag het evaluatierapport monitoring Fort de Pol, de grondwatermonitoringsreeks en de locatiespecifieke risicobeoordeling beoordeeld. In de beschikking van 29 jan 2018 concludeert zij dat de verhoogde gehalten aan arseen en barium uit kunnen spoelen vanuit de stort in het Twentekanaal. Op basis van de omvang zou er mogelijk sprake zijn van onaanvaardbare verspreidingsrisico's. Uit de modelberekening concludeert de Provincie dat uitgaande van de worst-case situatie voor zowel arseen als barium, de instroom van de grondwaterverontreiniging niet leidt tot een overschrijding van de	Geen
----	---	---	----	--	------

				oppervlaktewaternomen. Rijkswaterstaat heeft deze risicobeoordeling getoetst en akkoord bevonden in het kader van de Waterwet. De Provincie besluit hiermee dat na de goedkeuring van de grondsanering in maart 2013 nu ook de passieve grondwatersanering is goedgekeurd en is afgerond.	
30	o	Onder het kopje luchtkwaliteit wordt onder 5.8.3 conclusies geconcludeerd, dat op locatie 2 de windturbines een positieve invloed hebben op de luchtkwaliteit en op de emissies. Indiener betwist dit.	BP	Hierbij wordt verwezen naar paragraaf 5.10 van de toelichting van het bestemmingsplan, de notitie 'Effect windturbines op luchtkwaliteit' van Witteveen en Bos van 8 juli 2019, projectcode 114917 (met verwijzing naar de reactie onder 1b) en hetgeen in het MER is opgenomen, namelijk dat met de plaatsing van de drie nieuwe windturbines er geen significante invloed is op de luchtkwaliteit en dat vanuit de Wet milieubeheer en vanuit de Wet ruimtelijke ordening er ten aanzien van luchtkwaliteit geen belemmeringen zijn voor de haalbaarheid van voorliggend plan. Verwezen wordt ook naar de reactie onder 1b.	Geen
30	p	Uit punt 5.10.2.1 betreffende de ecologie volgt dat door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen een toename in stikstofuitstoot is te verwachten. Daar waar de kritische depositiewaarde van dit zoekgebied momenteel al wordt overschreden zijn negatieve gevolgen van het plan voor dit stikstofgevoelige Natura 2000 gebied niet uitgesloten. Daartoe is een voortoets uitgevoerd die dit bevestigt en is dus een vergunning Wnb aangevraagd. Die zie ik overigens niet bij de stukken. Tegen een vergunningsverlening maak ik bezwaar. Onder de gebiedsbescherming staat ook: Ook andere verstoringen zijn niet op voorhand uit te sluiten. Welke zijn dit dan? Daarna blijkt ineens dat na de voortoets verder blijkt dat significante negatieve effecten door andere storende factoren wel zijn uitgesloten. Maar welke waren dat dan? En hoe is die significantie gemeten. Dit soort onduidelijkheden horen in een bestemmingsplan niet thuis.	BP	Hierbij wordt verwezen naar de algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding
30	q	12. De cultuurhistorische waarde van het gebied wordt zwaar op de proef gesteld door de plaatsing van nog 3 windturbines. Van een rustig gebied begrenst door water en natuurgebieden is het inmiddels een gebied doorsneden door een drukke provinciale weg, versnippering van gronden en teloorgang van oude structuren. Dat is niet alleen verlies van cultuurhistorie, maar doet mensen die er wonen ook pijn. Illustratief is eigenlijk de boerderij De Lugte, ooit een prachtig gelegen boerderij is door wanbeheer tot een bouwval geworden en gaat zelfs vervangen worden door	BP	De cultuurhistorische waarden in het gebied zijn in het MER beschreven en beoordeeld. Met het bestemmingsplan worden oude structuren juist hersteld. Daarnaast is er geen sprake van vervanging van de boerderij door een windturbine. De huidige eigenaar, IJsselwind, is actief in gesprek met enkele potentiële nieuwe gebruikers om de boerderij nieuw leven in te blazen. Het gebouw is de afgelopen jaren aangetast en daarom recent wind en waterdicht gemaakt toen de provincie Gelderland nog eigenaar was. Ook zijn bij de eigendomsoverdracht van de provincie Gelderland naar IJsselwind de	Geen

		een windturbine. Tegen die teloorgang van cultuurhistorie maak ik bezwaar.		asbestdaken vervangen door nieuwe golfplaten. In 2018 zijn door ArcX de waarden van het gebouw en de directe omgeving in beeld gebracht (zie bijlage 10 in bijlage 7 van het bestemmingsplan). Er is waardering voor de situering, interieur en exterieur evenals voor de afleesbare bouwgeschiedenis. Door het wind en waterdicht maken blijven deze waarden in stand.	
30	r	13. De teloorgang van het cultuurhistorisch landschap door wegeaanleg, windturbinepark, geluid, licht en geuroverlast heeft een negatief effect op de wildstand.	BP OO	De gevolgen van de windturbines op planten- en diersoorten is beschreven in hoofdstuk 2 van het MER. Daaruit blijkt dat met uitzondering van slachtoffers onder vogels en vleermuizen er geen negatieve effecten optreden op beschermde planten- en diersoorten. Voor vogels en vleermuizen is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd.	
30	s	Indiener is voor energietransitie maar tegen energiebronnen, die alleen met subsidie rendabel zijn en afhankelijk zijn van al of niet waaiende wind, zonder draagvlak van direct omwonenden en die onverantwoord zijn op deze locatie (gezondheid, biodiversiteit). Verzocht wordt negatief te beslissen over voornoemde plannen en vergunningen.	BP OO	Uit de stukken bij de aanvraag blijkt dat het initiatief haalbaar is, ook financieel. Verwezen wordt naar de antwoorden onder 1b, 1p, 2k en 3c.	Geen
31		Waterschap Rijn en IJssel constateert dat op de verbeelding van het bestemmingsplan ontbreken: - Persleiding - Een deel van het traject van de waterkering (aan Zuidzijde van het Twentekanaal ten oosten van de N348 ontbreekt de dubbelbestemming waterstaat-waterkering terwijl deze hier wel aanwezig is). Verzocht wordt om de verbeelding aan te passen zodat deze overeenkomt met de daadwerkelijke situatie.	BP	Naar aanleiding van deze reactie worden de leidingen toegevoegd op de verbeelding. Eveneens wordt het ontbrekende deel van de dubbelbestemming Waterstaat-waterkering op de verbeelding toegevoegd.	BP, planregels, verbeelding.
32		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
33		Het plangebied is gelegen in het radarverstoringgebied van de Vliegbasis Volkel. Hiervoor gelden beperkingen aan de bouw van windturbines met een tiphoogte van meer dan 114 meter. De bouwbeperkingen zijn vastgelegd in het Barro en Rarro. In het ontwerp bestemmingsplan is aandacht besteed aan de binnen het radarverstoringgebied geldende restricties en is in april 2018 door TNO een radarverstoringsonderzoek uitgevoerd. Deze rapportage is niet ter controle aan het Ministerie van Defensie	BP	TNO is gevraagd na te gaan of wijziging positie gevolgen heeft voor uitkomst radaronderzoek. Dit radarverstoringsonderzoek (nr. DHW-2019-100321809, d.d. 5 juni 2019) is beoordeeld door het Commando Luchtstrijdkrachten (CLSK) van het ministerie van Defensie zoals bedoeld in art. 2.5 vierde lid van de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening. De radarverstoring voor zowel de luchtverkeersleidingsradars en de gevechtsleidingradars blijven beneden de gestelde limieten. Het CLSK heeft	BP, toelichting

		aangeboden en is er vooralsnog geen toestemming voor de bouw van de windturbines verleend. Daarom is het noodzakelijk geacht om aan de regels van het bestemmingsplan toe te voegen dat plaatsing van windturbines boven de gestelde toetshoogte alleen mogelijk is indien is aangetoond dat het functioneren van de radarinstallaties van het Ministerie van Defensie niet in onaanvaardbare mate worden verstoord. Teneinde te bereiken dat in voorkomend geval bij wijziging of vrijstelling van het bestemmingsplan voldoende aandacht wordt besteed aan het radarverstoringgebied, en dat naast een radarverstoringsonderzoek ook de toestemming van het Ministerie van Defensie is vereist, wordt verzocht dit aan te passen in de toelichting. Dit betreft de toelichting in paragraaf 4.2.2.2. en Bijlage 7 Windpark - bestemmingsplan 'Windpark IJsselwind', paragraaf 3.1. en 5.9. De in deze laatste paragraaf genoemde bijlage betreft niet "H", maar 8.4. van de Rarro.		dan ook geen bezwaar tegen realisatie van het windpark IJsselwind volgens dit getoetste plan. De toelichting wordt hierop aangepast ten aanzien van het aangegeven onderwerp. Daarnaast wordt opgemerkt dat op 27 juni 2019 de verklaring van geen bezwaar is afgegeven voor de realisatie van het windpark.	
34		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
35		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
36		Indiener constateert dat in de plannen voor de aanleg van windturbines, de gevolgen voor het scheepvaartverkeer op het Twentekanaal niet zijn meegenomen. Windmolens langs de vaarweg kunnen het radarbeeld van schepen negatief beïnvloeden (radarinterferentie) en vormen daarmee een veiligheidsrisico voor het scheepvaartverkeer. De "Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken" geeft criteria voor de plaatsing van windturbines ten opzichte van de vaarweg. Gevraagd wordt dat na te leven.	BP	Turbine 3 staat op circa 80 meter van de rand van de vaarweg van het Twentekanaal (zie ook figuur hieronder). Turbine 2 op circa 90 meter en turbine 1 op ruim 200 meter. Daarmee is voldaan is aan artikel 4 van de beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken. De haalbaarheid op deze afstanden is daarmee aangetoond.	Geen

					
37		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
38		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
39	a	Binnen de grenzen van het te ontwikkelen gebied bevindt zich de 150kV hoogspanningsverbinding Woudhuis-Zutphen met een bijbehorende belemmerde strook van 22,50 meter aan weerszijden van het hart van de verbinding (totale breedte 45 meter). De aanwezigheid van deze hoogspanningsverbinding kan beperkingen opleveren voor het gebruik van de gronden. Werkzaamheden binnen de belemmerde strook van een hoogspanningsverbinding moeten worden goedgekeurd door TenneT.	BP	In het kader van de planvorming is overleg geweest met indiener van de zienswijze. Uitkomst daarvan voor de windturbines is opgenomen onder 39f. Aangezien er bij de gesloten stortlocatie geen ontwikkelingen zijn voorzien, is de geduide zienswijze niet meer aan de orde. Hierbij wordt verwezen naar de algemene reactie. Vanuit externe veiligheid is de haalbaarheid van de windturbine 3 in relatie tot de hoogspanningsverbinding onderzocht en aangetoond. Kortheidshalve wordt verwezen naar hetgeen in het bestemmingsplan hieromtrent is opgenomen.	BP, planregels en verbeelding Geen
39	b	In de toelichting staat dat het terrein tussen de Doggersbank en het Twentekanaal wordt opgehoogd in 3 verschillende deelgebieden. TenneT zal moeten toetsen of zij dan nog voldoet aan de wettelijke normen qua afstand tussen maaiveld/wegdek en	BP	De op te hogen gronden liggen buiten de aangegeven zone/ strook in het bestemmingsplan ten behoeve van de hoogspanningsverbinding. Er is daar dan ook geen sprake van een verandering van de hoogte tussen wegdek/ maaiveld en de draden.	Geen

		de draden. Het is niet toegestaan om binnen de belemmerde strook deze verhoging uit te voeren.			
39	c	Het middelste en laagste plateau zijn bedoeld voor de vestiging van bedrijven in de milieucategorie tot en met 3.2. TenneT streeft ernaar geen assets te realiseren op minder dan 800 meter van locaties waar gebruik is toegestaan wat omschreven is in de Wet milieubeheer als '(overige) gevaarlijk gebruik/stoffen en/of milieucategorie hoger dan 3.1 of daarmee vergelijkbaar te stellen categorie. Dit geldt ook andersom voor zover een gebruik wordt gerealiseerd of gewijzigd dat invloed kan hebben op assets van TenneT. Als gevolg van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen kan namelijk brand of explosiegevaar aan de orde zijn. Dat kan de ongestoorde ligging of aanwezigheid van assets nadelig beïnvloeden. Wij verzoeken dan ook om hier rekening mee te houden met het toestaan van bedrijven.	BP	Het gebied is al jaren onderdeel van het bedrijventerrein of een gesloten stortlocatie. Uit eerder overleg met indiener over de mogelijke planvorming van bedrijfskavels (in 2012) en uit studie van het RIVM blijkt dat mitigerende maatregelen niet nodig zijn. De VNOG onderschrijft dit. Indertijd gaf indiener aan geen bezwaren te zien voor de vestiging van, toen nog, categorie 5 bedrijven. Bij het vergunnen van specifieke bedrijven wordt altijd in overleg met de VNOG gekeken naar haalbaarheid van wat wordt aangevraagd. Na vaststelling van het plan eindigt het hier niet. De belemmerende strook inclusief regels zijn opgenomen in het bestemmingsplan. Daarin zit ook een adviesplicht van de leidingbeheerder op het moment dat er iets in deze strook gebeurt. Los van bovenstaande wordt ook verwezen naar de algemene reactie.	Geen BP, planregels en verbeelding
39	d	Tussen en ten noorden van de masten 37 t/m 39 van de verbinding is het te ontwikkelen terrein. TenneT wijst erop dat het bij het uitvoeren van onderhouds- en herstelwerkzaamheden aan bovengrondse hoogspanningsverbindingen noodzakelijk kan zijn om rondom de masten te beschikken over voldoende vrije werkruimte. Deze ruimte is bijvoorbeeld nodig bij het opstellen van het benodigde materiaal en materieel hiervoor, zoals hoogwerkers, kranen, treklieren en haspels. Daarnaast kan het in bepaalde gevallen nodig zijn om de gronden binnen de belemmerde strook van de verbinding tijdens werkzaamheden tijdelijk te ontruimen. Hierbij kunnen ook wegen, fiets- en wandelpaden worden afgesloten. Bij verdere en/of een gewijzigde uitwerking van het gebied verzoeken wij u op voorhand rekening te houden met een vrije werkruimte aan beide kanten van masten van minimaal 30 bij 30 meter.	BP	Dit deel van de zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen. Het bestemmingsplan voorziet hier namelijk in.	Geen

		TenneT wil u erop attenderen dat de assets (ook tijdens en na de inrichting van het terrein) te allen tijde bereikbaar moeten zijn en blijven vanaf de openbare weg.			
39	e	Ten behoeve van de ontwikkeling van het zonnepark op het hoogste plateau zijn gesprekken geweest tussen de initiatiefnemer Solarfields en Alliander (de gesloten beheerder van deze verbinding). Naar aanleiding hiervan zijn voorwaarden gesteld voor de aanleg van het zonnepark. Eén voorwaarde is o.a. dat onder de draden geen zonnepanelen mogen worden opgesteld en dat er rond de masten een vrije ruimte moet worden gelaten. Het is niet duidelijk te zien op figuur 8 of aan deze voorwaarden wordt voldaan. We gaan er vanuit dat dit wel zo is.	BP	Hierbij wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein. Daarnaast wordt opgemerkt, dat het zonnepark op Fort Pol een onherroepelijke omgevingsvergunning heeft. Tijdens het vergunningentraject is er door de initiatiefnemer contact opgenomen met Alliander. De initiatiefnemer is op de hoogte van de voorwaarden dat er geen zonnepanelen mogen worden opgesteld en dat er rond de masten een vrije ruimte moet worden gelaten.	Geen
39	f	In artikel 5.13.2 - Locatie 2 staat dat de minimale afstand acceptabel is, omdat de leiding hier in een boring ligt. Dit klopt niet, omdat het een bovengrondse verbinding betreft en wij verzoeken om dit te verwijderen.	BP	Bedoeld wordt in de toelichting paragraaf 5.13.2. Daarin wordt verwezen naar de stukken van IJsselwind en het Waterschap. Daarin staat dat het Waterschap met TenneT schriftelijk heeft afgestemd. In het voortraject hebben initiatiefnemers met TenneT afstemming gezocht over de aan te houden afstand tot de bovengrondse verbinding. TenneT heeft per e-mail laten weten dat de berekeningen zijn doorgenomen en dat een windturbine op minimaal 80 meter afstand past binnen de huidige norm met betrekking tot 110/150 kV-lijn. De afstand tot de verbinding is 100 meter en past daarmee binnen de gestelde norm van 80 meter.	Geen
39	g	Onder artikel 12 zijn de regels opgenomen voor de hoogspanningsverbinding. Verzocht wordt om in artikel 12.4.1 onder c. een aanvulling te maken van "en/of rooien", omdat tijdens het rooien van bomen zeer gevaarlijke situaties kunnen ontstaan (denk aan overslag).	BP	Voorgestelde aanvulling wordt opgenomen in de regels.	BP, regels
39	h	Wij verzoeken u om binnen uw gemeente TenneT TSO B.V. op te nemen in de procedure van vooroverleg ex artikel 3.1.1. lid 1 Bro, zodat wij vroegtijdig bij eventueel ingrijpende plannen worden betrokken en tijdig een reactie kunnen indienen en kunnen beoordelen of de plannen (technisch) haalbaar zijn, zonder dat de leveringszekerheid en veiligheid van een hoogspanningsverbinding in het geding komt. De plannen kunnen gestuurd worden naar ruimtelijkeplannen@tennet.eu.	BP	Dit deel van de zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen en verwerkt in de interne werkprocedure.	Geen
40		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2

			OO		
41		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
42		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
43		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
44		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
45		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
46		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
47		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
48		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
49		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2

50	a	Mede door dit windpark staat onze gezondheid, en die van onze burens onder druk, dit komt door stress onzekerheid en doodsangst. Het proces is in strijd met het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer van artikel 8 Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM). Wij zijn blij met de toezegging dat GGD onderzoek gaat verrichten, maar dat is in dit verband niet voldoende. Recent van GMB vernomen dat zij ook onafhankelijk onderzoek willen laten verrichten.	BP	Voor de reactie op de zienswijze wordt verwezen naar de reacties onder zienswijzen 1, 2 en 30. De zienswijzen komen grotendeels overeen met deze zienswijzen. In de stukken wordt ingegaan op het effect van het initiatief daar waar het gaat over geluid en slagschaduw. De GGD heeft een kankerclusteronderzoek uitgevoerd. Hiervoor wordt verwezen naar de reactie onder 1b.	Zie 1, 2 en 30
50	b	Identiek aan zienswijze 1d, met toevoeging dat er geen wetenschappelijk bewijs is van een passende beoordeling.	BP	Voor samenvatting en beantwoording wordt verwezen naar zienswijze 1d. De opmerking met betrekking tot de Passende beoordeling is onder de algemene reactie beantwoord.	BP, planregels en verbeelding
50	c	1.2 Andere locatie toewijzen waar gezondheid risico's niet aanwezig zijn en de windturbines ruim passen binnen de huidige wettelijke normen.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 1g en 2d.	Geen
50	d	1.3 Het stapeleffect dat meermalen is genoemd door bewoners van Eefde - West nu serieus nemen.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 1h.	Geen
50	e	1.4 Normen en toezicht op bedrijven in omgeving dienen strakker en beter te worden ingeregeld en vastgesteld.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 1 i (punt 1.4),	Geen
50	f	1.5 Er zijn geen duurzame Alternatieven onderzocht t.o.v. Milieueffecten & Gezondheid. Hiermee voldoet het MER niet aan de eisen en doelstellingen van de wetgever.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 50n.	Geen
50	g	1.6 Gezondheidsrisico's zijn onvolledig in beeld en niet professioneel onderzocht. Indiener geeft het volgende weer: a. effecten geluid & lage frequenties hinder [bv. slapeloosheid) op sterftekans b. effecten van extra belasting fijnstof, bio-aerosolen, gifstoffen en geurhinder op sterftekans c. effecten stress en angst op sterftekans d. effecten slagschaduw en gevoeligheid voor teveel impulsen van buiten af (bv. epilepsie] e. effecten voor de vele werkers in dit buitengebied f. effecten door aanwezige gifstoffen in bodem of water op sterftekans. Het is ronduit beschamend en onwettig hoe weinig er over gezondheidsonderzoek in het MER rapport is opgenomen en schokkend dat men niet doet aan grondig meten en	BP OV1 OV2	Hierbij wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein. Aangezien er geen nieuwe bedrijvenmogelijkheid op basis van de algemene reactie wordt voorgesteld is het bevestigde onderwerp ten aanzien van de nieuwe bedrijvigheid niet meer aan de orde. GMB ligt hierbij buiten het plangebied van het ontwerpbestemmingsplan. Daarnaast wordt ten aanzien van het GGD-onderzoek verwezen naar reactie onder 1b. De oude stortlocatie is gesaneerd en afgedekt. Ten aanzien van de windturbines en gezondheid wordt verwezen naar zienswijze 27 onder b en zienswijze 30 onder e. Ten aanzien voor de opmerkingen over bodem van locatie 1 wordt verwezen naar zienswijze 30 onder n.	BP, planregels en verbeelding

		veldonderzoek ter plaatse of gebruik maakt van relevante onderzoeken via RIVM! In de bodemtoetsing bij de planologische randvoorwaarden van locatie 1 wordt over het grondwater gemeld, dat in de bemonstering in de periode 2001-2007 naar voren kwam dat grondwater vervuild is met barium en arseen tot boven de interventiewaarden. En dat monitoring wordt voortgezet. Waarom vond geen interventie plaats en wat zijn sindsdien de resultaten van die monitoring? En wat zijn de consequenties voor de volksgezondheid want we zien relatief veel kanker en erger bijgevolg hoge sterftekans (boven 50%) onder onze burens? Is nadere sanering niet aangewezen weg? Graag vernemen wij antwoord op de gestelde vragen. Onder meer vanwege deze zaken maken wij bezwaar tegen het bestemmingsplan Fort de Pol. Er is geen GGD onderzoek voor gezondheidsaspecten verricht en evenmin is een MilieuGebruiksRuimte Toets of Milieu Gezondheids Risico indicator onderzoek uitgevoerd om vast te stellen hoe het zit met Milieu & Gezondheid van naburige bewoners en daaraan gekoppelde stapel effecten als gevolg van wonen onder de rook van industrie met categorie 5.2!! Initiatiefnemers voeren wel allerlei onderzoeken uit i.v.m. de MER voor N2000 maar de instandhouding van de mens en haar gezondheid is blijkbaar geen relevant onderzoek waardig. Zie mogelijkheden die bevoegd gezag heeft om Milieu Gezondheids Risico Indicator (MGR aan te vragen bij RIVM) uit te voeren. MGR is een Gezondheidskundige beoordeling van de milieukwaliteit. Het identificeren van locaties waar (toekomstige) bewoners op basis van de gecumuleerde milieubelasting een hoog risico op gezondheidseffecten lopen. Verschillen in milieugezondheidsrisico's tussen planvarianten, alternatieven, scenario's, gebieden en groepen vergelijken. Prioriteiten voor het beleid stellen door het verschil in milieugezondheidsrisico per bron of per milieufactor na te gaan. Evenmin is door de initiatiefnemers of bevoegd gezag de Milieu Gebruiksruimte Toets uitgevoerd waarmee de beschikbare ontwikkelruimte kan worden bepaald.		De turbine wordt bevestigd op een fundament. Elk turbinetype heeft een eigen ontwerp van de fundatie die benodigd is voor de bouw van de windturbine. Ter voorbereiding op de bouw vindt detailengineering van de fundatie plaats. Deze wordt specifiek afgestemd op de locatie van de windturbine. De turbine is gesitueerd op een gesloten stortlocatie. Op basis hiervan is de uitvoerbaarheid van de fundering beoordeeld. De vereiste constructie- en sterkte berekeningen zullen met de exacte dimensies en detaillering van het fundament, uiterlijk zes weken voor de start van de bouw ter goedkeuring aan het bevoegd gezag worden voorgelegd. Bij de aanleg van het fundament worden eerst de palen geheid. Daarna wordt de bouwput ontgraven. De uitkomende grond en eventueel stortmateriaal wordt naast de bouwput in afzonderlijke depots opgeslagen. Het fundament wordt aangelegd en de uitkomende grond wordt later gebruikt om de bouwput weer aan te vullen. Overblijvende grond wordt in de omgeving verspreid, zodat een gesloten grondbalans gewaarborgd blijft. Het eventueel overblijvende stortmateriaal wordt afgevoerd naar een erkende verwerker.	
50	h	1.7 Er is geen draagvlak bij naburige bewoners Zutphen & Lochem; er zijn geen duurzame alternatieven en locaties afgewogen en	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 50 n en 2k (draagvlak onderzoek).	Geen

		voorgelegd aan de bevolking. Het draagvlak onderzoek is ondeugdelijk in opzet.			
50	i	2. Door aantasting van het Cultuurhistorische landschap, natuur in en nabij de IJssel uiterwaarden, de toename in geluidshinder en grotere verspreiding van geurhinder en schadelijke stoffen zal het toerisme in dit gebied ernstig worden benadeeld.	BP	Elk buitengebied heeft een bepaalde aantrekkingskracht voor recreanten en toeristen. Of gesteld kan worden dat dit minder wordt door de komst van de windturbines is de vraag. Op zich wordt dit niet verwacht.	Geen
50	j	3.1 Vraag garanties en stel sancties bij foute voorstelling van zaken en overtreden normen (met toevoeging dat verwijzingen en aannames niet koppen en dat omwonenden op kosten worden gejaagd). Voor verdere beschrijving wordt naar zienswijze 1 onder j verwezen.	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 1 onder j, de toevoeging heeft geen invloed op het antwoord. Hoe omgegaan wordt met het overtreden van normen en het optreden daartegen is vastgelegd in de wet en in eigen handhavingsbeleid. De uitvoering daarvan ligt bij het bevoegd gezag en de bijbehorende uitvoeringsdiensten.	Geen
50	k	3.2 Handhaving geluidsnormen windturbines op gevel niveau is onmogelijk. De norm zoals die in activiteiten besluit van de RVO staat is niet te handhaven. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 1 onder l. Met de toevoeging: Het zou redelijk zijn als burgers de kosten die ze moeten maken om procedure te voeren tegen deze plannen vergoed kan krijgen van de gemeente en die deze op de initiatiefnemers kan verhalen.	BP OV1 OV 2	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 1 onder l. Zo werkt het recht in Nederland niet. Ten behoeve van een zorgvuldige voorbereiding van besluiten worden ontwerpstukken ter inzage gelegd met de mogelijkheid voor een ieder om hierop te reageren. Een en ander conform de Algemene wet bestuursrecht. Hierbij worden kosten niet vergoed.	Geen
50	l	4. Transparantie nodig en nu onvoldoende. Voor verdere beschrijving wordt naar zienswijze 1 onder m verwezen. Met de toevoeging: gevraagd wordt openheid te geven over de belangenverstremeling die is opgetreden tussen Gemeente en/of College B&W en de initiatiefnemers. Op voorhand is een lening verstrekt en toezeggingen gedaan die strijdig zijn met uw vereiste onafhankelijkheid, integer bestuur en NL & EU wetgeving.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 1 onder m. Het stellen van voorwaarden staat los van de bestuursrechtelijke rol die een overheid heeft bij besluitvorming op aanvragen van initiatiefnemers.	Geen
50	m	Zienswijze vervolg en detaillering.	BP OV1 OV2 OO	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen
50	n	1. Geen duurzame Alternatieven onderzocht t.o.v. Milieu-effecten & Gezondheid. Alleen het voorkeursalternatief is onderzocht, er is niet gekeken naar alternatieve locaties en/of invulling met duurzame zonneweide. Indiener stelt het volgende: Hiermee voldoet de MER niet aan de eisen en doelstellingen die de wetgever hier mee heeft beoogd. Maar tevens ook is het bestemmingsplan hiervoor niet toegestaan. Ze is onvolledig en onzorgvuldig samengesteld.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 2 onder d. Voorts wordt opgemerkt dat de keuze voor windenergie en andere vormen van duurzame energie is geen keuze tussen verschillende vormen: om de doelstelling met betrekking tot duurzame energie van 2020 en 2023 te halen zijn alle vormen van duurzame energie nodig (onder andere zonne-energie en windenergie). Deze sluiten elkaar niet uit, ze zijn allemaal nodig om de doelstelling te behalen. Het bestemmingsplan gaat niet over andere projecten voor duurzame energie. Zonne-energie kost op dit moment meer ruimte, vergt een grotere investering en heeft een hogere kostprijs per	Geen

		Alleen het direct gekozen voorkeursalternatief windpark op deze locatie is onderzocht en men onderzoekt geen van de voorgestelde alternatieven mb.t. locatiekeuze en/of invulling met duurzame zonneweide en die totaal verschillend zijn op het gebied van Milieu en Gezondheidseffecten.		kWh in vergelijking met windenergie op land. Innovatieve vormen van het opwekken van duurzame energie zijn nog nergens in Nederland op een grootschalige wijze succesvol toegepast. Dit zijn dan ook geen reële alternatieven voor het opwekken van duurzame energie zoals dat nu met dit windpark wordt voorgesteld.	
50	o	2. Gezondheidsrisico's zijn onvolledig in beeld en niet professioneel onderzocht. Deze zienswijze is identiek aan 50g.	BP	Voor samenvatting en beantwoording wordt verwezen naar 50g. Zoals bij zienswijze 27 onder f reeds is geantwoord is voldoende aannemelijk gemaakt is dat de plaatsing van drie nieuwe windmolens nabij De Mars in Zutphen geen significante invloed op de luchtkwaliteit heeft. Het aspect gezondheid is in beeld gebracht door het GGD onderzoek, hiervoor wordt verwezen naar het antwoord van zienswijze 1 onder b.	Geen
50	p	3. Essentie en reikwijdte van deze zienswijze. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 2 onder a.	BP	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 2 onder a.	BP, planregels en verbeelding
50	q	4. Procedureel. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 2 onder b.	BP OV1 OV2 OO	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 2 onder b.	Geen
50	r	5. MER. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 2 onder c.	BP	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 2, onder c.	Geen
50	s	6. Nut en Noodzaak. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 2 onder d.	BP	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 2 onder d.	Geen
50	t	7. Geen draagvlak bij naburige bewoners Zutphen & Lochem, er zijn geen duurzame alternatieven en locaties afgewogen en voorgelegd aan de bevolking. Het draagvlakonderzoek is ondeugdelijk en dient opnieuw te worden uitgevoerd zonder aansturing van gemeente, initiatiefnemers en ambtelijke staf. Ook de context dient meegenomen te worden, verschillende locaties, hinder aspecten, zware belasting gezondheid en meer alternatieven naast windturbines.	BP	Verwezen wordt naar de beantwoording onder 1b, 2d, 2l en 21b.	Geen
50	u	8. Windpark IJsselwind is niet passend in Cultuurhistorisch landschap. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 30 onder q en r.	BP	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 30 onder q en r.	Geen

50	v	9. Schade aan Toerisme en Toeristisch aantrekkelijk gebied is ontoelaatbaar. Gasten komen voor de rust en de natuur, door de realisatie van windpark IJsselwind wordt schade in de bezetting van de studio's verwacht en daling van de omzet. Ook de bewoners wordt het leefgenot ontnomen.	BP	De plaatsing van windturbines is een beleidskeuze die voortkomt uit de wens om meer gebruik te maken van duurzame energiebronnen. De daarmee samenhangende effecten zijn gewogen en vertaald als aanvaardbaar beschouwd. Voor de verbetering van ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke versterking en belevingswaarde van windpark IJsselwind is een inrichtingsplan opgesteld. Dit inrichtingsplan is toegesneden op de identiteit, de historie en de natuurlijke potentie van het landschap. Het uitvoeren van het inrichtingsplan is als verplichting opgenomen in de planregels. Het gebied kan en mag gebruikt worden voor extensieve dagrecreatie binnen de agrarische - en groenbestemmingen.	Geen
50	w	10. Ontwerpbesluit Wet natuurbescherming (punten 10.1 t/m 10.6). Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 30 onder g tot en met l.	OO	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 30 g tot en met l.	Geen
50	x	10.7 Ernstige Methodologische-en rekenfouten in MER en haar bijlagen maken deze ondeugdelijk en onbetrouwbaar. A) Als je lokale gebeurtenis statistisch wil relateren dan is de lokale populatie in eerste instantie relevant (lees neem lokaal gebied N2000 en de stukken natuur er om heen). Aangetoond moet worden dat de populatie aan de instandhoudingseis kan blijven voldoen. B) Als je de aantallen dode vogels relateert aan landelijke of provinciale populaties dan is het relevant alle gebeurtenissen, die de grotere populatie raken in de komende jaren in samenhang te beschouwen. C) De rode lijst soorten maar ook andere zeldzame vogels en vleermuizen zitten landelijk in een neergaande trend, er is dus al geen sprake van instandhouding op landelijk niveau indien je meerdere jaren beschouwt en vooruit denkt en kijkt. Verdere teruggang in zeldzame diersoorten wordt niet zondermeer toegestaan. Er is geen enkel algemeen belang gediend gelet op diverse alternatieven die voorhanden zijn.	BP	Voor het MER, het bestemmingsplan en de ontheffing Wet natuurbescherming is uitgebreid ecologisch onderzoek verricht. De door genoemde methodologische- en rekenfouten worden niet herkend. A) Ten behoeve van de ontheffing Wnb (soortenbescherming) is het 1%-criterium bepaald aan de hand van de natuurlijke sterfte van de landelijke populatie. Daarvoor is bewust gekozen. Trekvogels zijn onderdeel van een flyway populatie. Deze populatie is veel groter dan de landelijke populatie. Door toch uit te gaan van de landelijke populatie, is sprake van een worst case scenario. Voor residente vogels is geen lokale populatie te onderscheiden. Er bestaat niet zoiets als een lokale populatie. Veel subpopulaties staan met elkaar in verbinding, waardoor het begrenzen van de lokale populatie een subjectief beeld zou opleveren. Om willekeur te vermijden, is gekozen voor toetsing aan een landelijke populatie. Dat is ook gebruikelijk. Het hanteren van de landelijke populatie is geaccepteerd in de jurisprudentie (AbRvS 17 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1258). B) Het aantal aanvaringsslachtoffers onder vogelsoorten vanwege windpark IJsselwind ligt dermate ruim onder de 1% mortaliteitsnorm dat het niet aannemelijk is dat deze 1% mortaliteitsnorm in cumulatie met andere projecten op landelijk niveau wel wordt overschreden. C) Het 1%-criterium wordt al ruime tijd toegepast. Het criterium is in de jurisprudentie geaccepteerd, bij het ontbreken van een ander wetenschappelijk onderbouwd criterium (AbRvS 11 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2339 (Windpark Fryslân), AbRvS 8 februari 2012,	Geen

				ECLI:NL:RVS:2012:BV3215, r.o. 2.41.3, Hof van Justitie EU, 9 december 2004, zaak C-79/03, ECLI:EU:C:2004:782, punten 36 en 41). Het 1%-criterium mag op grond van de jurisprudentie ook bij kleine populaties of ongunstige staat van instandhouding worden toegepast (AbRvS 11 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2339 (Windpark Fryslân) en AbRvS 8 februari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV3215 (Windpark Noordoostpolder))	
50	y	11. ONJUIST(E) TYPE, VORMEN EN MERKEN WINDTURBINES GESPECIFICEERD in de MER Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 1n.	OV1 OV2	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 1n en 2f.	Geen
50	z	12. GELUIDHINDER EN CONTOUR BEREKENING OP BASIS VAN AANGEPASTE KEUZE WINDTURBINE. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 1 onder o.	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 1o.	Geen
50	aa	13. GELUIDHINDER CONTOUR IS STATISCH EN NIET IN LIJN MET DE GEMIDDELDE WINDRICHTING BIJ ZUTPHEN en HOUDT GEEN REKENING MET INVERSIE EN GROEI GELUIDHINDER. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 1 onder p tot en met v.	BP OV1 OV2	Hierbij wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming bedrijventerrein en naar de reactie onder 1 p tot en met v.	Geen
50	ab	14. DE WINDTURBINE GELUID HINDER BEREKENING IS SLECHTS DOORGEREKEND VOOR 2 HOOFDSCENARIOS HIERDOOR ONTSTAAT VERTROEBELD BEELD Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 1 onder ac.	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 1 ac.	Geen
50	ac	15. ZOGENAAMDE 3 ONGECORRELEERDE GELUIDSBRONNEN ZIJN GECORRELEERD EN PAKKEN VOOR DE TE BESCHERMEN MENS ANDERS UIT DAN IS BEREKEND Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 1 onder ad.	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 1 ad.	Geen
50	ad	16. DE GEURHINDER EN/OF EFFECTEN SCHADELIJKE STOFFEN WORDEN EXPONENTIEEL GROTER DOOR WINDTURBINES EN BEDREIGEN GEZONDHEID VAN VEEL MEER BURGERS 16.1 drempel niveau = 10uE/m3 16.2 niet ruikbare gifstoffen 16.3 bij Westelijke t/m Zuidwesten wind staan er min of meer 3 windmolens 16.4 lagere concentraties geven geen garantie voor niet opwekken kanker 16.5 het huidige hoge niveau aan waarneembare kankergevallen en sterfte	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 1 onder i, w, x, y, z en aa en 30 onder c.	Geen

		Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 1 onder i, w, x, y, z en aa en 30 onder c.			
50	ae	17. Extra uitstoot stikstof en andere verstoringen strijdig met Wnb en bestemmingsplan en vergunningen kunnen en mogen niet worden verstrekt. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 22 onder p.	BP OO	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 22 onder p en de algemene reactie.	BP, planregels en verbeelding
50	af	18. In de mer wordt op geen enkele wijze rekening gehouden met de vele burgers en werkenden in het buitengebied. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 1 onder ab.	BP	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 1 ab.	Geen
50	ag	19. Gemiddelden zeggen niets over de feitelijke hinder en gezondheidseffecten op de naburige bewoners en vragen om ingrijpen politiek & bevoegd gezag. Voor de samenvatting wordt verwezen naar de zienswijze 1 onder ae.	BP	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 1 ae.	Geen
50	ah	Indiener is voor energietransitie maar tegen energiebronnen, die alleen met subsidie rendabel zijn en afhankelijk zijn van al of niet waaiende wind, zonder draagvlak van direct omwonenden en die onverantwoord zijn op deze locatie (gezondheid, biodiversiteit, schade aan lokale bedrijven en landerijen, Cultuurhistorisch Natuurlandschap, rust gebied en toeristisch klimaat). Wij verzoek u dan ook negatief te beslissen over voornoemde plannen en vergunningen.	BP	Uit de stukken bij de aanvraag blijkt dat het initiatief haalbaar is.	Geen
51	a	Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Voor de samenvatting en beantwoording wordt verwezen zienswijze 2.	Zie 2
52	b	Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Voor de samenvatting en beantwoording wordt verwezen zienswijze 2	Zie 2
53	a	Identiek aan zienswijze 2, met de toevoeging en specifieke duiding op de ontwerp-waterwetvergunningen (in tegenstelling tot zienswijze 2 en dezelfde zienswijzen). Hieronder worden de toevoegingen samengevat en voorzien van antwoord.	BP OV1 OV2 OW 1 OW 2	Voor de samenvatting en beantwoording wordt verwezen zienswijze 2	Zie 2

			OO		
53	b	Toegevoegd aan zienswijze 2 Dit pas, extra punt 2.3: Er is nooit onderzoek gedaan naar alternatieve wijzen van elektriciteitsopwekking, er is alleen gekeken naar de 'alternatieven' 3, 5 of 7 windturbines. Meer of minder windturbines zijn geen alternatieven, wat bijvoorbeeld wel alternatieven zijn: - Aanleg van een groot zonnepark in Eefde; - Bestaande turbines die reeds op de Mars staan vervangen voor nieuwe wanneer de bestaande zijn afgeschreven; - Het plaatsen van zonnepanelen en windturbines op daken van gebouwen op industrieterrein de Mars, en op gebouwen in de gemeenten Voorst en Brummen; - Gemeenten Zutphen, Brummen en Voorst kunnen hun inwoners, boeren en bedrijven stimuleren om kleine windturbines te plaatsen. Alternatieven zijn niet onderzocht maar er is rechtstreeks voor het voorkeurstraject gekozen. Zonder een alternatief onderzoek is het bestreden besluit onvoldoende gemotiveerd.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 2 onder d en l (punten 4 en 11). In aanvulling daarop wordt opgemerkt dat alternatieven zijn niet onderzocht omdat IJsselwind en het Waterschap plannen hebben voor de realisatie van een windpark. Het is aan het bevoegd gezag om mee te denken in de ideeën en te toetsen aan de wet- en regelgeving op de haalbaarheid. Uit de stukken is gebleken dat het initiatief haalbaar is. Er is dan ook geen weigeringsgrond waarop gesteld kan worden geen vergunningen te verlenen en/of het bestemmingsplan niet vast te stellen. Het beleid in het landelijk gebied van Zutphen kent al een aantal jaren de mogelijkheid voor agrarische ondernemers om op het erf een kleine windmolen te plaatsen om te voorzien in de eigen energiebehoefte.	Geen
53	c	Toegevoegd aan zienswijze 2 punt c: In het MER wordt gesproken over het leefgebied van de das, deze is onderzocht in 2014. Deze informatie is dus 5 jaar geleden opgetekend en inmiddels verouderd, dassen zitten niet stil. Vliegroutes van ganzen en andere vogels boven het plangebied zijn alleen op 4 avonden in de winter onderzocht door waarnemingen. Werkelijke aanvliegroutes zijn divers, afhankelijk van jaargetijde, windrichting, etc. Het onderzoek in de MER duiden is onvolledig.	BP OO	Verwezen wordt naar antwoord bij zienswijze 23 onder h.	Geen
53	d	Toegevoegd aan zienswijze 2 ,extra punt3.3: Een wettelijke verplichting is om in een MER in te gaan op de situatie waarin de voorgenomen activiteit, in dit geval het plaatsen van windturbines, niet gerealiseerd zou worden (ook wel aangeduid als de 'referentiesituatie'). Deze referentiesituatie ontbreekt in de MER.	BP	Niet herkend wordt de kritiek dat het MER geen referentiesituatie bevat. In hoofdstuk 6 van het MER is de referentiesituatie/ het nul-alternatief benoemd.	Geen
53	e	Toegevoegd aan zienswijze, extra punt3.4: Wat betreft uitstoot vanaf De Mars en mogelijke geurhinder wordt gerekend met een bijdrage van de schoorsteenemissies van GMB met de schoorsteen op 85 meter hoogte. Het effect op geurhinder door de windturbines is in het MER voor beide alternatieven	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 27 onder f. In aanvulling daarop wordt opgemerkt dat in het MER zo objectief mogelijk is beoordeeld wat de effecten zijn van de komst van de windturbines. Ten	Geen

		beoordeeld als neutraal (0)."Deze redenering klopt niet. Geloofd wordt dat de waarde onder de richtwaarde van het Gelders geurbeleid liggen, maar dat is niet van toepassing op een subjectieve waarneming als stank. Wanneer de windturbines de uitstoot over een groter gebied gaan verspreiden is er een groot risico dat meer mensen geurhindergaan ondervinden. Ook wordt gevraagd waarom de plannen van GMB om de schoorsteen te verhogen naar 120 meter niet meegewogen? Met deze hoogte komt de uitstoot van de schoorsteen midden op het rotoroppervlak uit.		aanzien van geur is daarvoor het Gelders geurbeleid het meest objectieve beoordelingscriterium. De plannen voor de verhoging van de schoorsteen van de GMB maakt geen onderdeel uit van het bestemmingsplan Fort de Pol en/of dat van Windpark IJsselwind. Er heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden over de verhoging van de schoorsteen van GMB, ook is er geen zicht op of en wanneer de plannen voor de verhoging concreet worden. Derhalve is er voor onderhavige besluitvorming over de windturbines geen rekening gehouden met de plannen voor een eventuele verhoging van de schoorsteen.	
53	f	Toegevoegd aan zienswijze 2, extra punt 3.5: Indiener is bezorgd over de turbinepositie ten zuiden van het Twentekanaal. Hoe wordt de fundering gerealiseerd op een gesloten vuilstort waarvan de sanering is mislukt? Ter plekke zijn waarden gemeten van barium en arseen boven de interventiewaarden. Het is niet toegestaan om activiteiten te ontplooiën die de verspreiding van bodemverontreiniging in de hand werken. Volgens de Wet Bodembescherming moet de saneerder, wanneer verontreinigingen in de bodem achterblijven en beperkingen in het gebruik van de bodem of maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem nodig zijn, een nazorgplan indienen waarin die beperkingen en maatregelen staan beschreven. Met het nazorgplan moet zijn ingestemd door het bevoegde gezag. Hoe ziet het nazorgplan van gesloten stortlocatie Fort de Pol eruit met betrekking tot de aanwezige restverontreinigingen en de kans op verspreiding hiervan (met het oog op plaatsing/fundering van een windturbine)? En waarom is deze niet genoemd/beoordeeld in de MER?	BP OV1 OV2	Het MER benoemt dat een van de turbines op de gesloten vuilstort komt te staan en gaat in op de effecten (onder andere pagina 60 van het MER deel 1). In de toelichting van het bestemmingsplan wordt ingegaan op de uitgevoerde sanering. In het bestemmingsplan is geregeld dat er een vergunningplicht geldt op het moment dat in de deklaag wordt gewerkt. Ook ligt hier een relatie naar de provincie die mee moet kijken in de ontwikkeling op dit terrein in verband met de sanering. Verwezen wordt ook naar de beantwoording bij zienswijze 30n.	Geen
53	g	Toegevoegd aan zienswijze 2, extra punt 3.6: De turbine die ten noorden van het Twentekanaal en ten westen van de N348 moet komen komt nagenoeg bovenop een dassenburcht te staan. Werkzaamheden overdag en binnen een straal van 50 meter van een dassenburcht zijn verstoring voor de das, wat een overtreding van de Wet natuurbescherming betekent. Tevens toont studie aan dat dassen stress ervaren in de nabijheid (< 1 km) van windturbines, zie "WIND TURBINES CAUSE CHRONIC STRESS IN BADGERS (<i>MELES MELES</i>) IN GREAT BRITAIN", Journal of Wildlife Diseases, 52(3), 2016, pp. 459-467.	BP OO	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 23 onder h. Het onderzoek waar naar verwezen wordt, geeft aan dat er een vermoedelijke relatie is tussen windturbines en het stresshormoon cortisol bij dassen. Het geeft verder geen inzicht in de gevolgen van deze vermoedelijke relatie voor de instandhouding van de dassenpopulatie. De resultaten zijn daarom niet bruikbaar voor het MER.	Geen

53	h	Toegevoegd aan zienswijze 2, extra punt: Ontwikkellende partijen stellen voor om slagschaduw op kozijnen te beperken. Alleen slagschaduw op kozijnen beperken is onvoldoende, ook in de (moes)tuin is er nog steeds een hinderlijk effect.	BP OV1 OV2	Het windturbinepark moet altijd voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Dat aan deze normen kan worden voldaan is onderzocht, aangetoond en betrokken in de besluitvorming. Om (de duur van) slagschaduw te beperken zullen mitigerende maatregelen worden genomen. Dat betekent dat windturbines voorzien worden van een stilstandvoorziening, zodat windturbines bij teveel aan slagschaduw hinder worden stilgezet. Bij een eventuele overschrijding van de normen is handhaving mogelijk, zodat geen sprake zal zijn van een onaanvaardbare situatie. Na toepassing van deze maatregelen is geen sprake van normoverschrijding en daarmee ook geen sprake van onaanvaardbare hinder. Een (moes)tuin hoeft niet te worden getoetst aan de normen uit het Activiteitenbesluit (valt niet onder de definitie voor geluidgevoelige gebouwen of terreinen). Daarbij wordt opgemerkt dat slagschaduw vooral hinderlijk is indien de schaduw de lichtinval grotendeels wegneemt, zoals bij een raamopening in een woning. In een (moes)tuin is het effect minder groot.	Geen
53	i	Toegevoegd aan zienswijze 2, extra punt: De WHO heeft in oktober 2018 nieuwe geluidsnormen opgesteld voor maximale geluidshinder, te weten 45 dB overdag en 40 dB's nachts. Waarom worden deze waarden niet gehanteerd voor de modelberekeningen? De berekeningen moeten worden bijgewerkt.	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 30 onder e. Windturbines vallen onder de directe werking van het Activiteitenbesluit, daarin zijn ook geluidsnormen opgenomen. Aan die wettelijke normen is getoetst.	Geen
53	j	Toegevoegd aan zienswijze 2, extra punt: Verwijzing naar zienswijze 30 ten aanzien van ecologische aspecten en strijd met de Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet.	OO	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 30.	Geen
53	k	Toegevoegd aan zienswijze, extra punt: 8.2 Deze enorme windturbines zijn te hoog om landschappelijk in te passen. Verduurzaming is een speerpunt van gemeenten, waarom wordt het dan niet makkelijker gemaakt om een kleine windturbine te plaatsen? Daarmee kunnen direct omwonenden de lasten en de lusten ervaren, kunnen worden verduurzamingsdoelen worden gehaald en de kleinere/lagere turbines (tot zeg: 25 m tiphoogte) zijn wel landschappelijk in te passen.	BP	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 2 onder d en i. Er is ook geen sprake van inpassing, wel van een extra inspanning ter versterking van het landschap. Het plaatsen van kleine windturbines bij agrarische ondernemers is in Zutphen al toegestaan.	Geen

				Het initiatief richt zich op grote turbines. Deze zijn aangevraagd en daarop wordt beslist. Daarbij is het plan voor de landschappelijke versterking opgenomen.	
53	l	Zienswijze is deels identiek aan zienswijze 2 onder j, met uitzondering van 9.3, dit punt wordt hier niet naar voren gebracht. In de toevoeging op 9.1 van zienswijze 2 wordt aandacht gevraagd voor de garantie van de veiligheid voor wandelaars en fietsers langs de 3 windturbines; fiets- en wandelpaden liggen binnen het invloedgebied. Dit is niet meegenomen in het MER. Waarom zijn hiervoor geen IPR (individueel passanten risico) en MR (maatschappelijk risico) bepaald?	BP	Voor samenvatting en beantwoording wordt verwezen naar zienswijze 2 onder j. Het IPR en het MR zijn maten die Rijkswaterstaat gebruikt voor de beoordeling van snelwegen. Het gaat daarbij om de analyse van enorme hoeveelheden passanten over snelwegen. Uit de praktijk van alle analyses bij snelwegen blijkt dat de risico's van windturbines zo laag zijn dat zelfs bij miljoenen passages per jaar er nog geen sprake is van significante maatschappelijke risico's. Ook de individuele risico's komen pas in de buurt van de normstelling indien het cumulatieve risico van meer dan 20 windturbines op een rij wordt beoordeeld. De IPR en MR normen zijn ook alleen vastgesteld als toetswaarden voor rijkswegen, zelfs alle provinciale en lokale wegen hebben geen vastgesteld toetsingskader. Het is daarmee, met volledige zekerheid, uitgesloten dat er sprake kan zijn van te hoge IPR en MR waarden bij wandelpaden en fietspaden.	Geen
53	m	Punt 9.3 uit zienswijze 2 is niet opgenomen ten opzichte van de algemeen ingediende zienswijze.		Voor kennisgeving aangenomen.	Geen
53	n	In aanvulling op 14.1 van zienswijze 2 wordt genoemd: Meer windturbines verhogen de waarde van de woning niet, een waardevermindering (planschade) moet dan ook gecompenseerd worden.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 27 onder punt l.	Geen
54	a	4 t/m 6. Dichtstbijzijnde turbine komt op ca. 400 meter van de woonkavel, de meest oostelijke op ca. 650 meter en de westelijke op ca. 800 meter. Beschrijving omgeving en opsomming pachtpercelen, en namens wie de zienswijze is ingediend.	BP	Ter kennisgeving, geen inhoudelijke argumenten tegen besluiten.	Geen
54	b	7. Door de windturbines zal geurhinder toenemen. Door heersende windrichting worden indieners zwaar getroffen door geluidhinder, geurhinder en (ultra)fijnstof. De lokale omstandigheden zijn in het MER windpark IJsselwind (deel 1 en 2) onvoldoende beschouwd. Eveneens wordt gevreesd voor lichtschittering en slagschaduw door draaiende wieken, aantasting natuurwaarden en waardedaling onroerend goed. De woning is een Rijksmonument, waardoor er geen voorzieningen ter vermindering van bijvoorbeeld geluidsoverlast kunnen worden aangebracht.	BP	Deze genoemde onderwerpen komen terug in de stukken. Met name het MER gaat in op de effecten van het plan in relatie tot milieu en gezondheid in de zin van geluid en slagschaduw. In het plan is ook aandacht besteed aan geur. Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 1p, 2o, 3c, 27f en 30q. Fijnstof is bij het in werking zijn van de windturbines geen relevant aspect. Er komen dan namelijk geen luchtmissies met o.a. fijnstof daarbij vrij. In de toelichting op de aanvraag en in hoofdstuk 2.3.11 van de ontwerpbeschikking is vermeld dat lichthinder vanwege lichtschittering niet	Geen

				zal optreden, aangezien het windturbintype dat gerealiseerd zal worden in alle gevallen voorzien zal worden van een anti-reflecterende coating	
54	c	4.1 Indiener pacht percelen waarover gebiedsaanduidingen 'vrijwaringszone-windturbine' en 'overige zone – parkinfrastructuur' liggen, en gaat daar niet mee akkoord. Ook wordt geen toestemming gegeven voor aanleg van toegangsweg of andere infrastructuur over het gepachte perceel (K1511).	BP	Het perceel Zutphen K 1511 (locatie van windturbine 2) is in eigendom van de gemeente Zutphen. Deze grond wordt gepacht door betrokkene. In het kader van de ontwikkeling van het Windpark IJsselwind is pachter reeds in 2018 gecompenseerd. Daarvoor heeft hij 4.67.19 hectare grond dichterbij huis gekregen en 2.26.50 ten zuiden van het Twentekanaal (perceel Zutphen K 10) aan de gemeente teruggegeven. Per saldo heeft pachter netto 2.40.69 hectare meer pachtgrond erbij gekregen. De 2.40.69 hectare extra pachtgrond dient ter compensatie van vermindering aan opbrengsten als gevolg van maatregelen voor landschappelijke inrichting en aanleg van een opstelplaats het perceel Zutphen K 1511.	Geen
54	d	4.2 Indiener is tegen komst windpark in het algemeen, en achten de tiphoogte van 185 meter niet passend in de omgeving. Niet wordt ingezien waarom planvoorschrift een minimale ashoogte voorschrijft want indiener wil juist lagere ashoogte zodat er minder nadelige gevolgen optreden. Voor een goede landschappelijke inpassing dient voorgeschreven te worden dat ashoogte, rotordiameter, draairichting en vormgeving hetzelfde dienen te zijn als van de bestaande windturbines (in westelijk deel plangebied). Nu ontstaan er 2 parken. Ook de beoogde opstelplaatsen zorgen ervoor dat er niet één geheel ontstaat met de al bestaande turbines.	BP	De effecten op het landschap zijn in beeld gebracht met visualisaties, beschreven en met alle onderbouwing en aanvulling op het MER aanvaardbaar geacht. Niet wordt ingezien waarom de opstelplaatsen ervoor zorgen dat er niet één geheel ontstaat met het bestaande windpark. Een opstelplaats wordt benut voor de plaatsing van een kraan en ander benodigd materieel voor de bouw, onderhoud en ontmanteling van een windturbine; het betreft enkel een 'plaat'. In de planregels is sprake van een maximale ashoogte. Dit laat de maximale mogelijkheden zien waardoor de planregels duidelijkheid verschaffen over de maximale mogelijkheden. Het is passend om vanuit de insteek vanuit toelatingsplanologie een maximum hoogte aan windturbines in de regels aan te geven. Hierbij wordt een minimumafmeting als overbodig beschouwd. Aangezien de ontwikkeling van windturbines doorgaat is het niet mogelijk om voor nieuwe turbines dezelfde eisen te stellen als de bestaande die afgeschreven zijn.	Geen
54	e	12. Artikel 4.2.1. schrijft niet voor hoever een wiek van de grond dient te blijven. Met een ashoogte van 100 m en een rotordiameter van 99,9 m scheren de wieken over de grond.	BP	De afstand van de wiek tot de grond (tiplaagte) volgt uit de in de planregels voorgeschreven maximale afmetingen. Het bestemmingsplan staat de volgende afmetingen voor de windturbines toe: ashoogte 100-125 meter, rotordiameter maximaal 120 meter, en een tiphoogte van maximaal 185 meter. Binnen de gegeven afmetingen is de kortste tiplaagte 40 meter; dit volgt uit de combinatie van de laagste ashoogte (100 meter) en de grootste rotordiameter (120 meter).	Geen

				Het geschetste voorbeeld in de zienswijze is niet geheel juist. Bij een rotordiameter van 99,9 meter zijn de wieken 49,95 meter. Bij een ashoogte van 100 meter betekent dat een tiplaaagte van 50 meter.	
54	f	13. Planvoorschrift 4.3.1. dient ook een automatische stilstandvoorziening voor geluidhinder en vogel- en vleermuisaanvaringen te noemen. Planvoorschrift 4 biedt geen waarborg tegen overschrijding van de aanvaardbaar te achten geluidbelasting.	BP	Het windturbinepark moet voldoen aan de rechtstreeks geldende normen voor onder meer geluid en slagschaduw uit het Activiteitenbesluit en de onderliggende Activiteitenregeling. Hieruit volgen ook benodigde maatregelen om de duur van slagschaduw te beperken en eventueel benodigde maatregelen om de geluidsbelasting te beperken. Stilstandvoorzieningen voor vleermuizen en/of vogels worden zo nodig via de ontheffing Wet natuurbescherming voorgeschreven. De planregels regelen het gebruik en de bouw mogelijkheden. De stilstandvoorziening is geregeld in de eigenstandige regels/ besluiten die horen bij de betreffende wetgeving. Er is geen noodzaak om eventuele benodigde maatregelen voor slagschaduw, geluid, vogels en vleermuizen in de planregels op te nemen.	Geen
54	g	14. Aanleg en instandhouding van landschapsmaatregelen is ten onrechte gekoppeld aan het tijdstip van ingebruikname van windturbines. De voorwaardelijk verplichting had gekoppeld moeten worden aan de bouw, zie ABRS 12 augustus 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2589.	BP	Hier heeft indiener van de zienswijze een terecht punt. Dit wordt conform uitspraak van de Raad van State verwerkt.	BP regel 4.3.2 aanpassen
54	h	15. Het inrichtingsplan is onvoldoende en in strijd met de rechtszekerheid. Hoogte en breedte van de beplantingsstroken zijn niet geregeld, een (bandbreedte) van het aantal bomen of struiken dat geplant en in stand moet worden gehouden ontbreekt. En niet geregeld is dat bestaande beplanting in stand moet blijven (juist deze ontnemt indiener het zicht op de meest oostelijke turbine).	BP	De breedte en de lengte van de bestemming Groen-1 bepaald tezamen met het inrichtingsplan wat er ten aanzien van de landschappelijke inpassing/ versterking voorwaardelijk wordt verwacht. Er is bewust gekozen om uitgangspunten in het inrichtingsplan op te nemen omdat niet op voorhand te zeggen is of aan te planten groen op de specifieke plek aanslaat. Dit neemt niet weg dat het een voorwaardelijke verplichting betreft die in de planregels is opgenomen.	Geen
54	i	16. De afwijkingsbevoegdheid dient geschrapt te worden, onduidelijk is wat 'dezelfde uitgangspunten' zijn.	BP	In artikel 4.4 is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen om af te wijken van de landschappelijke inrichting. Dit is onder voorwaarden mogelijk waarbij aangegeven is dat aan dezelfde uitgangspunten moet worden voldaan. Deze uitgangspunten staan opgenomen in bijlage 1 van de planregels. Daarmee is duidelijk wat wordt bedoeld.	Geen
54	j	17. De 3 nieuwe windturbines leiden tot verslechtering van de kwaliteit van het gras, waarmee de koemelk en gezondheid van dieren die daar grazen in gevaar is. Luchtverontreiniging kan ook voor indiener en anderen tot gezondheidsschade leiden. Verwezen wordt naar paragraaf 4.3.2. van het bestemmingsplan.	BP	Ten aanzien van luchtkwaliteit is de conclusie dat er sprake is van een haalbaar initiatief. Inspreker geeft niet aan waarop de conclusie is gebaseerd dat de kwaliteit van het gras verslechterd. Dit is ook niet een ruimtelijk relevant aspect dat bij de besluitvorming een rol speelt. Ten aanzien van gezondheidsschade wordt verwezen naar de aspecten die in het MER zijn onderzocht en naar de conclusies van het GGD onderzoek.	Geen

				Daaruit blijkt dat er geen sprake is van dusdanige effecten dat het initiatief niet haalbaar is. Zie de reactie onder 1b.	
54	k	18. Luchtkwaliteit is ten onrechte niet beoordeeld. Plannen voor een hogere schoorsteen van GMB moet in het MER worden meegenomen, net als de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan (er is niet uitgegaan van zware industrie t/m categorie 5.1).	BP	Een hogere schoorsteen van GMB maakt geen onderdeel uit van het onderhavige bestemmingsplan en is derhalve niet beschouwd. Voor het MER Windpark IJsselwind is terecht uitgegaan van de huidige hoogte van de schoorsteen. Voor het overige wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein en naar de reactie onder 27f.	Geen
54	l	19. Ook voor geur moet maximale mogelijkheden van voorliggende ontwerpbestemmingsplan en van bestemmingsplan De Mars midden en noord beoordeeld te worden, dat is ten onrechte niet gebeurt.	BP	De onderzoeken die zijn verricht hebben betrekking op de mogelijkheden die met voorliggend plan planologisch-juridisch worden geregeld. In de toelichting en de bijlagen is aangegeven hoe het aspect geur is getoetst/ gemotiveerd waarbij rekening is gehouden met de uitstoot van GMB. Zie de reactie onder 27f.	Geen
54	m	20+21. De begrenzing van het bestemmingsplan getuigt van willekeur. Rondom turbine 1 ligt een gebiedsaanduiding vrijwaringszone - windturbine. Uit die cirkel is echter een hap genomen, te weten het gedeelte dat bij een perfecte cirkel op het kadastrale perceel Gorssel L 460 (gepacht door indiener) zou moeten liggen. Wellicht komt dit door de gemeentegrens, maar de turbine zou - gelet op de PR-contour 10-5 per jaar - niet zo dicht bij de gemeentegrens kan komen te staan. Ook de hap die uit de gebiedsaanduiding "veiligheidszone - windturbine 3" is genomen, is onduidelijk. Als de cirkel hier perfect zou zijn, zou hij vrijwel tegen hetzelfde perceel liggen.	BP	Zowel de 'hap' uit de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone – windturbine' van windturbine 1, als de hap uit de gebiedsaanduiding 'veiligheidszone - windturbine 3' is inderdaad ingegeven door de gemeentegrens. Het plangebied voor windpark IJsselwind grenst op verschillende plaatsen aan het grondgebied van buurgemeente Lochem. Hoewel het invloedsgebied van windturbine 1 en windturbine 3 reikt tot op het grondgebied van de gemeente Lochem, wordt dit deel van het invloedsgebied niet meegenomen in dit bestemmingsplan. De, in verband met het aspect externe veiligheid bepaalde 10-6 per jaar PR-contour van windturbine 3 en de 10-5 per jaar PR-contour van windturbine 1 zijn ronde contouren die voor een gedeelte over het grondgebied van de gemeente Lochem liggen. Omdat de gemeente Zutphen geen bestemmingsplan kan en mag vaststellen op grondgebied van een andere gemeente, maken deze gedeeltes van de 10-6 en 10-5 per jaar PR-contouren geen onderdeel uit van dit bestemmingsplan. In het externe veiligheidsonderzoek is uiteraard wel onderzoek gedaan naar de gehele contouren. Op het Lochemse grondgebied geldt binnen de contouren op basis van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Lochem 2010' (vastgesteld 7 december 2010) voor een gedeelte een bestemming 'Agrarisch met waarden', daarnaast gelden ook de bestemmingen 'Water', 'Verkeer' en 'Bos'. Binnen deze bestemmingen zijn ter plaatse van de contouren geen kwetsbare objecten toegestaan. Opgemerkt wordt dat het bestemmingsplan 'Buitengebied Lochem 2010' een wijzigingsbevoegdheid kent voor een vormaanpassing van het agrarisch bouwvlak. De bestaande bouwvlakken liggen echter op dusdanig grote afstand dat deze wijzigingsbevoegdheid er	Geen

				niet toe kan leiden dat kwetsbare objecten in de gemeente Lochem binnen de PR-contouren van windturbines 1 en 3 kunnen komen te liggen. Hierdoor is herziening van het bestemmingsplan op het Lochemse grondgebied niet noodzakelijk. In het kader van het vooroverleg op basis van het Besluit ruimtelijke ordening heeft de gemeente Lochem op het ontwerpbestemmingsplan gereageerd, waarbij zij hebben aangegeven geen nadere op- en aanmerkingen te hebben.	
54	n	22+ 23. Ontbreken functieaanduidingen “specifieke vorm van agrarisch met waarden – compensatie waterberging” en “waterberging”. Indiener stelt het volgende: Ten onrechte ontbreken binnen deze bestemming functieaanduidingen als “specifieke vorm van agrarisch met waarden - compensatie waterberging” en “waterberging”, zoals die bijvoorbeeld binnen de bestemming Agrarisch met waarden wel voorkomen. De windturbines zijn helemaal omsloten het waterbergings- en watercompensatiegebied dat in de Toelichting, p. 25, figuur 11, wordt afgebeeld. Voor de turbines zouden dus dezelfde aanlegvergunningregimes moeten gelden als die welke in planvoorschrift 3.7 met betrekking tot die beide aanduidingen gelden. De omgevingsvergunning zou dan ook op een aanlegactiviteit betrekking moeten hebben. Dat het bestemmingsplan en de omgevingsvergunningen nu gecoördineerd worden, maakt dat niet anders. De windturbines vormen trouwens ook een onaanvaardbare inbreuk op de natuur- en watercompensatie die destijds voor de aanleg van de N348 waren bedacht. De gebiedsaanduiding “vrijwaringszone - windturbine” rondom turbine 1 overlapt ten onrechte met de functieaanduiding “specifieke vorm van agrarisch met waarden - natuurcompensatie” en met de functieaanduiding “specifieke vorm van agrarisch met waarden - compensatie waterberging” en in ieder geval ligt turbine 1, maar mogelijk ook turbine 2, te dicht bij die compensatiegebieden.	BP	In de plantoelichting in de bijlage wordt verwezen naar de uitgevoerde watertoets welke in tabel 5.3 is weergegeven. Daarin staat vermeld dat er sprake is van de ligging van 1 windturbine in het waterbergingsgebied. Daarin is ook aangegeven dat de ligging van de turbine geen significant effect heeft op de werking en het bergend vermogen van dit gebied. Het waterschap heeft hier in haar vooroverlegreactie geen op- of aanmerking op gemaakt. Daarmee is de gestelde juist. Het natuurcompensatieplan is uitgevoerd. Natuur- en landschapselementen zijn aangelegd en er zijn kunstburchten voor de das gerealiseerd. Het beheer en instandhouding ten behoeve van dit compensatieplan is notarieel geborgd. Daarnaast is in het bestemmingsplan een aantal dubbelbestemmingen/-aanduidingen opgenomen, ter borging van de natuur- en watercompensatie- en berging. Het vigerende Inpassingsplan kende alleen de extra functies ‘Waterberging’ en ‘Compensatie Waterberging’. Om het ecologisch belang beter te borgen, is in het bestemmingsplan gekozen ook het natuurcompensatiegebied specifiek te bestemmen via een aanduiding in combinatie met de planregels. Bij de aanleg van de windturbine en het droogmaken van de gronden, welke ook in het agrarisch gebied zijn gelegen is het nodig om hiervoor een omgevingsvergunning gericht op werken (de oude aanlegvergunning) te hebben. Het klopt dat dit ook moet gelden voor de bestemming Bedrijf – Windturbine. Aangezien dit een uitvoeringsbesluit is welke niet onlosmakelijk is verbonden kan deze worden aangevraagd op het moment dat duidelijk is welk soort turbine er komt met welk soort fundering. Hierbij wordt ook verwezen naar de reactie onder 30l.	BP aanpassen regels BP artikel 4 met omgevingsvergunning enstelsel voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk en zijnde, of van werkzaamheden

54	o	24 – 26. Het bestemmingsplan voorziet in nieuwe mogelijkheden voor de vestiging van bedrijven. Indieners verzetten zich hiertegen vanwege: - de korte afstand tot hun percelen; - vrees voor geluidsoverlast, verontreiniging landbouwgronden, luchtverontreiniging, beperking mogelijkheden uitoefenen landbouwbedrijf, aantasting natuurwaarden, lichthinder en visuele hinder (ook van de schoorstenen). Er mogen zich categorie 1 tot met 3.2 bedrijven vestigen, gelet op nabijheid van de landbouwgronden en Natura 2000-gebied worden veel te zware bedrijven toegelaten.	BP	Hierbij wordt verwezen naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding
54	p	4.3.1. MER; Passende beoordeling 27-29: uit de aanmeldingsnotitie volgt dat er een Passende beoordeling gemaakt moet worden en daarmee een MER moet opgesteld.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding
54	q	30. In planvoorschrift 5.5.3 Stikstof wordt de woordcombinatie “toename van stikstofemissie” gebruikt. Dat begrip is gedefinieerd in planvoorschrift 1.84. Daarin wordt verwezen naar de programmatische aanpak stikstof. Gelet op de beantwoording van prejudiciële vragen in HvJ EU 7 november 2018, C 293/17 en C 294/17, ECLI:EU:C:2018:882, valt te verwachten dat de programmatische aanpak stikstof door de ABRS onverbindend zal worden geoordeeld. Ook om deze reden kan planvoorschrift 5.5 (net als planvoorschrift 1.84) niet in stand blijven	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding
54	r	31-32. Indieners verzetten zich tegen planvoorschrift 5.2.2. onder a voor zover daarmee schoorstenen tot 11 m mogelijk worden gemaakt; en ook tegen de afwijkingsmogelijkheid van artikel 5.4 onder a.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding
54	s	33. Indieners verzetten zich tegen komst windturbines vanwege verspreiding en neerslag verontreiniging op en boven percelen.	BP	Ten aanzien van luchtkwaliteit is de conclusie dat er sprake is van een haalbaar initiatief. Zie hiervoor ook het antwoord van zienswijze 27 onder f (onderzoek naar invloed windturbines op de rookpluim). Ten aanzien van gezondheidsschade wordt verwezen naar de aspecten die in het MER zijn onderzocht en naar de conclusies van het GGD onderzoek. Daaruit blijkt dat er geen sprake is van dusdanige effecten dat het initiatief niet haalbaar is.	Geen

54	t	34-35. 4.3.3 Geluidzoneringsplichtige inrichtingen Volgens artikel 5.1, onder b, van de planvoorschriften zijn de voor Bedrijventerrein aangewezen gronden ook bestemd voor geluidzoneringsplichtige inrichtingen, ter plaatse van de desbetreffende aanduiding. Die aanduiding omvat blijkens de plankaart het hele bestemmingsvlak Bedrijventerrein en loopt merkwaardigerwijs ook over de bestemming Verkeer (artikel 9) (waar de aanduiding niet genoemd wordt). Blijkens de definitie van planvoorschrift 1.45 vallen onder geluidzoneringsplichtige inrichtingen de inrichtingen van bijlage I, onderdeel D, van het Bor. In combinatie met de Wgh betekent dit dat er normen gelden voor het equivalente geluidniveau op de grens van de zone. Uit het Geluidreductieplan industrieterrein de Mars blijkt dat de geluidzone nu reeds wordt overschreden. De raad zal dus eerst dienen te onderzoeken of de nu voorziene uitbreiding van het bedrijventerrein met Locatie 1 - Fort de Pol niet tot extra overschrijding zal leiden en of er nog ruimte is voor geluidzoneringsplichtige inrichtingen, omdat anders een niet uitvoerbaar bestemmingsplan wordt vastgesteld. Onduidelijk is overigens waarom artikel 5.1, onder b, van de planvoorschriften herhaald lijkt te worden in planvoorschrift 23.2.1. Cliënten verzetten zich als dit voorschrift geen doublure vormt, tegen dit voorschrift, om dezelfde redenen als hiervoor uiteengezet. Bovendien geeft een geluidzone in de zin van de Wgh geen bescherming tegen maximale geluidniveaus. Uit de stukken blijkt niet dat de maximale geluidniveaus die vanwege de nu voorziene uitbreiding van het bedrijventerrein met Locatie 1 - Fort de Pol kunnen optreden onderzocht zijn; hetzelfde geldt voor de cumulatie van geluid vanaf het bestaande bedrijventerrein De Mars. Gelet op de afstand van de woningen van cliënten tot de geluidzone dient dat alsnog te gebeuren.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding
54	u	36-39. In de Toelichting, p. 5, wordt onder het kopje Locatie 1 - Fort de Pol gesteld dat voor Fort de Pol geen bestemmingsplan geldt. Dat lijkt bevestigd te worden op p. 6, waar wordt gesteld dat ter plaatse van turbine 2-3 (elders aangeduid als turbine 3) (die blijkens figuur 2 omsloten wordt door het gebied met de nieuwe bestemming Bedrijventerrein) “geen vigerend bestemmingsplan” geldt. Op ruimtelijkeplannen.nl vindt men ook geen geldend bestemmingsplan op de gronden waar thans de	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein. In casu wordt de bestaande en-of vergunde en-of bestemde situatie bestemd. Hierbij is artikel 3.1.6 lid 2 Bro niet van toepassing.	BP, planregels en verbeelding

		bestemming Bedrijventerrein wordt voorzien. Cliënten gaan er daarom van uit dat de bestemming Bedrijventerrein op Locatie 1 - Fort de Pol uit het onderhavige ontwerpbestemmingsplan nieuw is. Het bedrijventerrein vormt een nieuwe stedelijke ontwikkeling in de zin van artikel 3.1.6, lid 2, Bro. Deze stedelijke ontwikkeling heeft plaats buiten het bestaande stedelijke gebied. In artikel 1.1.1., lid 1, onder h, Bro is dat gedefinieerd als volgt: bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur. Op de nieuw uit te geven kavels is immers geen bebouwing aanwezig en evenmin zijn daar sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen of infrastructuur aanwezig. Gelet op artikel 3.1.6, lid 2, Bro dient derhalve de behoefte aan nieuwe bedrijfskavels beschreven te worden en moet er een motivering worden gegeven waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien. Deze toets aan de zogeheten ladder voor duurzame verstedelijking is echter nu ten onrechte achterwege gelaten. In de Toelichting, p. 20, § 4.2.3.2, wordt ten onrechte geconcludeerd dat er “geen sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling zoals bedoeld in de ladder.” Volgens de Toelichting, t.a.p., is wel ingegaan op de behoefte op de nog te ontwikkelen bedrijfskavels en daarvoor wordt verwezen naar § 4.3.4 van de Toelichting. In § 4.3.4 wordt echter enkel getoetst aan de Omgevingsverordening Gelderland. Dat is echter geen toets conform artikel 3.1.6, lid 2, Bro.			
54	v	40-46. 4.3.5 Bedrijventerreinen en Omgevingsverordening Gelderland De toets aan de regeling voor bedrijventerreinen uit de Omgevingsverordening Gelderland, die in de Toelichting, § 4.3.4, p. 24 e.v., wordt verricht, is ondeugdelijk. Om te beginnen vermeldt de Toelichting, p. 25, een niet bestaand artikel 2.3.3.1 Omgevingsverordening Gelderland. Relevant is artikel 2.10 Omgevingsverordening Gelderland (versie december2018). Hierin is bepaald: “Artikel 2.10 (nieuw bedrijventerrein en uitbreiding van bestaand bedrijventerrein) 1. Een bestemmingsplan maakt een nieuw bedrijventerrein of een uitbreiding van een bestaand	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding

	bedrijventerrein alleen mogelijk voor zover deze ontwikkeling past binnen het vigerende Regionaal programma werklocaties. 2. Als een ontwikkeling niet past binnen het vigerende Regionaal programma werklocaties, kan een bestemmingsplan vooruitlopend op de eerstvolgende actualisatie een nieuw bedrijventerrein of de uitbreiding van een bestaand bedrijventerrein toch mogelijk maken onder de volgende voorwaarden: a. er wordt voldaan aan de eisen van de Ladder voor duurzame verstedelijking; b. er heeft aantoonbaar regionale afstemming plaatsgevonden over deze ontwikkeling, en c. Gedeputeerde Staten stemmen in met deze ontwikkeling. Bij het maken van regionale afspraken over nieuwe bedrijventerreinen of uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen houden de gemeentebesturen rekening met artikel 2.11.” Op 6 maart 2018 hebben GS Gelderland het RPW vastgesteld. Op p. 8 wordt geconcludeerd dat het harde planaanbod in de regio (de Cleantechregio) groter is dan de uitbreidingsvraag naar bedrijventerreinen in de komende tien jaar. Daarmee is in wezen al gegeven dat aan de uitbreiding Locatie 1 - Fort de Pol geen behoefte is. Cliënten wijzen ook nog op het volgende. In het RPW, p. 12, valt te lezen: “Zutphen heeft op twee grote bedrijventerreinen nog harde plancapaciteit: De Mars en Revelhorst. Op De Mars ligt op Fort de Pol nog circa 5,8 ha. en op Achtermars nog circa 4 hectare.” Met de 5,8 ha wordt bedoeld op de 1,7 ha waar nu de bestemming Bedrijventerrein – Zonnepark wordt voorzien, en de 3,9 ha aan nieuwe bestemming Bedrijventerrein. Anders dan in het RPW wordt gesteld, betreft dit echter geen harde plancapaciteit. Harde plancapaciteit is capaciteit (aan bedrijventerreinen) die op 1 januari 2016 al in een bestemmingsplan was vastgelegd. Zie aldus voetnoot 2 op p. 8 van het RPW. Zoals hierboven is geconcludeerd, is de nu voorziene bestemming Bedrijventerrein nieuw; die bestemming rustte eerder nog niet op de betrokken gronden. Het RPW is dus in strijd met artikel 3:2 Awb (jo. artikel 3:1 Awb) onzorgvuldig voorbereid, zodat dit niet kan worden gebruikt bij de toepassing van artikel 2.10, lid 1, Omgevingsverordening Gelderland. Bovendien is het RPW wel op internet te vinden via Google, maar niet conform de		
--	---	--	--

		Provinciewet bekendgemaakt. Een en ander betekent dat geen uitzondering op het verbod van die bepaling geldt en het ontwerpbestemmingsplan in strijd met die bepaling een nieuw bedrijventerrein of een uitbreiding van een bestaand bedrijventerrein mogelijk maakt.			
54	w	47. Planvoorschrift 5.5.2. biedt geen bescherming tegen onevenredige lichthinder richting de percelen van indiener.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein en naar zienswijze 54 onder z.	BP, planregels en verbeelding
54	x	48-50. Cliënten verzetten zich in algemene zin tegen de afwijkmogelijkheden van planvoorschriften 5.6.1 en 5.6.2. De gemeenteraad dient bij vaststelling van het bestemmingsplan te beoordelen welke bedrijven hij toelaatbaar acht en welke niet. De voorwaarden voor afwijking die in de beide bepalingen zitten, laten interpretatieruimte en kunnen zorgen voor discussie. Cliënten worden in de toekomst dus mogelijk geconfronteerd met bedrijven in andere of zwaardere categorieën die nadelige gevolgen voor hun woongenot of hun bedrijfsvoering hebben. In planvoorschrift 5.6.3 Afwijking risicovolle inrichting worden ten onrechte niet dezelfde voorwaarden gesteld als in de planvoorschriften 5.6.1 en 5.6.2. Met dit voorschrift kan het bevoegd gezag ten behoeve van een risicovolle inrichting afwijking vergunnen zonder dat naar de aspecten wordt gekeken die in de respectieve onderdelen a tot en met d van de artikelen 5.6.1 en 5.6.2 wel van belang zijn. In artikel 5.6.3, onder b, onderdeel 2, laat de woordencombinatie “daarmee vergelijkbare bestemmingen” te veel interpretatieruimte. In onderdeel 3 worden ten onrechte enkel kwetsbare objecten genoemd, en niet bijvoorbeeld tevens geprojecteerde (kwetsbare) objecten. Cliënten verzetten zich er meer algemeen tegen dat de regels uit het Bevi soms maar half lijken te zijn overgenomen in het bestemmingsplan.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein. Regels ten aanzien van het Bevi zijn op gebruikelijke wijze, zoals dat in bestemmingsplannen in Zutphen gebeurt, opgenomen in het voorliggende bestemmingsplan. De begrippen uit het Bevi zijn opgenomen voor zover van toepassing.	BP, planregels en verbeelding
54	y	51 – 53. De bestemming Groen lijkt ook windturbines mogelijk te maken (zie planvoorschrift 7.2.1.). Windturbines dienen volgens de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen mogelijk gemaakt te worden. Ook in verwijzing onder voorschrift 7.2.1. onder c naar een aanduiding ‘windturbine’ niet duidelijk.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding

		Indieners betwisten dat de bedoelde bestaande windturbine reeds eerder bestemd en vergund is. Het bestemmen van een windturbine op die bestemming moet als nieuwe ontwikkeling gezien, en moet op alle relevante gevolgen onderzocht worden.			
54	z	54. Het planvoorschrift 7.3.1. Lichthinder beperkt ten onrechte alleen voor de IJssel en het Twentekanaal, en biedt ten onrechte geen bescherming tegen onevenredige verlichting van percelen.	BP	Het artikel 7.3.1. lichthinder bij de bestemming Groen beperkt volgens indiener ten onrechte alleen voor de IJssel en het Twentekanaal, en biedt ten onrechte geen bescherming tegen onevenredige verlichting van percelen. De percelen van cliënt van indiener of anderen liggen ten noorden van het Twentekanaal. De percelen van Fort de Pol zijn in eigendom van gemeente. Niet wordt ingezien, dat met de opgenomen bepaling het mogelijk zou zijn, dat lichthinder op de percelen van cliënten van indiener zou kunnen plaatsvinden. Immers is in artikel 7.3.1 ook nadrukkelijk opgenomen, dat de lichtuitstraling naar beneden plaatsvindt. Met de beperking tot Twentekanaal en de IJssel en de voorwaarde dat de lichtuitstraling naar beneden plaatsvindt, is de geschetste situatie van indiener niet juist en is lichthinder voor percelen noordelijk van het Twentekanaal of oostelijk van de IJssel niet toegestaan. Handhaving op deze aspecten is dan met dit artikel mogelijk.	BP, planregels en verbeelding
54	aa	55. Planvoorschrift 16 Waarde -Archeologische middelhoge verwachtingswaarde. Deze aanduiding ligt over gepachte en eigen percelen van indiener. Dit is een onevenredige beperking van de exploitatiemogelijkheden van de gronden.	BP	Door ondertekening van het verdrag van Malta (1992) heeft Nederland zich verplicht om bij ruimtelijke planvorming nadrukkelijk rekening te houden met het niet-zichtbare deel van het cultuurhistorisch erfgoed, te weten de archeologische waarden. In de Erfgoedwet is geregeld hoe met in de grond aanwezige of te verwachten archeologische waarden moet worden omgegaan. De uitgangspunten van Malta zijn hiermee wettelijk vastgelegd. Alle gemeenten dienen bij het vaststellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de aanwezige of verwachte archeologische waarden. Hierbij geldt het principe dat de 'verstoorder betaalt'. In het huidige bestemmingsplan Buitengebied Zuid en West hebben de betreffende percelen ook al eenzelfde dubbelbestemming ten behoeve van de bescherming van de archeologische waarden. Bij ingrepen waarbij de ondergrond wordt geroerd, moet worden aangetoond dat de eventueel aanwezige archeologische waarden niet worden aangetast. Om dit te borgen is de dubbelbestemming wederom opgenomen in het bestemmingsplan Fort de Pol, Eefde west en Windpark IJsselwind.	Geen
54	ab	56. Planvoorschrift 23.3 overige zone – parkinfrastructuur, indiener is het niet eens met deze aanduiding.	BP	Verwezen wordt naar de reactie bij zienswijze 54c.	Geen
54	ac	57 + 59. Vorm vrijwaringszone turbine 1 en 3 (vorm 10-5 contour)	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 54m (punten 20 en 21) van deze zienswijze.	Geen

		De hap uit de aanduiding getuigt niet van een goede ruimtelijke ordening. In een PR-contour hoort immers geen hap te zitten.			
54	ad	58. Percelen liggen binnen vrijwaringszone (of zou erin moeten liggen als contour was doorgetrokken). Indieners geven geen toestemming voor bouw en aanleg genoemde voorzieningen. Het plan is daarmee niet uitvoerbaar. Bovendien zijn gronden ook bestemd voor 'de veiligheid van personen in relatie tot het aspect externe veiligheid', indieners vragen zich af wat dat betekent.	BP	Verwezen wordt naar de antwoorden bij 54m en 54 c. Hierbij wordt aangevuld dat de artikelen in het ontwerpbestemmingsplan met de gebruiks- en bebouwingsbepalingen van toepassing zijn in bepaalde zones. De opgenomen 'vrijwaringszone – windturbine' ziet op de PR contour die nodig is in verband met externe veiligheid. Hiermee wordt voldaan aan wet- en regelgeving.	Geen
54	ae	60. Planvoorschrift 25 Algemene regels Ten onrechte is in deze bepaling geen uitzondering gemaakt voor windturbines. Terecht gebeurt dat in planvoorschrift 24, onderdelen a en b, wel. Een vergelijkbare uitzondering dient in artikel 25 te worden opgenomen. Er is nu immers niet onderzocht welke (milieu)gevolgen toepassing van de wijzigingsbevoegdheid kan hebben.	BP	Hierbij wordt verwezen naar de algemene reactie. Er gaan nu geen bedrijfsontwikkelingen, anders dan de windturbines, plaatsvinden. Ter informatie: in de regels van het bestemmingsplan Windpark IJsselwind (bijlage 7 van de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West en Windpark IJsselwind) waren al geen algemene afwijkings- en wijzigingsregels opgenomen. Artikel 25 is een algemene wijzigingsregel en wordt gehandhaafd.	BP, verbeelding, planregels
54	af	61. Overige opmerkingen planvoorschriften In de artikelen 1.15 Bebouwingsgrens, 1.28 Bouwgrens, 1.30 Bouwperceelgrens, 1.33 Brongeluid, 1.51 Hogere grenswaarde, 1.61 Mantelzorg, 1.64 Niet-grondgebonden agrarisch bedrijf, 1.66 Niet of verminderd zelfredzame groep, 1.67 niet-zelfstandig kantoor (bedrijfskantoor), 1.69 Ondersteunende horeca, 1.70 opgaande teelt of gewas, 1.74 passend in straat- en bebouwingsbeeld worden definities gegeven die verder niet gebruikt worden. Deze voorschriften dienen dus geschrapt te worden.	BP	Naar aanleiding van de verandering in de planregels ten aanzien van artikel 5, zie de algemene reactie vooraan in dit stuk, worden een aantal begrippen verwijderd. Voor een aantal begrippen die indiener aangeeft geldt dit ook, te weten: 1.33, 1.51, 1.61, 1.69, 1.70 en 1,74. De overige begrippen komen wel in de regels voor en sommige zijn wettelijk voorgeschreven in de SVBP2012 en moeten worden opgenomen.	Geen
54	ag	62. In artikel 1.11 wordt verwezen naar "door burgemeester en wethouders te stellen kwalificaties". Dit vormt een verboden vorm van delegatie door de raad aan B&W.	BP	Dit is een 'delegatie' die op grond van het gemeentelijk archeologiebeleid mogelijk is. En daarmee al eerder vastgesteld door de raad waarbij de uitvoering bij het college wordt gelegd. Dit is niet verboden.	Geen
54	ah	63. Planvoorschrift 1.13 Automatische stilstandvoorziening dient te worden geschrapt. Het begrip wordt enkel gebruikt in planvoorschrift 4.3.1, maar daar wordt verwezen naar de Activiteitenregeling.	BP	De zienswijze is terecht en de definitie in artikel 1.13 automatische stilstandvoorziening wordt verwijderd.	Bp planregel
54	ai	64. Artikel 1.43 Gedeeltelijk vernieuwen geeft ten onrechte geen definitie, maar een verbod. In definities mogen geen verboden worden opgenomen.	BP	In deze definitie wordt nader uitleg gegeven ten aanzien van het overgangsrecht voor bouwen. Hetgeen is opgenomen is wel mogelijk en wordt ook in casu toegepast. Hierin is geen verbod opgenomen.	Geen
54	aj	65. De definitie in artikel 1.44 Geluidgevoelig object wijkt af van die in artikel 1 Activiteitenbesluit. Het is cliënten niet duidelijk waarom. Bovendien wordt geluidgevoelig en geluidgevoelig in de	BP	De Wet geluidhinder en het Activiteitenbesluit kennen beide een eigen definitie. Daarom wordt in de begrippen ook aangegeven welke wordt bedoeld. De manier waarop de website www.ruimtelijkeplannen.nl werkt	Geen

		voorschriften door elkaar gebruikt. Dat maakt de voorschriften digitaal lastiger doorzoekbaar.		en of wel of niet dingen goed kunnen worden gevonden is niet aan de gemeente. De regels uit het bestemmingsplan zijn hierin leidend.	
54	ak	66. In de definitie van artikel 1.54 Ingebruikname windturbine in de definitie ontbreekt ten onrechte de zinsnede “voor het eerst”: het moment waarop een windturbine voor het eerst elektriciteit levert aan het hoogspanningsnet. Zonder deze toevoeging is bijvoorbeeld de interpretatie van planvoorschrift 4.3.2 problematisch.	BP	De formulering van de voorwaardelijke verplichting voor aanleg en instandhouding van landschapsmaatregelen is aangepast en gekoppeld aan de bouw van de windturbines. Zie het antwoord bij 54g (punt 14). De definitie van het begrip ingebruikname windturbine is hiermee komen te vervallen.	BP aanpassen regel 1.54 OV1 en OV2 aanpassen
54	al	67. De definitie van artikel 1.55 Kwetsbaar object wijkt af van de definitie van kwetsbaar object van artikel 1.1, lid 1, Activiteitenbesluit. Onduidelijk is of het bestemmingsplan meer dan wel juist minder bescherming beoogt te bieden dan het Activiteitenbesluit c.q. het Bevi.	BP	In de Nota van Toelichting bij het Bevi staat dat de opsomming van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten niet limitatief van aard is en uit onder meer de Nota van Toelichting bij een wijziging van het Bevi (Stb. 2008, 380) volgt dat er ruimte voor het bestuursorgaan is om zelf een invulling te geven aan deze begrippen. Hieruit volgt dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan een raad ervoor kan kiezen om, ter invulling van het in zoverre niet uitputtende Bevi, beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten nader te omschrijven. Daarbij mag evenwel geen beperking worden aangebracht op het door het Bevi voorgeschreven beschermingsregime. Dit is door de RvS bevestigd in de uitspraak van 11 januari 2012 (ECLI:NL:RVS:2012:BV0555). In voorliggend plan zijn de definities uit het Bevi gebruikt en geconcretiseerd. De strekking is daarmee in het plan en in het Bevi gelijk waarmee de omschrijving dan ook geen beperking oplevert ten aanzien van de begrippen in het Bevi. Overigens wordt opgemerkt dat het Activiteitenbesluit qua begrippen aansluit op het Bevi.	Geen
54	am	68. In planvoorschrift 1.76 Plaatsgebonden risico lijkt de definitie overeen te komen met die in artikel 1.1 Bevi. Het herhalen van definities kan verwarrend zijn en dient daarom te worden vermeden.	BP	Zie het antwoord bij zienswijze 54an.	Zie 54 an
54	an	69. In planvoorschrift 1.77 plaatsgebonden risicocontour PR-contour loopt de definitie taalkundig niet. Bovendien is onduidelijk wat de toegevoegde waarde van deze definitie is. De woordcombinatie komt als zodanig bovendien verder in de voorschriften niet voor.	BP	Het begrip 1.77 wordt voor de leesbaarheid anders geformuleerd, waardoor het begrip onder 1.76 overbodig is en verwijderd wordt.	Bp regels 1.77 aanpassen. Bp regel 1.76 verwijderen
54	ao	70. Nader dient te worden toegelicht in hoeverre voorschriften waarin het begrip externe veiligheid voorkomt, zich verhoudt tot het Bevi.	BP	In het Bevi is bepaald dat er een directe koppeling ligt tussen externe veiligheid en het vaststellen van een bestemmingsplan. Daardoor ontstaat er direct in het bestemmingsplan een relatie met regels die gaan over	Geen

				externe veiligheid en daarmee begrippen en definities die ook in het Bevi zijn opgenomen.	
54	ap	71-73. Ontwerpomgevingsvergunning windturbines 1 en 2: - onduidelijk wat vergund wordt in onderdeel Activiteit bouwen - exacte as- en tiphoogte niet vermeld - tekening N9 duidt draairichting niet aan - tekening N5 geeft alleen indicatie van betonnen windturbinefundatie.	OV1 OV2	Er zijn diverse tekeningen toegevoegd aan het besluit, deze worden opgesomd onder het kopje “Bestanden behorend bij dit (ontwerp)besluit”. In de voorschriften, onderdeel f wordt aangegeven dat vergunningsplichtige onderdelen die niet op deze tekeningen staan (dus opgesomd onder kopje “Bestanden behorend bij dit (ontwerp)besluit”), geen onderdeel uitmaken van het besluit. In het ontwerpbesluit is nadrukkelijk opgenomen dat er een bandbreedte is aangegeven met minimale en maximale afmetingen en waarbij o.a. de as- en tiphoogte is vermeld. Ook is een referentiemodel vermeld waarmee de milieueffecten zijn beoordeeld. Bij de definitieve keuze voor het type windturbine dient een onderzoek (geluid-slagschaduw-veiligheid) te worden aangeleverd waaruit blijkt dat het gekozen type voldoet aan de vergunning. Tekening N9 is een principetekening, die van toepassing is op beide windturbines. De windturbines moeten volgens de regels van het bestemmingsplan hetzelfde worden uitgevoerd. De draairichting van windturbines is standaard rechtsonder, met de wijzers van de klok mee. Bezien met de wind in de rug. Aangezien er geen keuzes zijn te maken, is dit niet specifiek opgenomen. Tekening N5 is een principetekening voor de fundering, het klopt dat dit alleen een principe wordt weergegeven. Volgens artikel 2.7 Regeling Omgevingsrecht (MOR) moeten de aanvullende stukken met betrekking tot de constructie (niet zijnde hoofdlijn van de constructie/dan wel constructieprincipe) uiterlijk drie weken voor de start van de uitvoering worden aangeleverd bij het bevoegd gezag. In verband met de complexiteit zullen ter beoordeling in dit geval deze gegevens minimaal 6 weken voor de start aangeleverd moeten worden. Tekening N2b : is bedoeld om aan te geven op welke locatie er gebouwd en/of aangelegd gaat worden, niet er wordt gebouwd. Deze informatie staat op de andere tekeningen. Het betreft de permanente transportroute en kraanopstelplaats zoals ook aangeven op de tekening.	Geen

				Ten aanzien van de tekening 2019-03-04 13v20 ontwerpbesluit 132256_20190213-1641__N5_principe_fundering_en_kraanopstelplaats_nieuwe_versie_IJ_2.pdf wordt aangegeven, dat de dwarsprofielen voor de wegen en de opstelplaatsen onjuist zijn en hierin duidelijk moet zijn dat er geen ophoging plaatsvindt. Er wordt aangesloten op het aanliggende maaiveld. De betreffende tekening wordt aangepast.	OV1
54	aq	74. Volgens ontwerpbesluit bevat de aanvraag een bandbreedte, voor rotordiameter en tiphoogte zijn in toelichting alleen maxima gegeven en geen minima. Onduidelijk dus wat vergund wordt (zie ook punt 12).	OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 54e. Er worden een aantal afmetingen genoemd in het besluit, een ashoogte van 100-125 meter, een rotordiameter van maximaal 120 meter en een tiphoogte van maximaal 185 meter. Hiermee wordt duidelijk gemaakt wat de bandbreedte is. Voorts is in o.a. de memo externe veiligheid aangegeven dat als referentieturbine de GE2.75-120 wordt gehanteerd en welke afmetingen en vermogen daarbij van toepassing zijn. In de omgevingsvergunning voor het aspect milieu is hiermee rekening gehouden.	Geen
54	ar	75. In ontwerpbesluit staat 2,75 MW zonder vermelding dat het een bandbreedte betreft. In toelichting wordt een bereik van 2-4,2 MW genoemd. Onduidelijk is dus wat het ontwerpbesluit beoogd te vergunnen.	OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 22n. In het ontwerpbesluit is nadrukkelijk opgenomen dat er een bandbreedte is aangegeven met minimale en maximale afmetingen. Er wordt gesproken over een referentiemodel. Het referentiemodel heeft een vermogen van 2,75 MW. In de toelichting, onderdeel van het ontwerpbesluit wordt in tabel 6-1 aangegeven wat de kenmerken zijn. Hier staat ook de bandbreedte voor het vermogen opgenomen: 2.0-4,2 MW. Tevens is het niet zo dat een windturbine met meer vermogen betekent dat dit meer impact heeft op de omgeving. Wanneer er een keuze is gemaakt voor het definitieve type windturbine moet door de initiatiefnemer worden onderbouwd dat deze voldoet aan de vergunning. Voorts is in o.a. de memo externe veiligheid aangegeven dat als referentieturbine de GE2.75-120 wordt gehanteerd en welke afmetingen en vermogen daarbij van toepassing zijn. In de omgevingsvergunning voor het aspect milieu is hiermee rekening gehouden. Dat houdt in dat in de omgevingsvergunning voor het aspect milieu uitgegaan is van een vermogen van 2,75 MW. Overigens is het vermogen van een windturbine niet van belang voor de beoordeling van de effecten op externe veiligheid, maar zijn dat de afmetingen van de windturbine en de werpafstand.	Geen

54	as	76. Ten onrechte is er geen ijzeldetectiesysteem en stilstandsystemen voor te hoge lichtschittering, slagschaduw en geluidsoverlast voorgeschreven. De omgevingsvergunning is in strijd met planvoorschrift 4.3.1.	OV1 OV2	Verwezen wordt naar 54f van deze zienswijze. In omgevingsvergunningen voor het aspect milieu (paragraaf 2.3.7 voor de windturbine van het Waterschap Rijn en IJssel en paragraaf 3.3.6 voor de windturbines van IJsselwind) is ingegaan op het ijsdetectiesysteem. De windturbines worden voorzien van een ijsdetectiesysteem. Dit is in de aanvraag beschreven en aangezien de aanvraag onderdeel van de beschikking is, is dit voldoende geborgd. Voor wat betreft het stellen van eisen aan geluidsoverlast merken wij op dat dit reeds in het Activiteitenbesluit is geregeld en dat het daarom niet in de omgevingsvergunningen opgenomen kan worden. Voor wat betreft lichtschittering is in de toelichting op de aanvraag en in paragraaf 2.3.11 van de ontwerpbeschikking (voor het Waterschap Rijn en IJssel, in de ontwerpvergunning voor IJsselwind staat dit in paragraaf 3.3.9) vermeld dat lichthinder vanwege lichtschittering niet zal optreden, aangezien het windturbintype dat gerealiseerd zal worden in alle gevallen voorzien zal worden van een anti-reflecterende coating. Tenslotte is in de voorschriften van de omgevingsvergunning voor het aspect milieu wel ingegaan op slagschaduw in combinatie met een stilstandsvoorziening. In planvoorschrift 4.3.1 is aangegeven dat voor een strijdig gebruik wordt gerekend een windturbines zonder een automatische stilstandvoorziening. De windturbines zijn voorzien van een automatische stilstandvoorziening, dus niet in strijd met het bestemmingsplan.	Geen
54	at	77. Ten onrechte wordt afgeweken van het advies van de CRK van 31 januari 2019.	OV1 OV2	Het college maakt vanwege maatschappelijke belangen en politieke verantwoordelijkheid voor het beleidsthema duurzaamheid een andere afweging en neemt het advies van de commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie niet volledig over. Dit is toegestaan. In het bestemmingsplan windpark IJsselwind is in paragraaf 4.5 gemotiveerd waarom van het advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie is afgeweken. In de jurisprudentie bestaan meerdere voorbeelden waarin omwille van de energietransitie-doelstellingen wordt afgeweken van het welstandadvies; verwezen wordt bijvoorbeeld naar ECLI:NL:RVS:2011:BT2817 en ECLI:NL:RVS:2015:3693.	Geen

				Voor windturbine 1 en 2 geldt overigens dat de welstandsnota Zutphen niet van toepassing is, er is geen vastgesteld welstandsbeleid voor deze locaties. In het advies van de commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie wordt een maximale hoogte van 150 meter geadviseerd. De maximale (tip)hoogte van 185 meter van de windturbines is mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan 'Windpark IJsselwind'. Dit is vastgelegd in de regels van het bestemmingsplan. De windturbines passen binnen de regels van het bestemmingsplan.	
54	au	78. In het ontwerpbesluit wordt verwezen naar een advies van de CRK van 6 december 2018. Dat stuk is niet ter inzage gelegd. Er zal dus opnieuw toepassing moeten worden gegeven aan paragraaf 3.3 Wabo jo. Afdeling 3.4 Awb.	OV1 OV2	In het ontwerpbesluit staat aangegeven dat het bouwplan op 2 momenten is getoetst door de commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Cultuurhistorie. Het advies d.d. 20 december 2018 is een verslag van de vergadering van 6 december 2018 betreft een tussenadvies en geen eindadvies. Het advies wordt toegevoegd aan het besluit. Het opnieuw ter inzage leggen is niet aan de orde, aangezien het hier gaat om een tussenadvies en geen eindadvies.	Geen
54	av	79-80. De aanleg van de toegangsweg en kraanopstelplaats zorgen voor verslechtering van de functie van het gebied als waterbergings- en watercompensatiegebied. Dat kan leiden tot wateroverlast. Bovendien wordt in het ontwerpbesluit, § 2, p. 6, niet onderkend dat de toegangswegen en de kraanopstelplaatsen (geheel of gedeeltelijk) liggen binnen de bestemming "Agrarisch met waarden" (planvoorschrift 3), in welke bestemming bijbehorende voorzieningen in de zin van artikel 1.26 (zoals toegangswegen en (kraan)opstelplaatsen) niet toegestaan zijn. En als zij zouden zijn toegestaan, zou vanwege de binnen die bestemming voorkomende functieaanduidingen "waterberging" en "specifieke vorm van agrarisch met waarden -compensatie waterberging" aan de aanlegomgevingsvergunningvereisten van planvoorschrift 3.7 voldaan moeten worden.	OV1 OV2	Beide kraanopstelplaatsen (windturbine 1 en 2) en een gedeelte van de toegangswegen zijn gesitueerd in de bestemming 'Agrarisch met waarden', met de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone-windturbine'. Deze gronden zijn naast de aangewezen bestemmingen, mede bestemd voor toegangs- en onderhoudswegen, opstelplaatsen ten behoeve van de bouw en het onderhoud van windturbines, inkoopstations, transformatorkasten etc. en zijn toegestaan volgens artikel 23.10 van het bestemmingsplan. Bij de activiteit 'het aanleggen van een werk' is er getoetst aan de regels van het bestemmingsplan. Hiervoor geldt dat er alleen mag worden geweigerd als door het uitvoeren van de werken of de directe of indirecte te verwachten gevolgen blijvend onevenredig afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke waarden en /of natuurwaarden. Hiervan is geen sprake, voor zowel de gedeeltelijk tijdelijke kraanopstelplaatsen als de toegangswegen geldt dat deze direct maar ook indirect niet zorgen voor blijvende onevenredige afbreuk van de landschappelijke waarden en/of natuurwaarden. Immers de wegen worden hierbij half verhard uitgevoerd en leveren geen belemmeringen op voor de waterberging of watercompensatie op. Ook wordt vermeld, dat de	Geen

				kraanopstelplaats gedeeltelijk slechts tijdelijk is en initiatiefnemer maatregelen treft om geen verslechtering op te laten optreden. Ten slotte wordt verwezen naar de reactie onder 2d, waarin de algemene afweging ten aanzien van de realisatie van de windturbines wordt geduid. Los van hetgeen al in het ontwerpbestemmingsplan en het MER is beschreven.	
54	aw	81-82. Kabels en leidingen moeten worden meegenomen in de omgevingsvergunning, deze zijn onderdeel van de inrichting en daardoor onlosmakelijk. Dit geldt ook voor transformatorhuisjes/schakelstations ten behoeve van het leveren van elektriciteit aan het openbare net. Trafohuisjes/Leidingen onderdeel van de milieu activiteit?	OV1 OV2	Kabels en leidingen zijn een niet-onlosmakelijk deel van de inrichting. Dit geldt tevens ook voor de transformatorhuisjes/schakelstations en inkoopstations. Zie uitspraak AbRvS van 21 februari 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:616 rechtsoverweging 253.2) Hierin is bepaald dateen aanvrager van een omgevingsvergunning voor een inrichting bepaalt voor welke inrichting hij vergunning wenst te hebben. Het bevoegd gezag dient op de grondslag van die aanvraag te beoordelen of vergunning kan worden verleend, voor zover de omvang van de inrichting in de praktijk niet overeenkomt met die waarvan in de aanvraag is uitgegaan kan dit niet ertoe leiden dat op de aanvraag zoals gedaan niet mocht worden beslist. Het is de verantwoordelijkheid van de drijver van de inrichting om de werking ervan in overeenstemming te doen zijn met de vergunning. Afwijking daarvan is een kwestie van handhaving (zie daarvoor onder meer de uitspraak van de Afdeling van 10 juni 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1817). Uit de aanvragen volgt dat de activiteit oprichten van een inrichting alleen betrekking heeft op de windturbines. Tussen die activiteit en de activiteit bouwen van windturbines bestaat een onlosmakelijke samenhang. Er bestaat evenwel geen onlosmakelijke samenhang tussen de activiteiten aanleg van wegen, leidingen en kabels en de bouw van inkoopstations met de activiteiten oprichten van een inrichting en bouwen, nu deze fysiek van elkaar zijn te onderscheiden.	Geen
54	ax	83. Externe veiligheid, lichtschittering en slagschaduw kunnen niet goed worden beoordeeld op basis van een referentiemodel. Ten onrechte worden in de aanvraag/melding en het ontwerpbesluit windturbintype, as- en tiphoogte en rotordiameter in het midden gelaten; er wordt slechts een referentiemodel genoemd. Dat betekent dat aspecten als externe veiligheid, lichtschittering en slagschaduw niet goed beoordeeld kunnen worden.	OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 2 onder j. Lichthinder vanwege lichtschittering zal niet zal optreden, aangezien het windturbintype dat gerealiseerd zal worden in alle gevallen voorzien zal worden van een anti-reflecterende coating. Dit is opgenomen in de aanvragen voor de omgevingsvergunningen. Ten aanzien van slagschaduw wordt opgemerkt dat windturbines onder de rechtstreeks werking van het Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling vallen. Op basis van de referentieturbine is aangetoond dat aan deze normen kan worden voldaan.	Geen

54	ay	84. Hoe is men tot conclusie gekomen dat de turbines een omwentelingssnelheid van circa 6 – 18 toeren per minuut hebben. Ook wordt gesproken over overtoeren. Voor externe veiligheid en voor slagschaduw is het toerental van belang.	OV1 OV2	De genoemde omwentelingssnelheid is genoemd ter indicatie van de frequentie van slagschaduw. Voor de berekeningen aan externe veiligheid en slagschaduw zijn de relevante gegevens van de turbineleveranciers gebruikt.	Geen
54	az	85. Volgens het MER windpark IJsselwind deel 1, is de GE 2.75-120 in de standaardgeluidsmodus niet binnen de normen te realiseren. Daarom kan bij de aanvraag/melding c.q. het ontwerpbesluit het turbintype niet in het midden laten. Door fabrikanten opgegeven specificaties van het brongeluidvermogen zijn geflatteerd.	OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 1 onder n en o.	Geen
54	ba	86. Op de percelen neemt de geluidsbelasting toe. Gelet op de relatieve rust in de omgeving dient het bevoegd gezag voor geluid maatwerkvoorschriften te stellen. Dit ook omdat de normen uit het Activiteitenbesluit niet handhaafbaar zijn.	OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 2 onder e.	Geen
54	bb	87-88. Het aanleggen van kabelsleuven, net- en inkoopstations, transformatorstations/-kasten en de schakelstations/-kasten hadden onderdeel moeten uitmaken van de omgevingsvergunning.	OV1 OV2	Verwezen wordt naar de reactie onder 54 aw.	Geen
54	bc	89. Er wordt een vergunning verleend voor onbepaalde tijd, dit is in strijd met de stelling van de gemeenteraad 25/9/2017 dat de molens in 20 jaar zijn afgeschreven.	OV1 OV2	Dit is opgenomen in de anterieure overeenkomst. Voor wat betreft de omgevingsvergunning is het reeds wettelijk geregeld dat een omgevingsvergunning automatisch voor onbepaalde tijd wordt verleend.	Geen
54	bd	90. De activiteit ‘aanleggen van een werk’ is niet meegenomen bij windturbine 3 die is gesitueerd op Fort de Pol. De opmerkingen die cliënten in § 5.1 hierboven gemaakt hebben, gelden mutatis mutandis ook voor windturbine 3. Een afzonderlijke opmerking maken cliënten hier over de activiteit aanleggen van een werk. Die ontbreekt in de ontwerpomgevingsvergunning voor windturbine 3, naar het oordeel van cliënten ten onrechte. Immers, ook bij windturbine 3 zijn blijkens de stukken een kraanopstelplaats en een toegangsweg voorzien. Zij liggen geheel of gedeeltelijk binnen de aanduiding van artikel 18 Waarde -Archeologie IJsselbedding; in planvoorschrift 18.4 is de eis van een aanlegomgevingsvergunning geregeld.	OV1 OV2	Er is inderdaad geen activiteit ‘aanleggen van een werk’ meegenomen in de omgevingsvergunning. Fort de Pol ligt op een minimale hoogte van circa 11,00 m+ NAP. De activiteit ‘aanleggen van een werk’ is nodig wanneer de grondwerkzaamheden dieper zijn dan 5,5 m+ NAP en een oppervlakte bevatten van meer dan 1000 m ² . Aangezien de werkzaamheden niet dieper zijn dan 5,5m + NAP is er geen omgevingsvergunning nodig voor de activiteit ‘aanleggen van een werk’. Tevens blijkt uit de archeologische waardenkaart Zutphen dat de locatie van windturbine 3 verstoord is. Het is overbodig om in zo’n geval een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen gebouw zijnde, of van werkzaamheden te verplichten. Aan de uitzonderingen genoemd in artikel 18.4.3 van de regels wordt (net als onder artikel 18.2.2 onder a) ook toegevoegd dat geen omgevingsvergunning nodig als is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.	Bp aanpassen regel 18.4.3

54	be	91. In het MER Windpark IJsselwind deel 2, bijlage 6 wordt ten onrechte de PAS 2015-2021 betrokken. In MER windpark IJsselwind Deel 2, Bijlage 6 (de notitie “Stikstofdepositie aanlegfase drie windturbines IJsselwind” d.d. 28 September 2018), p. 1 van 8, wordt ten onrechte de PAS 2015-2021 betrokken. Gelet op de beantwoording van prejudiciële vragen in HvJ EU 7 november 2018, zaaknr. C 293/17 en C 294/17, ECLI:EU:C:2018:882, valt te verwachten dat de PAS door de ABRS onverbindend zal worden geoordeeld. Dit betekent dat in de notitie van onjuiste uitgangspunten is uitgegaan en dat reeds hierom niet kan worden gezegd dat er geen sprake is van een vergunningplicht op grond van hoofdstuk 2 Wnb. In het ontwerpbesluit ontbreekt de gebiedsbescherming ten onrechte. Zie ook § 4.3.1 hierboven.	OO	Naar aanleiding van de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604 is de uiterst beperkte en tijdelijke toename van stikstofdepositie vanwege de aanleg van drie windturbines opnieuw beoordeeld. De resultaten van deze beoordeling zijn weergegeven in de notitie Uitspraak PAS i.r.t. Windpark IJsselwind van 4 juli 2019 (bijlage 12 bij het MER)). Uit deze notitie blijkt dat de tijdelijke toename (ca. 2-6 maanden maanden) van stikstofdepositie met 0,01 mol/ha/jaar niet leidt tot overschrijding van de kritische depositiewaarden. Significant negatieve effecten als gevolg van deze uiterst beperkte en tijdelijke depositietoename is met zekerheid uit te sluiten.	Geen
54	bf	92 – 93. Wnb – Soortenbescherming Het ontwerpbesluit heeft nu enkel betrekking op de soortenbescherming (hoofdstuk 3 Wnb). Over het ontwerp maken cliënten nog de volgende opmerkingen. Om te beginnen merken cliënten op dat Lubberding c.s. van de gemeente Zutphen onder meer kadastraal perceel Zutphen K 1511 pachten. Dit ligt vlak bij turbine 2. Zo’n 0,4 ha van dit perceel ligt binnen de gebiedsaanduiding vrijwaringszone - windturbine. Ingevolge planvoorschrift 23.10.1 zijn de gronden hier mede bestemd voor de overslag van rotorbladen van windturbines. Op dit perceel kunnen dus vogels en vleermuizen die worden geraakt door de rotorbladen, dood of bewusteloos neervallen. Ook de overige percelen van cliënten, met name van Lubberding c.s., maar ook van Ter Avest, liggen zo dicht bij de windturbines 1 en 2 dat de dood van dieren invloed heeft op de leefomgeving van cliënten. Bovendien lopen er op de bij cliënten in eigendom of gebruik zijnde percelen soorten als de das.	OO	Deze opmerkingen worden ter kennisgeving aangenomen. De effecten van het windpark op vogels, vleermuizen en dassen zijn zorgvuldig onderzocht. Voor zover reclamanten trachten aan te tonen dat zij belanghebbenden zijn bij het ontwerpbesluit Wnb, geldt het volgende. Bij de voorbereiding van de besluiten die nodig zijn voor de realisatie van windpark IJsselwind is besloten toepassing te geven aan de gemeentelijke coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.30 Wro. Het coördinatiebesluit is tevens van toepassing op de ontwerpbesluit Wnb. Zienswijzen op het ontwerpbesluit kunnen daarmee door een ieder naar voren worden gebracht (artikel 3.31, tweede lid, onder d, Wro). De zienswijze van reclamanten op het ontwerpbesluit wordt daarom hierna van een inhoudelijke reactie voorzien.	Geen
54	bg	94. Ten onrechte is het ontwerpbesluit voor wat betreft turbine 3 gericht aan IJsselwind B.V. Die turbine zal immers door Waterschap Rijn en IJssel uitgebaat worden. Er dient daarvoor een apart Wnb-besluit te komen.	OO	IJsselwind B.V. is gemachtigd om namens Waterschap Rijn en IJssel aanvragen in te dienen voor de omgevingsvergunning, de watervergunning, de ontheffing Wet natuurbescherming en het indienen van stukken in het kader van de bestemmingsplanprocedure.	Geen
54	bh	95. Het is onduidelijk waarom de ontheffing wordt verleend voor 30 jaar.	OO	Aangevraagd was een ontheffing voor onbepaalde tijd. De ontheffingsperiode is beperkt tot 30 jaar, hetgeen overeenkomt met de economische afschrijvingstermijn van windturbines en daarmee met de exploitatiefase van het windpark.	Geen

54	bi	96. Onduidelijk is waarop de criteria uit voorschrift 14 zijn gebaseerd. Ten onrechte zijn er geen stilstandvoorziening en monitoringsverplichting voor vogels in het ontwerpbesluit opgenomen.	OO	Verwezen wordt naar de reactie op zienswijze 30 onder h. Deze criteria volgen uit het Aanvullend Vleermuizenonderzoek van Royal Haskoning 2 gebaseerd is op internationaal onderzoek naar activiteiten van vleermuizen (zie o.a.: Herman Limpens & Sjoerd Dirksen, 2014. Windenergie & Vleermuizen. Problemen en oplossingen? VZZ, Nijmegen). Aangezien met de voorgeschreven stilstandvoorziening het aantal slachtoffers sterk gereduceerd wordt tot een niveau ver onder de 1 % additionele mortaliteit is een verplichting tot monitoring/evaluatie niet van belang.	Geen
54	bj	97. De vier veldmetingen zijn niet maatgevend voor de aanwezige vleermuispopulaties. Zo worden er voor zeldzame soorten slechts kleine aantallen gevonden en zijn er op sommige dagen geen aantallen waargenomen. Dat wil niet zeggen dat deze vleermuizen niet in het gebied voorkomen. Ook wordt het sterftcijfer niet onderbouwd met veldmetingen of ander op de onderhavige situatie toegespitst of toepasselijk onderzoek.	OO	Het doel van de veldmetingen was niet zozeer het in beeld brengen van de totale vleermuispopulaties, maar met name om vliegbewegingen in de omgeving van de geplande turbines in kaart te brengen. Daarvoor is geen volledig onderzoek nodig conform het vleermuisprotocol, maar kan volstaan worden met een aantal veldbezoeken in de periode dat de vleermuizen actief zijn. Vier veldbezoeken leveren een voldoende representatief beeld om de aanwezigheid te beoordelen. Uiteraard worden zeldzamere soorten daarbij minder vaak gezien, maar door de spreiding van de onderzoeksdata is de kans dat soorten gemist zijn beperkt. Om vliegroutes of foerageergebieden vast te stellen schrijft het vleermuisprotocol 2017 per functie 2 veldbezoeken voor. Het veldonderzoek omvatte één onderzoeksrondte in het voorjaar van 2016 op 5 juli en drie onderzoeksronden in het najaar van 2016 op 12 en 31 augustus en op 26 september (bron: notitie Vleermuizenonderzoek Windpark IJsselwind van Bureau Waardenburg van 6 maart 2017). De vier veldbezoeken zijn dus in lijn met het protocol. Het aantal aanvaringsslachtoffers van vleermuizen per windturbine is bepaald aan de hand van monitoringsstudies, waarin het aantal gedode vleermuizen in windparken nauwkeurig in kaart is gebracht. Voor windturbines die in afwisselend landschap staan, zoals bij windpark IJsselwind het geval is, moet rekening worden gehouden met 10 aanvaringsslachtoffers op jaarbasis. Op basis van de relatieve verdeling van de waargenomen vleermuissoorten, wordt het aantal slachtoffers per soort berekend. Binnen en nabij het plangebied betreft 75% van de activiteitsmetingen de gewone dwergvleermuis, daarom wordt het aantal aanvaringsslachtoffers van de gewone dwergvleermuis op 75% van 10 slachtoffers = 8 aanvaringsslachtoffers onder de gewone dwergvleermuis per jaar gesteld.	Geen

				Het maximaal aantal geschatte aanvaringslachtoffers van 8 gewone dwergvleermuizen is aanzienlijk minder dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte. Een effect van het windpark op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis is dan ook uitgesloten. Het hanteren van de “norm” van 1% extra van de natuurlijke mortaliteit, als grens voor het nemen van mitigerende maatregelen, is meerdere malen getoetst door de Raad van State.	
54	bk	98. Het MER gaat er ten onrechte vanuit dat de toegangswegen verhard worden aangelegd en daarmee geen barrière vormen voor de das. De toegangswegen kunnen verhoogd worden aangelegd, en verharding is niet uitgesloten. Het onderzoek is daarmee onzorgvuldig. Voor de das zou ook een ontheffing moeten worden aangevraagd.	OO OV1	Hierbij wordt verwezen naar de reactie onder 23h en 30l. De toegangswegen zijn half verhard en vormen daarmee geen barrière voor de das. Tijdens de werkzaamheden wordt er geen verlichting ter hoogte van de burcht en wissels geplaatst. Verder vinden op een afstand van 20 meter van de burcht geen activiteiten plaats. Ook worden kerende maatregelen getroffen (een raster of rooster) om te voorkomen dat dassen via de toegangsweg op de N348 kunnen komen. Er is kortom geen sprake van aantasting van het functionele leefgebied van de das. De half verharde wegen en het half verharde kraanopstelplaats worden aangesloten op het aanliggende maaiveld. Hierbij wordt verwezen naar de reactie onder 54ap.	BP, planregels en verbeelding OV1
54	bl	99. De belangen voor het afgeven van een ontheffing zijn onvoldoende onderbouwd. Dat in deze redenering in de rechtspraak is geaccepteerd, betekent nog niet dat ontheffingverlening op die gronden niet toch in strijd is met het Europese recht.	OO	De realisatie van windturbines kunnen op grond van vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onder de ontheffingsgronden “andere dwingende redenen van groot openbaar belang” (artikel 3.8, lid 5, onder b, sub 3, Wnb) en “de volksgezondheid of de openbare veiligheid” (artikel 3.3, lid 4, onder b, sub 1 Wnb) worden gebracht (zie bijvoorbeeld AbRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:438, r.o. 9.4 en AbRvS 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1227, r.o. 7.2). Dit blijkt overigens niet alleen uit de rechtspraak, maar tevens uit het door de Europese Commissie opgestelde Guidance document “Wind energy developments and Natura 2000”.	Geen
54	bm	100. De biodiversiteit zal door de komst van de windturbines achteruit gaan. Windturbines kunnen ook grote aantallen insecten doden. Ook voor zover insecten niet via de Wnb worden beschermd, had dit aspect in het MER onderzocht moeten worden.	OO	De indieners van de zienswijze hebben geen informatie ingebracht, waaruit blijkt dat de biodiversiteit achteruit gaat als gevolg van de nieuw te plaatsen windturbines, anders dan de stelling dat “de biodiversiteit achteruit gaat”.	Geen
54	bn	101. Waterwet Het ontwerpbesluit noemt als wettelijke basis onder meer artikel 3.1, leden 1, onderdelen a en c, 4, onderdelen a en c, 5, onderdeel a, en 6, onderdeel a, van de Keur Waterschap Rijn en IJssel 2019. Ingevolge artikel 6.13 jo. artikel 6.21 Waterwet wordt een vergunning geweigerd voor zover verlening daarvan niet	OW 1 OW 2	Het bergingsgebied beslaat een oppervlakte van 6 ha. De voet van de windturbine, inclusief fundering, beslaat een oppervlakte van 254m ² , dit is 0,4 % van de oppervlakte van het gehele bergingsgebied. De windturbine wordt geplaatst op een bestaand hoger gelegen gedeelte (ca 6,8m +NAP) van het bergingsgebied, dat niet overstroomt. De Oude Eefsebeek wordt	Geen

		verenigbaar is met de doelstellingen in artikel 2.1. De doelstellingen zijn: voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.		bemalen bij hoge IJsselstanden. Het streefpeil is 4,60 m+NAP. De afname van bergingsruimte door de windmolen is dus nihil.	
54	bo	102. Waterwet Turbine 1 komt in een bergingsgebied te liggen. Cliënten zijn van mening dat het realiseren van turbine 1 in dit bergingsgebied niet te verenigen is met de doelstellingen als bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet. Het realiseren van turbine 1 leidt namelijk tot een verhoogde kans op wateroverlast omdat het bergingsvolume in het bergingsgebied afneemt. De stelling in het ontwerpbesluit dat de ruimte die de windmolen zelf inneemt, nihil zou zijn, wordt niet onderbouwd. Bovendien wordt in het ontwerpbesluit ten onrechte de mogelijkheid opengelaten dat de toegangsweg en de kraanopstelplaats verhoogd aangelegd worden; voorschrift 15 is in strijd met de rechtszekerheid en staat in de weg aan de uitvoerbaarheid van de plannen, omdat niet is geregeld waar compensatie in geval van verhoogde aanleg plaats moet hebben. Ten onrechte wordt bovendien ook hier in de onderzoeken het windturbinetype ten onrechte weer in het midden gelaten, terwijl dat blijkt de onderzoeken gevolgen kan hebben voor de zwaarte van de fundering. Zie in die zin bijvoorbeeld de brief van Royal HaskoningDHV aan Waterschap Rijn en IJssel d.d. 16 januari 2019, p. 2/3, laatste stip. Onder meer de percelen Zutphen K 1508 en 1597 zijn eigendom van Lubberding c.s. Deze percelen liggen in de directe nabijheid van het bergingsgebied. Cliënten vrezen dat zij op deze percelen (en mogelijk ook op andere percelen die cliënten in de buurt in eigendom hebben of pachten) met wateroverlast geconfronteerd zullen kunnen worden. Dit heeft onder andere negatieve gevolgen voor de waarde en bruikbaarheid van hun percelen. Verder ligt turbine 2 nabij een waterkering. Cliënten zijn van mening dat het realiseren van deze turbine ook niet te verenigen is met de doelstellingen die staan vermeld in artikel 2.1 van de Waterwet. Het realiseren van deze turbine nabij een waterkering heeft namelijk negatieve gevolgen voor de sterkte van de waterkering. Dit leidt ook tot een verhoogde kans op overstromingen en wateroverlast. Cliënten	OW 1 OW 2	Verwezen wordt naar de reactie onder 54 bn. Wanneer compensatie van verlies aan bergingsruimte aan de orde is, moet deze plaatsvinden binnen het bergingsgebied. Vergunninghouder moet het verlies aan bergingsvolume door ophoging 1:1 compenseren. Indien het noodzakelijk blijkt om de weg en de opstelplaats verhoogd aan te leggen, moet de vergunninghouder de afname van het bergingsvolume binnen het bergingsgebied 1:1 compenseren door het maaiveld plaatselijk te verlagen. De bouw van de winturbine geeft een zeer kleine en daardoor acceptabele faalkansbijdrage aan de waterkering. Deze faalkans, waar het mechanisme piping in is meegenomen, blijft binnen de marges die in de wettelijke normering daarvoor zijn bepaald. In de beoordeling zijn daarnaast worst-case aannames gedaan waarbinnen de afmetingen van de fundering naar alle waarschijnlijkheid zullen vallen. Het ontwerp van de fundering wordt uitgewerkt in een nog op te stellen funderingsplan. Het funderingsplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het waterschap. Dit plan zal goedgekeurd worden als de stabiliteit van de kering niet in gevaar komt. Conform voorschriften in de vergunning, mogen de werkzaamheden niet uitgevoerd worden als het waterschap niet akkoord is met het ingediende plan. Bij de beoordeling van het plan, kan het waterschap aanvullende voorschriften stellen om de stabiliteit van de kering te waarborgen. Daarnaast is in de voorschriften opgenomen dat de werkzaamheden niet in de gesloten periode uitgevoerd mogen worden. Dit is de periode met de grootste kans op hoog water. In geval van hoog water kan het waterschap aanvullende aanwijzingen geven aan de vergunninghouder die terstond moeten worden opgevolgd, conform voorschrift in de vergunning. Om een verandering in kwel te krijgen zijn er verschillende parameters waaraan iets moet veranderen namelijk: de waterstand van de binnendijkse watergangen, de waterstand op de IJssel en/of de dikte van de deklaag. Dit zijn allemaal componenten waarin geen verandering optreedt. Enkel ter plaatsen van de fundering wordt de deklaag ontgraven maar hiervoor komt een weestand biedende fundering voor in de plaats. Hierdoor zal er in	Geen

		pachten van de gemeente Zutphen onder meer kadastraal perceel Zutphen K 1511, dat vlak bij turbine 2 ligt. Dit perceel en mogelijk ook andere percelen die bij cliënten in gebruik zijn, zullen bij calamiteiten met de windturbine dus mogelijk wateroverlast ondervinden. Cliënten achten in weerwil van de voorliggende onderzoeken niet ondenkbaar dat hun percelen door kwel en piping vervuild zullen raken met gebiedsvreemd water, mogelijk zelfs van de overzijde van het Twentekanaal, waar een gesloten stort ligt en zware industrie.		vergelijk met nu geen verandering in kwel plaats vinden. Dus op de naastgelegen percelen waar helemaal geen werkzaamheden plaatsvinden zal de kwel niet toenemen omdat aan de randvoorwaarde waardoor de kweltoestroom kan veranderen, tijdens en na de bouw van de windmolen, niks is veranderd. Tevens neemt de kans op wateroverlast als gevolg van de windturbines op de genoemde percelen niet toe, wanneer de aanleg van de windturbines volgens de voorschriften plaatsvindt, omdat bergingsruimte in het bergingsgebied niet afneemt.	
54	bp	103. Waterwet In de stukken wordt gesproken van inslagkraters bij mastbreuk en gondelval en bij de val van een rotorblad. Binnen de effectafstanden van turbine 3 zitten zowel de waterkering aan de zuidzijde als die aan de noordzijde van het Twentekanaal. Turbine 3 staat op een gesloten stort. Cliënten zijn bevreesd voor verontreiniging van hun percelen als bij calamiteiten met turbine 3 bijvoorbeeld verontreinigd water vanaf De Mars en Fort de Pol naar het gebied ten noorden van het Twentekanaal stroomt. De faalkansen zijn blijkens de onderzoeksrapporten niet nihil; zie bijvoorbeeld het Rapport Waterveiligheid, p. 43-44.	OW 1 OW 2	Bij de beoordeling van een aanvraag voor een watervergunning, wordt getoetst op de doelen zoals genoemd in artikel 2.1 Waterwet. Het toetsingskader van het waterschap reikt niet verder dan deze doelen. De bouw van de windturbine geeft een zeer kleine en daardoor acceptabele faalkansbijdrage aan de waterkering. Deze faalkans blijft namelijk binnen de marges die in de wettelijke normering daarvoor zijn bepaald. Er is onder alle omstandigheden een risico dat er calamiteiten optreden. Het waterschap is geen bevoegd gezag voor bodemvervuiling. Hierbij wordt verwezen naar de reacties onder 30n en 53f.	Geen
54	bq	104. Voor beide ontwerpbesluiten geldt dat het Rapport Waterveiligheid geen rekening houdt met de nieuwe bedrijvigheid die het nu mee ter inzage gelegde ontwerpbestemmingsplan op de gesloten stortlocatie mogelijk maakt. Er kunnen ongelukken met turbine 3 en blijkens de effectafstanden ook met turbines 1 en 2 gebeuren waardoor de nieuwe bedrijven geraakt worden. Dat kan op zijn beurt weer van invloed zijn op bijvoorbeeld de (in artikel 2.1 Waterwet bedoelde) chemische en ecologische kwaliteit van de nabijgelegen watersystemen. Ten onrechte is dat nu niet onderzocht. Ook dient voorkomen te worden dat vervuilde lagen van de gesloten stort doorgebroken worden en dat zich vervuild grondwater gaat verspreiden. Gelet op de voor een windturbine benodigde fundering is dit niet ondenkbeeldig.	OW 1 OW 2	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein en naar 54bp.	BP, planregels en verbeelding t.a.v. bedrijfsontwikkeling. Geen
54	br	105-109. De normen uit het Activiteitenbesluit bieden onvoldoende bescherming omdat hierin de aanbeveling van de WHO niet is meegenomen; deze moeten wel worden meegenomen bij de besluitvorming. De gemeenteraad heeft beslissingsruimte en is niet gebonden aan de normen uit het Activiteitenbesluit en kan dus besluiten bij	OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 2 onder e en 30 onder e.	Geen

		overschrijding van de door de WHO aanbevolen geluidnormen het bestemmingsplan niet vast te stellen of daarin te laten vastleggen dat deze normen niet worden overschreden. Op Rijksniveau loopt er een onderzoek om te kijken hoe het WHO-rapport zich verhoudt tot de huidige (inter)nationale wetgeving. Wat betreft de omgevingsvergunningen moet onderzocht of aan de WHO-aanbevolen norm kan worden voldaan. Vanwege de te verwachten geluidsoverlast is er aanleiding tot het stellen van maatwerkvoorschriften.			
54	bs	110. Er kan niet aan de geluidnormen uit het Activiteitenbesluit worden voldaan. De heersende windrichting is zuidwest of zuidzuidwest, de 47dB-contour zal anders liggen.	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 1 onder p en 2 onder e.	Geen
54	bt	111. Door warme lucht vanuit de bedrijven op de Mars ontstaat een inversielaag, die het geluid zal weerkaatsen.	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 1 onder t.	Geen
54	bu	112. Het akoestisch onderzoek onderbouwd niet waarom de Nederlandse norm een vergelijkbare bescherming biedt tegen laagfrequent geluid als de Deense norm.	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 1 onder s en 2 onder g.	Geen
54	bv	113. Cumulatie van geluid als gevolg van de bestaande windturbines en de bestaande maximale mogelijkheden binnen het bestemmingsplan De Mars midden en noord en het nieuwe bedrijventerrein van het voorliggende plan dient onderzocht te worden.	BP OV1 OV2	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein. Ten aanzien van de bestaande en de nieuwe turbines, bestaande wegen en rivierwegen e.d. is cumulatie van geluid onderzocht. Hierbij wordt verwezen naar het MER en de toelichting van het bestemmingsplan.	BP, planregels en verbeelding Geen
54	bw	114. Maatwerk Hierbij wordt voor de samenvatting verwezen naar zienswijze 54 ba en 54br (nummers 86 en 109) van deze zienswijze.	BP OV1 OV2	Ter kennisgeving, de zienswijze volstaat met een verwijzing naar de beantwoording onder 54ba en 54br, randnummers 86 en 109 van deze zienswijze.	BP, planregels en verbeelding en geen
54	bx	115. Veiligheid – geen nieuwe punten.	BP	Voor kennisgeving aangenomen. Tevens wordt volstaan met verwijzing naar bovenstaande antwoorden over dit onderwerp.	BP, planregels en verbeelding en geen
54	by	8.3. Slagschaduw – Er is onvoldoende rekening gehouden dat mensen buiten werken. Gelet op artikel 3.12, lid 2,	BP OV1	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 1 onder ab (punt 5 van die zienswijze).	Geen

		Activiteitenregeling dienen er hier vanwege de specifieke lokale omstandigheden maatwerkvoorschriften voor het verder beperken van slagschaduwhinder te worden gesteld.	OV2		
54	bz	116. Het MER is onvolledig, er zal alsnog een MER voor alle ontwikkelingen waarin het bestemmingsplan voorziet moeten komen. Daarbij zal ook moeten worden ingegaan op de cumulatieve effecten van o.a. geluid (de bestaande windturbines, de bestaande en de planologisch gezien maximaal mogelijke Industrie op De Mars, het nieuwe bedrijventerrein op Locatie 1 - Fort de Pol, de nieuwe windturbines), externe veiligheid, waterveiligheid, luchtkwaliteit, enz.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein en naar de reactie van zienswijze 54 onder bw.	BP, planregels en verbeelding en geen
54	ca	117 – 118. Er is ten onrechte een gecombineerd plan- en besluitMER opgesteld voor het windpark omdat in het MER niet de situatie in beeld is gebracht waarin slechts windturbine 3 wordt gerealiseerd of enkel windturbines 2 en 3 worden gerealiseerd. Dat zijn de alternatieven waar indienen minder hinder van zal ondervinden.	BP	Niet gemotiveerd is waarom het onterecht is dat er een gecombineerd plan- en projectMER is opgesteld. In het MER zijn twee alternatieven uitgewerkt, één alternatief bestaand uit drie windturbines en een alternatief met twee windturbines. Hiermee is voldoende informatie beschikbaar voor de besluitvorming over het bestemmingsplan. Ook de Commissie m.e.r. was niet van oordeel dat het MER niet de juiste alternatieven bevat.	Geen
54	cb	119. De gemeenteraad is geïnteresseerd in een zonnepark als alternatief. Ook dat zou in het MER c.q. door de gemeenteraad onderzocht moeten worden.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 2 onder d en naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding
54	cc	120. In het MER worden het ontwerp en de omvang van de voorgenomen activiteit niet genoemd. Het type windturbine wordt achterwege gelaten en er wordt met bandbreedtes voor ashoogte en rotordiameter gewerkt. In het MER deel 1 zijn de windturbines op een andere locatie ingetekend. Het voorkeursalternatief is niet goed op geluid en overige hinder onderzocht.	BP	Het MER werkt inderdaad met bandbreedtes voor ashoogte en rotordiameter. Dit is voor windparken een gangbare en aanvaardbare werkwijze in een MER. De verschuiving van één van de turbines is toegelicht in 'Notitie gewijzigde locatie windturbine 3' van 14 november 2018. Deze notitie is een oplegnotitie behorend bij het bestemmingsplan en het MER Windpark IJsselwind. Deze notitie concludeert dat "de verschuiving van de locatie van turbine 3 geen negatief effect heeft op de beoordeelde milieu- en omgevingsaspecten zoals opgenomen in het MER en vervolgens ook in het bestemmingsplan. De bevindingen in MER en de conclusies in het bestemmingsplan blijven daarmee, ondanks de gewijzigde turbinepositie, ongewijzigd."	Geen
54	cd	121. In het MER windpark IJsselwind deel 2 wordt gerekend met een rotordiameter van 100 meter en kleiner. Dat is minder dan de 120 meter die in het ontwerpbestemmingsplan en	BP OV1 OV2	Het MER deel 1, hoofdstuk 9, beschrijft de effecten van het voorkeursalternatief (rotordiameter van 120 meter) die wijzigen ten opzichte van de effectbeoordeling van de MER-alternatieven. Het memo	Geen

		ontwerpvergunningen staat. Niet expliciet is gemaakt welke gevolgen die grotere rotordiameter voor de verschillende milieueffecten heeft. Een groter rotoroppervlak moet gevolgen hebben voor de aanvaringsslachtoffers onder vogels en vleermuizen.	OO	‘Aanvaringsslachtoffers windpark IJsselwind’ van RoyalHaskoningDHV d.d. 25 september 2018, geeft het aantal vogelslachtoffers op basis van een 120 rotordiameter. Het aantal slachtoffers onder vleermuizen is niet gerelateerd aan de rotordiameter, maar vooral het aantal en locatie van de windturbines (dit is een beproefde werkwijze).	
54	ce	122. Verdrag Aarhus In strijd met artikel 6, lid 5, M.e.r.-richtlijn (dat dient ter uitvoering van het Verdrag van Aarhus) hebben cliënten geen reële mogelijkheden tot inspraak en hebben zij niet het recht, als alle opties open zijn, opmerkingen en meningen kenbaar te maken. Gelet op de vele stukken die nu ter inzage liggen en de hoge kosten die reeds door de bevoegde gezagen en/of de initiatiefnemers zijn gemaakt, is alles voorgekookt en is er in wezen voor de bevoegde gezagen geen weg meer terug. Hoewel artikel 6, lid 5, M.e.r.-richtlijn volgens ABRS 14 maart 2018, ECLI:NL:RVS:2018:860 correct in het Nederlandse recht is omgezet, heeft het HvJ EU daar nog niet over geoordeeld. In het onderhavige geval is het gebrek aan reële inspraakmogelijkheden nog duidelijker, omdat immers de coördinatieregeling van artikel 3.30 Wro van toepassing is verklaard. Daardoor ligt er nu een veelheid aan stukken ter inzage - meer dan wanneer er afzonderlijke zienswijzenprocedures zouden worden doorlopen. Die veelheid aan stukken is in de zienswijzetermijn van zes weken nauwelijks volledig te doorgronden.	BP OV1 OV2 OW 1 OW 2 OO	Vooropgesteld wordt dat de gemeentelijke coördinatieregeling in de Wet ruimtelijke ordening (artikel 3.30 e.v. Wro) is vastgelegd en dat voor het doorlopen van de gecoördineerde procedure de uitgebreide voorbereidingsprocedure vanuit afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is. Vanuit de wetgever zijn dit de kaders waarbij de verschillende coördinatiemogelijkheden vanuit het rijk, provincie of gemeente mogen plaatsvinden. Het toepassen van de coördinatieprocedure heeft voor de bewoners, de bedrijven, belangengroepen, de initiatiefnemers en bevoegde gezagen voordelen, namelijk dat er 1 procedure wordt doorlopen voor verschillende ontwerpbesluiten (gericht op samenhang), met 1 loket waar de zienswijzen op de verschillende ontwerpbesluiten kunnen worden ingediend en er 1 directe hoger beroepsprocedure is bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Met dit proces worden voor de verschillende partijen kosten en tijd bespaard. Immers in plaats van vele verschillende procedures met verschillende terinzageperiodes, verschillende bekendmakingen, verschillende inspraakmogelijkheden, verschillende mogelijkheden en adressen waar zienswijzen verstuurd dienen te worden, is er een gecoördineerde behandeling van de ontwerpbesluiten en zienswijzen. Dit levert duidelijkheid in de samenhang voor de verschillende ontwerpbesluiten, tijd- en kostenbesparing op. De gemeentelijke coördinatiebesluiten van 29 januari en 24 september 2018 zijn in openbaarheid door de gemeenteraad van Zutphen besloten. De bekendmaking van de verschillende ontwerpbesluiten met de daarbij behorende wettelijke termijn van het mogen indienen van zienswijzen heeft conform afdeling 3.4 Wet ruimtelijke ordening plaatsgevonden. Los hiervan heeft initiatiefnemer en/of de gemeente Zutphen over het plan meerdere malen met de bewoners, bedrijven en belangengroepen in en rondom het plangebied informatie- en meesprekavonden gehouden om de plannen van het windpark te bespreken. In bijlage 1 is een overzicht van informatie- en informele inspraakmomenten aangegeven die initiatiefnemer in de periode juli 2015 tot en met nu hebben plaatsgevonden. Voor de ontwerpbesluiten heeft er door de verschillende	Geen

				bevoegde gezagen op 4 april 2019 in Hart van Eefde in Eefde een inloopavond plaatsgevonden. De gemeentelijke coördinatieprocedure tot het vaststellen van het bestemmingsplan en de verschillende benodigde besluiten is volgens de wettelijke bepalingen doorlopen, waarbij iedereen op correcte en voldoende wijze is geïnformeerd. Er zijn mogelijkheden geweest tot in-, mee- en tegenspraak in het traject van juli 2015 tot en met de opgestarte gecoördineerde procedure over de verschillende ontwerpbesluiten, het indienen van een zienswijze op de verschillende ontwerpbesluiten en waar nodig hebben deze tot aanpassing van het plan geleid. Hierbij is alle relevante informatie verstrekt. De ingediende zienswijzen zijn in deze Reactienota van een inhoudelijke reactie voorzien. Met verwijzing naar de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van 23 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1423, onder 8.2) en ABRS 14 maart 2018, ECLI:NL:RVS:2018:860 voldoet de procedure aan artikel 6, vierde lid, van de MER-richtlijn. Immers een ieder kon zienswijzen naar voren brengen over de verschillende ontwerpbesluiten met inbegrip van het MER. Op het moment van de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten waren er geen definitieve besluiten over de ontwerpbesluiten of ontwerpplan genomen. Met de gevolgde informatie- en inspraakmomenten is vroegtijdige inspraak op een moment dat alle opties open zijn mogelijk geweest. Gelet hierop is artikel 6, vierde lid van de MER-richtlijn correct gevolgd.	
54	cf	123 – 124. Draagvlak: het door Enneus uitgevoerde draagvlak onderzoek vertoont grote gebreken. Daarnaast hebben veel omwonenden veel weerstand tegen de plannen. Draagvlak is geen vereiste voor het vaststellen van een bestemmingsplan. Het gemeentebestuur heeft draagvlak tot beleidsuitgangspunt verheven, en in zo'n geval moet er dus wel aan worden voldaan.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 2 onder k.	Geen
54	cg	125-126. Coördinatieregeling De gemeenteraad van Zutphen heeft op 29 januari 2018 besloten: “De gemeentelijke coördinatieregeling op grond van artikel 3.30 Wet ruimtelijke ordening van toepassing te verklaren voor de realisering van de windturbines in het gebied De Mars/Twentekanaal Noord, en in ieder geval de volgende besluiten te coördineren: de voorbereiding en bekendmaking van een bestemmingsplan (inclusief plan MER) en/of omgevingsvergunningen (op grond van artikel 2.12 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht).” En op 24 September 2018 heeft de	BP OV1 OV2 OW 1 OW 2 OO	Indiener stelt, dat niet in het raadsbesluit is opgenomen om hoeveel windturbines het gaat, op welke locaties de turbines komen en ten slotte zou de geografische aanduiding De Mars/Twentekanaal Noord niet duidelijk zijn. In het raadsbesluit van 29 januari 2018 ten behoeve van de gemeentelijke coördinatieprocedure is het volgende opgenomen bij de inleiding: “IJsselwind en het Waterschap Rijn en IJssel zijn van plan in het gebied De Mars/Twentekanaal Noord gezamenlijk drie windturbines te realiseren.”. In	Geen

	raad besloten: “Het gemeentelijke coördinatiebesluit van 29 januari 2018 (2018-0004) uit te breiden met de volgende te coördineren besluiten, zijnde besluiten op grond van de Waterwet, besluiten op grond van de Wet bodembescherming, besluiten op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en besluiten op grond van de Wet Natuurbescherming.” De beide besluiten omvatten niet de uitbreiding van het bedrijventerrein naar de gesloten stortlocatie. Ten onrechte wordt zij nu dus meegenomen in de coördinatie. Bovendien spreekt het eerste raadsbesluit van “realisering van de windturbines in het gebied De Mars/Twentekanaal Noord”. Er wordt niet vermeld om hoeveel windturbines het gaat en op welke locaties de windturbines komen. Ook de geografische aanduiding De Mars/Twentekanaal Noord is niet duidelijk. De beide raadsbesluiten zijn dus strijdig met het rechtszekerheidsbeginsel, zodat de coördinatieregeling hier ten onrechte, want niet gebaseerd op een voldoende duidelijk raadsbesluit, gevolgd wordt.	het raadsbesluit wordt expliciet het gebied De Mars/Twentekanaal Noord aangegeven. Met verwijzing naar de geduide tekstpassage en bijlage 1 (raadsvoorstel en –besluit d.d. 29 januari 2018) is duidelijk in het raadsvoorstel behorende bij het raadsvoorstel opgenomen, dat het gaat om drie windturbines in het gebied De Mars/Twentekanaal Noord. Het gebied De Mars is het terrein ten noorden van het station Zutphen tot en met het Twentekanaal en is rond 1887 ontstaan. Ook het Twentekanaal is als kanaal algemeen bekend en is in 1936 opengesteld. Het gebied ten noorden van het Twentekanaal is gedeeltelijke Zutphens grondgebied en sinds de herindeling van 2004. De naamsduiding van het gebied Mars en het Twentekanaal is in en rond Zutphen en algemeen en langdurig bekend. Aangezien het ten tijde van het nemen van de coördinatiebesluit nog niet definitief duidelijk was waar exact de drie windturbines zouden worden geplaatst en dit bij de concrete aanvragen voor de verschillende ontwerpbesluiten duidelijk is, is deze duidelijkheid voor het te nemen coördinatiebesluit in het kader van de rechtzekerheidsbeginsel niet van belang. Immers op de ontwerpbesluiten en de definitieve besluiten waar concreet en specifiek de locaties van de windturbines duidelijk zijn, zijn de mogelijkheden van het indienen van zienswijzen en de rechtsbeschermingsmogelijkheden aanwezig. Tegen de coördinatiebesluiten is op zich geen bezwaar- en/of beroep mogelijk. Het raadsvoorstel behorend bij het raadsbesluit is voldoende concreet, aangezien de gebiedsduiding algemeen bekend wordt verondersteld, het aantal windturbines en het gebied waar deze windturbines geplaatst kunnen worden is geduid. Indiener is van mening, dat beide raadsbesluiten ten aanzien van de gemeentelijke coördinatie niet zijn gericht op de uitbreiding van het bedrijventerrein naar de gesloten stortlocatie. In het raadsbesluit d.d. 29 januari 2018 is het volgende opgenomen: “De gemeentelijke coördinatieregeling op grond van artikel 3. 30 Wet ruimtelijke ordening van toepassing te verklaren voor de realisering van de windturbines in het gebied De Mars/Twentekanaal Noord, en in ieder geval de volgende besluiten te coördineren: de voorbereiding en bekendmaking vaneen bestemmingsplan (inclusief plan MER) en/of	
--	---	--	--

			omgevingsvergunningen (op grond van artikel 2. 12 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht).” In het raadsvoorstel en –besluit wordt op zich het gebied De Mars en Twentekanaal Noord aangegeven. In dit gebied is de gesloten stortlocatie Fort de Pol opgenomen. Het ontwerpbestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West, Windpark IJsselwind geeft de mogelijkheid om de drie windturbines, de landschappelijke inpassingen in het gebied Twentekanaal Noord ten behoeve van de windturbines en de herbestemming van de boerderij Meijerinkstraat onder andere mogelijk te maken. Deze zaken hebben een direct causaal verband met de realisatie van de windturbines. Een van de windturbines is gelegen in het gebied De Mars. Twee windturbines liggen in het gebied Twentekanaal Noord. De herbestemming van de gesloten stortlocatie Fort de Pol en de landschappelijke inpassingen binnen het gebied de Mars hebben direct met de ontwikkelingen in het gebied de Mars van doen. In het raadsbesluit wordt zoals in de reactie bij punt 54ce aangegeven, dat het gaat om een gebiedsduiding De Mars en Twentekanaal Noord. In het raadsbesluit wordt expliciet de duiding “een” gebruikt bij bestemmingsplan. Binnen de gebiedsduiding van het raadsvoorstel en –besluit van 29 januari 2018 wordt een ontwerpbestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West en Windpark IJsselwind opgesteld, die een integrale planologische regeling opneemt. Het opnemen van de gesloten stortlocatie in het ontwerpbestemmingsplan past binnen de gebiedsduiding van het raadsvoorstel en –besluit, past binnen de duiding van “een bestemmingsplan” en de insteek vanuit een integrale planologische benadering in één bestemmingsplan voor het gebied waar deze drie windturbines zijn gelegen. Een van de drie windturbines is immers gepositioneerd op Fort de Pol. Beide coördinatiebesluiten zijn niet strijdig met het rechtzekerheidsbeginsel. Los hiervan wordt opgemerkt, dat indiener niet in zijn belangen is aangetast. Immers indiener heeft ten aanzien van de bedrijvenbestemming voor de gesloten stortlocatie Fort de Pol zienswijzen kunnen indienen. Het ontwerpbestemmingsplan is conform afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht ter inzage gelegd. Deze uitgebreide voorbereidingsprocedure had los van een coördinatiebesluit ook op deze wijze plaatsgevonden. Niet wordt ingezien waarom indiener met de integrale planologische	
--	--	--	---	--

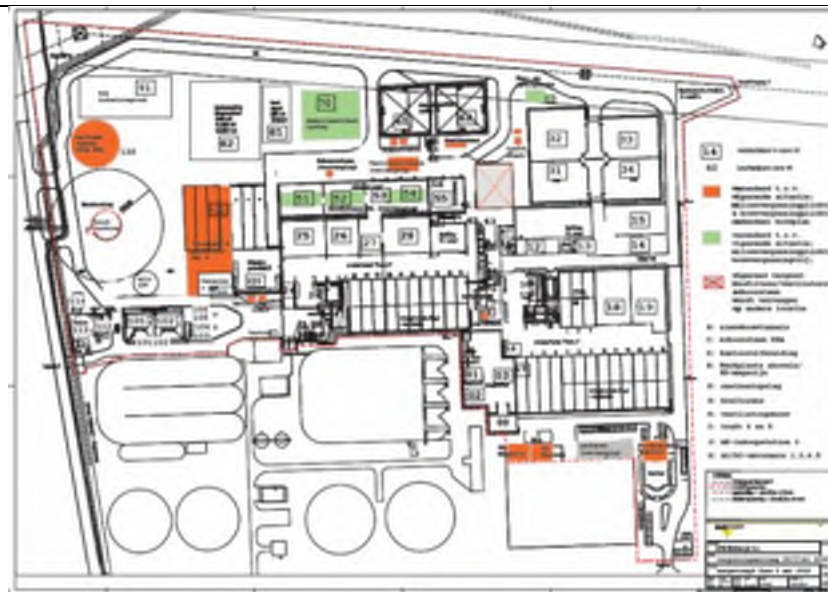
				benadering en de uitgebreide voorbereidingsprocedure voor onder andere het ontwerpbestemmingsplan in zijn belangen is benadeeld, waarbij indiener op het integrale ontwerpbestemmingsplan een zienswijze heeft ingediend.	
54	ch	127. Gezondheid algemeen Los van wat hierboven over het aspect gezondheid al is gezegd, wensen cliënten nog op te merken dat de GGD momenteel onderzoek doet naar het relatief grote aantal kankergevallen in Eefde en de eventuele relatie met de industrie op De Mars. De uitkomsten van het onderzoek dienen te worden afgewacht voordat er nieuwe industrie en windturbines mogelijk worden gemaakt.	BP	Verwezen wordt naar de reactie onder 1b.	Geen
54	ci	128. Het exploitatieplan kan niet achterwege worden gelaten voor locatie 1 (Fort de Pol) omdat het gaat om een ontwikkeling die door de gemeente in eigen beheer wordt ontwikkeld. Voor locatie 2 (windturbines IJsselwind) en locatie 3 (boerderij) ligt anterieure overeenkomst niet mee ter inzage, betwist wordt dat er zo'n overeenkomst is. Als het windpark afhankelijk is van subsidie dan is het de vraag of die op tijd kan worden aangevraagd en verkregen.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein, waarbij duidelijk is dat er geen nieuwe bedrijvenbestemming mogelijk wordt gemaakt en er dus geen grondexploitatie of een anterieure overeenkomst noodzakelijk is. Het gaat immers om het bestemmen van het bestaande gebruik, waarbij de gemeente eigenaar is danwel de situatie al onherroepelijk vergund en-of bestemd is, zoals de bestaande windturbine en het vergunde onherroepelijke zonnepark. Ten aanzien van locaties 2 en 3 wordt opgemerkt dat de initiatiefnemers hebben door middel van een businesscase berekening aangetoond dat windturbines op deze locatie economische haalbaar zijn (Factsheet business case windenergie locatie Zutphen, Pondera, februari 2019). Deze factsheet is opgenomen in bijlage 4 van het bestemmingsplan Windpark IJsselwind (= bijlage 8 bestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West en Windpark IJsselwind). Aangezien voor de realisatie van de drie nieuwe windturbines een anterieure overeenkomst tussen initiatiefnemers en de gemeente Zutphen is gesloten voor het moment van vaststelling van het bestemmingsplan is een grondexploitatieplan niet meer nodig.	BP, planregels en verbeelding Geen
54	cj	129. Betwist wordt dat het windpark uitvoerbaar is omdat IJsselwind B.V geen eigenaar is van de gronden waar de windturbines moeten komen. De verkoop van de Meijerinkstraat 40 kan als staatssteun worden gezien. Als de verkoop niet door kan gaan, is het bestemmingsplan niet uitvoerbaar.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 54 onder punt ci. Niet gemotiveerd is waarom de verkoop van de Meijerinkstraat 40 als staatssteun beschouwd zou kunnen worden. De verkoopprijs is op basis de waarde in het vrij economisch verkeer bepaald. De locatie van windturbine 1 is in eigendom van IJsselwind B.V.. De locatie van windturbine 2 is in eigendom van de gemeente Zutphen. Voor de realisatie van deze windturbine wordt aan IJsselwind B.V een opstalrecht verleend.	Geen

54	ck	130. Voorgesteld is om een zonnepark in plaats van het windpark te realiseren. Dat er nu een windpark mag komen getuigt niet van een transparante verdeling van schaarse vergunningen.	BP	Verwezen wordt naar de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding																									
54	cl	15. Conclusie 131. Gelet op het voorgaande dient u af te zien van het nemen van de besluiten die nu in ontwerp ter inzage liggen. Cliënten verzoeken de verschillende thans betrokken bestuursorganen aldus te besluiten.	BP OV1 OV2 OW 1 OW 2 OO	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen																									
55	a	Het voorschrijven van een stilstandvoorziening lijkt te streng. Windpark Hattemerbroek had buiten beschouwing gelaten mogen worden (buiten 30 km catchment area). De berekening zou als volgt moeten zijn: omvang van de catchment areas van ieder windpark bij elkaar opgeteld en op grond van de populatie van de gecumuleerde catchment area en de 1% natuurlijke mortaliteit daarvan. Op basis daarvan zou de stilstandvoorziening moeten vervallen. Indien de stilstandvoorziening toch als voorschrift in de ontheffing blijft staan, wordt verzocht de mogelijkheid open te laten om in plaats van een stilstandvoorziening een Anabat Monitoringssysteem toe te passen. Er wordt gewezen op een passage uit de ontheffing voor het windpark Groene Delta. Verder wordt gewezen op de bevindingen van de commissie voor de m.e.r. waaruit zou blijken dat Windpark Hattemerbroek buiten beschouwing mag blijven. Daaruit blijkt ook dat een deel van de aanvaringsslachtoffers onder de rosse vleermuis niet van lokale oorsprong is. Bij het uitwerken van een stilstandvoorziening zou alleen rekening gehouden moeten worden met de lokale populatie van de rosse vleermuizen.	OO	De stilstandvoorziening voor vleermuizen is gebaseerd op de cumulatieberekening van aanvaringsslachtoffers van de rosse vleermuis van windpark IJsselwind Zutphen, windpark Koningspleij bij Arnhem en windpark Bijvanck bij Didam (zie Aanvullend Vleermuizenonderzoek van Royal Haskoning). In deze cumulatieberekening is ook windpark Hattemerbroek bij Oldebroek betrokken, maar daarvan is gebleken dat dit windpark op meer dan 30 km van windpark IJsselwind is gelegen, dus in eerste instantie ten onrechte is meegenomen. In onderstaande tabel zijn de aanvaringsslachtoffers van de drie genoemde parken weergegeven, waarbij rekening is gehouden met de mate van overlap van de 30km-cirkel van de windparken Koningspleij en Bijvanck. Als de 30 km-cirkel rond Koningspleij voor 42,5% overlapt met die van windpark IJsselwind, zoals in onderstaande tabel te zien is, dan wordt 42,5% van het aantal berekende aanvaringsslachtoffers van de rosse vleermuis meegenomen in de cumulatieberekening. Op eenzelfde manier is de cumulatie vanuit windpark Bijvanck doorgerekend. <table><tr><th></th><th colspan="2">Overlap met Zutphen-cirkel van r=30km</th><th colspan="2">Cumulatie van het aantal aanvaringsslachtoffers rosse vleermuis</th></tr><tr><th></th><th>In km²</th><th>In %</th><th>Bij 100% toedeling Nyctaloiden aan rosse vleermuis</th><th>Bij 50% toedeling Nyctaloiden aan rosse vleermuis</th></tr><tr><td>Windpark Zutphen (ligt in "eigen" cirkel)</td><td>2.826</td><td>100</td><td>1,22</td><td>0,83</td></tr><tr><td>Windpark Koningspleij</td><td>1.202</td><td>43</td><td>0,28*</td><td>0,28</td></tr><tr><td>Windpark Bijvanck</td><td>1.593</td><td>56</td><td>0,41</td><td>0,41</td></tr></table>		Overlap met Zutphen-cirkel van r=30km		Cumulatie van het aantal aanvaringsslachtoffers rosse vleermuis			In km²	In %	Bij 100% toedeling Nyctaloiden aan rosse vleermuis	Bij 50% toedeling Nyctaloiden aan rosse vleermuis	Windpark Zutphen (ligt in "eigen" cirkel)	2.826	100	1,22	0,83	Windpark Koningspleij	1.202	43	0,28*	0,28	Windpark Bijvanck	1.593	56	0,41	0,41	OO, toevoegen voorschrift Anabat Monitoring systeem
	Overlap met Zutphen-cirkel van r=30km		Cumulatie van het aantal aanvaringsslachtoffers rosse vleermuis																											
	In km²	In %	Bij 100% toedeling Nyctaloiden aan rosse vleermuis	Bij 50% toedeling Nyctaloiden aan rosse vleermuis																										
Windpark Zutphen (ligt in "eigen" cirkel)	2.826	100	1,22	0,83																										
Windpark Koningspleij	1.202	43	0,28*	0,28																										
Windpark Bijvanck	1.593	56	0,41	0,41																										

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				worden. In meerdere windparken is zo'n monitoringssysteem toegepast, om op basis daarvan de windturbines stil te zetten.	
56	a	Onjuistheden in Bestemmingsplan Toelichting d.d. 1-3-2019 Pag. 45: Berkel Milieu is sinds 2013 niet meer aanwezig. De op hun terrein aanwezige opslagtank propaan is door hen verwijderd. De omgevingsvergunning van Berkel Milieu is per 2-4-2014 ingetrokken. Pag. 46: de opslag van waterstof toegekend aan GMB (zie voetnoot op pag. 46 Toelichting) is geheel niet aan de orde. Als bedoeld wordt op de propaanopslagtank, zie vorige opmerking.	BP	De door indiener beschreven onjuistheden in het bestemmingsplan zijn terecht. De toelichting is op deze aspecten gewijzigd.	BP toelichting aanpassen
56	b	Externe veiligheid en belemmering actuele en toekomstige bedrijfsvoering De 'Veiligheidszone - Windturbine 3' (veiligheidscontour 10-6) van windmolen 3 ligt over het bedrijfsterrein van GMB BioEnergie Zutphen. De realisatie van nieuwe kwetsbare objecten binnen deze contour is niet toegestaan. Dit betekent dat medewerkers, klanten en leveranciers, een verhoogd risico lopen op eventueel letsel dan wel schade: op de laadplaats van ammoniumsulfaat zijn gedurende de dagperiode meermalen eigen medewerkers en chauffeurs van derden aanwezig, daarnaast vinden er op de transportroute's door de contour vele (>100) vervoersbewegingen plaats per etmaal. Een aantal bedrijfsgebouwen, een schoorsteen, twee opslagbassins vloeibaar 40%-ammoniumsulfaat inclusief laadplaats voor tankwagens, en een verbindingroute tussen de weegbrug en de westzijde van het GMB bedrijfsterrein liggen binnen de 10-6 contour. In de zin van het BEVI (art. 1) zijn dit geen kwetsbare objecten of beperkt kwetsbare objecten. Indiener benadrukt dat met name het biofiltergebouw, de schoorsteen en de opslagbassins ammoniumsulfaat essentiële onderdelen zijn van de bedrijfsvoering van GMB. Beschadiging heeft vergaande gevolgen die als domino-effect kunnen worden gekenschetst. Ook levens van werknemers staan op het spel. Gezien deze effecten is de veiligheidscontour over het GMB terrein ongewenst. Voor onze toekomstige bedrijfsvoering betekent de veiligheidscontour verder dat realisatie van een eventuele kantoorfunctie met een vloeroppervlak meer dan 1.500 m2	BP	De door indiener beschreven mogelijke risico's zijn op zich aanwezig. Risico's kunnen in deze niet worden uitgesloten. Van belang is hierbij of er kwetsbare objecten met mogelijk meer dan 50 personen werkzaam zijn gelegen in de veiligheidszone. Dit is op basis van de vergunde situatie niet het geval. Ook is alvast gekeken naar de omgevingsvergunningaanvraag voor uitbreiding van bebouwing, inclusief de verhoogde schoorsteen. Hierbij wordt verwezen naar onderstaande afbeeldingen, waarin duidelijk is wat de huidige situatie en door indiener gewenste toekomstige situatie is. In de toekomstige situatie zijn geen kwetsbare objecten voorzien met meer dan 50 personen. 	Geen

(kwetsbaar object) binnen de aangegeven risicocontour niet mogelijk is.

In de veiligheidscontour zijn de bestaande en toekomstig bedachte gebouwen of bouwwerken mogelijk op basis van het huidige en vast te stellen bestemmingsplan (zie hierbij planregels 23.7.1 onder b. en 23.7.2 van het ontwerpbestemmingsplan, waarbij voor de toekomstig te bouwen bouwwerken geen sprake is van een kwetsbaar object) planologisch mogelijk. Niet wordt ingezien dat hiermee de huidige en toekomstige activiteiten door het onderliggende bestemmingsplan worden beperkt.

In de afweging tussen klimaatadaptie, de blijvende en toekomstige mogelijkheid om met de plannen van GMB te functioneren (zie voorgaande) ten opzichte van de wens om toekomstig een kantoorfunctie van 1500 m² in deze zone te bouwen wordt deze laatste wens lettende op de belangenafweging niet gehonoreerd. Hier vindt dus inderdaad een beperking op deze niet eerder aangegeven wens in het bestemmingsplan plaats. Mogelijke schade op basis van waardevermindering kan indienen met behulp van een planschadeverzoek binnen vijf jaar na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan indienen. Hierbij wordt nogmaals aangegeven, dat in de contour grotendeels al bebouwing heeft plaatsgevonden en de toekomstige gewenste bebouwing, zoals hierboven aangegeven, die deels in deze contour ligt, op basis van het voorliggende

				bestemmingsplan vergund kan worden. Er is dus geen sprake van een feitelijke verslechtering.	
56	c	De werpafstand van de wieken van de windmolens is onvoldoende belicht. Onduidelijk is wat de effecten op ons bedrijf zijn wanneer door onvoorziene omstandigheden een wiek van de windmolen afbreekt. Een effectenstudie hiernaar ontbreekt in de documenten bij het bestemmingsplan. Met de voorgenoemde domino-effecten moet rekening worden gehouden.	BP	Externe veiligheid is beschouwd voor het bestemmingsplan, vergunningaanvraag en het MER. De risicoanalyse is uitgevoerd conform het handboek risicozonering windturbines, en is opgenomen als bijlage bij het bestemmingsplan Windpark IJsselwind. De veiligheidscontour is de aangewezen normering om een contour aan te geven, zoals in onderliggend bestemmingsplan heeft plaatsgevonden. Niet wordt ingezien waarom deze contour niet aan de algemene aanvaardbare norm voldoet. Er is getoetst aan het Activiteitenbesluit. Hierbij is ook de werpafstand betrokken. Aangezien GMB geen (beperkt) kwetsbare objecten kent in de zin van het BEVI, mag worden aangenomen dat de door indiener beschreven risico's aanvaardbaar worden geacht.	Geen
56	d	Belemmering uitbreiding Op de bestemming 'bedrijventerrein' rondom de windmolen 3 zijn activiteiten uitgesloten 'die zijn genoemd in bijlage C en D van het Besluit m.e.r. die m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn'. Met de huidige wet- en regelgeving betekent dit dat voor GMB een eventueel toekomstige uitbreiding van activiteiten niet mogelijk is op deze kavels.	BP	Met verwijzing naar planregel 23.7.1 onder b. van het ontwerpbestemmingsplan blijft voor de percelen waar GMB eigenaar is het bestemmingsplan 'De Mars midden en noord (veegplan)' van toepassing. De door indiener geduide verwijzing naar planregel 5.1 onder q (bijlage C en D Besluit m.e.r.) geldt niet voor de percelen waar GMB eigenaar van is. De planregel onder 5.1 is voorzien voor de gesloten stortlocatie Fort de Pol, waar de gemeente Zutphen eigenaar is. De stelling van indiener is dus onjuist.	Geen
56	e	Conclusie Wij vinden dat de voorgenomen plaatsing van de windmolen 3 door de bijhorende veiligheidsaspecten de risico's voor onze bedrijfsvoering verhoogt en de mogelijkheden voor bedrijfsvoering en terreininrichting in de toekomst beperkt. Dit vinden wij onwenselijk. Ook betreuren wij dat hierover geen afstemming heeft plaatsgevonden.	BP	Initiatiefnemer heeft contact gehad met GMB. Ook is er vanuit de gemeente contact geweest met GMB over de planontwikkeling van de windturbines, Fort de Pol en de eigen wensen van GMB. Dat er geen afstemming plaats zou hebben gevonden, wordt niet herkend.	Geen
57	a	Indiener woont op circa 750 meter afstand van de plaats van de beoogde windmolens. Uit het draagvlakonderzoek blijkt dat een overgrote meerderheid (rond de 85%) van de direct betrokken bewoners in Eefde bezwaren heeft tegen de plaatsing van een of meerdere windmolens in het gebied Eefde-West. De gemeente Lochem trekt de medewerking aan dit plan in terwijl de andere drie gemeentes het plan wel steunen. Dat getuigt niet van een evenwichtig democratisch proces.	BP	Zie zienswijze 2 onder k voor een antwoord ten aanzien van draagvlak en het uitgevoerde onderzoek. Hiernaar wordt korthedshalve verwezen. Ten aanzien van de door indiener geduide intrekking van de medewerking van de gemeente Lochem merken wij op, dat in het kader van het vooroverleg de gemeente Lochem geen op- en aanmerkingen op het ontwerpbestemmingsplan heeft ingebracht. Het had op deze weg gelegen de door indiener veronderstelde intrekking van medewerking van de gemeente Lochem te vernemen. De door indiener ingebrachte stelling hieromtrent is niet juist. Omliggende gemeenten ondersteunen het plan.	Geen

57	b	Er is geen sprake van een goed en aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	BP	De milieueffecten van het windpark zijn onderzocht, en aanvaardbaar geacht. Niet gemotiveerd is waarom er na realisatie van de windturbines geen sprake meer zou zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	Geen
57	c	Het voorgestelde alternatief met een zonneveld is een veel betere oplossing om te kunnen voldoen aan de gewenste energietransitie. De ruimte is beschikbaar, de opbrengst is min of meer gelijk en het aantal nadelen is minimaal ten opzichte van alle nadelen die windmolens op de beoogde locatie gaan veroorzaken. Het zonneveld moet als alternatief serieus en zorgvuldig moeten worden onderzocht voordat er besluitvorming over het plaatsen van windmolens plaatsvindt.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 2 onder d en de hiervoor beschreven algemene reactie op de bestemming Bedrijventerrein.	BP, planregels en verbeelding
58	a	Identiek aan zienswijze 2 onder d en l (punten 4.3, 11.1 en 11.2).	BP OV1 OV2 OO	Voor samenvatting en beantwoording wordt verwezen naar zienswijze 2 onder d, k en l.	Geen
58	b	In aanvulling op zienswijze 2 onder d (punt 4.3) Nut en noodzaak wordt eveneens genoemd: - de initiatiefnemers zouden een andere locatie in de regio toegewezen kunnen krijgen waar gezondheidsrisico's minder zijn en windturbines ruim binnen de wettelijke normen passen. - Windturbines zijn geen duurzame oplossing maar milieuvervuilend. - Kleinschalige energie-units in woningen en kleine bedrijven zijn een alternatief voor windenergie. Deze huisgeneratoren zijn niet erg bekend, echter geheel niet belastend voor het milieu en de gezondheid.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 2 onder d. Uit de uitgevoerde onderzoeken voor het MER, het bestemmingsplan en de aanvragen omgevingsvergunning blijkt dat het windpark, met mitigerende maatregelen voor o.a. slagschaduw, blijkt dat aan de wet- en regelgeving kan worden voldaan. Het initiatief draagt bij aan de gestelde duurzaamheidsdoelstellingen van rijk, provincie en gemeente. Om aan de energieopgave te voldoen is de komst van de drie windturbines niet voldoende. Alle inzet is nodig en daarmee ook een energiemix van maatregelen om bij te dragen.	Geen
58	c	In aanvulling op zienswijze 2, punt 11.1 wordt genoemd: Subsidie kan beter ingezet worden voor het ontwikkelen en produceren van de genoemde generatoren (in de zienswijze is een aantal links naar youtube opgenomen met daarin voorbeelden).	BP	Ter kennisgeving aangenomen. De subsidie verstrekking en het beleid daarover ligt bij het Rijk en valt buiten de scope van de onderhavige besluitvorming over het bestemmingsplan, de ontheffing en de vergunningen.	Geen
58	d	Bij 11.2 wordt in plaats van zonne-energie genoemd dat het alternatief van een kleine installatie in de meterkast of achtertuin serieus aandacht moet krijgen.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord bij zienswijze 58 b.	Geen
59		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2
60		Identiek aan zienswijze 2.	BP	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording.	Zie 2

			OV1 OV2 OO		
61	a	Identiek aan zienswijze 2 met uitzondering van toevoegingen en wijzigingen (deze zijn hieronder samengevat en beantwoord). Verder bevat zienswijze 61 <u>niet</u> de volgende alinea's uit zienswijze 2: 1.3, 1.4, 1.5, 2.3, 4.1 t/m 4.3, 5.2, 5.3, 5.5, 6.2, 6.3, 10.3 (10.1, 10.2, 12.1 zijn ingekort), 11.1 t/m 11.4, 15 en 16.	BP OV1 OV2 OO	Zie zienswijze 2 voor samenvatting en beantwoording, met uitzondering van de genoemde alinea's welke niet in zienswijze 61 zijn opgenomen. Hiernaar wordt korthedshalve verwezen.	Zie 2
61	b	Nut en noodzaak van het project zijn onvoldoende onderbouwd en gebaseerd op onuitvoerbare overheidsbesluitvorming. Dit blijkt uit de notitie Zutphen Energieneutraal 2030, stand van zaken 9 februari 2018 van S. van Galen. Daarin wordt berekend dat voor een energieneutraal Zutphen 137 windmolens nodig zijn. In de literatuur is te vinden dat per molen 0,81 km ² nodig is. Daar het oppervlak van het huidige Zutphen ongeveer 44 km ² is, komt men ongeveer 70 km ² tekort. Ook staat in de notitie dat het alternatief zonnepanelen 51% van het oppervlak zal beslaan, mits het elektriciteitsgebruik niet toeneemt. Er is in casu dus sprake van onuitvoerbare en dus onredelijke besluitvorming.	BP	Verwezen wordt naar het antwoord van zienswijze 2 onder punt d.	Geen
61	c	5.2 Nergens genoemd de internationale onderzoeken naar het Wind Turbine Syndrome van bijv. Dr. Nina Pierpont in 2008 en bijv. Michael Nissenbaum in 2011. De studies bewijzen dat een minimum afstand tot een woonhuis 2000m moet zijn.	BP OV1 OV2	Uit onderzoeken naar de relatie tussen windturbines en gezondheid blijkt dat er geen rechtstreeks verband kan worden aangetoond tussen windturbinegeluid en gezondheidseffecten. De enkele studies die wél bewijs voor zulke effecten vonden, blijken wetenschappelijk gezien veel kritiek te krijgen. Regelmatig wordt het onderzoek van de Amerikaanse arts N. Pierpont geciteerd over het windturbinesyndroom. Deze ziekte zou veroorzaakt worden door laagfrequent geluid. De conclusies worden niet gedeeld door andere studies die de invloed van windturbines op gezondheid bestudeerden. De studie van Pierpont is breed bekritiseerd als wetenschappelijk zwak. De Afdeling zei in haar uitspraak van 17 januari 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:141 januari 2018) het volgende over dit onderzoek: "Over vibro-akoestische ziekte en het windturbinesyndroom is geconcludeerd dat dit controversieel is en niet wetenschappelijk wordt ondersteund. Op het huidige niveau van windturbinegeluid is het optreden daarvan onbewezen en onwaarschijnlijk, aldus het rapport van het RIVM uit 2017. De Afdeling ziet geen aanleiding om aan de bevindingen in het rapport van het RIVM uit 2017 te twijfelen." De Raad acht niet bewezen dat de minimum afstand tussen woningen en windturbines 2000 meter moet zijn.	Geen

61	d	In aanvulling op punt 6.1 verlangt omwonende en omgeving beschermd te worden tegen hinder ten gevolge van de kolossale windmolens.	BP OV1 OV2	De van toepassing zijnde en wettelijk vastgelegde geluidnormen worden blijkens jurisprudentie aanvaardbaar en handhaafbaar geacht (uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1228, r.o. 44 e.v.).	Geen
61	e	In aanvulling op 8.1 wordt genoemd: In het Handboek Risicozonering Windturbines wordt, bij de berekening van de werpafstand alleen gekeken naar het zwaartepunt van een gehele molenwiek en aerodynamische effecten worden niet meegerekend. Dat is onjuist. Men moet kijken naar afbrekende wiekdelen en botsende objecten als drones, brokken ijs en vogelkarkassen. De werpafstanden zijn in casu dan 3300m. Dat betekent dat iedereen binnen 3300m afstand van een windmolen in het schootsveld ligt. De in de USA en NZ gehanteerde norm is daarop gebaseerd. Bewoners binnen de schootsafstand zullen schadeloos gesteld moeten worden. Hierover is reeds jurisprudentie.	BP OV1 OV2	De maximale werpafstanden bij overtoeren van een roterend blad wat afbreekt is bepaald volgens Tabel 2 uit het handboek risicozonering windturbines 2014 (v3.1). Voor de drie opstellingsalternatieven was dit in het MER in eerste instantie bepaald tot op een generieke afstand van maximaal 613 meter. Indien specifieke windturbines worden doorgerekend blijken de werpafstand bij overtoeren veelal kleiner dan 400 meter te zijn. Voor het voorkeursalternatief is de werpafstand bij overtoeren bepaald op 362 meter. Werpafstanden van meer dan 1.000 meter zijn onmogelijk bij dit formaat windturbines. Daarnaast geldt ook dat hoe groter de werpafstand, hoe kleiner de kans dat een object wordt geraakt door de vele grotere effectzone. Dergelijke kleine kansen en risico's zijn verwaarloosbaar klein en er is daardoor geen sprake van een significant veiligheidsrisico. Er kan geen sprake zijn van enige vorm van schadeloosstelling. Er is tevens geen enkele jurisprudentie over dit onderwerp. Voor de opmerking over brokken ijs wordt verwezen naar het antwoord bij 61 onder g.	Geen
61	f	In aanvulling bij 9.1 wordt genoemd: Elektriciteitsmaatschappijen onderkennen dat gevaar wel en verbieden in hun handboeken personeel zich te bevinden binnen het rotatieveld van de rotor(wieken) van windmolens.	BP OV1 OV2	Handboeken en veiligheidsprotocollen voor personeel van windturbines of andere installaties worden opgesteld vanuit een advies om bedrijfsrisico's waar mogelijk te verkleinen. Dergelijke handboeken of protocollen zijn niet toepasbaar als methodiek om de veiligheid van de omgeving te beoordelen omdat er andere afwegingen plaatsvinden bij de totstandkoming van dergelijke protocollen dan de veiligheid van de omgeving. Het is waar dat het risico toeneemt dicht bij de windturbine maar mede daarom worden er normen gesteld aan de afstand van woningen en gebouwen waar personen langdurig in kunnen verblijven tot aan windturbines. Deze normen worden specifiek vastgesteld voor dit onderwerp en worden daarom gebruikt om de situatie te beoordelen en af te wegen	Geen
61	g	9.2 is gewijzigd, daar staat: De beoogde mega-windmolens staan in de directe nabijheid van gasleidingen en spoor-, water- en wegverbindingen waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Dit is niet zonder risico mede omdat de wettelijk vereiste afstanden niet in acht zijn genomen. Bij het geforceerd afwerpen van ijs zullen gevaarlijke situaties ontstaan.	BP OV1 OV2	In aanvulling op het antwoord bij zienswijze 2 onder j (punt 9.2) wordt opgemerkt dat zodra er zich ijs vormt op de bladen van de windturbines de windturbines worden stilgezet om ijsafworp te voorkomen. De windturbines worden hiertoe uitgerust met een ijsdetectiesysteem. Dit is opgenomen in de omgevingsvergunning Waterschap Rijn en IJssel (paragraaf 2.3.7) en in de omgevingsvergunning van IJsselwind (paragraaf 3.3.6).	Geen

61	h	Men wil een aanbod gestuurd energiesysteem met hoge energiedichtheid vervangen door een aanbodgestuurd systeem met lage energiedichtheid. Initiatiefnemers kunnen niet aangeven wat te doen in het geval er geen aanbod is en dat zal in zeker 30% van de tijd het geval zijn en waar de gemeente Zutphen de oppervlakte vandaan haalt om alle windmolens en solarvelden te plaatsen. Nergens worden de kosten genoemd van backup centrales.	BP	Ter kennisgeving aangenomen.	Geen
61	i	Toevoegingen punt 14 (zie zienswijze 2o). 14.1: Het aantal woningen waar schadeclaims van te verwachten zijn wordt zwaar gebagatelliseerd.	BP	Dit is niet van invloed op het antwoord bij zienswijze 2 onder o (punt 14), verwezen wordt naar dat antwoord.	Geen
61	j	15.1 Het enige positieve aan het project zijn de gegenereerde subsidiestromen, die in de richting van de initiatiefnemers gegaan zijn. Project is zinloos, omdat het vervangen van een vraaggestuurd energiesysteem met hoge energiedichtheid door een aanbodgestuurd energiesysteem met lage energiedichtheid, sterk wisselende opbrengsten en gedurende 30 % van de tijd levering nul in de huidige maatschappij alleen kan als er voldoende backup is. 15.2 Uit de wijze van aanpak van dit project blijkt dat de initiatiefnemers zeer beperkte kennis van energietechniek hebben en op dat gebied incompetent zijn. De aangeleverde informatie is dan ook van een bedenkelijk laag niveau. 15.3 Verzocht wordt het definitieve plan af te keuren, geen vergunningen te verstrekken en gedane investeringen voor vooronderzoeken terug te eisen	BP	Opmerkingen zijn eensluidend eerder gemaakte opmerkingen en vereisen geen aanvullende reactie. Voor kennisgeving aangenomen.	Geen
62		Identiek aan zienswijze 2.	BP OV1 OV2 OO	De zienswijze van indiener, gedateerd op 6 mei 2019 en ontvangen op 20 mei 2019, is buiten de termijn van terinzagelegging, die liep tot en met 2 mei 2019, ingediend. Hiermee is de ingediende zienswijze niet ontvankelijk. De datering van de zienswijze en de ontvangstdatum zijn buiten de uiterste datum van het indienen van een zienswijze, zijnde 2 mei 2019, gelegen. Los hiervan is de inhoud van zienswijze gelijk aan zienswijze nummer 2 en wordt voor de beantwoording naar deze zienswijze verwezen.	Geen

Hoofdstuk 3. Wijzigingen in besluiten

In dit hoofdstuk worden de ambtshalve wijzigingen en de wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen per ontwerpbesluit aangegeven. In hoofdstuk 2 zijn de wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen kolom “wijziging besluit(en)” al geduid.

Bestemmingsplan:

- Bijlage Staat van Bedrijfsactiviteiten bedrijventerrein te verwijderen.
- Artikelen 1.13 (automatische stilstandvoorziening), 1.15 (bebouwingsgrens), 1.16 (bebouwingspercentage), 1.33 (brongeluid), 1.45 (geluidzoneringsplichtige inrichting), 1.47 (groothandel), 1.51 (hogere grenswaarde), 1.54 (ingebruikname windturbine), 1.61 (mantelzorg), 1.69 (ondersteunende horeca), 1.70 (opgaande teelt en gewas), 1.74 (passend in straat – en bebouwingsbeeld), 1.76 (plaatsgebonden risico), 1.83 (staat van bedrijfsactiviteiten), 1.84 (toename van de stikstofemissie), en 2.1.7 (bebouwingspercentage) te verwijderen.
- Bij artikel 1 de definitie ‘1.77 Plaatsgebonden risicocontour PR contour’ geheel te vervangen door: “PR contour: plaatsgebonden risicocontour uitgedrukt in 10⁻⁶ per jaar en 10⁻⁵ per jaar. Het plaatsgebonden risico geeft de kans weer per jaar dat een persoon, die onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is.”
- Bij artikel 1 de definitie ‘woning behorende tot de inrichting’ geheel te vervangen door: “woning die vanwege de technische, organisatorische of functionele bindingen tussen de woning en het windpark behoren tot de inrichting van het windpark.”
- Bij artikel 1 “gesloten stortlocatie” toe te voegen met als definitie: “een gesloten stortlocatie conform artikel 8.47 eerste lid onder b Wet Milieubeheer”
- Bij artikel 3.1 onder g de tekst “alsmede ten dienste van de doeleinden als bedoeld in artikel 4.1 van de bestemming ‘Bedrijf – Windturbine’” te verwijderen, aangezien dit in artikel 23.4 al is geregeld.
- Bij artikel 3.8.1 onder b de volgende tekst te verwijderen: “, met dien verstande dat voor zover de vergroting betrekking heeft op een intensieve veehouderij ter plaatse van de aanduiding 'reconstructiewetzone - verweavingsgebied' de maximale oppervlakte van de gebouwen ten behoeve van de intensieve veehouderij(tak) op het agrarisch bouwvlak maximaal 1,5 ha bedraagt”.
- Artikel 4.3.2 geheel te vervangen door:
“4.3.2 Voorwaardelijke verplichting
Tot een met de bestemming strijdig gebruik wordt voorts gerekend:
a de bouw en het in gebruik (laten) nemen van windturbines zonder de aanleg en instandhouding van de landschapsmaatregelen conform het in bijlage 1 opgenomen inrichtingsplan ter plaatse van de bestemming 'Groen - 1' binnen 24 maanden na onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning(en) voor de bouw van de windturbine(s), ten einde te komen tot een goede landschappelijke inpassing. Hierbij geldt dat mocht een omgevingsvergunning niet onherroepelijk worden de verplichting uit bijlage 1 voor de overige windturbine(s) in het geheel blijft bestaan.”
- Artikel 4.5 toe te voegen:
“4.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.5.1 Vergunningplicht

Het is verboden op of in de gronden met de bestemming 'Bedrijf - Windturbine' en ter plaatse van de aanduiding 'waterberging' zonder of in afwijking van een schriftelijke omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

- 1 het afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
- 2 het aanleggen van waterlopen en het vergraven, verruimen en dempen van bestaande waterlopen en kolken;
- 3 het scheuren van grasland en het omzetten van grasland in bouwland, dieper dan 30 cm;
- 4 het diepwoelen, -ploegen of het uitvoeren van andere ingrepen in de bodem, dieper dan 0,5 m;
- 5 het bebossen van de gronden;
- 6 werken en werkzaamheden die de waterhuishouding beïnvloeden zoals bemalen, onderbemalen, slaan van putten, draineren, et cetera.

4.5.2 Weigering

Een omgevingsvergunning zoals bedoeld in bedoeld in artikel 4.5.1 moet worden geweigerd, indien door het uitvoeren van de werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden dan wel door de daarvan direct of indirect te verwachten gevolgen blijvend onevenredig afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke waarden en/of na-tuurwaarden van het gebied en/of waterbergingsopgave en hieraan door het stellen van voorwaarden niet of onvoldoende kan worden tegemoet gekomen.

4.5.3 Uitzonderingen

Het verbod als bedoeld in artikel 4.5.1 is niet van toepassing op werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden die:

- a behoren tot het normale onderhoud, gebruik en beheer;
- b op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit bestemmingsplan in uitvoering waren of uitgevoerd konden worden krachtens een vóór dat tijdstip geldende dan wel aangevraagde vergunning;
- c vermeld zijn in artikel 4.5.1 onder a 1 en a 2 indien en voor zover die betrekking hebben op het realiseren van de waterberging op de gronden ter plaatse van de aanduiding 'waterberging'.

4.5.4 Beoordelingscriteria

De werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden als bedoeld in artikel 4.5.1 zijn slechts toelaatbaar, mits door de uitvoering hiervan geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke waarden en/of natuurwaarden van het gebied en/of de waterbergingsopgave.”

- Artikel 5 geheel te vervangen door:

“Artikel 5 Bedrijventerrein

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijventerrein' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a uitsluitend bestaande (bedrijfs)activiteiten ten behoeve van een gesloten stortlocatie voor mogelijk nazorg en monitoringsvoorzieningen ten behoeve van de gesloten stortlocatie zoals aanwezig ten tijde van de terinzagelegging van dit bestemmingsplan;
- b aanwezige wegen en paden, afasteringen en hekwerken;
- c groenvoorzieningen.

5.2 Bouwregels

Voor het bouwen gelden de volgende regels:

A gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mogen niet worden gebouwd.

5.3 Specifieke gebruiksregels

Voor het gebruik gelden aanvullend op artikel 5.1 de volgende specifieke regels:

5.3.1 Aanleg nieuwe weg en/of pad of aanpassing weg en/of pad

Aanleg van nieuwe wegen en/of paden of aanpassing van bestaande wegen en/of paden is niet toegestaan.

5.3.2 Overig gebruik

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik van gronden anders dan voor een gesloten stortlocatie als bedoeld in artikel 5.1.”

- Bij artikel 8.1 onder c “parkeervoorzieningen, verhardingen en voorzieningen” te verwijderen.
- Bij artikel 8.3.1 onder d: “wegen, parkeergelegenheden en oppervlakteverhardingen” te verwijderen.
- Artikel 12.4.1 onder c. de tekst “en/of rooien” tussen “het aanbrengen” en “van diepwortelende beplantingen” toe te voegen.
- Bij artikel 18.4.3 toe te voegen:
“e. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.”
- Bij artikel 23.2.1 onder a de volgende tekst “half verharde” voor “toegangs- en onderhoudswegen” toe te voegen.
- Bij artikel 23.2.1 onder c de volgende tekst “half verharde” voor “opstelplaatsen” toe te voegen.
- In artikel 23.5 het woord “windturbine” vervangen door “bestaand”.
- In artikel 23.6 het woord “windturbine” vervangen door “bestaand”.
- Bij artikel 23.10.1 onder c de volgende tekst “half verharde” voor “toegangs- en onderhoudswegen” toe te voegen.
- Bij artikel 23.10.1 onder e de volgende tekst “half verharde” voor “opstelplaatsen” toe te voegen.
- Bij bijlage 2 het “Addendum bij overdrachtsvereisten Flora- en Faunawet Rondweg N348 Zutphen-Eefde’ d.d. 25-07-219” toe te voegen;
- De planregels na alle doorgevoerde wijzigingen te hernoemen.
- Op de planverbeelding en legenda bij bestemming “Bedrijventerrein”:
 - a. de functieaanduiding “bedrijf tot en met categorie 3.2” te verwijderen;
 - b. de maatvoering “maximum bebouwingspercentage 75%” te verwijderen;
 - c. de maatvoering “maximum bouwhoogte 14 meter” te verwijderen;
 - d. het “bouwvlak” te verwijderen;
 - e. de gebiedsaanduiding “overige zone – gezoneerd industrieterrein” te verwijderen.
- Op de planverbeelding bij de legenda “veiligheidszone windturbine 1” vervangen door “veiligheidszone bestaand 1”.
- Op de planverbeelding bij de legenda “veiligheidszone windturbine 2” vervangen door “veiligheidszone bestaand 2”.
- Op de planverbeelding en de legenda toe te voegen “leiding – riool” door gebied Fort de Pol en Twentekanaal’.
- Op de planverbeelding in de bestemming Groen ten oosten van de N348 en ten zuiden van het Twentekanaal de bestemming Waterstaat- Waterkering toevoegen.
- Op de planverbeelding de aanduiding specifieke vorm van agrarisch met waarden – natuurcompensatie vergroten, conform het ‘Addendum bij overdrachtsvereisten Flora- en Faunawet Rondweg N348 Zutphen-Eefde d.d. 25-07-2019’.

- De toelichting hieromtrent aan te passen danwel aan te vullen met de verschillende nieuwe onderzoeken of notities, zoals aanvullingen op het MER, uitspraak PAS i.r.t. windpark IJsselwind, Addendum bij overdrachtsvereisten Flora- en Faunawet Rondweg N348 Zutphen-Eefde, radarhindertoetsing, verklaring van geen bezwaar, effect windturbines op luchtkwaliteit, aanvullend onderzoek aanvaringsslachtoffers windpark IJsselwind, inventarisatie dassenburchten op beoogde locatie voor aanleg van windturbines das.

Omgevingsvergunning (zaaknummer 132256):

- Aangepast voorschrift: “Binnen 24 maanden na onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning(en) voor de bouw van de windturbines, ten einde te komen tot een goede landschappelijke inpassing. Hierbij geldt dat mocht een omgevingsvergunning niet onherroepelijk worden de verplichting uit bijlage 1 van het bestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West en windpark IJsselwind voor de overige windturbine(s) in het geheel blijft bestaan.”
- Ten aanzien van de tekening 2019-03-04 13v20 ontwerpbesluit 132256_20190213-1641__N5_principe_fundering_en_kraanopstelplaats_nieuwe_versie_IJ_2.pdf wordt een nieuwe tekening aangeleverd, waaruit blijkt dat bij de dwarsprofielen van de wegen en de opstelplaatsen geen ophoging plaatsvindt. De nieuwe tekening vervangt de tekening 2019-03-04 13v20 ontwerpbesluit 132256_20190213-1641__N5_principe_fundering_en_kraanopstelplaats_nieuwe_versie_IJ_2.pdf.

Omgevingsvergunning (zaaknummer 132257):

- Aangepast voorschrift: “Binnen 24 maanden na onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning(en) voor de bouw van de windturbines, ten einde te komen tot een goede landschappelijke inpassing. Hierbij geldt dat mocht een omgevingsvergunning niet onherroepelijk worden de verplichting uit bijlage van het bestemmingsplan Fort de Pol, Eefde West en windpark IJsselwind voor de overige windturbine(s) in het geheel blijft bestaan.”

Waterwetvergunning (zaaknummer WRIJVERG-2-100727):

- Afstand tot kernzone dient 25 meter in plaats van 40 meter te zijn.

Waterwetvergunning (zaaknummer WRIJVERG-2-2100207):

- Afstand tot kernzone dient 25 meter in plaats van 40 meter te zijn.

Ontheffing Wet natuurbescherming (zaaknummer 2018.012088):

- Datum van aanvraagformulier 8 februari 2018 in 1e alinea klopt niet. Dit dient 4 oktober 2018 te zijn en wordt aangepast.
- Locatie windturbine gemeente Lochem en bijlage aanpassen.
- Anabat-Monitoringsvoorschrift toevoegen.

BIJLAGE 1: CONTACTMOMENTEN MET DE OMGEVING WINDPARK IJSSELWIND

Datum	Contactmoment	Locatie
28-07-2015	Overleg Dorpsraad Eefde	Het Hart, Eefde
02-12-2015	Overleg Eefde Tegenwind	Het Hart, Eefde
07-01-2016	Brede informatieavond	Het Hart, Eefde
21-01-2016	Brede informatieavond	DWK-gebouw, Zutphen
04-02-2016	Brede informatieavond	Dorpshuis, Voorst
10-02-2016	Brede informatieavond	Plein 5, Brummen
02-04-2016	Digitale nieuwsbrief	Per mail
25-04-2016	Informatieavond direct omwonenden	Het Hart, Eefde
14-06-2016	Digitale nieuwsbrief	Per mail
23-06-2016	Brede informatieavond	Het Hart, Eefde
Eerste helft 2016	Keukentafelgesprekken omwonenden, 11 huishoudens	Aan huis
27-09-2016	Digitale nieuwsbrief	Per mail
02-11-2016	Overleg Eefde Tegenwind	Het Hart, Eefde
02-11-2016	Overleg Dorpsraad Eefde	Het Hart, Eefde
28-11-2016	Informatieavond direct omwonenden	RWZI, Zutphen
01-12-2016	Informatieavond direct omwonenden	RWZI, Zutphen
27-01-2018	Digitale nieuwsbrief	Per mail
03-02-2017	Huis-aan-huis bezorging brochure IJsselwind in straal 2 km	Huis-aan-huis
07-02-2017	Brede informatieavond	Het Hart, Eefde
Juni 2017	Overleg Eefde Tegenwind	Het Hart, Eefde
07-11-2017	Overleg Eefde Tegenwind	Het Hart, Eefde
26-03-2018 27-03-2018 28-03-2018 29-03-2018	Informatieavond direct omwonenden	RWZI, Zutphen
04-05-2018	Digitale nieuwbrieven	Per mail
23-05-2018	Brede informatieavond	Broodfabriek, Zutphen
Juni 2018	Overleg Eefde Tegenwind	Het Hart, Eefde
14-11-2018	Huis-aan-huis informatiebrief en eerste uitnodiging voor het Bewonersplatform, straal 1 km	Huis-aan-huis

22-11-2018	Bijeenkomst Bewonersplatform	
03-12-2018	Huis-aan-huis informatiebrief en tweede uitnodiging voor het BewonersPlatform, straal 2 km	Huis-aan-huis
17-12-2018	Bijeenkomst Bewonersplatform	Het Hart, Eefde
19-12-2018	Brede informatieavond	Zaal Coehoorn, Zutphen
23-01-2019	Bijeenkomst Bewonersplatform	Het Hart, Eefde
11-03-2019	Bijeenkomst OmgevingsAdviesRaad	Pakhuis Noorderhaven, Zutphen
11-01-2019	Brief voor uitnodiging keukentafelgespreken direct omwonenden, straal 750 m	
Februari/maart 2019	Keukentafelgesprekken omwonenden, 9 huishoudens	Aan huis
27-03-2019	Bijeenkomst Bewonersplatform	Het Hart, Eefde
03-04-2019	Bijeenkomst OmgevingsAdviesRaad	Pakhuis Noorderhaven
04-04-2019	Informatieavond i.k.v. tervisielegging	Het Hart, Eefde
17-04-2019	Bijeenkomst Bewonersplatform	Het Hart, Eefde
09-05-2019	Bijeenkomst OmgevingsAdviesRaad	Pakhuis Noorderhaven

BIJLAGE 2: Beschrijving OmgevingsAdviesRaad en BewonersPlatform IJsselwind

OmgevingsAdviesRaad (OAR) <u>Doel:</u> • Doordenken en adviseren over: ○ Beperken overlast omgeving ○ Spelregels en structuur omgevingsfonds: ▪ Collectief ▪ Individueel • Afspraken worden vastgelegd in omgevingscontract • Organiseren en beheren omgevingsfonds • Toezien op naleven afspraken gebiedscontract <u>Status:</u> • OAR geeft op basis van integrale afweging een onderbouwd advies aan bestuur IJsselwind en Dagelijks Bestuur van waterschap Rijn&IJssel (DB). • Advies wordt zeer serieus genomen en tussenresultaten worden bestuurlijk afgestemd. • Bestuur IJsselwind legt het advies voor aan de 4 coops, het DB legt het evt. voor aan het Algemeen Bestuur van waterschap Rijn&IJssel (AB). • Coops en AB of DB nemen finale beslissing. <u>Leden OAR:</u> • Vertegenwoordigers van belanghebbenden-groepen: ○ Bewonersplatform ○ Eefde Tegenwind ○ Dorpsraad Eefde ○ Wijkraad Noordveen ○ Wijkraad Noorderhaven ○ Vogelwerkgroep Zutphen ○ Gemeente Zutphen	Bewonersplatform (BP) <u>Doel:</u> • “professionaliseren” omwonenden in windmolenland • Duiden van procedure en inhoud stukken aan bewoners • Onafhankelijke check/duiding van feiten • Kennisuitwisseling met achterban via bewonersplatform • Uiten van zorgen en bedenkingen • Voorbereiden • Aanspreekpunt bewoners voor initiatiefnemers <u>Status:</u> • BP is niet formele vertegenwoordiger directe omgeving • BP is constructief kritisch om belangen bewoners bij realisatie windpark te borgen. BP is geen actieclub met als doel het windpark tegen te houden. Daarvoor is EefdeTegenwind de actieclub. • In BP wordt bewonersinbreng voor OAR voorbereid. <u>Leden BP:</u> • Directe omwonenden (tot ca 1,5 km) op persoonlijke titel. • Bewoners met constructief kritische houding • Gewenste omvang groep: 10-15 bewoners • Voorzitter bij voorkeur een van de leden • 1-2 leden zijn bewonersvertegenwoordiger in OAR
---	---

○ Gemeente Lochem ○ Waterschap Rijn&IJssel ○ IJsselwind • Onafhankelijk voorzitter (gekozen door leden OAR) <u>Rol Rob Rietveld (NLVOW):</u> • Ondersteuning bewonersvertegenwoordiging tussen professionele partijen • Duiden van informatie • Inbrengen voorbeelden/mogelijkheden vanuit windprojecten elders • Adviseren in processturing/-bewaking <u>Rol andere ervarings-/inhoudelijk deskundigen:</u> • Afhankelijk van agenda OAR, Alex de Meijer (GNMF) voor inbreng ervaring elders en ondersteuning initiatiefnemers. <u>Vergaderfrequentie:</u> • Maandelijks in periode maart 2019 – november 2019	<u>Rol Rob Rietveld (NLVOW):</u> • Duiden van informatie • Inbrengen voorbeelden/mogelijkheden vanuit windprojecten elders • Adviseren bewoners voor inbreng in OAR en processturing/-bewaking <u>Vergaderfrequentie:</u> • Maandelijks voorafgaand/ter voorbereiding van OAR • Min. 2 BP-bijeenkomsten voor 1^e OAR-bijeenkomst
--	---